

Cruz
31

UVA. BHSC. BU 10931

63-667-2
67-8

Biblioteca Universitaria

Estante

Tabla

Número

97
99
10988

T

1624

10.988 = 10.931

470

Chronic

BERNARDI
BAVHVSII
ET
BALDVINI
CABILLAVI
E SOC. IESV
EPIGRAMMATA.

CAROLI
MALAPERTII
EX EADEM SOC.
POEMATA.

*Antuerpiæ ex Officina Plantiniana
Galthasaris Moreti, M.DC.XXXIV.
UVA. BHSC. BU 10931*

UVA. BHSC. BU 10931

BERNARDI BAVHVSII
 ANTVERPIANI
 è Societate IESV
 EPIGRAMMATVM
 LIBER I.

In sæculi nostri perditissimos mores.

TEMPORA væ! væ sæcula, væ!
 væ ferrea sæcla!
 Sæcula Noëam digna videre ratem!
 Digna quibus cælo neque Sol neque
 Luna ministret,
 Nec sua sideræ lumina dent choreæ:
 Sed quibus æternâ pictum ferrugine cælum
 Incubet, & piceâ nocte perennè premat.
 Ah, ah! iam Gyaros missa est pulcherrima Virtus,
 Iam terris Pietas exulat atque Pudor.
 Hinc passim innuptæ nuptæ, multusq; per orbem
 Ambulat Aegisthus, multaque Phædra domi est.
 Iam totum pharetræ pondus consumsit in arcum
 Telifer ille Puer, lethifer ille Puer,
 Qui geminâ geminû comburit lampade mundum,
 Quoque iacit Phœbus, projicit ille faces.
 At puer Ogygius rubicundæ confitor vuæ,
 Non habet in nostrum regna minora caput.
 Lauriger hic victis quondam remeabat ab Inlis,
 E toto victor nunc ligat orbe comam,
 Nunc vinosa Hecube, vinosa Polyxena virgo est,
 Nunc Priamusque senex, Aftyanaxque bibit.
 Dulcè bibit, non dulcè furi; cum turgida vena est,
 Mars subit, & calidis ARMA VIRVMQ. canit.
 Illicet exiliunt ad iurgia Centauræa,
 Ad Centauræas exiliuntque neces.
 Tum petitur diris cælum, tum vapulat æther.
 Tū Phlegethon nihil est, Styx Acheronq; nihil:
 A 2 Omnia

Omnia rhonchifono tunc sunt ludibria naso,
Quidquid Auernus habet, quidquid Olympus
habet.

Publica quid memorem? Caluinia sauit Enyo,
Et faustâ, heu! passim prælia bellat aue.

Sanguine iam nostro mutarunt arua colorem,
Vidi ego purpureas fluminis ire vias.

Ilias est, quid plura querar? vis, liuor, & alba
Ambitio, & flauus Pygmaleonis amor.

Omnia iam regnant, omni sunt aëre noxæ,
Omnia sunt multo pectora nigra dolo.

Hem, Domitor mundi, cessas? nec fulmina
stringis?

Nec rapidum ardenti sulphur ab axe pluis?

Stringit, & ecce pluit: caue munde, & te lacry-
marum,

Ne malè dispereas ignibus, obrue aquis.

In septem Psalmos Pœnitentiales

DAVIDIS Regis.

Qui Metanœæos animi sine vulnere Psalmos,
Et lacrymas sicco Davidis ore legis,

Gætulæ matris puer es, patrisque iubati

Filius, & ferri in pectore frigus habes.

Eia, animo procul omne moue ferrumq; ferâque,
Et bibat ex oculis pagina prima tuis.

Deiciant liquidas tibi vitrea lumina gemmas:
Sic, sic, non aliter vult Liber iste legi.

Quòd si rore tuo vel linea prima notetur,
Cetera nil opus est euoluisse tibi.

Si nescis, flere hîc legere est; ille omnia legit,
Quem Libri primo in limine pœnituit.

Peccati punitio.

Ad scelerum pœnas vltrix venit ira Tonantis;
Hoc grauiore manu, quò grauiore pede.

In Tabulam ADAMI & EVAE.

Costigenæ forma hæc, Protoplastique parentis:

Falx huic, huic colus est; pellis vtrumque tegit.

Sed cur ora rubent? (namque ora rubentia cerno)

Ad luxum, credo, & serica nostra rubent.

ECC E H O M O.

Si mihi stet Libycum lapidoso in pectore marmor,
Et scissum è medio sit mihi cor Sipylo,

Nunc

EPIGRAMMATVM LIB. I. 5
Nunc tamen vnda fluat, nunc se mea pectora
scindant,

Nunc in aquas mea se marmora dissoluant.
Ecce meus IESVS pro me, liuorque, cruorque,
Et tabum, & sanies! ECCE HOMO, nullus
homo!

ECCE HOMO, qui pro me! sed flendum est,
currere ocelli,

In duo flumina mi lumina liquimini.
Ite piæ guttæ, pallentes currere riuu,
Grandibus, indomitis, tabificis lacrymis.
Quid? nondum vlla venit? cessatis lumina? saltem
Vnica, saltem vna ô guttula parua veni.
Me miserum! non vlla venit, non profilit vlla!
O pie CHRISTE, quis est, quem tu adamas?
Adamas.

*Ad D. VIRGINEM Asperi collis,
vulgo Sichemiensem.*

Salve Aspri collis, sed non tamen aspera Virgo,
Mitior agnellis, Chaonioque grege.
Nam volucrum certè quæ laus est Chaoniarum,
Est tua: felle carent, felle MARIA cares:
Fraude carent, & fraude cares; nec ruga nec ira
Torquatur volucris est, ruga nec ira tibi est.
Te melior nulla est, non est te mollior vlla
Vota hominum pronis combibere auriculis.
Vota facit claudus, claudus sua vota reportat:
Vota facit cæcus, post sua vota videt.
Omnia quid memorem? nam millia vidimus ire
Ad MARIAM inualidos, à MARIA validos.
Illi pestiferæ regnant in corpore flammæ,
Huic sitiens toto corpore regnat aqua:
Deliquat hunc tabes, hic lento pingitur auro,
Illum sub lethi dentibus esse putes;
At mox eripitur lethi de dentibus æger,
Porrigit ut medicas Virgo vocata manus.
Ipse adeò huc veniat Morbus, vitamque roget
Mors;
Virginis hæc viuet, ille valebit ope.

*De Libello THOMAE à CAMPIS,
Qui sequitur me.*

Memnonidæ, lampas quos Delia prima colorat,
Et pharetratorum gens Othomannigenum,

A 3

E t

6 BERNARDI HAVHVSII

Et tincti moro Mauri, ferrugine Iberi,
Et violâ tinctus Sarmata, Belga rosâ,
Campensem cuncti Thomam noruntque, leguntque;
Dumque erit aura, solum, flamma, salumque,
legent.

In tenebris, Thomas, te non finet iste Libellus,
Qui sequitur me, non ambulat in tenebris.

Terra vallis lacrymarum,

Ad PAVLVM CAESARINVM.

Verè dicitur, estque Terra vallis
Amarissima, Paule, lacrymarum,
Et plenissima, Paule, lacrymarum.
Paremus strophium, & finis geramus,
Quod bibat lacrymas quotidianas.
Ah sic est! lacrymas quotidianas:
Quas fleas, dabit omnis hora causas.
Dolorum omnium, amaritudinumque,
Aerumnabiliumque lacrymarum,
Hæc est patria; Terra nostra vallis,
Non potest aqua vallibus deesse.

Tres hominis hostes.

Vnum Grammaticum, Logicumque, & Rhetora vitæ;
Hos modò vitaris, cetera tuta tibi.

Quis Rhetor? Mundus: fallax Logicus? Caco-
daemon:

Semper declinans, est Caro, Grammaticus.

De Amente & Amante.

Dicite cur longa est Amentis syllaba prima?

Insano contra cur in Amante brevis?

Sic credo; furor est Amenti par, & Amanti;

Sed furor est illi longus, huic brevis est.

Religio Batavica.

Hæc est in Batavis libertas pessima terris,

Fides cuique libera est.

Viuitur in centum, fidibus dicam: anne fidebus?

Sua cuique domus Ecclesia est.

Et numerus capitum, numerus iam pæne fiderum est.

Erubeo; ridet Alvarus,

Barbariemque notat nostram, nec mille fidebus,

Nec vult fiderum dicier.

Quid faciam? cogunt Batavi, numerusque fiderum,

Vetat Magister Alvarus.

h

Vali Bataui! pudeat, pudeat vos religionis,
Quam barbarum est vel eloqui.

SPIRITVS SANCTI imago, Columba.

Pneuma sacrum niueæ quod pingitur ore columbæ,
Non est de nihilo, credite; causa subest.
Ille Deus Pacis, volucres hæc Pacis; amantque
Candida testæ illæ, candida corda Deus.

*Ad LINVM CORONATVM,
De Luthero.*

Quod semper fitiens rubentis vix
Merum noctibus, & merum diebus
Totis duceret, ille sanctus, ille
Baptistes, Elias, Enoch, Lutherus;
Si nescis, Line, mira, mira causa est;
Sitis maxima, nempe, veritatis;
IN VINO, Line, VERITAS; studebat
In vino reperire veritatem.

In APPIVM ebriosum.

In niueis Appi iam regnat Bruma capillis,
Inque oculis semper vino flammantibus Aestas;
Baccifer Autumnus pingit nasumque genasque;
Cumque bibit, florum dulce illi ad tempora Ver est.
Sic potans, totum in vultu gerit Appius annum.

In LYCAM è remige Equitem factum.

Remigibus genitus, linique hamiq; magistris,
Squamigerum quibus est fallere cura gregem;
Nunc fertur nescire Lycas nomenque gentisque,
Splendidus è nautâ paupere factus Eques.
Nunc illum madidi generis pudet, atque parentum;
Et matri nuper, Quænam, ait, hæc anus est?
Antè Lycas fuerat, finxit sibi nobile nomen,
Factus Mæcenæ, qui fuit antè Lycas.
Sicque salutatur cunctis: salve & mihi: Salve
Mæcenæ atavis edite remigibus.

De S. VRSULA Virg. & Martyre.

O nix! ô ostrum! ô ebur! ô viola! VRSULA salve,
O de liliolo sanguine facta rosa!
Dic bona, penniferæ quot te tetigere sagittæ?
Quotque, ô, tortilibus fixa es arundinibus?
Non sat, ait, memini: nã postquã in pectore nostro
Sederat æthereo missa sagitta polo,

3 BERNARDI BAVHVSII
Barbaricos nil sensi arcus; quoniā tua, CHRISTE,
Abstulerat sensus dīa sagitta meos.

Laus DEIPARAE.

Est locus in terris, liquor in quem puppifer omnis
Confluit, & laticum quidquid ubique natat:
Est, in quam Virtus & Gratia confluit omnis,
Et diæ dotes: hæc maria, hæc M A R I A.

*De ANCO VELIO adolescente, à Pallade
ad Martem transeunte.*

Tympana, bombardasque, triumphalesq; tonitrus,
Cantricesque tubas niueo ductas argento,
Et cocco rutilas Aquilas, rutilasque pyropis,
Tum Tyrias chlamydem luces, & texta sagorum
Aurea, gemmatosque enses, atque omnia magnis
Oblita diuitijs, Bruxellæ viderat Ancus,
Icciacā nuper lauro dum tempora Magnus
Cingeret Albertus. Belli hinc Puer ictus amore,
Me sine, mi genitor, bellum peto, dixit. at ille,
Me sine, mi fili; bellum nego, dixit, & aurem
Vertit. at infelix oculos superaddidit ori,
Et teneris verbis teneras superaddidit vndas;
Queis motus genitor, Tun' o post Pallada Martem?
Post libros gladios? post carmina tympana? flebis:
I tamen. Ille volat. bella aurea, & aurea castra,
Ferreā mox sentit; nudo mox nudior Iro,
Et Bacchi, & Cereris, petasique, sagique, focique,
Et lecti, lectique, & vestis, & indigus æris,
Pallet, egetque, siritque, fametque, algetque,
madetque.

Quò nunc Ance? Patri me reddite. redditur æger:
Qui procul illacrymans, Pudet o pater, & piget,
inquit,

Parcito; credideram Bellum, miser, Adiectum.

*In GODDAM Ministrum Calvinistam
bibulum ganeonem.*

Guttare, Godda, tuo, cum totā falsius vrbe,
Nullumque sit bibacius;
Inque ligata tibi cum sit Venus, & modò Phrynes,
Modò sis stolatæ seruulus;
Quid genesin, cælique domos, quid sidera quæris
Nascente te quæ fullerint?
Numquid in opposito sentis te Virginis ortum
Sub Amphorā, vel Piscibus?

In

*In Persam Ducem bello captum, Christiana
Sacra fide suscipientem.*

Danaeiâ de gente Dux pharetriger,
Sacris relictis Persicis,
Ad Sacra nuper Christiana transijt,
Quò solueret captum pedem.
Ablutus ergo Episcopali dexterâ,
Vndâque tinctus publicâ,
Impleuit urbem gaudio; at mox Persicis
Delusit urbem fraudibus.
Scelus fefellit! quòque falleret magis
(Sermone dulci, at perfido)
Ferebat hoc in ore semper symbolum,
* SOLI Deo honor & gloria.
* Sol Deus Persarum.

De VIRGILIO, veteribusq; Poëtis.

Lucanus rapidus, numerosus Horatius, Vmber
Masculus, argutus Bilbilitanus olor:
Flumineus totus Naso, falsus Iuuenalis,
Persius est doctus, Silius ore grauis:
Veronæ Passertener est, placidusque Tibullus,
Philosophus Carus, Statius armifonus:
Floridus est cantor Stiliconis, grandis & ardens
Et monitor Seneca est; omnia Virgilius.

*In lectulum dulcissimi Infantis IESV
recens nati.*

Lectule, lectule mi, dulcissime lectule, salve;
Lectule liliolis, lectule strate rosis.
Ah nec strate rosis, nec liliolis formosis;
Verum & liliolis, & benè digne rosis.
Sed prohibet teneris infestus floribus annus,
Et madidi pronus cantharus Hydrochoi.
Cernin', quâ valido veniat niger imber ab Austro?
Densâque quàm tacitis lana cadat pedibus?
Audin', vt Scythicæ bacchentur in aëre buccæ?
Tunsâque Sithoniâ grandine tecta sonent?
Claude MARIA fores, en algida, nuda tremensque
Præ foribus stat hyems; claude MARIA fores.
(Conde finistellam, dextellam IESVLE conde,
Conde Puella aures, conde Puella caput,
Oscula Paruule conde, labella tenerrima conde,
Hoc tege lumen & hoc, hoc tege tempus & hoc.)
Clausit Virgo fores. Age lectule calface Christum,
Calface, io, magni paruula membra Dei,

A S

O ego,

10 BERNARDI BAVHVSII

O ego, mi I E S V, tuus o si lectulus essem!

Te, te ego vel fuso sanguine calfacerem.

Sic ego; sed contrà Mater: Non sanguine gaudet

Ille meus dulcis, melleus ille meus;

Poscit aquam. Iam nunc dabinus, dulcissima
Virgo.

An multam? multam: num gelidam? calidam:

Num dulcem? salsam: de flumine? lumine: fonte?

Fronte. O he satis est, iam dabo, Virgo, dabo.

SIMEON. *Luce 2. cap.*

Ten' video? cæci lux optatissima mundi!

Ten' teneo? o veterum clamor amorque Pa-
trum!

Ten' teneo & video? teneo te dulcis I E S V!

Te video I E S V! te teneo & video!

Venisti tandem M E S S I A maxime; salve!

Venisti Isaciæ spēsque salusque domus!

Sed cur o clausos non pandis, Paruule, ocellos?

Nec finis vt nocte hac vtraque stella micet?

Nempe hoc est, non te cognoscunt Abramidarum
Pectora cæcorum, Saraïdēsque nurus.

Tam cæcas igitur Solymas, nec te quoque dignum
Cernere: noui ego te, lumina pande mihi.

Ah, ah, pande mihi clausos, Puer auree, ocellos,

Ocludam gaudens tunc ego, CHRISTE, meos.

*In martyrium B. MARTINI Laternæ
in mare demersi.*

Spargitur in canas Martinus Tethyos vndas,

Romanam portans per maria alta fidem.

Non tamen exstinxit fidei Tethys impia lumen,

Cur? quia Laterna est, non penetratur aquis.

Ad eundem.

Tantus eras recti custos, rigidusque satelles,

Quantus nec Zeno, nec Cato sanctus erat.

Et benè cultus eras Sophiâ, & benè tinctus oliuo

Palladis, Aonijs & benè tinctus aquis.

Grandibus ista tuis cum de te Fama sonaret,

Tu tibi nec sanctus, nec sophos vllus eras.

O sapiens pectus! sic sic Martine fuisti

Tu Laterna tibi, clara lucerna alijs.

Disce mori.

Certus vt euites Lethen, Acheronta, Stygemque;

Ne viue, tantum discito semper mori.

Q. u. t.

EPIGRAMMATVM LIB. I. II

QUIRINO Poëte laureato nouo Myſta.

Voluebam vranimas dubio ſub pectore curas,
An canerem vndenos ad tua ſacra pedes?
An tacitus ſtarem potius, linguæque fauerem
(Iſta rudis Muſæ liſ & amoris erat)
Cum Phœbus quâ te canerem, ſubitò ecce mi-
niſtrat

Auratam auratâ de pharetrâ citharam:
Multiforam Euterpe buxum: caua barbita, Clio;
Dat calamos Erato; Calliopea lyram;
Plectra Thalia; Chelyn Polyhymnia; maſcula
cornu

Melpomene, Acneadum quo canit arma Ducum:
Raucaque tympana, Terpfichore; dat cymbala,
ſiſtraque

Vranie: his omnes te celebrare iubent.
Obſtupui, fateor, quòd ter tria numina, & ipſe
Delius in laudes ferueret ire tuas.
Mirum haud, Phœbus: ait nam Chriſti vt Myſta
Quirinus,
Muſarum & Clarij, ſic quoque Myſta Dei eſt.

*Vox B. PETRI: Etiaſi oportuerit
me commori tibi.*

Eia age, ſi ferro, vel ſtat cruce Chriſte perire;
Stat mihi, te ferro vel cruce, Chriſte, ſequi.
Non Petrus hæc, ſed amor loquitur; quæ deinde
negauit
Vox Chriſtum, haud eius, ſed tua Petre fuit.

In tumultum ARIÆ MONTANI.

Ah quantũ os! quàm facundæ hinc emortua linguæ
Plectra iacent, cineres inque abiſſe leues!
Iuraſſes Græcum, quoties tereti ore ſonabat
Digna Pericléis Attica verba labris.
Hebræamque ſonans, verum Salomona putaſſes;
Verum Arabem, Arrabicos cum daret ore ſonos:
Cumque Syrum exprimeret (fuit hæc quoque co-
pia ſandi)

Clamaſſes, Syrio eſt lingua ea nata ſolo.
Ergo vbi tot linguas breuibus compenderat annis,
Nec diſcenda illi iam foret vna ſuper;
Angelicam optauit linguam quoque diſcere;
Chriſtus

Audiit, angelicum ſuſtulit inque chorum.

Ad

Ad HERODEM.

Bethlemix matres vnum te, Herode, precantur
 (Non pœnitebit quando feceris, iuro)
 Vt laqueo tua colla liges, nodoque sigilles;
 Non pœnitebit quando feceris, iuro.

Sacerdos Principi, Regi, Imperatori præstat.

Magnanime Princeps, quem superbi nominis
 Ardor & anhela gloriæ torret sitis.
 Cuius diu noctuque carpitur iecur
 Nouaque semper laudis ardescit face;
 Vis esse maior? altius quæris iugum?
 ESTO SACERDOS: Principe hic extat super.
 Tu, Magne Rex eburnei infessor throni
 Aurea superbâ Sceptra qui torques manu;
 Vis esse maior, & tiaras regias,
 Omnesque trabeas & secures vincere?
 ESTO SACERDOS: Regibus hic extat super.
 Tuque Imperator, quisquis Ausonias aues
 Cæsar gubernas: orbis in cuius manu
 Iacent habenæ & fræna mundi immitia;
 Vis esse maior, & choreis attricis,
 Et olympicis ferre propius Diuis caput?
 ESTO SACERDOS: Cæsare hic extat super,
 At tu, Sacerdos, sorte contentus tuâ,
 Te culmina altiora ne quæsiueris:
 Suprema namque possides fastigia,
 Quæ fluxa fluxis vita dat mortalibus.
 Homo esse non vis, maior esse si velis.

In OTHONEM auarum.

Serit arua centum, & arua centum demetit
 Otho quotannis: nil eum fallit seges,
 Anni que rara pallet ad mendacia:
 Tam fida curuis sunt aratra falcibus.
 Natantur illi stagna non minus decem,
 Vitreoque pecore vitrei turgent lacus:
 Vuæ beata crescit illi purpura,
 Facilisque Flandris erubescit solibus;
 Qualis Falernis educatur collibus,
 Cuniculosæ aut Celtiberiæ iugis.
 Hæc tanta Diuûm, tãnque larga munera,
 Flagellat Otho, vassaniensque interficit,
 Betas fabriles, & capillata intyba,
 Et vile porrum, & languidum cœnans olus.

O lœua

O luxa mens! ô corda cordis indiga!

Pecunias habet Otho, * χρήματα non habet.

* Pecunias à χρήματι, quod est vtor.

De FABIO caupone.

Omne tulit punctum, qui miscuit vtile dolci:
Legerat hoc caupo Fabius; Bone Iuppiter, inquit,
Iam dolci miscere mero licet vtile flumen.

D. PAVLVS vber mundi.

Vbera lacte fluunt; fluit, en, pro sanguine PAVLO
Lac niueum: mundi totius vber erat.

Poëta de suo in IESVM amore.

Te dubitas an amem? (mea lux, meus ignis IESV!)
Te (sed non dubitas) te dubitas an amem?
Dipsadas, atq; hydras, ichneumonas, amphibenas,
Aspidas, & cenchres, mortiferasque nepas;
Circæos succos, Sardoaque gramina, Ponti,
Toxica, morborum millia, mille neces;
Hæc mihi si poclo I E S V miscebis in vno,
Et fuerit tellus Thessala tota liquor,
Pro te: Quid facies? inquis. Violentus & ardens,
Marmoreisq; oculis; Quid? Rapiam atq; bibam.

Trium Religionis votorum nuncupatio.

Dum rutilus Phaëthon, argentea Cynthia, saltus
Refficient cæli per sofa picta suos;
Mœnia dum Superum flammis cingentur & auro,
Et Stygi; Regis stabit opaca domus,
Stabit ceu Sipyli cautes immota mihi mens;
Quamque Deo dedero dextera, marmor erit.
Et nunc quæ voueo, vos immortalis adamante
Scribite Cælicolæ. Scribitis? Incipio.
PAUPER ERO DVM VIVVS ERO. Cretata
Ambitio, & fului sordida cura luti. (faceffe
CASTVS ERO DVM VIVVS ERO. Procul
este Suburræ
Vxores olidæ, Thaides este procul.
Non mihi vertigo hæc, vt sim bellator Amoris;
Demens Idaliæ militet alter heræ.
Denique iam libertatis mea dulcia iura
Trado tibi; ô charum NOLO VOLOQ. vale.
NOLO VALE, VOLO DVLCI VALE. Toni-
tralia summi
Testor templa poli, fulmineamque domum.

Dum

14 BERNARDI BAYHVSII
Dum tonitru, dum fulmen erit, dum fulminis
auctor;

Non mea vos eritis, non ego vester ero.
Et nunc, ô summum, mea sceptrâ & regna
valete;

Aeternum, æternum, NOLO VOLOQUE
vale.

Omnia perfolui: iam nil tibi, dulcis IESV,
Debeo; nil debet, qui dare plura nequit.

*Votum ad VIRGINEM MATREM pro vale-
tudine p̃j & eximij vatis P. NICOLAI SV-
SII, Societatis IESV.*

Ille tuus vates SVSIVS, tua buccina, VIRGO,
Ferre potens nomen celsa per astra tuum,

Ihe cliens, ô DIVA, tuus, qui supplice voto

Te nocturnus adit, teque diurnus adit,

SVSIVS en languet, pallensque & buxea forma,
Ambulat in morbis iam tria lustra tribus.

Hocne placet Regina potens? sicne ibit in umbras
Vel sine luce suâ? vel sine laude tuâ?

Nil de te scribet? populi nil mittet in aures

SVSIVS, & vulgi in murmure nullus erit?

Non ita; iam nunc æterno te carmine psallet.

Psallere Virgo iubes? Virgo valere iube.

Ipsc rogo, rogat ipse; audi bona: dic semel illi

VIRGO Vale, toties qui tibi dicit Aue.

De CHRISTO Domino & PETRO

Apostolo crucifixis.

Cur PETRI fursu plantæ, CHRISTIQ. deorsum?
Sub terras ibat CHRISTVS, in astra PETRVS.

IESVS CHRISTVS

ad Patres Societatis sue.

Macte animis, ô LOIOLAE generosa propago,

Digna meas Aquilas & mea Castra sequi.

Vtar pectoribus fortissima pectora vestris,

Quæ pridem ignavos dedidicere metus.

Vos infanda manent, & mille pericula lethi,

Mille pericla solo, mille pericla salo.

Sed durate animum: Romani pectoris olim,

Nunc IESV focij est, fortia multa pati.

Ergo agite Eoi vada cærula verrite Ponti,

Romuleâ numquam sollicitata rate;

Frangi-

Frangite & Hesperias remis audacibus undas,
 Nec rabidos contra sit timor ire Notos.
 Ite ad odoratos positosque sub ignibus Indos;
 Tithoni roseos ite videre lares.
 Ite boni, geminamque Iauam viridesq; Moluccas,
 Ite Antarctoi visere regna Poli.
 Ite, vocat toto cantata Iaponia mundo,
 Clausaque sanguineâ China superba ferâ.
 Ite, vocant Gentes, quæis Numen mugit in agris,
 Et curuum tacitis pascitur in filiis.
 Ite, vbi vicino sorbentur flumina Phœbo,
 Perunæ ad nigras Brasilixque plagas.
 Currite, currite, quaquâ iter est, Boream per & Au-
 strum,

Et per flammium Solis vtramque domum.
 Et Morinos alios, & Thulas quærite; nam sunt
 Mille super Thulæ, mille super Morini.
 Sed petitis, quænam de tot mihi præmia terris.
 Quas ferri gazas, quæ mihi sceptrâ, velim?
 Parcite: nil horum; nec regia sceptrâ, nec aurum,
 Nec ferte Arabij nobile vermis opus;
 Non ninos onychas, non rubro è littore gemmas,
 Nec cinnamati mollia fila croci.
 Lappæque tribulique, & fungi hæc omnia: scitis
 Quæ vos ferre velim mæra? ferte animas.

Vinum.

Cui vox Senis est, nec dilige, nec fuge vinum.
 Nam nocet, & prodest; hinc modicum, hinc ni-
 mium.
 Contrà ego, non contrà: fuge vinum, dilige vinum;
 Fer puer huc, tolle hinc; huc modicum, hinc
 nimium.

R. P. HERMANNO HVGONI è Societate
 IESV de descriptionis origine scribenti.

Pauca Philetæo meditabar scribere metro
 Versiculis claudis, imparilique pede;
 Poscebam Phœbum calamos, vnamque Sororum
 Quæ bifidum culmen Musicaque antra colunt;
 Poscenti Phœbus calamos Virgoque negauit;
 Fregerat ille suos, fregerat illa suos.
 Ite mei vates, dixit Deus, & Dea dixit,
 Ite, dabit calamos iam meus H V G O nonos.
 Ite, nouas meus H V G O dabit tabulasque notasque,
 Ite, dabit ceras iam meus H V G O nouas.

Ite,

Ite, nouum meus HVGO dabit graphiumque
stylumque,

Ite, & litterulas iam dabit HVGO nouas.
Ille HVGO, quo Gorgonei de fonte caballi,
Plusque è Cyrrhéo flumine nemo bibit:
Ille HVGO, quo purpurei de Vulnere Christi
Plus MARIAE casto ex vbere nemo bibit;
ille pius, simul ille HVGO doctissimus, ille
Ars nulla, & nulla est cui peregrina schola;
Hippocrenigenarum grande decus Musarum,
Grande decus Sophiæ, grande oleæque decus.
Testis adest non grande Liber, densumq; volumen,
Sed qui vel parvæ est sarcina parua manus.
Et tamen ex illo nemo non doctior ibit,
Varro licet redeat, Panthoïdesque senex.
Discere ut indoctus queat hinc, dediscere doctus,
Is malè quæ didicit, hic malè quæ docuit.

Heros Italus.

Aestus erat, supëraque Canis regnabat in aulâ,
Herbicremâ torrens herbea rura face.
Cum nuper Calabris in montibus Italus Heros
Heroum ferret per mala tesqua pedem
Milite cum multo; manabat salsa per artus
Vnda sub ardenti Sole, Leone, Cane.
Sed madidi sudore, arebant gutture cuncti;
Vna vocabatur guttula, nulla fuit.
Parua tamen paruo fuit vndula visa sub antro,
Poturo potuit quæ satis esse Duci.
Quâ ipernens Heros fortissimus, Hanc, ait, omnes,
Si bibero, sitient; si sitiam, biberint.

IESV CHRISTO crucifixo.

Caucasæ rupes duræ, sunt robora dura,
Duraque tardipedum cornua torua bouum;
Dura filex, vitreumque gelu, dens durus aratri,
Duraque de Parijs marmora scissa iugis;
Duraque quæ Siculis restant incudibus æra,
Ignibus ingenium vix domitura suum;
Et lasi quondam Brontes Steropesque fatentur
Durius æterno nil adamante dari.
Dura hæc: sed qui oculis ficcis te, CHRISTE,
tuetur
Pendentem teneras ad duo ligna manus;
Et tua purpureo rorantia membra cruore,
Diaque vulnifico tempora cincta rubo,

Qui

Qui videt hæc lentus, celeri neque carpitur igne,
Nec se Magdalias eliquat in lacrymas,
Robore, rupibus, & filice hic, cornuque, geluque,
Ferro, adamante, ære, & marmore durior est.

Die Veneris CHRISTVS passus.

Luce obiit Veneris, Veneris fle turba : videtur
Causa DEI passi non minima esse Venus.

De extremo Iudicio,

Ad MELISSVM CRVCIVM.

Criminis omnis,
Omnisque nigri,
Purus vt omni
Tempore viuas
Moriture C R V C I;
Vsque, ac vsque,
Sine diurnum
Rutili Phœbi
Luceat aurum,
Seu nocturnum
Phœbes niuæ
Micet argentum;
Vsque, ac vsque,
Memori mente
Hæc duo tecum
Verba reuolue;
Quæ de summa
Nubibus æthræ,
Formidando
Pronus ab arcu,
Magnâ I V D E X
Voce tonabit:
Hinc maledicti,
Huc benedicti,
I T E , V E N I T E.

Quis Iesuita?

Hunc esse verè Iesuitam dixeris,
Quem per rubentem & Sole & auro Persiam,
Crispum per Afrum, perque Memnonias domos,
Et horridam Arcton, vna mittit littera.

Tacere.

Dicendi ars magna est; maior, mihi crede, Tacendi.
Mille loqui docuere artes, sed nulla Tacere.

B

Cui

Cui fidendum.

Nec omnibus, nec nemini :
Fide, sed cui, vide.

Ad HERODIADIS filiam aquis mersam.

Mergere saltatrix, mollis fuerat tibi vita,
Vindarum tibi mors debita mollis erat.

Senex & Puer.

Ne puerum mirare, senem ne sperne; tamen
Sæpè vir in puero est, in sene sæpè puer.

Ad Lectorem, de Distichis.

Vt video, transis hæc pumila carmina Lector,
Nec faciunt stomacho disticha nostra tuo?
Num quia nostra? sapis : num quòd sint disticha
peccas.

Si bona, longa satis; si mala, longa nimis.

*Ad PONTICVM Belgam, varia hinc
illinc damna passum.*

Vsserunt bis seni olim tua testæ Bataui,
Pontice, quos captos Tityi est depasta volucris,
Et latroniiori laniarunt in cruce corui :
Nunc tauris infesta tuis manus vnca, rapaxque
Brandenburgiadùm est; quin & tua spicea regna
Lunatam nuper frustra expectantia falcem
Fregit eques rabidus; dura, mi Pontice, dura
His passus grauiora; dabit Deus his quoq; Funem.

Ira & Amor.

Plumbea nunc multis Ira est, & durat in annos,
Plumeus in mensem vix benè durat Amor;
Mortales stolidi, stolidas conuertite flammæ,
Ira vt plumbea sit, plumbeus vt sit Amor.

Virtus & Vitium.

Vnum si Empyreâ crimen ponatur in aulâ,
Lux fugiet, medio Styx erit atra polo.
Vna Acherontéis Virtus ponatur in antris,
Nox fugiet, mediâque in Stryge Olympus erit.
Ergo Virtutem toto plus dilige Cælo,
Et Vitium toto plus Acheronte time.

Trochæi puri de Musicâ.

Te tacebo? non tacebo, clara, diâ Musica,
Porge mi Thalia plestra, pectinemque eburneum
Orpheûve

Orpheive, Arionive, Mercurive barbiton :
 Metra da pedesque Phœbe, da pedes Trochaicos,
 Da volubiles, citasque, lubricasque syllabas :
 His, Pater, mihi canenda, prædicanda Musica est.
 Eia, quid morare Phœbe? da pedes Trochaicos.
 Abnuït fauere Phœbus, & negat Trochaicos,
 Quin & hos negat placere ter tribus Sororibus,
 Nec Trochæa clauda metra credit apta Musicæ.

Maure, sime, lusce Phœbe, barde Phœbe falleris:
 Phœbus ipse, Cantus ipse, & ipsa Diva Musica,
 Thespiæque, Pierusque, Pindus, Ascra, Corycus,
 Carmen, Oda, Musa, plectra, penna, chorda, bar-
 bitos,

Duco, tendo, ludo, pulso, clango, pango, cantito,
 Nonne cuncta, stulte Phœbe, nonne sunt Tro-
 chaica?

Ad Momum.

O odium mortalium! es vnguis qui vlcere in omni;
 Blatta bonorum trux carminum es, & tineæ.

Tyrelas, te ut ne cernam; te ut ne audiam, Isauris
 Rupibus esse velim furdior, & scopulis.

Te Superum aula odit, te tellus; vnaque amat Styx,
 Vnius o Regis nigri & Erinnyum amor!

Dura, hem, carmina, ais: non sat sunt dura, quia
 opto

Saxa loqui & silices, cum tibi, Mome, loquor.

Ad MATONEM Zelandum Poëtastum.

Dici tu Papa vis, ego malim dicere Papa:

Dicam ego cur tendam, dic Mato cur breuies.

Credo breues paucosque; Papæ te velle Decembres,

Atque omnem pridem velle fuisse Papam.

Ast ego longæuos Papæ rogo Nestoris annos,

Et sancti Imperij tempora longa precor.

O ita sit Superi! sit saxum immobile Papa,

Quod mundi summum non labet ante diem.

Vade Mato, plus nil mihi tecum est, nec tibi
 mecum;

Iam scis cur tendam; iam scio cur breuies.

Vitrum & Vinum.

Vitrum proditor, atque vinum est;

Hoc animi speculum, illud oris.

Quod formæ solet esse vitrum,

Hoc animo solet esse vinum.

Ad CHRISTVM IESVM
Poëta in morbo.

Vulnere te IESV quino laniavit Apella,
Verùm heul! sunt animæ vulnera mille meæ.
Ah fallor! nam cuncta vnum sunt vulnera vulnus
Et quàm densa seges, tam mihi densa lues
Innumeris operata malis, onerataque plagis
Iam mea porrexit vita salutisque pedes.
Sentio; iam summum responfat vena laborem,
Iam sita gens, iam me Persephonea vocat.
Vsq̃ue tamen spero dum spiro; spes mea CHRI-
STVS:

Quis non à tanto speret opem Medico?
Ora tamen minio multo, flammaque notantur,
Et grauis accensas stat pudor ante genas.
Sed nunc sanus ero: tantum ò mutemus IESV
Vulnera; mî tua da, do tibi CHRISTE mea.

Anagrammata,

ROMA, AMOR, MARO.

Vt cumque Romam verteris,
Reges in illâ inueneris:
Namque ipsa ROMA regibus,
MARO dominatur vatibus;
Rex ille cordis, omnibus,
Rex ille quem vocant AMOR.

Ad Zoilum.

Ecce mei veris sunt primi hi Zoile flores:
Hos igitur Violas dicere iure licet:
Vtque ego non dicam Violas, tu Carmina nostra
Esse facis Violas Zoile, qui violas.
Sic etenim totus pugnat tibi Musicus ordo,
Vt placeant nulli quæ tibi cumque placent:
At si quid linens arroseris ore canino,
Hoc Vatum concors vtraque palma probat.
Quas violas Musas, Violas nos; quasque videmus
Dente tuo rosas, credimus esse rosas.

BER.

BERNARDI BAVHVSII
 ANTVERPIANI
 è Societate IESV
 EPIGRAMMATVM
 LIBER II.

*Ad Iuventutem ventri vinóque
 deditam.*

QVI Cererem largè, Baccheaq; pocula sumis,
 Heu puer in foribus quam tibi grande ma-
 lum est!

Ah quàm grande malum! quantũ Medeïdes herbæ

Nec noceant Circes pocula sumpta tibi.

Non dens aspidens, rabidæ neque morsus echidnæ,

Non iaculi celeres, tardipedeique boæ;

Non salamandrinum, crocodilinumque venenum,

Non seps, non natrix, stellio, dipsas, hydrus;

Non pota inferni sanies Lethæa fluenti

Nec Phlegethontei fellea spuma canis.

Expectas diræ nomen miserabile pestis?

Dicere mens odio, lingua pudore negat.

Nec tu iam dubitas, Cererè post, post & Iacchum,

Tertia quæ venis flamma timenda tuis.

Aut cessa, aut veniet iam nunc tibi; quæ quòd ad
 omnes

Dira * venit, nomen à veniendo tulit.

* Cicero l. 2. De naturâ deorum, Venus dicta,
 quòd ad omnes veniat.

In imaginem pueri IESV Crucem ferentis.

Quod scelus, ò oculi, facinus quod cernitis? eheu!

En roseum, ambrosium, lacteolum, aureolum

Nudulum, &, heu, tenerum puerum trabe colla
 gravatum,

Lassantemque humeros, plumeolumque latus.

D ;

Ab,

Ah, ah, ah, mi parue Puer, mi magne Creator!

Quò tibi Crux? figi non potes ante virum;
Non potes ante virū; sine nūc, sine non finit, vrget
Cum Cruce iter, verbis reddit & ista meis:
Cum fuero maior, maiorem vt tollere possim,
Hanc parvam à teneris tollere disco Crucem;
Tu quoque mox maior, maiorem vt tollere possis,
A teneris parvam tollere disce Crucem.

Fateri culpam.

Non amo peccantem, sed amo peccasse fatentem,
Vt placet in Mauro corpore dens niuens;
Vt placet in tenebris rutilans coma luminis aurei;
Vt placet in nigro lucida gemma peplo;
Lactis vt in mediâ candet loligine gutta,
Vt nube in piceâ fulgida stella micat.
Deniq; quàm placeant Superis sua crimina fassi,
Manasses, Petrus, Magdalis, atque Latro;
Carcere Manasses, lacrymoso Petrus in antro,
Sub Cruce Magdala flens, in Cruce Latro docet.

Vita breuitas.

Stulte quid Euboici speras tibi pulueris annos?
Quid Pylios speras vitrea bulla dies?
Disce mori: dum vina, rosas, vnguentaque poscis,
Et noua fila lyrae, mors tua fila fecat.

CATHARINA & THISBE.

Candida castus amor, turpis facit omnia nigra;
Nos cruor hoc Thisbes, Costiadisque docet:
Costias en niueum dat lac pro sanguine; morus
Sanguine Thisbeo, candida, facta nigra est.

Femina.

Regulus vt visu, Siren Acheloia cantu,
Et necat affricu Thessala saga leui:
Sic oculis, manibus, sic vrit femina cantu;
Sic trifidum fulmen Væiouis esse queat.

D. IOANNES Amoris Euangelista.

Dium Anterorem Christiani pectoris,
Ignemque sanctum Charitatis mutæ,
Quòd pænè in omni Euangelista Patmius
Sonetque paginâ, sonetque lineâ,
Mirare nemo; namque Zebæidem
Amans IESVS, omne ei fel abstulit,
Pro felle, mellis dans ei vesiculam.

*De vita Christiana biuio,
ad Ephebum puerum.*

O crispe flauâ blande puer comâ!
O verne floscule,
Acui virentis primula purpura,
Decusque lacteum,
Nondum genarum poma rubentia
Cui crine nigricant.
Audi monentem, nec mea, mi puer,
Dictata despue.
Tibi hinc & illinc semita panditur
Virtutis & vitî:
Resiste : vitæ hîc est Biniû tuæ;
Resiste, quò ruis?
Resiste testor; non leuis alea est
Quam legeris viam.
Errare vitæ si in biuio tuæ
Non caueris miser,
Maestabere olim, fata vbi venerint,
Cælesti ab Hercule.

In superbum.

Sis licet Encelado, Tityo, vel Orione maior,
Nec minor Iapeto, centimanoque Gyge;
Sit Titaniaco maius tibi robore robur,
Et serpentigeris par tua dextra viris;
Sis Typhon, Antæus, Atlas, sis carnea turris,
Si tamen ipse tibi nitere, pappus eris.

Quis verè Catholicus, ad Batauos hæreticos.

Catholicum tumido iactat se Battauus ore;
Nauiget ad nigri regna Melampodij,
Anticyrasque bibat totas, purgetur vt illo
Barbara qui stolidus pectora fastus habet.
Vos Bataui, vos Catholici quibus impia Roma est,
Et meretrix Babylon, & Sodomæa domus?
Tum vos Catholici, cum nox lux, candida nigra,
Cæli dicentur Tartara, Disque Deus,
Non, non : Catholicus, Bataui mihi credite, ne-
mo est,
Quàm * P A V L V M nostrum qui putat esse
P E T R V M. * Pontificem Paulum P.

De castâ Poësi.

Nil nisi virgineum, Lector, mea Musa propinat :
Nam Cyprij lasciuia tela cæculi

B 4

Non

24 BERNARDI BAVHVSII

Non hîc vlla sonant; non hîc quæ frænât olores
Pætis ocellis ludit, aut luditiocis.

Ludimus; ingenui verùm intra claustra pudoris:
Excedere hæc, non ludere est, sed lædere.

Ad B. FRANCISCVM.

Cùm genus aligerũ dicis FRANCISCÆ sorores,
Fratres, lanigerum, cornigerumq̃ue pecus;
Scilicet exiliunt, & blando murmure græces
Reddit ouis, dulci & carmine reddit auis.
Nec dubito, fandi fieret si copia, fratrem
Teque vocaret auis, teque vocaret ouis.

CAELVM NON SOLVM,
*Scilicet Reuerendissimi CAROLI PHILIPPI
RODOANII Brugensis Episcopi.*

Audite gentes vltimæ,
Vel quæ rigetis Arctico
Aquilonioque sub Ioue;
Vel quæ caletis ignibus
Discei rubentis, & ætherem
Perfulgurantis lampadis:
Nostisne Rodoanium?
Illum cui ore in aureo
Aurea perennè voluitur
Vos ista, CAELVM NON SOLVM.
Hoc manè, serò, domi, foris,
Hoc ambulans, hoc & sedens,
Hoc cœnitans, hoc & studens,
Cùm purpuram sumit dies,
Cùm sera ponit, hoc sonat:
Siue hora currit lucida,
Seu nigra currit, hoc sonat:
Hoc ianux, hoc & vitreæ,
Hoc infula, hoc & annuli,
Hoc abacus, hoc & scrinia,
Hoc & sigilla, & icones,
Hoc non superba synthesis,
Hoc symbolum ferunt libri.
Res mira certè, & pluribus
Miranda rugis, pluribus
Canenda per mundum tubis.
Quid ergo? in annos posteros
Iam magne Præsul nomine
Vocaberis mihi nouo,
Non te vocabo Carolum,

Non

Non Brugidarum Præfulem,
 Clarumve Rodoanum,
 C A E L V M vocabo, non S O L V M;
 Hoc inde erit nomen tibi:
 Quotiesque plantis accidam
 Hierarchicis pauens tuis,
 Dicam, nec absque lacrymâ,
 Dulciq̃ue rorans gaudio,
 Salueto C A E L V M non S O L V M.

Pygmaei Epitaphium.

Hæc tibi Pygmæo domus est æterna sepulto,
 Parua quidem, domino sed tamen apta suo.
 Vixisti, paruis poteras cum currere in armis,
 Nunc Palamedæo victus ab vngue iaces.
 Fila tuæ fuerant adeò subtilia vitæ,
 Neret ea vt speculis de tribus vna Soror;
 Sed tamen & tenuem discerpfit forfice lanam,
 Et quæ vix potuit fila videre, scidit.

SCIPIO MAIOR, de Clypeis.

Nil mihi vobiscum est, ignaue hinc cedite lamnæ,
 Ite aliò clypei, vos leuis Afer emat.
 Mars ego Romanus; tunsa hac iacet Africa dextrâ;
 Scuta gerat læuâ, dextera læua cui est.

Vox trium linguarum.

Scrupus.

Sesquipedalis sum, Tiberina, Hebræa, Pelasga,
 Et voce in mediâ pars mihi pulchra rosæ est.
 Tres habeo dētes, Graiū vnum, vniūq̃; Latinum;
 Tertius Hebræi de canis ore venit.
 Si me non dicis, dicis; si dixeris, erras:
 Cuncta Deus faciat quæ queat, ista nequit.

De Thaliâ suâ.

Versibus in nostris nulla est ampulla, tumēsq̃
 Pulmo, non stomachus, non calidum igne iecur;
 Nons dens, non vnguis, non sæua Atræaque bilis,
 Hipponactēi sannaque nulla salis:
 Non hîc nascentis color est, yuxque puellæ
 Semirubens pallor, semicinisq̃ue rubor;
 Improbus ille color, turpi quem Zoilus ore,
 Quem gerit ore Bion, quem gerit ore Theon:
 Non vllum hîc pinsit crepitante ciconia rostro,
 Non vlllo hîc rhoncho naris adunca sonat:

25 BERNARDI BAVHVSII
Denique simiolus, cornus, vulpecula nulla hîc!
Hæc modò si mala sunt, nostra Thalia bona est.

*In DEIPARAE & D. BERNARDI
effigiem, cui vulgo ascriptum, Monstra te esse
Matrem.*

Quid esse possit hac tabellâ dulcius?
MARIA dulcis, dulcis hîc BERNARDVS est;
Est mellis huic, est lactis illi copia;
Lactiflua mater, filius mellifluus;
Quid esse possit hac tabellâ dulcius?

Bos Bethlemiticus, ad Calites.

Vah! quid Agenoreæ Bos possidet astra puellæ?
Pellite Cælicolæ fidus; adulter erat.
Purus ego, cum CHRISTO olim, cū VIRGINE
Matre
Bethlemio in stabulo viuere dignus eram.
Tunc ego, tunc calidas afflabam leniter auras
Ad pueri cunas cū fera staret hyems.
Ibant ad Pharios; ibam ad Pharios comes agros,
Sarcinulis sanctis & pia terga dabam.
Mox fio & pretium; CHRISTI, MARIAEque,
suaque
Pro vitâ IOSEPH vendidit ære meam.
His meritis, Superi, cælum peto; cedat adulter,
Et Bos sim cælo, qui fueram stabulo.

Asinus stabuli Bethlemitici.

Cornipedes fuluum fræni qui manditis aurum
Cedite, non vllus se mihi iactet equus.
Numen ego his oculis vidi; lunauimus istos
Ante Deum poplites. quis mihi certet equus?
Frigus erat, nostræ fecerunt gutturus auræ,
Mitiùs vt ferret flabra Boræa Puer.
Cū gemeret, tristi certè simul ore gemebam;
Et mihi guttabant lumina flente Deo.
Quin & hero Iacobigenæ non Arcade gressu,
Quidquid opus, Cererem, flumina, ligna tuli.
Ligna tuli? nihil hoc; cæli terræque Monarcham
In Pharios diâ cum Genitrice tuli.
Iam scio me laudas, & Equi me nomine donas:
Nolo; plus Asinum est esse Tonantis Heri.
Me laudare voles? Asinus vocer aureus, ille vt
Impurus nosci desinat atque legi.

*In LARVM FRISIVM, Iudicem bonum,
virum malum.*

Prudens & catus es Lare,
Iudex iustus, & integer,
Et plebi clypeus tuæ :
Idem potor & hellsus es.
O quem te Lare dixerim!
Magnum. Porcius es Caro.

M. TVLLII CICERONIS tumulus.

Hic Tullî cinis est; cui si sua lingua daretur,
Diceret hæc Romæ paucula verba suæ:
O vrbs sæua lupæ ! quondam te sanguine Fratrîs,
Sanguine nunc maculas te scelerata Patris?
Sicne paludati Ciceronis ? sicne togati?
Consulis, atque Ducis siccine colla metis ?
Innocui ? fidi ? facundi ? denique Tullî ?
Præ propriâ cui res publica semper erat.
Sed nostro certè queror hæc de sanguine frustrâ,
Sanguine cum memini te maduisse Remi.
Nempe & nutricê, & sequeris fera Roma parentê:
Sanguinea hæc, atque hic; Romulus, atq; Lupa.

Quatuor Elementa quid in homine efficiant.

Terra, Vnda, Aura, Ignis, sunt corpore quattuor
hostes,
Hinc nobis Fastus, Duritia, Ira, Venus.
Vnda parit Vencrem, ventosâ Fastus ab Aurâ est;
Duritia è Terrâ est, Ignibus Ira venit.

Rarus Amicus.

Nondû alter Pylades, nondû alter natus Orestes,
Rara est in terris fidus amicus auis.
Cuilibet ergo caue, nudes ne pectus amico:
Hic Damon poterit craftinus esse Theon.
Tam citò nunc certè mutatur amicus in hostem,
Quâ citò mutatur nomê a ΕΡΩΣ in b ΕΡΙΣ.

a Amor b Lis.

Lex & Lis.

Filia lex litis; bona filia, pessima mater
Filia lis legis; mater bona, pessima nata.

*Ad IO. BRANTIVM Philologum,
de Musis suis.*

Omnia si laudas mea, Branti, cæcus amore es :
Omnia si culpas, cæcus es inuidiâ.

De

*De temporum nostrorum vitiis, ad
ODONEM ROSIANVM.*

De tribus superesse nil metallis,
Nil fului, niueique, Cypriique,
Tota at ferrea sæcula esse nostra,
Sæpe, Odo, gemis ingemisque frustra:
Gemis quòd tuba, Martiumque cornu,
Vicos & trepidas volet per vrbes,
Horrida, horrida, bella, bella, cantans;
Gemis tela perambulare sylvas,
Passim & iurgia, feruidasque rixas,
Sæuæ & prælia non deesse linguæ;
Luporumque, canumque, vulpiumque
Nostris moribus immigrasse mores.

Sunt hæc, ô Odo, veriora veris,
Sunt, sunt, & dolet, & pudet, pigetque;
Sed horum, ô bone, causa quæ malorum est?
Patent vulnera, nec patet medela:
Imò iam patet; vnica hæc medela est:
Fient aurea sæcula, aufer aurum;
Nam sunt ferrea sæcla, propter aurum.

*De B. I G N A T I O L O I O L A
Societatis IESV Fundatore.*

LOIOLA M vt toto vidit splendescere mundo
Phœbus, & Helicas spargere ab ore faces;
En mundi noua lampas, ait; discedere certum est,
Terra etenim Soles non capit vna duos.
Audiit, & rutilum quatiens caput æthere in alto
Rex Superum, astrifero reddidit ista polo:
Quò fugis alme Phanes? pullos cur sumis amictus?
Ora quid obnubis flammea? prome caput.
Sol eris, at non solus eris: LOIOLA iuuabit;
Tu terris, hominum Sol erit ille animis.

Mnemosyne mater Musarum.

Cur te, Mnemosyne, pingit ter littera terna?
Ter terna est, inquit, filia docta mihi.

*AMOS PETRISONIVS Batauuus,
non Batauuus.*

Batauuus est, nec crassæ auris, nec mentis opacæ,
Sed subtilis Amos, & habens in pectore lyncem;
Hunc Bataui laudant, sed non ego: Degenerauit.

Milis,

Mollis, Dura, Femina.

Vt Trigamus cecinit ter quino in carmine Vates,
 Facta cinis Semele est, facta lapis Niobe.
 Facta cinis Semele est: quis credat? non ego, Naso.
 Femina durior est, fiat vt vlla cinis.
 Facta lapis Niobe est: quæ possit femina? numquæ
 Femina mollior est, fiat vt vlla lapis.

Ad MARIANVM, de CAMILLO auaro.

Quòd bene seruet opes, laudas, Mariane, Camillũ,
 Scrinia laudari sic, Mariane, solent.

In Afrum pauperem & arrogantem.

Vnius dominus cum vix sit cespitis Afer,
 Prædiolum stultus vendidit; emit equum:
 Tantum gaudet equo: cur tantum gaudeat, audi;
 Ciuibus vt possit celsior ire suis.
 Sed lepidam Nemefin! cum sit longissimus Afer,
 Et sit nanus equus, Afer eques pedes est.

Virtus & Ventus.

Mascula quòd Virtus muliebri pingitur ore,
 Quodque leues Venti masculea ora gerant;
 Non ideò tumidis iactet se femina verbis,
 Nec generosa viris purpuret ora pudor.
 Dicta per Antiphrasin sunt olim plurima priscis,
 Nos hæc credamus picta per Antiphrasin.

In Tumulum M. ANTONII MURETI.

Hospes sta, tacitusq; aurem arrige; namq; Mureti
 Fama hîc est cinerem post sua fata loqui.
 Credere nec pigeat; nam tanti Rhetoris, & tam
 Docti oris, mutus quæ queat esse cinis?

*Grandæuo, Optimoq; Parenti suo**GHISBERTO BAVHVSIÒ, Strena.*

Ite procul curæ, discedite pectoris umbræ,
 I mea nox, & lux lætitiæ alma veni.
 Dic Bernarde io, bis io, ter io, quater io!
 Numina nam precibus sunt pia mota tuis.
 Oraſti feros genitori Nestoris annos,
 En Superi feros exhibuere dies.
 Nõne vides? certè; iam quadragesimus illi
 Bis rediit Cancer; bis rediitque Caper;

Nec

Nec frons est caperata tamē, nō mēs labat, aut pes,
Non illum vires deseruere viri:

Cygnorum niuæ sunt illi ad tempora plumæ,
Sed manet in mediis os roseum niuib:

Verque hyeme in mediâ est, & Maius mense De-
cembri;

Estque tripes ætas, sed tamen ipse bipes.
Verne Senex, tibi fulminiger de nubibus Ales,
Remigio Phœnix plaudit & ipse suo.

Ergo ego sic Superos non ficto comprecor ore,
Ut vel cuncta meæ dent tibi fila colus.

Viue, vale; tum qui nunc annus proximus instat,
Sit tibi * Aristarchus, sit tibi * Aristoteles.

* Boni principij. * Boni finis.

*In effigiem PETRARCHAE
duplici lauro cincti.*

Præcincte ianitrice Cæsarum lauro
Petrarcha magne, fronde Thessalæ Daphnes
Phœbi quæ amantis; cincte duplici ferro,
Latior, Italoque; illa, illa quam geris laurus,
Vates suæta ceteros coronare,
Non te coronat, ipsa te coronatur.

In sculptorem benè sculpentem, male viventem.
Cum tibi tam similesingas de marmore vultus,
Et facis humano spiret ut ore lapis;
Ecquid ab humanâ tantum ratione recedis,
Admonitus, surdus ut videre lapis?
Metamorphosis! tibi saxa simillima fiunt,
Tusaxis similem te facis esse tuis.

In P. ANTONIVM CRIMINALEM PAR-
mensē protomartyrem Soc. IESV.

O Martyrum, Antoni, alpha purpuratorum,
Qui colla primus lacteamque ceruicem
Ferro dedisti demetenda fatali.
Qua te lyræve, barbitovæ, plestræve,
Cornu, tubæve, concinam, triumphali
Nam vel silentio premendus ingrato es,
Vel hisce cunctis, pluribusque cantandus,
O plurimarum Antoni athleta palmarum!

Ad eundem.

Dulcem pro Christo patriam fugis, Italaque arua;
India sed dulcis patria facta tibi est.

Nam

Nam moriens, felix cælo qui nascitur, huic non
Patria vbi exoritur, est sed vbi moritur.

Vite breuitas.

Homo miselle diuites
Quid spes in altum fabricas,
Quando vel hæc inania
Cum morte verba diuidis?

DOMITIANVS Imp. inter distentos pueri pro-
cul positi digitos sagittas dirigere norat.

Laudem? non faciam. Nam si tua spicula in hostem
Sic mittis, sanè es, Domitiane, rudis.

PANIGAROLAE Epitaphium.

Hospes sta, tacitusque aurem arrige; Panigarolæ
Nam fama est cinerem hinc, post sua fata, loqui.
Credere nec pigeat: nam tanti Rhetoris, & tam
Docti oris, mutus quæ queat esse cinis?

De amore diuino.

O cui cor Christus terebrauit arundine amoris,
Hoc qui vulnus habet, quàm leue vulnus habet!
Hoc qui vulnus habet, non immedicabile, & atrox
Abdita quod populet viscera, vulnus habet;
Non talem metuat, non hinc sibi credat ituros
Horrida præcípites mortis ad astra dies.
Nam cui sunt diâ præcordia fossa sagittæ,
Huic via facta boni est maxima, nulla mali.
Hoc qui vulnus habet, vitæ dispendia sentit
Nulla, sed è dio vulnere robur habet.
Hoc qui vulnus habet, mens huic sine nube per-
ennis
Semper ei è nitidâ fronte ferena dies.
Hoc qui vulnus habet, Superi! quæ gaudia carpit?
Gaudia quæque aloës nil, neque fellis habent.
Hoc qui vulnus habet, Christi vt madata faceffat,
Vertere Threicias nititur antè animas.
Præcipitat, ruit, exilit, & volat; ô bone Iesu,
Hoc qui vulnus habet, quàm leue vulnus habet?

FRANCISCI FLORI Pictoris Fortuna.

Apellis ille, & æmulator Zeuxidis
Florus, superbæ nomen ingens Belgicæ,
Volubilem cum pingeret Fortis rotam,
Pinxit videntem, sed chiragricam Deam:
Videt sat, inquit, sed satis dat nemini.

In

Sunt busto in Pario, sunt qui tumultantur eburno,
Sunt qui marmoribus, LIPSIVS in lacrymis.

De GALBULA puero Grammatico.

Galbula Grammaticæ fimestris tiro palæstræ
(O multi splenis fabula, vera tamen!)

A socio nuper, dum fit sine sanguine pugna,
Urgetur, Mortis quod putet esse genus?

Est commune dūm, dixit: quod sic probo, Mor-

tem

Femina, vir, fecit; femina, vir, patitur.

*In quemdam qui malis artibus nobilitatem
sibi opesq; paravit.*

Purpura nunc, olim te rustica gausapa texit,
Factus es hamatis Prætor Equesque dolis.

Nunc tibi quærentur venturæ insignia Genti,
Stellæ, Aquilæ, Cedri, Lilia, Castra, Rosa;

Quæritur & Genti breue Symbolon: accipe quod
vis,

Sed Momorenciacū ne capias * ΑΠΛΑΝΩΣ.

* Sine fraude.

*Quid Columba & Serpens,
ad MARINVM.*

Vt nulli noceas, columba fias;

Vt nemo tibi, sis, Marine, serpens.

Ad dulcissimum Puerum IESVM.

O mundi princeps facies, pulcherrime rerum!

O Puer auratâ cæfariate comâ!

Non amo te, IESV, si possim dicere quantum:

Tantum amo te, tantum, mi PVER, vt taceam.

*Ad FABIVM Neomyſtam,
de Sacerdotum dignitate.*

Myſta Fabi, sacro nuper qui lotus oliuo,

E Cerere æternum nunc facis ire DEVM:

Cerne apicem, culmenque tuum; quam prenderis
arcem!

Aspice quantus Athos! te tamen ille timor.

Ex quo sacrificæ potarunt chrismata palmæ,

Et nitet in sancta pulchra corona comâ;

Iam

Iam Regum trabeata premis, baccataque colla,
 Inque tiaratos sunt tibi iura Duces.
 Ipse tuis Cæsar genibus minor; ipse Philippus,
 Felix auriferi cui natat vnda Tagi,
 Gēniferas cui purgat aquas niger Indus, & omnes
 Diuitis Auroræ cui properantur opes.
 Sic placitum Superis, focco seruire cothurnos;
 Parque Sacerdoti nil, prius esse nihil.
 Despice, sub pedibus totus tibi sternitur Orbis;
 Suspice, quod videas nil nisi Numen habes.

Sere, Metes.

Quæ serimus, metimus: vetus hæc & publica vox
 Si sero lina, meto; far sero, farra meto. (est:
 Spicea dona sero, Cereris meto spicea dona;
 Hanc seruat constans annua terra fidem.
 Non hæc Christigenis lex est: contraria namque
 Quam serimus, metimus; Psalmicen ista canit.
 Gaudia qui serit hîc, pœnas metet in Styge: pœnas
 Qui serit hîc, cælo gaudia magna metet.

Quæ viri fortis patria.

Omne solum forti patria est: fortem excipe nautâ,
 Pontiuagis nautis omne salum patria est.

IN MACRVM immitis ingenij hominem.

Nescit flere Macer, tenerâ nec fronte pudere,
 Dicere nec blando mitia verba sono:
 Durus homo certè, mediâ velut erutus Ofsâ,
 Aut Agragantinis sectus ab ilicibus,
 Cui duo sunt filices oculi, frons ferrea, pectus
 Lemniâ ab incude est, cor quoq; marmor habet.
 Stemma tamen iactat ceu priscû & nobile: nempe
 Pyrrhâ est matre fatus, Deucalione patre.

*PHILONI CORDIO, Poëta eximio,
 amico singulari.*

Quis syluâ in syluas? quis in æquor deferat vndas?
 Mel quis Aristæo? poma det Alcinoos?
 Assidet insano qui fecerit; hæc, Philo, caussa est
 Quod quæ mitto aliis, non ea mitto tibi.
 Si mea mel, si poma, & syluæ, & sint tibi lymphæ;
 Tu mare, Aristæus, sylua es, & Alcinous.

S. BARBARA.

Barbara sum, non sum: miti sum pectore Virgo;
 Sed qui me genuit, barbarus ille fuit:

C

Ille

Ille meo tragicum rubefecit sanguine ferrum,
 Et Pater, & Lictor, melluit ense caput.
 Sic ferus ille fuit : mihi leni lenius amne
 Ingenium, & miti mitius est oleo.
 Me quicumque vocat, venio Patrona vocanti,
 Et lætam mœsto porrigo Diua manum;
 Aegrorum miseris pronas do questibus aures,
 Et lacrymas sequitur lacryma pænè mea.
 Tum subiti fallax lethi quos opprimit hora,
 Sacramentorum munere Diua iuuo:
 Gloria nam nostra hæc; præfens ego Barbara cre-
 dor

In desperatis mortibus auxilium.
 Hoc agri, hoc vrbes, ramosa hoc compita clamant,
 Omnibus hoc templis pulpita sancta sonant.
 Ergo ego tam mitis, cur dicar Barbara, mitte
 Quærere; quod non sim barbara, facta docent:
 Sed Parcæ vt parcunt, vt Luci lumine lucent,
 Vt Bellum est bellum, sic ego Barbara sum.

Ad REGVLVM de Suffeno quodam.

Regule quid frendes ? vili quid ringeris irâ?
 Suffenum quemdam, vatis vix nomine dignum,
 Nasonem sese populo iactare secundum?
 Sit Naso, modò de Ponto quoque, Regule, scribe.

Homo Bulla.

O doctus Puer, in salace conchâ
 Luctinâ, Siculâve, Belgicâve,
 Sarranâ, Cypriâve, Persicâve,
 Qui primus docuit salire Bullam!
 Et iam, mirificumque, dædalumque,
 Iussit, surgere de luto nitorem !
 Huc huc, mi Puer, en tibi quod optas:
 En hîc tortilis, en adunca concha,
 Ponti in cæruleis gelata campis:
 En Memphitica gutta, qualis infrâ
 Per nigras pigra repit vnda ripas:
 En hastilia, tulliosque læues:
 Hæc cape arma Puer, citusque doctum
 Inspira calanum. capessit arma,
 Complexumque corallinis labellis
 Inspirat calanum. Morare Bulla?
 Moraris pigra ? quid morare ? clausa est
 Omnis carcere turbulenta Fratrum
 Turba, & Aeolio furit sub antro;
 Pax nunc vel folio est arundini que.

Prodi Bullula, bella Bulla prodi.
 Prodit, prodit io. Eoa qualis
 Quæ noctem sepelit, diemque ducit,
 Virgo comta venit; rubens pyropis,
 Flauens chrysolithis, virens smaragdīs:
 Hinc ianthina, lutca, alba, glauca,
 Inde coccina, fulua, ruffa, ruffa.
 Sic & Bullula cum ſemel coruſca
 Hauſit fulmina flammeæ diei,
 Vultus mille rapit, tot ei colores
 Depingit radiis volans Apelles.
 Hinc pallet violamque, amaracumque,
 Hinc roſam rubet, igneamque caltham,
 Hinc flauet, viret hinc, & inde liuet,
 Cærulea, aurea, lutea, albicanſque,
 Fulua, flammea, glauca, ruffa, ruffa;
 Tandem mittitur ire Bulla in auras,
 Et toto ſinitur natare cælo;
 Quam circum pueri & canunt puellæ,
 Bella Bullula, bella, bella Bulla,
 Bella Bullula, bella, bella Bulla.

Mox ſi cui puero, aut cui puellæ
 Acceſſit fatias, nouamque poſcit,
 Hanc ſenem vocitans, aniculaſque;
 Illam, eheu, necis inſciam doliſque,
 Tangit aut pueri, aut malæ puellæ
 Flatus vnicus, & labasſcit vnico.
 O Homo, ô homo, Bulla, Bulla, Bulla es !

Ad LINVM, de noſtri temporis Helenis.

Sæpè me, Line mi, ſolos rogare,
 Cur ſpreto roſei decore vultus,
 Noſtræ ſic modò palleant puellæ;
 Non porphyriacis genis, labriſque,
 Vt quondam Antiope, & Lacæna imago;
 Totæ at pallidulæ & cadauerofæ,
 De ruptis velut exeant ſepulchris.
 Cauſſam mens mea repperit latentem,
 Cauſſam repperimus, (ſed ô ſuperbam !)
 Vt pulchræ, Line, ſint vel in ſepulchro.

*Ad SYLVIAM quaſſariam.
 Diuitem eſſe, cui ſatis eſt.*

Viue colo contenta tuâ, bona Syluia viue,
 Et te Reginam Cæſariſdemque puta.

36 BERNARDI BAVHVSII
Namque domum, laticem, & Cererem, pallam,
que, togamque,
Denique quod satis est, dat colus vna tibi.
Plus dare Fortunæ nequeat tibi tota crumena;
Namque Herni, & Gangis totius, atque Tagi
Sceptrotumque, Tiararumque, Coronarumque
Finis hic & meta est, totaque summa, SATIS.

In amicos ollares.

Vita Coenipetas, vagos Gnathones,
Nec blandos licet, astitimes amicos:
Illis dum calet olla, amor calebit;
Frige bunt citò, si culina friget:
Non te, sed tepidum colunt caminum;
Illis, fumus vbi est, ibi est amicus.

De temporibus nostris, ad VICTOREM.

Sæcla ferrea, Victor, esse nostra,
Soles clamque palamque clamitare;
Tecum sentio, sentioque contrà:
Nam sunt saxea, viliora ferro.

*Tumulus ALEXANDRI FARNESII,
Belgicae Gubernatoris clarissimi.*

Quis cubat hîc? Princeps, factis & homine Magni
Pellæum referens; hoc satis, hospes; abi.
Stâlne etiâ? quam flentem hîc cernis, cetera dicet
A fletu vt poterit Belgica Nympha loqui.

M. TVLLIO CICERONI in exilium misso.

Cum Latiâ, Tulli, pepulit te liuor ab vrbe,
Româque Romanam linquere iussit humum;
Ah quæis tunc lacrymis, quibus & singultibus,
Mascula turpasti, Patriciâsque genas!
Pelleret immeritò quòd Patrem Patria, quodque
Interdicta forent ignis & vnda tibi.
Hæ voces tunc, Marce, tuæ: sed quâ modò velle
Interdicta forent ignis & vnda tibi!

Anima & Caro.

Quæris, cur Animâ Caro fortior? accipe caussam
Hîc Carnis patria est, hîc Animæ exilium est.

*De Stimulo Diuini Amoris D. BONAVENTURÆ,
RAE, ad PAMPHILVM.*

Pamphile, Seraphicâ si vis ignescere prunâ,
Huc ades, hunc Stimulum perlege, Amoris opus.

EPIGRAMMATVM LIB. II. 37
Hic tibi sic tenerum fodiet, mi Pamphile, pectus,
Ut mox è tenero purpura corde fluat.
Nec tenerum tantum, potis est & frangere durum,
Imperfossa Isthmos si cui pectus erit:
Et tibi si ferrum est, fiet sera ferrea, cera;
Et si sint multo corda ligata gelu,
Ilicet ignis eris: frangit Liber iste, domatque
Quodlibet & marmor, quamlibet & glaciem,
Quoslibet & silices, & ferrum quodlibet, omnem
Duritiem Libycam, frigus Hyperboreum.
O Superi! parui quæ tanta potentia Libri est!
Ah, ah, quid patimur, Pamphile, quid patimur?
Sentis quam stimulat? quantis calcaribus vrget
Ad iuga virtutum? quam fodit atque ferit?
Sentimus certè: at pigri, quò nempe vocantur,
Nec meus hinc Alinus, nec tuus ibit Equus.

De Vita, & Rosâ.

Vnam multa Rosam cingit spina: Euigenarum
Hæc vita est; læta hinc paucula, multa dolent.

Regibus imitandus NERO.

Regibus exemplum damnor statuisse Neronem:
Hæc ego pro culpâ palleo, nec rubeo;
Nunc etiam voueo hoc, imitari sceptrâ Neronem
Omnia; Quinquennis sed meus ille Nero est.

*In Rhetoricos libros Cypriani Soares
Societatis IESV.*

Thrax licet aut Arcas fueris, pinguisve Bataus,
Iapetionidæ deficientis opus,
Ora cui puero non castigauit Apollo,
Nec Latio tribuit digna sonare foro,
Huc ades, & Soaresis quæ tradita chartis
Perlege non segnis, lectâque mente tene.
Tum calamum vitreis Tullî laue fontibus; ille
Ex Arpinatis purior ibit aquis.
Mox tibi Romulæ veniet facundia linguæ,
Et fies trepidis gloria magna reis;
Per te causa cadet, fuerat quæ proxima lauro,
Eloquio stabit non benè firma tuo:
Per te, non nati, repetent sua testâ, Tomitæ,
Quique breues Gyaros, longa sepulchra, colunt;
Denique de Batauo Fabius, de Thrace Pericles,
Arcade de crasso Tullius alter, eris.

IN STELLAM, stellati celi aspectu mirè
recreari solitum.

Ceruleâ in tunicâ quoties nox fulget, & æthram
Pallida nulla tegunt vela volantis aquæ;
Lampadij sed enim campi, qui sidera pascunt,
Phosphoreas promunt cælinagisque Pharos;
Tum tum nulla mora est, pictas se, Stella, sub
auras,

Proripit: Hem, stas, celi oculi atque mei?
State rogo, vos lætitarum summa mearum,
O sanctæ, o sanctæ Cælitum faculæ!
Argus ego, vel milleno sim lumine cinctus,
Noctem nox oculis non feret vlla meis:
Si modò vos stetis mea lumina, lumina mi stent;
Mille oculos celi, mille videbo oculis.
Sic fando, stat statim, ac vsque sub ætheris aurei
Fulgentem clypeum, lumina fixa tenet.
Gande, Stella, astris; sed quæ sic suspicis astra,
O quando dabitur despiciere illa mihi!

Circumciso & Crux CHRISTI.

Manè novum, sparsum saturo tristique rubore,
Tristes portat aquas, ætheriamque hyemem;
Cruclis teneri sic Circumcisio CHRISTI
Clamat: Huic Puero, flagraque, cruxque manent.

S. BARBARA de se, & patre DIO SCORO.

Barbara ego, genitorque Dioscorus: o malè facta
Verba: Dioscora ego, barbarus ille fuit.

Quæ CHRISTI Grammatica, ad CELSV M.

Grammaticam CHRISTI paucis te, Cesse,
docebo;
Totam scies & feceris,
Si Luxum, & Bacchum, si Cyprida declinaris,
(Mala nomina, ah! mala nomina:)
Si per ego, plorate, pati, vigilare, precari,
Bona verba coniungaueris.

DIXAE,

DIVAE, OPTIMAE, MAXIMAE Q.
MATRI-VIRGINI
MARIAE,

ADMIRABILEM HVNC,
VNIVS LIBRI VERSVM,
VNIVS VERSVS LIBRVM,

CHRISTIANVM PROTEVM,

*tot ora scilicet, quot calamo solera gerentem (verti
enim potest, millies, bis & vicies, sensu saluo &
Herodi carminis lege) nostri in cala Regimano
affectus monumentum hoc ponimus sempiternum.*

TOT TIBI SVNT DOTES, VIRGO,
QVOT SIDERA CAELO.

*In eodem hoc Proteo retrogrados versus panè
centum est invenire.*

DEO OPTIMO MAXIMO
ÆTERNI DEI FILIO
CHRISTO IESV
MVNDI SERVATORI
PROTEVS

*è varijs Sacramentis litterarum locis deproctus, priore
longè admirabilior, nam sensu saluo, & Herodi
carminis lege, verti potest 3628800 scilicet, tri-
cies sex et centies millies, vicies octies millies, &
octingentes.*

REN^a, DVX^b, SOL^c, LEX^d, LVXe, FON^f,
SPES^g, PAX^h, MONSⁱ, PETRA^k,
CHRISTVS.

^a Apoc. 19. ^b Matth. 1. ^c Malach. 4. ^d Michas 4:
^e Iac. 1. & 8. ^f Zach. 13. ^g 1. ad Tim. 1. ^h ad
Ephes. 2. ⁱ Psal. 67. ^j Daniel. 2. ^k 1. ad Corinth. 10.

C 4

Cruz

Cruce bonorum.

Dulcis vita pijs, & purè est mellea; quando
Nec Crux delicijs caret.

ANDREAE fratrem, PETRI fratrem aspi-
ce; rident,

Tollunt in Cruce iubila,
Et Crucifixorum dena aspice millia; rident
Pleni pectora gaudijs.

Ceruleasque genas MACARI, pallentiaque ora
Cerne SERAPHICI PATRIS;

Nubila non cernis, quamvis pallentia cernis;
Intus gaudia, gaudia.

Nempe ex quo CHRISTI Crux olim lectu-
lus, inde

Iam sunt deliciæ Cruces.

Uxoris LOTH punitio.

Obscœnam Gomorrhæ hyemem, cum flammeus
imber

Furuaque pix, torto turbine missa polo est.
Mugieruntque auræ, stravitque tricuspidis ignis
Pentapolitanas dira sagitta domos,

Omnia cum promsere armamentaria cæli
Spicula, & indomitum perdomuere nefas.

Iussus, ut hæc fugeret, fugit cum Lothide Lothus;

Neu' redeant oculis, lex datur: illa redit;

Utque coronatam flammis circumspicit urbem,

Heu misera! heu oculos sensit habere salem!

Mox & tota salem Lothis bibit; & sapientem

In statuam, insipiens femina versa fuit.

*Ad VALENTEM, de suis hisce
Epigrammatibus.*

En promissa, Valens, Epigrammata: nuda sed illo
Quem velles stimulo; non sunt arguta, fatemur:
Tu tamen expectas: iam sunt Epigrammata,
fallunt.

BER.

BERNARDI BAVHVSII
 ANTVERPIANI
 è Societate IESV
 EPIGRAMMATVM
 LIBER III.

*Cor suum, spretis floribus,
 CHRISTO Poëta offert.*

PALLENTE S violas, immortalesque ama-
 ranthos,
 Et calthæ aureolas, Phœbisequasque comas,
 Reginaeque rosas, & florum lilia Reges,
 Albaque narcissi, flauaque texta croci,
 Iridaque, & nardum, ferrugineumque hyacinthum,
 Et quidquid florum denique Chloris habet,
 CHRISTE, tibi pleno meditabar fundere cornu,
 Veris opes volucres, deliciasque breues:
 Iamque ardens ibam totum tibi spargere Maium
 Purpureum, prasinum, coccineum, croceum;
 Nam Maij omnigenæ plumæ, omnigenique colores,
 Et multa in gremio florea messis erat.
 Hanc mihi sed subito vertisti in pectore mentem,
 Et visus tacitâ es sic mihi voce loqui:
 Mitte rosas manibus vates meus; altera dona
 Poscimus; hæc olim Panque Palesque tulit.
 Altera dona Deo vero, sunt altera ferta;
 Non faciunt capiti talia ferta meo.
 Cor peto. Io dabitur, dabitur cor dulcis IESV!
 Mille darem, IESV, si mihi mille forent.
 Eia cor, egredere: an clausa est via? pectora rumpe,
 Rumpere moras, rumpe & viscera, & egredere.
 Egreditur. Salve, ô animæ pars optima nostræ!
 Vitæ delictum, principiumque meæ!
 Corculum, io, gaude; iam felicissima fies
 Victima, Tergemino tota litanda DEO.

C 5

Ergo

42 BERNARDI BAVHVSII
Ergo nunc viola i, melior viola hoc mihi cor est:
I amaranthe, mihi hoc cor amaranthus erit.
Puniceæ ite rosæ, melior rosa nam mihi cor est:
Liliolum i, melius liliolum cor erit.
I narcisse, mihi melior narcissus erit cor:
I hyacinthe, mihi hoc cor hyacinthus erit.
I croce, cum nardo, calthæque ac irides ite,
Cor mihi caltha, crocus, nardus, & iris erit.
Corculum, io, IESV, sume hoc, mi dulcis IESV;
Deque haustum latere hoc in latus abde tuum.
Vino ego, non ego iam, vivit Nasareus in me:
Ille mihi solus corque animamque facit.
Et vos Adamidæ, vos o mecum pia Christo
Corda date. O, qui dat, quam sine corde sapit!

In pulcherrimam VIRGINIS-MATRIS,

PVERIQ. IESV ex ære imaginem.

Empyreï Regina potens, Princepsque palatî,
Gloria cæruleæ, stelliferæque domus;
Aspice fidereis de collibus, aspice Virgo
Aera hæc in vultus tam benè ducta tuos.
Nonne stupes, quam te fabrè muta æra loquatur?
Quam non mentita est vlla tabella minüs?
Aspice, sic oculos, sic ora, manusque ferebas;
Hæc ibat circum tempora vitta tibi:
Sic rosei fluxere sinus, sic palla fluebat;
Errabant rutilæ sic sine lege comæ:
Delicijsque tuis, sic, sic MARIA ardebas;
Sic quoque ridebant deliciæ, ille, tuæ.
Vbera sic solita es tua porgere lactea Nato;
Et sic ille tuis ludere in vberibus.
Aspice vt hîc rides, (nam rides;) aspice vt arcta
Oscula das, (nam das;) aspice vt ille rapit:
Scilicet ad vitam propius, neque cæla Myronis
Nec Coæ veniant, Phidiacæque manus.
O vera! o mendax! o certa! o falsa tabella!
Fallit nulla magis, nulla tabella minüs.

MAGDALENA, SCAEVOLA.

Mutius errantem dextram ferus ignibus vñsit;
Si non errasset, fecerat illa minüs.

MAGDALA peccarat, IESVM post fortiùs arsit;
Si non peccasset, fecerat illa minüs.

S. STEPHANVS Protomartyr.

Sub lapidum sæuo imbre, sonantibus vndiq; saxis,
Quas, o, quas Stephanus fundit ab ore preces!

Saxa

Saxea bella inter, quæ pacis verba profatur !
 Quamque reas nulli percupit esse manus !
 Parce, inquit, IESV, parce hæc ad crimina cæcis;
 Non illis sceleri sint mea fata precor.
 Hæc fanti, mirum quis risus inambulet ori !
 Lunati quam lux blanda supercilij !
 Quis toto in STEPHANO necis ardor ! gaudia
 quanta,
 Exilientque oculis, exilientque genis ! :
 Siccine amat lapides? sic certè? nonne* CORONA
 Ornari multo pulchra velit lapide ?
 * Στέφανος.

SERAPHICO FRANCISCO,
quinque sacris Stigmatibus insigni.

Non nequam, FRANCISCÉ, bonus Domi-
 noque fidelis
 Servus eras; plagas cur rear esse tibi ?
 Dignane fecisti plagis? dignissima certè :
 PLAGIS digna istis nam tibi vitâ fuit.

B. FRANCISCI XAVERII vox.

Eia DEVS, satis est, satis est DEVS: ignibus
 vrer ;
 Tolle animam, aut si vis vivere, tolle facem.

Nocturnæ potationes.

Rubere dignum est : ipsa nam rubet Fama
 Plenum pudendi nuntium ferens probri ;
 Potare quosdam nocte Principes totâ,
 Dormire luce. O Principes tenebrarum !

*In Hunnos, VRSVLANARVM Virginum
 interemptores.*

Barbariem sævis tigrisum nutricibus Hunni,
 Aut Pantherinis suxtis ab vberibus,
 Aut Meleagreâ matre, aut Erymanthide mammâ,
 Aut si qua in Geticis dirior vlla iugis.
 Ah Superi! nam quæ gens hæc tam plena ferarum?
 Plena, vrsi, vri, apri, tigridis, atque lupi !
 Plenaque pardorum, vastatorumque leonum !
 Plena ignis, ferri, sanguinis, atque necis !
 Siccine? Nympharum tot millia, vnaque lilia
 Insanâ metitis barbaricâque manu ?
 Millia tot Nympharum? Hei, hei! crudele fuisset
 De prato vel tot lilia demetere.

Quis

*Quis amicus?**Ad PHILONEM CORDIVM.*

Non nuda vox Amicus est, non cassa nux,
 Dilecte Cordi; non, amabilis risus
 Blandique nictus; non ocelli ludij,
 Et dulce flammans frontis aurex lumen;
 Sint byssina licet verba, Scrum vellera,
 Pæstique cuncta quæ loquare sint flores,
 Sint plena mellis, plena sint amoribus
 Luminaque, & ora, & verba: facta si desint,
 Iam nuda vox amicus est, & cassa nux;
 Cernitur Amicus amore, more, & re, & re.

Ad eundem, de Feminâ.

Noxia quæ non est, ô Cordi, femina? lædit
 Quæ mala est, quæque bona est; Penelope, a
 Helene.

Nec de Cygnigenâ tantum sunt funera mœchâ,
 Sunt & de castâ funera Penelope.

*Ilias in nuce.**Ad PAVLVM PALMERINVM.*

Iliadem magnam parvâ in nuce Paule videbis,
 Hæc duo si patiens carmina nostra legis:
 Attilæ gemini, Laërtius, Hector, Achilles,
 Aeneas, Priamus, Troia, Læna, Paris.
 Ilias en, nuce clausa vna est: nisi, Paule, negabis,
 Aut hanc Iliadem, aut carmina nostra nuces.

MASSO Poëta Iber.

Ad calices nuper, ducendaque pocla vocatus,
 Gloria purpurei MASSO Poëta Tagi,
 Baccheos postquam latices, succosque Falernos
 Suxerat, & liquido mens fuit icta Deo;
 Concussit sacrum pectus, Phœbumque citavit;
 Musas, antra, lyras, fontis aquas, & equum,
 Omnia sollicitans vno pro carmine; frustra:
 Sicca in tam madido pectore vena fuit.
 Sed tandem facilis Naso, sic ora resoluit;
 Bibite felices, atque hilares vivite.

De Fortune constantiâ.

Credite mortales, non est Rhamnusia, qualem
 Sæpè facit Pictor, sæpè Poëta facit,
 Mobilis, inconstans, mendax, & perfida; non est
 Lubrica nec tereti stat super orbe levis;

Fida est, & stabilis: probat hoc Sulmonis alumnus;
Semper, ait, constans in leuitate suâ est.

Medicus.

Res misera Medicus est, cui numquam benè est
Nisi malè sit quàm plurimis.

R O M A.

Marte DEVS nullo, nullâ est superabilis arte,
Ille licet Latius, Graia sit ista licet:
Numquid Romadoles, semper què vincere sueta es,
Nulla quòd inuictò est danda catena DEO,
Sed ne, Roma, dole; non ille inuictus Amori est;
Vertere Roma, Amor es, vincere versa potes.
Tu rerum Domina es; placuit sic Altitonanti,
Vt rerum Dominum vincere versa queas.

Hæretici insolescentes puniendi.

Turba Lemanna sacras spernit PETRI impia cla-
ues;
O, gladium PETRO da modò, PAVLE, tuum!

*Ad AVLVM Cœnobiticam vitam
nuper amplexum.*

Gratamur, Aule, plaudimus bonum factum:
Fallax, malignum, sæculum reliquisti;
Sacer cucullus induit caput nuper,
Duroque fune molle iam latus cinxti,
Opes, amici, spesque, resque permagna
Tibi est relicta; at plus tibi relinquendum est:
Gerro, Thrasoque, garrulusque vixisti;
Vano Thrasone, garruloque nunc exi:
Rex Monachus est; Regnum eius, Aule, * Sigæum.

* Σιγῆιον Troadis, Σιγᾶν tacere.

*In pigritiam DOMITII adolescentuli,
literarum humaniorum studiosi.*

Absque labore nihil, Domiti, nihil absque labore
Vox vetus & vera est, Absque labore nihil,
Ipsi cælicolæ vendunt sua cuncta labore,
Nec nisi callofis præmia dant manibus.
Pulchra quidè Virtus, sed Sole & puluere fusca est;
Sudatrix Diua est, otiaque alba fugit.
Otia tu sequeris, Domiti, piger; exue pigrum:
Quid pila, quid somnus, nuxque, trochusque
dabunt?

Tolle

46 BERNARDI BAVHVSII

Tolle animum vilem, vili tellure iacentem;
Atque vt magna feras præmia, magna velis.
Quid quereris, non vlla tibi quòd præmia dentur?
Et nulla in totâ sittua palma scholâ?
Segnis ovis donec fueris, ne præmia speres:
Aspira, veniet mox tibi pulcher Honos.

Frons' sepe fallit.

Nulla fides fronti est: vultu hic Plato, mente Choroebus:

Ille est Thersites corpore, mente Plato.

Pura hîc voluptas nulla est.

Ad GASPAREM PANTAGATHVM.

Iuncta rosis spina est; nec solis, Gaspar, in hortis,
In pictis etiam purpureisque thoris,
In Cleopatraz epulis, mentisque, iocisque,
In lusu, in choreis, iungitur illa rosis.

VIRGO MATER Pueri IESV pomum offert.

Mustea cum tua sint, Virgo, cum dulcia poma,
Cur illa dulcis rapere cessat IESVLVS?
An Pomi fatalis, & illatibilis Eux
Meminit? quod, eheu, prima depauit Parens.
Scilicet hoc canâ retractat mente Puellus,
Intusque tacitâ cor perurit lacrymâ.
Hinc tua, Christine, quamuis felicia poma,
Indo que succo, & melle plena Hymettio,
Frigidus aspectat, dextram neque Pusio tendit
(Iocosa contra quam solet puertia)
Quin & scuitâ dulci, rugâque decorâ
Contristat osculum, ac ocellos asperat;
Quod placeat, Virgo, si vis offerre Puello,
Si vis quod illico rapiat, offer Crucem.

De litterâ Θ.

Infelix multis Theta est, mihi littera felix;
Si ΘΑΝΑΤΟΝ scribit, scribit & illa
ΘΕΟΝ.

FRANCISCVS BORGIA è Duce Gandie

Soc. IESV Prepositus Generalis III.

Gandiacos apices, trabeam, rutilamque tiaram
Pro Christo posui, nec posuisse piget.

Omnia contemsi, quærens cælestia: fallor,
Nil ego contemsi; cuncta caduca Nihil.

HERO.

HERODES *infanticida, in tabulâ
furens depictus.*

Cerne, hospes, rabidû Herodê, sed lumine cassum;
Cur ? arisset ab his ipsa tabella oculis.

Poëta ad Musam suam.

Serpere te Momi dicunt, nimumque iacere,
Increpat & foccos ille vel ille tuos:
Ne tamen hoc teneras vrattibi, Musa, medullas;
Serpunt & violæ, & dulcia fraga iacent.

*Ad POSTVMVM, blanda, sed pestilentis
lingua hæreticum.*

Dulcia sunt, sed plena dolo tua, Postume, verba;
Vnde piis à te, perfide, multa fuga est.
Nec tamen, heu, nemo est, quẽ blando decipis ore,
Quẽmque columbinis illaqueas oculis.
Nam dum blandiris, sic vulpinaris, vt atrum
Fel sub melle bibant, qui tua verba bibunt.
O latronẽ animum! quò perdas, Postume, plures,
Aurea furca tua est, byssinus est laqueus.

In Fortunam.

Siccine in humanis ludis, Sors perfida, rebus;
Et sanctâ bellum cum ratione geris?
Diues, prolis eget, Proculus Dux; pignora Laufo
Ter tria sunt; prolis non eget, aris eget.
Vertere cæca Tyche, da cui rapis, & rape cui das;
Laufo aliquid Proculi, Laufo aliquid Proculo.

*Ad MORANTIVM omnibus omnia
annuentem.*

Rẽm mihi te gratam credis præstare, Moranti,
Quòd nutus sequeris, verbâque nostra, tuis.
Fallere; res nimum putet, nimumq; molesta est,
Omnia conueniant quòd tua dicta meis.
Eia, aliquando nega, dic contrà aliquãdo Moranti,
Ne quis, cùm loquimur, nos neget esse duos.

AGRIPPINA, NERO.

Pocula sæpè sui bibit Agrippina Neronis,
Tutò nec ipsis ebibenda viperis:
Sed docto liquidam vicit medicamine pestem,
Succoque pota læsa non est Colchico.

At scelus, vt pestem toties sine peste bibisse
Videt Parentem; vina commutans aquis,

Perdere

48 BERNARDI BAVHVSII
Perdere sperat aquis, nequit quam perdere vino:
Ad vitreas venire Baias imperat
Fallaci tædâ, mentituraque carinâ;
Sed naufragam sorbere Pontus noluit,
Innantiemque rati securæ tradidit Actæ.
Quid tum tyrannus? rugiit leo Nero,
I citò lictor, & hoc ferro mihi percutite matrem.
O flenda mors Simonidæis lacrymis!
Flere tamen nequeo : cur tam mihi cornea fibra,
Quæris? recordor illius, Modò imperet.

Ad B. MAGDALENAM.

Angelicis quando veheris pia Magdala pennis,
Et cæli toties isque redisque vias;
Magdala, felicem quis te neget? at mage felix
Magdala, quando isti non reditura, semel.

De eadem.

Quaque die, terrâ ex humili sublimis in altos
Vecta ter & quater es Magdala dia polos:
Viua iter ætherium toties quæ carpserat antè,
Quàm benè defuncta hæc norat ad Astra viam!

Inferi.

Multi de Inferno, Stygiaque palude iocantur;
Sed vereor, fiat ne iocus iste, focus.

Votum pro N. Iuriconsulto.

O qui iura mari & magnum das iura per orbem,
Dasque poli facibus dasque Acheruntis aquis!
Das muto pecori, miserisque nepotibus Eux,
Et larratori per tria colla cani.
O Deus! Astræam nisi nostra in pectora mittis,
Quæ monstret radio fasque nefasque suo;
Erramus, piceâ velut in caligine noctis,
Nec premimus mediam qua decet ire viam:
Hæc tibi, vir Magne, ex imis precor usque medullis,
Quæ te vna, ut desint cuncta, beare potest;
Diuitiæ, tituli, ventosa scientia, fama,
Fasces, & trabes, & cetera cuncta, nuces.

N. Iuris lauream a depto.

Aequoreis quisquis diu tempestatibus actus
Marmoris undosi triste eucurrit iter;
Cum iam portum oculis tenet, & terram anchora
mordet,
O! quoties & io cantat, & audit io!

Tum rauco ære tubæ festum dat nauita signum,
 Conchâque si quæ sit Martia, nulla tacet.
 O vastum mare, Ius! qui per tua carula currunt,
 Coguntur oculis quanta pericla pati!
 Sirenium hic scopuli, truculentâque saxa Malæ,
 Scyllæique canes, & maris omne pecus.
 Quantum ô vidisse hæc, & non perijisse, saluti est!
 Nil mihi gratari, nî licet ista, libet.

In stupidum.

Doctus eris numquam, poteris sed doctus haberi:
 Vis dicam fiet quâ ratione? tace.

*In libros R. P. RIBADENEIRAE
 contra MACHIAVELLVM.*

Tartareis dum fortè natans caput exserit undis,
 Potator Stygiæ Machiauellus aquæ,
 Te Petre audiuit docto multa ore sonantem,
 Dictantemque vnum qui regit astra Deum:
 Credidit, at mœsto tollens suspiria corde,
 Nec profecturis ora rigans lacrymis;
 Me miserum! dixit, doctissime Ribadeneira,
 Quod mea non tulerint tempora te, aut tua me.

Mortis Genus, & Iconismus.

Feminei generis cum sit Mors; illa virili
 Ore tamen pingi, Zeuxidis arte, solet.
 Femina debuerat pingi; cur femina non sit,
 Hæc est ingenio caussa reperta meo:
 Mors nigra, mors turpis, mors lurida; femina
 nulla est
 Quæ nigra, quæ turpis, luridaque esse velit.

In MAEVIVM inuidum.

Non vlli vitio locus in te, pallide Mæui, est;
 Nam quantus, quantus, quantus es, Inuidia es.

*In APRVM Cretensem, eundemque
 mendacissimum.*

Vnguibus à teneris, primaque à veste genarum
 Mentiri didicit, Cretibus ortus, Aper.
 Succreuere doli barbâ crescente; bisulca
 Quæ fuerat puero, lingua trifurca viro est.
 Engonasi credas illum sub fidere natum,
 Tam rara infido promitur ore fides.

D

Sed

50 BERNARDI BAVHVSII
Sed tamen hoc mirum est; cum non vult fallere,
fallit;

Non fallit, cunctos fallere quando volet:
Nam cum mentitur, loquiturque Sin nia verba,
Mille vocans testes in sua dicta Ioues,
Non fallit; nil veri isto speramus ab ore;
Fallit, cum veri vel duo verba refert.

ROSSO *diuiti auaro Strena.*

Ductrices anni Iani micuere Calendæ,
Non insperatæ quæ tibi, Rosse, micant:
Tempus adest, tibi quo miseri tondemur amici,
Et poscis notas annua dona manus,
Cum sit Partha domus, Tyrioque superbiat ostro,
Clausaque Mygdonias arca flagellet opes.
I puer, ad vatem. Lunâ currente bicorni?
Curre, suis currat luna bicornis equis.
Imputit ille forem. Nam quis tam manè? Ego Rosso
A pedibus, vestros munera posco lares.
Nonne tibi? Domino dixit. Tam manè fatigat?
An nunc est Codrus, qui modò Cræsus erat?
Non reor; at nimium pulchro iecur vrit in auro,
Et fuluo miserum pectus amore terit.
Dic sodes, Rosso quæ mensa? Neronia. Quæ nox?
In plumâ ponit versicolore caput.
Fors defunt gemæ? Gemmâ bibit: Aurea lana est
Aurea, bisque Tyro lota, bis amne Tago.
Nilne igitur deficit Domino? Nil Hercule. Rosse,
Quid mittam? deficit Nil tibi, mitto nihil.

Ad LYCEN virginem admodum credulam.

Papa obiit, viuit: viuit Rex Sarmata, vixit:
Luna fugit Persam; fabula, Persa fugit.
Non tetigit, tetigit portum Persiana carina:
Auro merfa suo est; fabula, salua natat.
Vicit Iber Batauum, vicit Battauus Iberum:
Pax Aquilæ est; non est, Turcica signa canum:
Mille Logos alios, quos spargit Fama per vrbes,
Et tacitos populo non finit ire dies,
Cuncta Lyce credis; variat tibi pectus in horas.
Alternantque animo spesque metusque tuo.
Prospera Fama venit? mox purior athere frons est
Mœsta venit? frons est non sine nube tibi.
Quid dicam, virgo? cum te sic auribus omnes
Circumagant homines, Amphora pulchra
ce es.

Asellus Christifer. Lucæ xix. cap.

Auritâ & turpi, fateor, sum matre creatus,
 Et stirps Arcadici non generosa viri:
 Sed Dominum tulimus, Solymam cum scande-
 rer; unde
 Noscimur, & famâ vincit asellus equos.
 Famâ cedit equus Phrygius mihi, Bucephalusque,
 Cumque Eoo, Aethon, cû Pyroënte, Phlegon.

Thus.

Sæpè rotaturum de nigro fulmina celo
 Placo Deum, orbicremam sustineoque manum.
 Quî possim id, quæris? dicam sunt fumea thura;
 Fumo terrigenum crimina celo meo.

MAGDALENA sub Cruce.

MAGDALA sub Cruce flens, dic Pictor, cur
 tegit ora?
 Dum tegitur, melius pingitur iste dolor.

*Ad LAVRVM: Quid animo quietem,
 quid amicos pariat.*

Vnde pax mihi tanta, Laure, quæris?
 Vnde hoc in pelago tumultuoso,
 Tam meli, placido, fauente, lato,
 Decurrat mea nauicella cursu,
 Nullo turbine, fluctibusque nullis,
 Vnde pax mihi tanta, Laure, quæris?
 Disce, quod didici, lubens docebo.
 Ex quo multa fero, querorque pauca;
 Ex quo pauca loquor, premoque multa;
 Quæque nigra videntur, alba credo;
 Quæque nigra feruntur, alba dico;
 Nec hostes numerare, Laure, possum;
 Nec charos numerare, Laure, possum.

Qualis ducenda vxor, ad eundem.

Alunt marita te subire vincula,
 Dilecte Laure; vertat, ô vertat benè!
 Benè cadat alea! sit tibi carcer levis!
 Sed obsequentem, nec grauis supercilî,
 Et virginem, suaque gaudentem colo,
 Suoque tantum, Laure, notam limini
 Memento capere; compedum leuissimam.
 At nolo doctam, nolo doctam feminam;

D 2

Turbas

32 **BERNARDI BAVHVSII**
Turbas datura est docta, se virum geret:
Cælo vnica est, & vnica hæc * hastam gerit.
* *Pallas.*

In Philosophastrum.

Per ignota mihi probare nota,
Per incerta soles probare certa;
Benè est, ô Sophe: prodeamus oro
Cum dies calet, & ferena cæli
Flammans moenia Cynthius pererrat;
Ostendam tibi Cynthium lucernâ.

In eundem.

Certa probas dubijs, fuscis clarissima, nota
Ignotis, dici vis tamen vsque Sophus:
Morio ego dicar, pueris sim fabula; Solem
Si monstret medio nostra lucerna die.

In PVBLII VIRGILII Georgica.

Dum canis Agricolum, Publi, squallentia regna,
Sarculaque, & falces, vnicaque rastra sonas,
Aureus in ferro es, nec ponis rure cothurnum,
Semper Patricia est, pictaque lingua tibi;
O dñum os Publi! sed dic mihi, maxime vaturn,
Si sic arua canis, qualiter arma canes?

D. RICHARDO BURGO Hiberne,
genere, bello, doctrinâ claro.

Et bello, & studijs clares, Richarde; tuisque
In manibus mutant hasta liberque vices.
Bellacem, & doctum, quod non te Pallade natum
Credimus, hæc causa est vnica, Virgo Dea est.

CALVINVS,

Anagramma,

LUCIANVS.

Quod nomen vnum possident
Calvinus impiissimus,
Et Lucianus impius,
Germanitate criminum
Id esse factum credite.
Et hic, & ille apostata,
Christique defector gregis;
Vterque risor Numinis;
Vncis vterque naribus,

Stylo.

Styloque lusit improbo;
 Vterque nigris moribus,
 Vitâ sues, linguâ canes.
 Et Lucianum denique
 Canes vorarunt efferi:
 Calvinus at (Satanico
 O digna mors Apostolo!)
 Voratur à foedissimis
 Pedi- (quid impedis pudor?
 Sine, vindicem Deum loquar)
 Voratur à pediculis.

Hæretici ut parentes colant.

Scis ut hæretici colant parentes?
 Scindunt vomere sancta templa, fulcant
 Coemeteria: sic colunt parentes.

CAROLO V. Imperatori, à PAVLO III.
Maximo dicto.

Austriade Princeps, numeros qui Principis omnes
 Implesti factis, CAROLE diue, tuis:
 Qui manibus miles, pedibus Dux, pectore Consul,
 Et tantum exemplis Induperator eras:
 Pacificus Salomon, cum buccina rauca taceret;
 Cum fremeret, victor, bellipotensque David.
 Sunt Libycæ Lunæ, sunt Gallica Lilia testes,
 Armaque Saxonij sub pede plausa Ducis;
 Tum stolidæ sectæ nigri tonsique Mariti,
 Armahere tuas, Dux Alemannæ, manus;
 Et verum Alciden Alemannica repperit hydra,
 Vsta tuo ferro, CAROLE, secta tuo.
 Audiit hæc PAVLVS, maeste inquit CAROLE,
 maeste,
 Esse nequis Magnus, Maximus, inquit, eris.

*Ad B. STANESLAVM COSCAM,
 Societatis IESV.*

Angele mi, Angele mi, dulcissime mi Angele
 salve:

Nam te cur aliter STANESILAE vocem?
 Nempe tibi pectus torrebat Seraphicarum
 Flumen flammarum, Cherubicusque calor:
 Et quanti, & quales fuerint tibi pectoris ignes,
 Infusæ toties testificantur aquæ.
 Nam quoties, ad cæli arcum tua brachia tendens,
 Poscebas lacrymis supplicisq; Deum,

D :

Pro-

Protinus ora rubere, & lumina scintillare,

Corda micare, pio rore madere genæ:

O quæ fax, quæ flamma intus, quæ incendia! certè

Intus Dardana fax, tota quæ flamma Phrygum.

Quin Phrygijs flammis maior tua, maior vt auctor;

Nam Troiam vñsit homo, sed tua corda DEVS.

Disiecti Nepotis Prosopopœia.

Quid me beatius annifer Titan videt,

Quacumque rutilâ verberat terram face?

Nec illigatum est tristibus curis caput,

Nec sparsa canâ sunt pruinâ tempora;

Adhuc aquosus exulat venis hydrops,

Nec hunc vel illum aut hanc vel illam dissecat

Latente ferrâ Naxij morbus Dei.

Me tamen amyntidas graues quæ cantharos

Nemo Falerni fortior ducere meri;

Nam sunt perenni quassa vino tempora,

Et verna numquam deferit caput rosa:

Auro cubamus, & sedemus, & edimus,

Bibit quæ nostra ex Indicâ gemmâ sitis.

Viue Epulo, viue; breuia carpe gaudia.

Iam Martialibus intonabitur tubis,

Et ære lato tota contremet domus:

Iam Dindymenes insonabunt tibiæ,

Læto quæ buxo tota perstrepet domus:

Calamis canetur, & cicutis Aepoli,

Mopsiquæ cannis, Tityri quæ fistulis,

Raucis quæ nemorinagæ Dianæ cornibus,

Pelusiæ quæ garrulis sistris Dex:

Lituus canetur, & sonoris nablijs,

Corybantijs, Berecynthijs quæ cymbalis,

Berecynthijs, Corybantijs quæ buccinis,

Citharijs quæ Lesbijs, lyris quæ Teiis:

Sonet omne plectrum, & omne barbitum sonet;

Sonet omne barbitum, & omne tympanum sonet;

Choris quæ, quanta est, tota contremat domus,

Thyastis quæ, quanta est, plausa subsultat domus.

Viue Epulo, viue; breuia carpe gaudia.

Vos festa, socij, verba mecum spargite,

Et spineas roseo laute curas mero.

Si risit vlli, risit à primis mihi

Fortuna cumis, & Sororibus dedit

Vitæ trahenda stamina ex auro meæ.

Troiane Porce, lurco, venter non homo,

Nepos Apici, purpurate sumie,

Sine mente felix; cur, Epulo, cur sic tumes?
 Vt auream, denseque barbatam colum
 Tardante dextrâ depleat Lachesis tibi;
 Sunt fila tamen, ô stulte, quæ Diuæ trahunt,
 Sunt fila, non Cytorix aut Phrygiæ trabes,
 Pilæve Tænari, aut Carysti marmora,
 Non saxa, non sunt æra: fila, fila sunt.

MOSES in Tabula.

Legiferum in tabulâ Mosem Iudæus habebat:
 Emturnit hanc Paulus: Quid dare, Malche, iubes?
 Pende quaterdenos. Non pendam perfide; non sic
 Mens habet, yt seruum pluris emam Domino:
 Terdenis olim CHRISTVS stetit impie; tu pro
 Mosè, quaterdenos me dare Verpe iubes?

PHILIPPI RUBENII Antuerpiani
 viri doctissimi Epitaphium.

Hic est Rubenî, quidquid ex humo venit,
 Homo sub humo, suaque terra sub terrâ:
 At alta mens, solique celsa contemtrix,
 Virtusque rara, & Eruditio rara,
 Romana penna, Tullij æmulus sermo,
 Propertiano parque pectini pecten,
 Et magna, meritis sed tamen minor, Fama;
 Ille, ille denique, ille Rubenius verus,
 Non cespite hoc, brutoque clauditur saxo.
 Per ille Graia fertur, atque Romana,
 Per ora Ibera, Galla, perque Germana,
 Antuerpianis & geretur in labris,
 Antuerpianis & legetur in libris,
 Dum stabit Vrbs, dum corniger fluet Scaldis,
 Nunc hoc habete carmen, & domum ferte:
 Rubenius hic est, hic Rubenius non est.

In DAMNAM bibacem.

Aere grauis Damna est, (alieno sed grauis ære)
 Et genitus claro (sed sine lege) toro;
 Potor aquæ, (sed vitigenæ;) sic vt modò Damnam
 Omnis, Doliolum, picta taberna vocet.
 Absumfit vino gemmas sex; gratus Iacchus
 Sex naso gemmas reddidit ecce nouas.

De duobus Poitis.

Tusci Daphnidis, Albiij Britanni
 Sic sunt carmina: repperire menda

16 BERNARDI BAVHVSII

In illo, mihi crede, nulla possis;
In hoc, quærere menda nulla possis.

Ad ANGERIANVM leniculum.

Vsq̃ue mihi comes es; per me licet Angeriane:
Verũm si nostro vis lateri esse latus,
Adde salem verbis, salibus parcè vtere, voci
Pone modum, & pondus moribus adde tuis.
Nec volo te, nec nolo: hoc tantũ: mĩ comes ille
Qui leuis est, grauis est; qui grauis est, leuis est.

Pecunia.

Cur cruce signetur rixosa pecunia, sat nos
Vita docet; multas dant misera æra cruces.

In Medicastrum quemdam DINDYMVM.

Om̃ibus in morbis offers te, Dindyme, nobis
Hippocratem; nos te malumus Harpocratem.

*Lætis dura, duris læta miscentur,
ad PONTICVM.*

Semper inest lætis quiddam, mĩ Pontice, fellis;
In duris quiddam, quod iuuat, esse solet.
Terne rosas Paphias, iuncta omnibus horrida
spina est,
Om̃ibus at spinis non sua iuncta rosa est.
Sed melior Deus est Naturã, Pontice; cunctis
Namque animi spinis addidit ille rosam.
Seu duris igitur, seu lætis vtere rebus,
Spinis mixta rosa est, spinãque mixta rosis.

In ANCVVM seniculum nequissimum.

Om̃ia longa odi: brevis Ance es, te tamen odis
Ance Susannæis improbius senibus.
Qui culpas vno tot alis sub pectore, Lethe
Quot sub sulphureis flammea voluit aquis.
Tu calicum remex, tu nauita symposiorum,
De Damali palmam, Pantolabòque bibis.
Tu nostri Natta es, Catilina, & Clodius xui;
Et Caci tibi sunt, Autolyceque manus.
Heu quæ monstra facis? quæ te torquata flagellat
Anguibus Alecto? quæ Dea noctis agit?
O odio benè digne meo, brevis Ance; sed vt sis
Dignior, an citò fur, in cruce longus eris?

De PLAVTO.

Metra habet, & numeros, Faustino iudice, Plautus;
Iudice Messallã, nec metra, nec numeros.

Dum

Dum sibi sic pugnant, & linguæ in iurgia surgunt,
Soccipedémq; Vmbrum culpat hic, ille probat:
Ipse rogor, quod dein punctum, Cressumne, ni-
grumne;

Num pede vinctus eat, num pede liber eat?
Tollo manus, Phœboque, ô, da mihi scribere,
dixi,

Non numeris numeris, Plauti, ametriq; metris!

*In OTHONEM, præposterè ientare
& cœnare solitum.*

Manè vorat pullos, vix ouo vespere cœnat:
Manè ergo cœnat, vespere ientat Otho.

Platone docente ridere vetitum.

Argolicis quoties, vel cæca sophismata soluens
Vel vera rimans Plato tonabat pulpitis;
Lex erat, atque omni laudari pollice digna,
Artissimis habere risum in vinculis.

Paremus, diuine Plato, risumque tenemus,
Orique fræna, luposque duos ponimus:
Et, dum vera feres, aut quæ contermina vero,
Silebimus, filebimus, filebimus:

At si Animal nos definis implume, bipesque
Ridebimus, ridebimus, ridebimus.

Quid Poëta.

Non infaceto Ludio nuper ioco
Risit Poëtas; dicere pudet, sed lubet.
Cum se rogasset, ipse respondit sibi:
Quidnam Poëta est? Res, Poëta, heteroclita est,
Tum maximè sapit, furit cum maximè.

In BAROSSAM nobilem, indoctum.

Non Alpha nouit, non Iota Barossa,
Nec nescit hoc nescire ciuium nullos;
Tamen ille purpuratus atque torquatus
In sigmate omni, circuloque, mensaque,
Barossianum stemma iactat antiquum,
Gentemque magnam? stulte quin taces? nulla est.
Antiquior, maiorque, gente stultorum.

BERNARDI BAVHVSII
 ANTVERPIANI
 è Societate IESV
 EPIGRAMMATVM
 LIBER IV.

Aspirat ad caelestem patriam.

S I D E R E I colles, Diuûm fulgentia templa,
 Aureaque innumera tecta corusca face,
 Elysiûm æterni Veris, Maijque perennis,
 Lilia quod pingunt perpetuæque rosæ,
 O, ego te quando! quando mea patria cernam!
 Et tua ter felix aurea scamna premam!
 Hic vbi mel sine felle, omni sine nube voluptas,
 Hic vbi nocte dies, vitaque morte caret.
 Nos valle hac lacrymarum, hac in lacrymarû valle
 Heu miseri, quantis mergimur vsque malis!
 Prælia, paupertas, hæc nostræ præmia vitæ,
 Cura, labor, morbi, denique triste mori!
 Portio nulla boni datur hic mortalibus ægris,
 Cælitibus regnis portio nulla mali.
 Non igitur voueam te dulcis patria? certè
 Tempora lucis eam, tempora noctis eant,
 De penitis vnâ te suspirabo medullis,
 Viuetur bipolo donec in orbe mihi.
 O amor! ô desiderium! mea fax! meus ignis!
 Cur me sic vris? cur? quia tam procul es.

Cur CHRISTVS MARIAE, MARIA
 CHRISTO vt plurimum iungatur.

Vt tormenta suis appingunt singula Diuis,
 PAVLO enses, STEPHANO saxa, cru-
 cemque PETRO,
 AMOSIDAE vati ferram, clauamque IACOBO,
 HIPPOLYTO stimulos, EVSTATHIOQ. hunc

Immanes T R O P H I M O boias, lora horrida
T H Y R S O,

BLANDINAE taurū, COSTI ADI Q V E rotam,
Actnæum F I D E I Q V E, SPEI Q V E, AGA-
P A E Q V E caminum,

Armenias T H E C L A E tigridas, atque leas;
Purpureis hæc vt fuerunt appingere Diuis,
Symbola martyrij certa cuique sui:

Sic cum Bethlemio mater Nasareia nato

Cum M A R I A semper pingitur ille suâ.

Non procul est C H R I S T V S (circumspice)
si prope V I R G O est;

Non procul est V I R G O, si prope CHRISTVS
adest. (ensis,

Vtque P E T R O sua trabs, P A V L O suus hæret vt

Sic M A R I A E I E S V S: ille suæ, illa suo,

Cur ita? martyr erat C H R I S T V S, martyrque
M A R I A,

Quisque & martyrij mutua causa fuit.

Martyrium M A R I A E pendens fuit in cruce
C H R I S T V S,

Martyrium CHRISTI sub cruce MATER erat.

*Quæ peccata omnia, caudata
inprimis, vitanda sint.*

Vt raua mater Romuli,

Remique spurca nutrix,

Timetur imbelli gregi,

Pauido gregi balantium;

Vt mille cinctum mortibus

Caphareum horret nauta,

Nymphæque semicanis procul

Lattantia fugit saxa:

Sic, Christiani, sic decet

Nos on ne crimen fugere.

Fugiamus illud Pegasis,

Fugiamus & quadrigis;

Fugiamus illud palmulis,

Fugiamus atque velis.

Caudata sed præ reliquis

Peccata deuitentur.

Caudata sunt, ne nescias,

Post se, peracta, semper

Quæ noxiam caudam trahunt,

Detractio, Iniustitia.

Quæ cauda? R E S T I T V T I O.

Min.

Mendicus.

De DEO loquor libenter, non libenter audio.
Ad PHILOENVM & HYDROPHILVM,
vinosum alterum, alterum aque potorem.

Grata Philœne tibi Septembri plena liquore
 Pocula ; at Hydrophilus ponit in amne suum,
 Guttur pugnatis ; pugnat quoque forma colore,
 Vnaque frons ver est, altera tristis hyems.
 Hydrophilo roseæ pinguntur sanguine malæ,
 Alba Philœne tuâ sub cute turget aqua.
 Agnosco Nemesein: Bacchi tibi sanguis in undam,
 Hydrophilo in roseum vertitur vnda merum.

Puer IESVS nudus, spinis coronatus,
crucem bailans.

Vrunt saxa pedes, humeros miserabile lignum,
 Vrit &, heu, tenerum spina cruenta caput!
 Vrit mœsta fames, vrit sitis ægra, salutis
 Vrit me nimium feruida cura tuæ.
 Quid mirum, tantis vrer quando undiq; flammis,
 Si Poræ temnens frigora nudus eo?

In Senatum ituri, affectus pro curiâ ponunt.
 Vnum triplexque Roma quod Numen colit,
 Vnum triplexque Numen hoc pius colo,
 Sanctissimum, purissimum, castissimum;
 Adulterum, omniproculque detestor Iouem,
 Saturnium execror, eiero Tarpeium,
 Totumque despicio; Curia tamen velim
 Stare ante ianuam, Iouem Positorium.

MICHAEL. LUCIFER.

Esto humilis, qui sidereas vis scandere sedes;
 Fastus Tænarij Ditis ad antra trahit.
 Hoc probat astriferâ MICHAEL qui mansit in
 aulâ,

Hoc monet æthereâ lapsus ab arce Draco.

De cuiusdam inuenusto & longo carmine,
cui nomen Elephas.

Inter Apollineos optans sibi nomen olores,
 Thessalicaque ardens cingere fronde caput,
 Anguimanum quidam laudauit carmine barrum
 Et lucæ cecinit millia dena boui.
 Tam magnû Smintheus elephantē risit, & omnis
 Musa, puelliferi turba nouena iugi.
 Mnemosyne cōtrâ; Res, inquit, digna cachinno est:

De

De barro hardus, de boue bos cecinit.
Sed quem vos magnum ridetis, rideo paruum;
Maior Minciadæ est hoc elephante Culex.

De Z. litterâ.

O Zeta felix! ô beata littera!
Quæ dulce, croceum, mite, florem, vernum,
Blandumque Zephyri blanda nomen inchoas,
Sed nec beata es tota, tota nec felix;
Nam triste, & horridum, & pice nigrius nigra,
Fimoque olentium olentius capellarium,
Etiam scelesti, Zeta, scribis Zoili
Misella nomen: mitte Zeta, vah, mitte
Feriale nomen: quid tibi cum Zoilo?
Nam voce in istâ, littera innocens nulla est;
Tu nomen orbis optimum, tu pessimum
Eadem figures? non feremus hoc vates;
Numquam feremus. Sit supremum hoc: Zoilum
Aut mitte Zeta, aut te vocabimus Theta.

De Echone.

Quæ Satyriscorum, quæ capripedum Faunorum,
Mænalijque amor est garrula Nympha Dei,
Non mihi Nympha placet; fastosa, & tetrica
virgo est,
Et subfannatrix, mima, proterua, loquax.
Iussa prior fari, numquam prior ipsa loquetur;
Vt tibi responderet, plus satis oris habet.
Si saluere iubes, ridet malè grata salutem:
Pro salue tibi væ, vox inimica redit.
Læsa salutabit; quis credat? dira minare,
Dic, Fera Nympha caue, tum tibi dicet Aue.

De egregiâ Brugenſium puerorum
infantiumq; pietate.

Ad Reuerend. CAROL. PHIL. RODOVANIVM,
Brugana Urbis Episcopum.

Brugæ vetustæ Protomyſta nobilis,
Carole Philippe Rodouanidum decus,
Mirare mecum puſiones Brugicos,
Adeoq; plenos mentis intellectulos
Primis in annis. ecce qui certo pede
Signare nondum lubricam ſciunt humum,
Non ore totum fabricare verbum,
Infante bucculâ in Dei laudes meant:
Et Vni-trinum Fulminatorem ſonant,
Fabrumque cæli I E S O N, & terris fabrum,
Puer.

62 BERNARDI BAVHVSII
Puerperamque VIRGINEM, & sursum p[er]
Secreta templa, & suppedaneas domos;
Sine carne Mauros, & cygneos Angelos;
Nuncumque Fas, & criminis nigrum Nefas.

Hæc cuncta, quæ vel sæpè nescit vltima,
Hic prima vita nouit; hæc quadrimuli,
Hæc trimulique, bimulique cantitant.
Crede Rodouane Carole, & credis, scio;
Nusquam, Leonis Belgici per oppida,
Bullata, lactens, tenera, plus atq[ue] sapit.
Sapuere quondam ferius viri Phryges,
Hic nec puelli serò, Carole, sapiunt.

De CORDULA virgine ieiunijs apprimè dedita.
Pascha erat, & ternas exegerat ordine luces
Cordula, non vllò pasta puella cibo;
Dum tandem lacrymis, & questu victa suorum,
Puris cum puro fursure prandit aquis;
Femineoque mares animos in corpore gestans,
Nec se fursuribus nec satiauit aquis.
Quid facis, ò Virgo? bibe dulcia, crustula sume,
Et benè fac genio dura puella tuo.
Dulcior, illa inquit, sitis hæc mihi flore Lyæi est,
Libo Mopsopio dulcior ista fames;
Dulcior est I E S V S, pro quo ieiunia seruo,
Nec soluam, veniat dum mihi summa dies.
Siccine, mi I E S V, pro te tam dulce famere est?
Quàm dulcis cælo mensa futura tua est!

Temperantia.

Ite Galenia pharmaca,
Et pilulæ, & mala pocula:
Is bonus est medicus sibi,
Qui fuerit modicus cibi.

De Poësi extemporaneâ. Ad LAVSVM.

Tres ego, sed tu trecentos
Lausè versus fabricas,
Vnicâ, breuique luce;
Qualis hispidi Capri,
Pisciumve, vel madentis
Suevit esse Aquarij.
Curre, curre magne Vates,
Me iuuat lentum sequi:
Tarda quercus esse malo,
Quàm repens cucurbita.

Ad Zoilum.

Carminibus speculum supponam, Zoile, nostris:
Saltem erit hîc aliquid, quod placeat; tibi tu.

Honor.

Vmbra Honor est; veterum sic vox est prisca Sophorum:

Hoc omnis docuit barba seuera Stoæ:
Hoc doctis sonuit Plato syluis: Est Honor vmbra;
Cum fugis insequitur, cum sequerisque fugit.
Quod si Honor ipse vmbra est; quid Honoris spes?
minus vmbra est.

Vmbra finge vmbrae; spes id Honoris erit.

In rerum novarum avidum.

Num quæ mira habeam, num quæ noua, quæ tibi narrem,

Vsque rogas; stulta est hæc tibi in aure sitis.
Hæc mea mira, noua hæc mea sunt, quæ narro libenter;

Factus Homo DEVS est, factaque VIRGO Parens.

PLAUTI Scena Sositana.

Ridere Phœbi cum libet Sororibus,
Frontisque rugas soluere, oris ducere,
Et concuti falisubfulis cachinnulis,
Plauti iocosi perlegunt & rellegunt,
Vnumque Sotias, duosque Sotiam.

In Medicos iocus.

Multa vetant Medici, sanæ ceu noxia vitæ;
Hunc piscem, has carnes, hæc fuge vina. Logi:
Dicunt, non faciunt; monitor bibit ac cedit omnia;
Quæque alijs vetuit, non vetat ipse sibi.
Fercula nulla timet, quæ dat mare, terra, vel aër;
Bacchi vel Ceteris pocula nulla timet.
Sic, cum non faciant Medici, quæ plurima dicunt,
Nonne Phariseos dicere iure licet?

Vini usus dissuadetur, aqua suadetur.

Vitreo liquidi
Rore Acheloi,
Sobria focij
Labra rigate,
Albaque fluuijs
Pocula bibantur;

Fran.

Frangite rubri
 Cymbia Bacchi.
 Longumque vale
 Luxuriosis
 Dicite vinis :
 Sint satis vndæ.
 Iam tibi Chiâ
 Dulcius vuâ
 Argentipedes
 Sapient fontes ;
 Cæcuba sapient
 Glauçæ liquidi
 Lymphæ Rheni,
 Tremulæque Mosæ
 Properantis aquæ:
 Si modò I E S V
 Sis discipulus;
 Nam Discipulis
 Iam nunc olim,
 Dulcis I E S V S,
 Dulce in vinum
 Mutauit aquas.

Ad Momum.

Quò, Icelus, Aristarchæa, quò Lycambæa
 Fers arma Mome? sanguinarium Theta,
 Obelumque tristem, spongiamque lethantem,
 Cui minaris? mène? me petis Mome?
 Absiste; frustra es; nil tyrannicæ limæ,
 Istisque rugis naribusque debemus.
 Nil hîc, miselle, quod ore corneo rodas,
 Aut patruis quod læue verberes verbis;
 Auriga mollis mollium columbarum
 Non hîc mouetur, Cypridisque quam culpes
 Hîc solea nulla: incedimus cothurnati.

*C. IVLIO Onos è Liparâ, pennas
 nido maiores extendenti.*

Segnior Arcadico cùm sis Liparæe caballo,
 Perque pigrum corpus serpat tibi plumbea vena;
 Et tua sit, pauidis quanta est audacia damis:
 Tu tamen & ceras veteres, Romanaque iactas
 Nomina, auosque tuos ad Iulia stemmata ducis.
 Credimus; & cogit virtus tua, Romula certè;
 Credimus, & diùm de te cecinisse Maronem
 Semper Onos, nomenq; tuum, laudesq; manebunt.

In Venatores NANNIVM & POLVM.

Dexter Nannius est, Polus sinister;
 Gaudet artibus hic & hic Dianæ,
 Gaudet læuibus hic & hic sagittis,
 Gaudet figere & hic & ille ceruos,
 Et citi leporis fugam morari,
 Et damæ volucris tenere cursum,
 Aprum sternere, collocare taurum,
 Sed non arte pari: Poli sinistra
 Redit sanguine purpurata multo,
 Et cerui ex animâ bibit vel apri,
 Tinctâ rore, vel hoc, vel hoc, vel illo;
 Nanni dextra nec hoc, nec hoc, nec illo:
 Segnis dextera, nec ferire docta
 Imbellem leporémve, damulámve,
 Hinnulúmve, cuniculúmve blandum,
 Aut si quid syluís iugisque in altis
 Viuit mitius innocentiusque:
 Segnis dextera, nec ferire docta,
 Quamuis pulchra minetur: vnde tota
 Hoc nunc Vrbe volat, Polo sinistra
 Dextra est, dextera Nannio sinistra.

In MOSCVM mendicum.

Mosce quid æra petis? vili quid de stipe viuis?
 Alcidae neruos, ossa Milonis habes,
 Vah pudeat! sum pauper, ais; mentire: supersunt
 En hini census, Dextra, Sinistra, tibi.

In amicos fluxæ fidei.

Quis hos amicos dixerit,
 Quos serus idem diuidit,
 Qui manè iunxerat dies?
 Quos efficit Vatinios
 Lana caprinæ quæstio?
 Fuge, Lector, hæc, si quid sapis,
 Fuge hæc amare pectora;
 Fuge hæc diaria corcula,
 Tan lubricâ & fluxâ fide;
 Fuge hos sūauiludios,
 Plumaque plumeos magis,
 Magisque vitro virteos.
 Non hoc amare dixeris;
 Hoc est amare, hoc Pyladis est,
 Bis esse amicum nemini.

E

VIRGO

VIRGO Mater & Puer IESVS in Tabellâ.

Bethlemij Pueri, Nasarenæ Virginis ora
 Quæ doctè referat, parua tabella mihi est:
 Parua quidem, sed quâ vel multis millibus æquo,
 Præ quâ nec Phidiæ dædala signa velim.
 Ecce tibi DEVS hîc, & tantû non DEA, virgo est;
 Sanctior an fingi hac vlla tabella potest?
 En MARIAM, Luna est; & verus Pufio Sol est:
 An dici terris clarior vlla potest?
 En Puerum, Rex est Cælestûm Terrigenûmque;
 Regina hæc: pingi maior an vlla potest?
 Vincit Virgo rosas, candentia lilia vultu
 Infans fidereus: pulchrior esse potest?
 Virginis in gremio niuæ, niue purior omni
 Ecce Puer recubat: castior esse potest?
 Nubibus ille tonans, hîc Nymphæ ludit in vlnis.
 Numen Nympha regit: blandior esse potest.
 Ille mel, hæc lac est; hîc lac est, tota mel illa est.
 O Superi! fingi dulcior vlla potest?
 Ipsa Salus Mundi hîc, simul hîc Spes altera Mun-
 di est:

Mortales! pingi latior vlla potest?
 O IESV, ô VIRGO! si nunc depicta tabellâ
 Vestra parit facies gaudia tanta mihi;
 Quanta dabit non in tabulâ! quæ gaudia corâm,
 O felix corâm gaudia quanta dabis!

S. CAROLI BORROMÆI effigies.

Dimidium pinxit quæ dextera BORROMÆVM;
 Norat quod totum pingere nemo potest.

In Martyrium P. ALPHONSI à CASTRO
 è Societate IESV.

Alphonsum multâ violatum cuspide ferri,
 Quassum verberibus, vulneribusque grauem,
 Deuoluunt rabidû in Pontum gens impia Mauri,
 Iratum iaceret cum sua colla mare.
 Alphonsum vt sensit Pontus, sua colla remisit
 Carula, & erecta mox iacnere iubæ.
 Quin etiam multo cingentes lumine corpus
 Dorides, æquoreum littus ad vsque ferunt.
 At vos, ô scelera! & ô nil nisi crimina, Mauri!
 Vindex non claudo est pœna secuta pede.
 Quæ pœna? ignis. io bene! vos glacialibus vndis
 Alphonsum: sed vos perdidit igne Deus.

Ad R. P. GISBERTVM BAVHVSIVM F. S.
Carthusia Bruxellensis Priorem,
pro Patria salute.

Lapsantem Patriam, iamque in sua busta ruentem
 Gisberte cernis, nec vetas?
 Auxiliatricem dextram citò subde, priusquam
 Trahat ruinam flebilem.
 Quî poteris, quæris? magnum quem conficis ore
 Palmâque contrectas Deum,
 Subde labascenti Patriæ, quo Belgia fulta
 Atlante, labem non dabit.

In noctem quâ CHRISTVS captus est.

O nox tartareis quâ non est cæcior umbris!
 O tenebræ! quales nec Stygis antra tegunt.
 O nimium vecors, nimium tu Delia lenta es,
 Quod Phœbum Phœbe es passa perire tuum.
 Hæc nox illa fuit, quâ morti tradita vita est:
 Hæc nox, quâ sensit vincula, capta salus.
 Verum, ô! poenarum hæc summa est, non prima
 tuarum:
 CHRISTE, in quâ es genitus, prima doloris
 erat.

LOVANIUM.

Anagramma.

VINVMALO.

Cerasa, nucesque, pomaque,
 Amygdalosque, prunaque,
 Lapidosa corna, & mespyla,
 Et quidquid est tragematum
 Mensas secundas quod videt,
 Concedo totum Belgicæ:
 Ego VINVMALO LOVANIUM.

Ad DEIPARAM.

Ite ad fideream properè, mea vota, MARIAM;
 Nam miseris numquam non patet ille sinus.
 Cur, petet, ad summum non sitis missa Tonantem;
 Dicite, ab offenso vos timuisse Deo.
 A manibus, sed, Virgo, tuis mala nulla timemus:
 Impos enim irasci es, cetera cuncta potens.

*Ad CONSALVVM, pro CHRISTI
 amore fame consumptum.*

Dum rabida esuries hinc te vorat ore canino,
 Hinc sitis, & cæli maximus vrit amor:

68 BERNARDI BAVHVSII
Teque coquit simul atra fames, simul ardor O.
lympi,
Dic Consalue, fame es mortuus, ane fti?

Lamentatio IOBI.

Pereat, beatas inter exulans luces,
Qua primus istos fluxit in oculos Phœbus!
Pereat, quietas inter inquietas noctes,
Qua semen ortus, & mea pavimentum
Vitæ locabat mater! insciens mater,
Quantæ procellæ, fulminis, tonitriq̃ue
Faceret alumnum! O perduelle cælorum,
Terræq̃ue caput! O hosticum caput Diuis
Viuisq̃ue, suppedantisq̃ue Nigritis!
Lux illa ferro concolor senescenti
Acherusianis fiat attrior portis:
Nox illa turbinis ebriescat in gyris
Et buccinantibus vluetur à ventis:
Cæcas tumultuentur astra per Syrtis,
Tenebricantisq̃ue puluerem bibat luna:
Nox illa factis non notetur in chartis,
Nec circulantis adiunget rotam mensis,
Quia nascituro pessulum obdidit nullum
Repagulumq̃ue facile præbuit vitæ.
Vita, mea vita! vita, mea dolens vita?
Cur non parentis in sinu cauernoso
Necem bibisti, nectus antè quàm natus?
Vel cum Diespitrem ocellulis salutasti,
Cur non salutasti, & simul valedixti?
Cur curuiflexa genua matris insedi?
Et arcuatos poplites fatigavi?
Cur me papillâ appendit arduâ nutrix?
Cur non bibentem toxico venenauit?
Nunc nunc iacerem somniator in nigrâ
Pollinctus urnâ, nec meo rebellaret
Fortuna capiti. Parcit ira defunctis.
Non instat istæ mordicans canis prædæ,
Cordatus excors præterit leo corpus:
Fortuna viuos allatat, fugit truncos.
Iam cum Sabææ regibus tiaratis,
Et pileatis conquiescerem Parthis.
Et albidentes, cetera piceos, Mauros
Scythasq̃ue niucos, fumidosq̃ue Bracmannes,
Syrosq̃ue olentes exul inter errarem.
Eò colonos omnis ora dimittit.
Ibi omnis exul & simul sedet ciuis;

Tyrre

Tyrrhenijs reus vagatur à vinclis :
 Cubat Tyrannus mole succubus ferri.
 Ibi seruus herus est, & grauis herus est seruus :
 Ridetque rusticus cilia togatorum ;
 Et sub Gigantum ludit ora pygmæus.
 Ibi nullus ordo, at sempiternus est horror :
 Obliuioſa gens ſepulta ſub nocte,
 Nigroque decies denigratioꝝ Mauro.
 Hei morere Iobe, morere, quid times Iobe ?
 Cui dies crux eſt, cui quies crux eſt ;
 Cui ſtare crux eſt, & ſedere cui crux eſt ;
 Cui crux tacere eſt, & cui loqui crux eſt.
 Cruces amici, aut fortè veriùs corui :
 Sed ipſe tibi maxima miſerriſſimo crux eſt.
 Quis pro tot vnâ crucibus abnuat mortem ?
 Hei morere Iobe, morere, quid times Iobe ?
 Quotidie pati, quotidie mors eſt.
 Pati neceſſe eſt, non neceſſe viuendum eſt :
 Excutere vitam, vita non poteſt pœnam,
 Seu te, quietifer alijs, tenet ſomnus,
 Sudator irruit & pauorifer Phanto :
 Ad te Magæra cum Sororibus plena
 Inſomniorum nocte deferunt plauſtra.
 Hei morere Iobe, morere Iobe, quid viuis ?
 Cùm me famelica (quæ neceſſitas tarda eſt)
 Cogit refractò capere quidpiam labro,
 Lapidescit omne quidquid incidit linguæ,
 Et ore quidquid maſticatur in trifti :
 Poſt vbi ſcabroſas deuadatur ad fauces,
 Spinofus hæret ſicut in rubo panis ;
 Luſtatur ire, mox redire luſtatur :
 Et cum medulliſſorace coctus à luſtu
 Conor palude aquare proximâ fauces,
 Mox lacrymoſo temperantur à riuo,
 Pluitque falſus de meis genis imber.
 Seu cùm à potente ſobrius timet vino,
 Famofa purâ pocla clarigat lymphâ,
 Ne vina combibens bibatur à vino.
 Hei morere Iobe, quid mori times Iobe ?
 Velut vnda decumos tuberatur in fluctus,
 Ventique follicantibus volant buccis,
 Imoque ſculpunt molle marmor à fundo,
 Mox nulla requies, ſicut igne ſuppoſto
 Commurmurantes ſpuma creſcit in ſpumas,
 Ratibusque ſimiles extruunt aquæ montes,
 Iaculantur aſtra, mox in ima ſubſidunt,

Sic me perennis fluctibus quatit luctus,
 Superambulantque & subterambulant curæ,
 Fanatici que Panici que terrores
 Semiastulatâ me sub æde suspendunt.
 Hei morere Iobe, morere Iobe, quid viuis?
 Fortè melius erit, esse non potest peius.
 Pati necesse est, non necesse viuendum est.
 Exuere vitam, vita non potest pœnam.

Indoles bona & mala.

Mens bona, si quando recti de tramite flexit,
 Mox gemit, & lacrymat, sub lacrymisque rubet:
 At mala mens, peccasse negans, alba obstat ora;
 Huic dolus absq; dolore, huic dolor absq; dolo.

Ad quemdam feliciter exulantem.

In patriâ te pauperies morbi que premebant,
 Nunc exul morbis pauperie que cares:
 Corpus, & arca rubent; auro hæc, tu sanguine:
 multis
 Exilium in patriâ est, patria in exilio.

De Fabris ferrarijs, ad MILONEM.

Non ridenda, Milo, tibi gens Vulcania, Fabri,
 Nigra quod à multo est nocticolor que foco:
 Vtilis ars Lemni est, & Paci, & commoda Bellis;
 Belli quæ gladios, Pacis aratra facit.

In CASTRICVM de formâ suâ superbientem.

Stulte, quid à speculo fastus tibi sumis inanes?
 Arfac os vultus? Partha supercilia?
 Nempe quod ambrosio tibi purpura vernet in ore,
 Et vincant Geticas lactea colla niues,
 Et tua montiuagæ possit certare Dianæ,
 Possit & aligero forma decere Deo.
 Scilicet hæc animos, & pectora pavonina
 Dant tibi; iamque amens te velut alter amas.
 Narcisso similis quem frigida corrui vnda,
 Fraus & imagineæ quem mala lusit aquæ:
 Sic te demoreris, proprio sic totus in ore es.
 Narcissoque idem te coquis igne tui.
 Nescis, heu nescis, quantilli flosculus æui,
 Quam citò formoso cedat ab ore decor;
 Vitrea gemmula, fluxaque bullula, candida for-
 ma est,
 Nix, rosa, ros, ventus, fumus, & aura, nihil.
 Tem.

Tempus erit, veniet cū pallida buxus in ora,
 Et rosa de pictis defluet ista genis,
 Flammaque ab vranimis isthæc migrabit ocellis,
 Nec stabunt solitis pulchra coralla labris;
 Tum tibi cū veniens formam populabitur ætas,
 Illa superbifici ruga supercilij,
 Illi, illi vultus, fastigatiq; capilli,
 Cuncta cadent, eheu Castrice, cuncta cadent.
 Tunc rhonchus, tunc risus eris, tunc sibilus vrbi,
 Et scopus extentis vnus eris digitis:
 Ille olim rosa vera, cinis nunc pallida; amorum
 Illa olim facies, nunc nisi ruga nihil.
 Hæc illi: tu tristis, & insolabilis ibis,
 Ad rigidos pressus pænè caput silices:
 Nullus in ore color, nisi liuor: pingere vultum
 Sola tibi poterunt dedecus atque pudor.

Aenigmatica questio ad GAMBARAM.

Oedipodem quæro; dic tu bone Gambaræ, quis sit
 Qui manibus, pedibus, non caret, atque caret?
 Vellitur, vt video, iam nunc tibi gausapa barbæ;
 Mordes labra, vngues rodis, & vsque taces?
 Nil opus est miseræ syluam te vellere barbæ,
 Infestoq; vngues perdere dente tuos.
 Dicam ego, sed Dauus; tu corrige, si sapis vltra,
 Oedipodionio magne vir ingenio.
 Qui manibus pedibusq; caret, qui non caret, ille est
 Quem Chiragræ & Podagræ ferra tyranna secat.
 Aspice scripturum, manibus caret: aspice iturum,
 Hei, nequit: ad mensam & pocula truncus adest:
 Sed quoties ferræ redeunt, quotiesq; dolendū est,
 Hei, misero neuter pesq; manusq; deest.

B R V G A.

Millies felix, generosa Bruga!
 Necte iam claro capiti coronam,
 Omne pascentem decus, & pyropis
 Dulcè ridentem: nec enim vel alta
 Memphis, aut Didus, Cecropisve sedes
 Notior Brugâ est; date ferta, sceptrâ
 Ferte Regina Cybelæa iurba:
 Iam per Eoum, Borean, & Austrum
 Claret, & nota est super Herculanâs
 Bruga columnas.
 Bruga sanctorum genitrix Catonum,
 Christiana Sparta, magistra morum,

Docta, iusta, casta, benigna Bruga.
 Fascium cæli, metuensque Virgæ
 Consulis summi; cui præpes ala
 Fulminis diri, tonitrusque ranci
 Magna vox seruit: tremis hunc, timesque,
 Bruga, deque imis colis hunc amasque
 Pectoris venis. O amata cælis
 Natio! cunctis ô amata terris!
 Hic puer virum sapit, hic Platones
 Vagiant cunis, simul & Marones.
 Tullios certè, Fabiosque claros
 Se foro præstant; dedit os rotundum
 Filius Maïæ, fluuiumque linguæ
 Aureis Brugæ pueris, simulque
 Ora de bysso, Siculoque melle:
 Nam mel, & byssum, & violas loquuntur,
 Et rosas, & lilia, cinnamumque.
 Nulla Xantippe hic, pluuiaque rixæ,
 Nullus hic Chremes tonat, & Molossus
 Elatrat canem: procul ira: Pax, Pax.
 Nempe nil blandæ tenuere Brugæ
 Seminis Pyrrhæ, veterisque saxi;
 Ingeni mitis, facilisque moris
 Cuius, & terra est dominos secuta.
 Fertilis certè, nec amicta vanis
 Frondibus tellus: properant arata
 Rura, & optatum veniunt in aurum.
 O Bruga, ô felix Bruga! tota virtus,
 Et mel, & lac, delictumque tota,
 Pulchra, fortis, splendida, diues; vnum est,
 Quo cares pulcherrima Bruga, ruga.

FRANCONIA *Flandria Tetrarchia.*

Franconia, ô Franconia,
 Soror aurea aureæ Brugæ!
 O vera Tempe Flandriæ,
 O pulchra Veris filia!
 Ridens, virens perenniter
 Tot vitibus, tot syluulis,
 Argenteisque fontibus,
 Leui pedibusque riuulis,
 Gibbosulisque collibus,
 Bibaculisque vallibus.
 Hic Flora certè rosicoma,
 Spicicoma regnat hic Ceres;
 Hic pollici tenero nihil,

Falci.

Falciq̃ue quod metat deest.
 Franconia, ô Franconia !
 Tuis columbis mitior,
 Tuisq̃ue blandior cygnis.
 Quid hoc, quid esse dixero
 Quod nil habes feri maris ?
 Nil illius, nil illius,
 Nil illius feri maris,
 Tibi quod ferocientibus,
 Phreneticisq̃ue fluctibus,
 Casantium pulsat latus.
 Franconia, ô Franconia !
 Tu verticigenæ Palladi,
 Pharetrigeroq̃ue Apollinæ,
 Tu ter tribus Sororibus
 Curæ lyræ solertibus
 Quam nobilem, laxam, hospitam,
 Quam commodam præbes domum !
 Noua Phœcis, & Bœotia,
 Noua Cyrrha facta frigidis
 Septentrionis filijs.
 Franconia, ô Franconia !
 Sancta Fide spectabilis,
 Quam Septicollis urbium vrbs,
 * PAVLVSQVE te noster docet,
 Et PETRVS in PAVLO docet:
 Tu Libræ, & aurei Modi,
 Iusti q̃ue tam sanctè es tenax,
 Quam prisca nec fuit Stoa,
 Securigera neque Tenedus,
 Nec pagus ipse Martius.
 Sit finis iste denique,
 Sit meta, sint oua hæc tibi,
 Hæc quarta, summaq̃ue sit tuba
 Laudis tuæ Franconia ;
 Si quando rursus cogitet
 Astræa terras relinquere,
 Hic vltimum ponet pedem.

* Paulus
 Pont.

*In AVLVVM, Soteria largius
 bibere solitum.*

Vt valeant Reges, diadematiq̃ue Monarchæ,
 Sæpius, & plusquam sit satis, Aule, bibis :
 Vnde tibi sitiens nunc venit, & aridus hydrops;
 Hoc bibere est alijs, Aule, sitire sibi.

E S

In

In HERMETEM Rhetorem.

Balbus, & imberbis, vacuum & sine Pallade
pectus,

Orare iussus Rhetor Hermes,
Vix primum Quamquam, vix dixerat, Auditores,

Os perdidit, memoremque mentem.

It cælorisus. Quid rides turba proterua?

Respondit expectationi.

In GALLIENVM suspicacem & biliosum.

Nihil sit mihi, Galliene, tecum:

Nam si fors duo ludibunda verba

Nostro nescia fugerint ab ore;

Mox rubrum tibi pingit ira nasum,

Auenaque meæ tubam reponis,

Fulminando, tonando, litigando.

Si quid suadeo consuloque recti,

Dolos omnia credis atque calles;

Si quid dulce loquor, mei que moris,

Spinās omnia credis atque fentes.

Tecum nil mihi, Galliene; quidquid

Dextrā porrigo, tu capis sinistrā.

Novem M V S A E.

Quisquis ades Lector, fias spectator; amœnū hor
Optat spectari, non, Epigramma legi.

Mira vide, lepidus noster iubet, ecce, Poëta,

Vndenīs Nymphas stare nouem pedibus:

Calliope, Polymneia, Erato, Clio, atque Talia,

Melpomene, Euterpe, Terpsichore, Vranie.

Quibus verbera.

Nux, asinus, campana, piger, sine verbere cessant;

Hæc dura, hic tardus, hæc tacet, ille iacet.

Sed simul vt ferri plagam sensere, vel vlni,

Hæc cadit, hic pergit, hæc sonat, ille studet.

*De Marco T. Cicerone, Sallustio, Linio, Plinio.**Ad NAEVOLVM.*

Linguae Romulae, eloquentiaeque,

Princeps & pater, & decus supremum

Nobis, Naucle, Marcus vnus esto;

Hunc & Linius, æmulusque Crispus,

Hunc & Plinius, at procul sequantur:

Certè hos cedere Tullio necesse est,

Et

Et locum dare Principi patriq̃ue,
Ne mī, ne tamen hos neget Latinos,
Indignosq̃ue putes teri legiq̃ue;
Laudans, Næuole, Tulliana tantum,
Hic dignus, mihi crede, Tulliano.

Epitaphium BENEDICTI ARIAE
MONTANI.

O vrna, æternis violis dignissima spargi !
Aeternā dignè vermiculanda rosā !
Hic ver, hic habita, virgatos huc calathifcos
Fer Dea, floricomō florea cum Zephyro.
Hoc Syrus in tumulo est, Hebræus, Graius, &
Aufon,

Verus item, sed non teter & vltus Arabs,
Quinq; homines? inquis. mi Lector fallere; nā qui
Graius, is & Latius, qui Syrus, ille & Arabs,
Hebræusq̃ue idem : nempe hic est magnus Arias,
Qui patriā vnus homo, quinque sed ore fuit.

De B. ALOISIO GONZAGA, Societatis
IESV, ad pictorem.

Cæli Quirites paruulos, & Olympiæ
Aulæ Camillos, plumeos Germanulos,
Quoties laboras, albe pictor, pingere;
Violas, rosasq̃ue (scio) ligustra, & lilia,
Gygenq̃ue, Athymq̃ue, Hylamq̃ue, Nisū, & Nireæ,
Hæc cuncta misces; mille formas colligis
Vt vna constet : hæne vis curas tibi
Minuamq̃ue lites? aspice ALOISIVM;
Vis pingere Angelos? fac Aloisios.

Ultionem paranti.

Cæsi fata Patris iurasti, testibus astris,
Vlcisci armiferā, flammiferaq̃ue manu.
Deprecor; at frustra. Cælo sim perfidus? inquis :
Stulte, hac perfidiā turpior ipsa fides.

Tumulus Mercatoris infelicis.

Fortunæ pila nigra, redux bis diues ab Indis,
Naufragio bis inops, dum maria Indā secat,
Mercator iacet hic; cuius mihi dicere longum
Nomina sit, moriens nomina mille habuit.

De Mure, & Epigrammatis.

Hæc si Mathusalemis
Victura credis sæculis ;

Si

Si fortiora ferreis
 Edacis æui dentibus
 Hæc nostra credis carmina,
 Amice Lector, fallere :
 Quid esse grande dixeris
 Epigramma? quid magnnm putes?
 Cum nocte nuper vnicâ,
 Eaue perbreui (solet
 Quales habere falciger
 Rubensque messor Iulius)
 Bis quinque, bis decem mihi,
 Vorarit vna syllaba *. * *Mus.*

*Quis malus, quis pessimus Præceptor.
 Ad FLACCVM Discipulum.*

Audi Murcia
 Lentæ lente puer,
 Turpe Gymnasi
 Nomen, Flacce, tui.
 Cur reas manus,
 Iam nunc præcipitis
 Doctas alex;
 Et pugnae, & vetitis
 Suetas lusibus,
 Castigaturæ
 Doctoris boni
 Subducis ferulæ?
 Cur hunc asperum,
 Inclamasque ferum?
 Sub quo nil licet,
 Præceptor malus est :
 Ille est pessimus,
 Sub quo cuncta licent.

*In mortem Sanctissimæ Virginis
 Matris MARIAE.*

Non adiit cælum moriens Nasareia Diua:
 (O scelus, exclamas, verbaque digna cruce!)
 Non adiit certè; causa est, nam venit ad illam
 Cælum, & stellantis gloria tota domus.

In B. IGNATII iconem.

Qui cricum IGNATI miratur tempora flammam,
 Miratur, flammam, credo, quod ignis habet.

Ad Beatissimam MARIAM
MAGDALENAM.

Clemens, MAGDALIS, & potens Patrona
Audis criminibus, reisque cunctis.
Nam quæis pectora felle tincta nigro,
Et diris piceata corda noxis;
Quos & Tænariæ latrator aulæ,
Cinctus colla rubentibus colubris,
Sæuis iam tenet implicatque spiris;
Tu bonâ, ô bona, tu potente dextrâ,
Faucibus canis eripis trifaucis,
Et sinu recipis, tegisque: nempe
Olim pessima Magdalena lena
Et plena & satura omnibus venenis,
Nunc es antidotum omnibus venenis.

Venerabilis EVCHARISTIAE *thea.*

Cum sim plena Deo, & circum me plurima penna
Alipedum iuuenum, cælicolûmque volet;
Cum simulem gemmis formosos ætheris ignes,
Chrysolithis flagrans tota, & iaspidibus;
Cum mihi flammiumo tantus sit fulgor ab auro,
Solibus ut certem cum sine face nitent;
Quærendum est supra Lunæ mihi cornua nomen:
Vilet, & vnius vix mihi Terra pili est:
Vos Capræ, Thecæque, ô nomina parua valete;
Cælum ego sum, cæli nomina magna peto.

Dei Amor & Timor.

Ut fugiam scelus omne, & amem super omnia
Numen,
Da mihi fræna Timor, da mihi calcar Amor.

De nato, & passo CHRISTO.

⦿ nati Christi bona nox! ô lux mala passi!
Lux mala luce carens! nox bona nocte carens!

In Imaginem sanctissimæ CATHARINAE
SENENSIS.

Hæc illa CATHARIS, decusque, duxque
Virginum Italidum, & columbularum,
Olim quotquot erunt, fuere, suntque.
En ut palleat, ut nihil rosarum,
Purpuræ nihil, aut coralliorum,
Labris virginis insidet, genisque;

Sed

78 B. BAVHVSII EPIGRAM. LIB. IV.

Sed gelu, & cinis, vna, cera, buxus,
Eheu, sunt gelido algidoque in ore.

En, vt pectore Virgo fusa toto,
Pasis brachiolisque, palmulisque,
Clausis lampadulis ocellulorum,
Buccula tenerè suauante,
Incubet Cruci-Virgo fixa, -fixo,
Iungens pectore pectus, osque sacrum
Premens ore sacro: premens I E S V M
Totum tota suum, omnibus lacertis,

Beatam, ter & amplius beatam!
Hæret vitis in vlmò, & ipsa viti:
Et quamuis glacies hyemsque vultus,
Signa mortis habent, mali que lethi;
Quamuis algida, cæca, muta, furda est,
Intus clamat, amat; suumque sponsum,
Turturumque suum osculata turtur,
Gaudet gaudia summa gaudiorum,
Indis gaudia præferenda gazis,
Gazis gaudia præferenda Lydis,
Mille gaudia præferenda regnis.

Nec tu quisquis ades, quod ora Virgo
Gerat liuida, mortuam putabis:
Nam quod pallet, amore virgo pallet;
Nec est mortua, sed puella dormit.

Quid PAPA, ad Biblianum Batauum.

Scis, Biblicane Bataue, quid signet P' A P A?
Qui Petri Apostoli Potestatem Accepit.

Inferi.

Eheu dolenda! heu misera fors Adamidum,
Quos nigra claudit ianua,
Furuique seruat Atriensis Tartari
Latrator ingens Cerberus.
Flammas edaces, Arcticum & sæuum gelu,
Lasi que saxa Sisyphi,
Sitimque Tantali, famemque Phinei,
Et Thessali tristem rotam;
Hæc sine nullo, speque nullâ perferunt
Orci nigrantis incolæ:
Breuesque vitæ noxias (dolor, heu, dolor!)
Semper luent, nec eluent.

B E R-

BERNARDI BAYHVSII
 ANTVERPIANI
 è Societate I E S V
 EPIGRAMMATVM
 LIBER V.

Respice Stellam, voca MARIAM.

IONIAS quisquis fragili rate sustinet iras,
 Aut Scyllæorum iurgia rauca canum;
 Siue illum rabidæ circumtonat vnda Maleæ,
 Carpathias equitat cùm pater Furius aquas;
 Seu miser in Maurâ currum defixit arenâ,
 Cùm patitur tortos irrequieta Notos;
 O quàm Ledæis blanditur fratribus albus
 Nauita, cùm media nox rapit atra diem!
 Nec solito vesper stellas accendit in auro,
 Mœsta sed in piceâ stat domus alta togâ;
 Ohe, Castor ades! te non fulgente perimus:
 Hem Pollux, quonam dux tuus ardor abît?
 Non ego sic, nuper Barauo deprensus in alto,
 Aeolus in nostrâ cùm stetit hostis aquâ,
 Et subiti liquidum texerunt æthera nimbi,
 Et pluuij venit magna ruina Iouis;
 Non ego Ledæos Pueros in vota vocauî,
 Sed melior Noctis Stella vocata mihi est.
 Pro face Pollucis, fax impolluta M A R I A est;
 Pro face Castoreâ, casta M A R I A mea est.
 Hi gemini, fateor; M A R I A vnica: sat tamen
 vna hæc.

Plus poterit geminis Fratribus, ista Soror.

Sancti cuiusdam Apostoli icon.

Ecce Senem, niueisq̃ue comis, & lumine miti,
 Cui vultu in toto blanda columba sedet;
 Et læuâ liber est, & firmat stipite dextram,
 Aureaq̃ue è dio vertice flamma salit.

Dic

80 BERNARDI BAVHVSII

Dic hospes, quis sit: nec circum tempora gnom
ma est,

Nec nomen, fateor; nil opus, ora vide.

Pax & Amor totus, totus Dilectio vultus;

Hic est, FILIOLI DILIGITE AL
TERVTRVM.

GRATIA DEI.

Diua, cui radios, atque aurea tela comarum,

Cælicolæ debent, pennigerique Chori;

Diua Parens Diuûm, quotquot nunc æthere in altis

Ambrosiam pascunt, ambrosiæ Pueri;

Diua veni, diuesque habita sub paupere tecto,

Pectore Diua meo; Gratia sancta veni:

ncta veni, nam te sine nil, per te omnia possum;

Astra patent duce te, te sine nulla via est.

Te sine si currant lacrymæ, sine pondere current;

Utque precer, nullum, ah, in prece pondus erit.

Sit ramosa domus syluis, sint pocula lymphæ,

Gramineusque cibus, stramineusque thorus;

Et psallam, & nigras vigilem cum lucibus umbras;

Quidquid agam, & satagam, te sine non su
agam.

DEI FILIVS in utero MARIAE.

Stupefice terra! Olympicum,

Interminum Numen, Chao,

Omni que principio prius,

Cæli sator decemplicis

Et flammei arbiter ætheris;

Hic, hic Puellæ parvulæ

Et vix trilustris Virginis

Vtero M A R I A E clauditur.

Vah! Punctus ambit Circulum.

Aperti pectoris.

At non aperti pectoris sunt sæcula hæc?

Vsura, nullo ut sueta, tecta pallio,

Per densa fora vagatur, & per oppida;

Lectique fraudes ambulant in publico;

Et ipsæ apertis ambulant nutricibus,

Omni pudore deuorato, Virgines:

Nonne hæc aperti pectoris sunt sæcula?

MARIA sub Cruce.

Stat Genitrix duris plangens sibi pectora palmis,

Flens, & amaritiæ tota M A R I A mare;

Pluri

Plurima nam miseram percurrit lacryma Matrem,
Et medijs flumen ducit in vberibus,
Deque genâ genibus liquor incidit: hei mihi!
I E S V M

Iam quoque præ lacrymis cernere cæca nequit;
Luctaturque loqui, sed singultantia tristes
Post alias aliæ verba secant lacrymæ:
Quas tandem, tandem eluctata, hoc dicere solum
Singultans potuit: O Simeon, Simeon!

De vitâ Carthusianâ.

Pallentem nuper rigidi Brunonis alumnum
Sic adiit, mundum linquere certus Odo:
Ede Pater, quæ Carthusiæ sit regula vitæ,
Quæ nox, quæque dies; quid fugiant, quid
agant.
Ede quibus studijs hîc viuitur. Ille, tacendo,
Fugit, & ingemuit. non potuit melius.

HERCVLES.

Ioles amore captus est,
Omphalæ amore victus est,
Ille, ille, victor omnium,
Fortissimus Tyrinthius.
Risit Puellus teliger,
Et arcui inscripsit suo,
Amor Hercules est Herculis.

De Arthritidis morbo acutissimo.

Quos secat Arthritis, quamuis frons morbida
non est,
Hos tu ne sani corporis esse puta.
Sana cutis celat vitiatos frigore nervos:
Quæris vbi doleant? quære vbi non doleant.

Ad Amatum iuuenem pramaturè canescentem.

Iam tibi stant circum iuuenilia tempora cani,
Nigrantemque comam iam color hostis habet.
Vt fatear, mirum est, sed non miserabile: quid fies?
Quod citò de coruo es factus, Amate, cygnus?

Inuitante Licinio rus deserit, urbem petit.

Tot me supplicibus vocasti in urbem
Tabellisque, tabellionibusque,
O mei, Licini, medulla cordis,
Vt me posse negauerim negare

F

Hec

Hoc desiderium meo Sodali.
 Ergo picta mihi relicta rura,
 Et riui leuè murmurantis vndæ,
 Et fons vitreus irrigator horti;
 Lucus Musicus, aërisque ciues
 Cantores nemorum mihi relicti;
 Inque urbem pede non volente veni,
 Vndanti populo, lutóque nigram:
 Sed fallor, populo; bis octo namque
 Caspio Lapitheioque vultu
 Vrbi paruulæ inambulant cohortes,
 Omnes barbaricâ, asperâ, inficetâ,
 Saxeâ, orifragâ, horridâque linguâ.
 Hæc illa vrbs populosa quam canebas?
 Hæc tibi, Licini, frequens videntur?
 Ignotis Scythicisque plena linguis?
 Mî certè mage sola rure solo est:
 Hîc meo genio lubet morari.
 Vale Rus, dabit hæc mihi vrbs eremum.
 Sunt hæc millia solitudo nostra.

PARRHASIVS & ZEUXIS.

Zeuxi Parrhasius melior me iudice; namque
 Hic homines doctus fallere, Zeuxis aues.

IN LAVSVM impostorem.

Phyllidas, & Nifas, Damonas, & Alphefibæos,
 Dudum fraude malâ ludere rure soles:
 Pro gemmis lapides, vendis pro piscibus angues,
 Pro rebus fumos, pro ratione dolos.
 Nunc doctæ, & pulchrè clypeatæ mœnia Brugæ
 Intraſti; hanc etiam fallere, Lause, paras?
 Fallere; namque duos vel tres vbi luſeris, omni
 Mox populo multæ fabula bilis eris:
 Utque lupus paſſim allatrabere: non benè fallit
 Crede mihi, quifquis fallere, Lause, solet.

DE IVONE puero nautico.

Aurigis pelagi nuper puer Iuo duobus
 Seruiit; hic Mello, Furius alter erat:
 Mello pius, mitis, facilis; rugosior alter,
 Et ferus, & nomen Furius ipse suum.
 Cærule mors vtrumque rapit, dum cærule verum
 Audiit Iuo absens, risit, & ingemuit:
 Heu, & Io dixit; maduerunt luminis orbes,
 Dexter lætitiâ, læuus amaritiâ:

Res mira, & noua res; sed quæ noua, quæ magis
mira est,

Immitem gaudet, mitem habuisse dolet.

Ad DIVAM studiorum Præsidentem.

Diua Rotæ celebris, Studiis sis dextera nostris;
Fortuna inuideat, te CATHARINA voco.

MARIAE calorum Regina excellentia.

Induperatricem, magnique Monarchida mundi,

Proxima Tergemino quæ sedet vna Deo;

Qui non miratur, qui non pius amplexatur,

Nil stupet hic magni, nil amat ille boni.

Nil illâ melius, nihil est à Numine maius,

Summum cæligenûm, terrigenûmque caput.

Debit huc MARIAE virtutum scandere currus;

Debitus illius dotibus ille locus:

Quas omnes numeris possim subducere nullis,

Non si sexcentas dixerò myriadas:

Tentandum tamen est. Numerum vis lector ha-
bere?

I, prius in digitos sidera cuncta refer.

Hyberno numera fluctus in littore; quôtque

Nerea per liquidum flabra Borêa volent;

Quot pennas aër, pinnas mare, syluâque frondes,

Mellilegas habeat flauus Hymettus apes;

Quôtque puer flores annus, iuuenis quot aristas,

Poma vir autumnus, détque senecta niues:

Hæc numera, dot es MARIAE numeraueris; om-
nis

Hic numerus, dotûm Virginis vnus erit.

P. GASPARI BARZAE O Zelando, è Societate

IESV, *Armusianorum Apostolo.*

Et meritò certè, meritò sanctissime GASPAR

In manibus Diuûm dicimur esse pilæ:

Tu BARZAE probas; te protulit vltimus orbis,

Ver vbi constrictas vix benè soluit aquas:

Mox sed ad Armusiam tamquam pila mitteris
urbem,

Ianus vbi tepidas vix benè nectit aquas:

Vite Dîa manus tetigit, pila sancta, volabas,

Per iuga, per montes, per mare, per scopulos,

Europâque fugis, sic, sic, quasi chara fuisset

Europa exilium, patriâque Armusium.

De ABDONE Concionatore ac Philosopho.

Verba pius populo vix ter benè fecerat Abdon,
 Fua illi ac Adam bis, ter, in ore fuit;
 A vetito semper processit Concio pomo,
 In pomo semper Concio clausa fuit:
 In Logicam peccas Sophiæ clarissime Doctor,
 Hoc est, hoc verè est, Principium petere.

*Hæretici arguendi, & si animum
 obſtinent, caſtigandi.*

Iurgia in hæreticos quidam iacit aspera Præſul,
 Et ſanctum Domini ſe probat eſſe canem.
 Eſt, cui non placeat, quòd tantum latret; at hoc
 Aegrè eſt, quòd tantum Præſulis ira latret.

De Paraſitis, ad ERASMV M diuitem.

Pulex eſt Paraſitus, opes ſunt ſanguis, Eraſme:
 Non te linquet, opum dum tibi ſanguis erit.

Iudicium de variis moribus GALLIONIS.

Iudicium ferri vis de te, Gallio, nullum;
 Viſque malos de te, viſque tacere bonos:
 Vis de te cœnas, viſ prandia cuncta tacere,
 Viſque ſcholas de te, viſque tacere fora.
 Laudâram; (memini) factus ſum protinus hoſtis
 Culpâram quiddam, ſæuior hoſtis eram.
 Sed nunc, nunc qui ſis, me iudice, Gallio, diſce,
 In manibus carbo eſt, cretâque fauſta meis.
 Gallio vir bonus eſ, vir ſeruantiffimus æqui,
 Inque tuas noctes fabula nulla volat;
 Largus eſ, & ſiſtis quocumque in paupere: verum
 Virtutes tantas decoquit vna gula,
 Nam tibi in ignotis quærentur prandia terris,
 Et cenſus magnos Indica vina liquant.
 Nec ſatis hoc; Indo quando incantata racemo
 Tempora ſunt, pugnas tunc violentus amas.
 Sed Pacem mox ſiccus amas, & Palladis artes;
 Hinc te Laurigerum plurima turba colit:
 Tuque adeò vatem vario te carmine iactas,
 Equè ſinu promiſ millia multa: Tua?
 Lam ſcio, iam ſæuis, ſed ne bone Gallio ſæui,
 Infeſtus noſter vix tibi carbo fuit;
 Trita mihi creta eſt: me iudice, ſunt mala multa
 Sed bona plura tibi, teque malo eſ melior.

Iudicium

EPIGRAMMATVM LIB. V. 85
Iudicio hic finis, Pax Gallio; scripsimus *anno hæc
Quo cunctis licuit scribere IUDICIVM.
* Anno CIO. IO. C. XIII.

In obitum Venerandi senis P. CHRISTOPHO-
RI CLAUII, è Societate IESV
Mathematici & Astrologi eximij.

Clavius è terris cùm iam vix sidera nosset,
Da DEVS hæc propius cernere, dixit: obit.

In CASTORIS exoticam gastrimargiam.

Dulcia liba vorat; lentè sed vina pitiflat:
Res noua, liba bibit, vinâque Castor edit.

FLACCO Concionatori.

Quis neget orando populum te, Flacce, mouere?
Orantem quando concio tota fugit.

Ad ANGELVM CUSTODEM.

Gaudia cùm me praua iuuant, tunc Angele ploras;
Rides, cùm mea me crimina flere iuuat:
Magdalix lacrymæ sunt vobis dulcia vina,
Et lacrymæ vobis, vina Holofernia sunt.

DIONYSIVS RICHELIVS Carthusianus.

Est qui per populos centum vagus errat, & vrbes,
Et patuli mundi permeat omne latus:
Hic matutinos Seres, ferum ille Matinum;
Hic Boream, medium visit at ille diem:
Ast ego dum vixi, latui Carthuside cellâ,
Hæc mihi Thula, Tunes, Roma, Iaponque fuit.
Nec tamen ignoror nimium, sunt clara Richeli
Nomina, per populos me mea scripta vehunt;
Iamque adeo Populi me norunt quattuor, hospes:
Romulidæ, Sinæ, Sauromatæ, Numidæ.

In LANDIVM omnium dictis annuentem.

Te miserum, Landi, qui numquam diceris alter:
De quo, cùm duo sunt, dicitur, Vnus adest.
Nam loqueris, quidquid socij tibi lingua præiuit:
Quod probat ille, probas; quod negat ille, negas.
Ille tibi puero legem dat moris, & oris,
Ille tuos vultus & tua verba regit.
Diuideris numquam, numquam contraria sentis:
Riserit? arrides: fleuerit? illacrymas.

F 3

Ardet

Ardet in ignotum? rugas quoque fingis, & iras:

Ardet in ignotâ? tu quoque fictus amas.

Quilibet accessit, mutat tua quilibet ora:

Horâ sæpè vnâ sic geris ora decem.

Ah, Landi, dum te similem vis fingere cunctis,

Mirum, quàm fias tu tibi dissimilis.

De Lampade, ad quemdam.

Fabra tibi est lampas; vis hanc vt carmine laudem:

Nempe, operam vt perdâ, perdit vt ipsa oleum.

De Hæretico quodam, ad BALBVM.

Hæreticum nosti præconem, Balbe, Felinum?

Illum, illum picei de genere Autolyçi?

Hic sibi Papistas, nuper, dum pocula siccant,

Sub pedibus cunctos vouit habere suis.

Non sæqua orantem DEVS audit auribus æquis:

Nunc celsâ pendet de cruce: numquid habet?

CRISPO LENTVLO, tardo & celeri.

Pes tibi Crispe celer, manus est tibi Lentule læta;

Ad mala pes celer est, ad bona lenta manus.

Res remedi facilis; pigris calcaria danda

Sunt manibus, pedibus frænâque danda tuis.

Ad VARRONEM, cur Amor puer.

Cur puerum, Varro, nemo non dicit Amorem?

Cur canum fingit nulla tabella senem?

An causâ est, quando mortalia cuncta senescunt,

Quòd verus numquam, Varro, senescat Amor?

In ABSALONIS casariam.

Flauicomi capitis quoties sibi peccinat aurum

Dauidides, radios contrahe, Phoebe, tuos.

In eundem.

Quidquid habes, Phaëthontis habes puer Absa-
lo; frons est

Parebori, lumen fronte bigemme tibi:

Aurea cæsaries, & barbæ est aurea vestis,

Pictis picta tuis inuidet vna genis;

Inuidet & labris Pæstani purpura floris,

Inuidet & manibus nix Rhodopæa tuis:

Verùm, heu, tam niueam speciẽ mēs inquinat atra,

Mens amens, præceps, turgida, cæca, leuis.

Hæc Phaëthontis habes; caue ne, sublimius æquo

Cum quo scandisti, cum Phaëthonte ruas.

In

In mortem eiusdem.

Davididæ crines iusto librentur an auro,
Scire hoc vult arbor, librat & ipsa virum.

R.P. GISBERTO RAVHVSIQ, Bruxellensis
Carthusiæ Priori, F. S.

Ne me collaudem, parcè te laudibus orno,
Cum tu, ego; sumq; ego, tu; laus tua, laus mea sit.

Ad eundem Neomystam.

Quonâ apice, & quanto, frater, stas culmine rerum,
Si nescis, tunc est prodigiosus honor.
Despice, sub pedibus totus tibi sternitur orbis:
Suspice, quod videas nil nisi Numen habes.

Aliud ad eundem.

Qui facili ore Deum profers, Cerere, atque Lyæo;
Quin Gisberte, pari te facis arte Deum?
An quia iam Deus es? magnus, me iudice, fluxâ
E Cerere, æternum qui facis ire Deum.

Angeli pacis amarè flebant.

Flebant amaram pacis Angeli necem,
Flagraque, crucemque, & fata Christi immitia.
Ergone calites tangit aliquis dolor?
Nullus: sed ubi mortalium nemo fleat,
Flendum Angelis est, risibus cum vos datis:
Ridere vultis Angelos? lacrymamini.

Ad PAULAM.

Paula quid quereris, perisse fratrem?
Quid fundis lacrymas, & inquieta
Longo pectora conficis dolore?
Si probus fuit, & fuit pudicus
(Sed probus fuit, & fuit pudicus)
Iam nunc fidera calcat, & superbum
Felix sub pedibus terit Olympum:
Quare, desine, Paula, lacrymarum;
Mori Christicolis piis probisque,
Non est Paula perire, sed præire.

IN CLODIUM ALBINVM.

Pinguem parari Clodius iubet coenam:
Campana centum Persica, Ostiensesque
Decem melones, ostreaque quater dena,

Ficedulasque, mulleosque, rhombosque,
 Centumque poni quinquies iubet ficus:
 Adhæc Falerni Massicive Lyæi
 Decem diotas; & tragematum quidquid
 Mensis secundis ponitur, iubet poni.
 Ponuntur; cia, quem vocabit ad cœnam?
 Hem! Clodium ad cœnam vocabit Albinus.

Ad CARDANVM.

Terræ iugera tu decem
 Auri contegis vnciâ?
 Ast quadriplagum ego solum
 Et Tritoniacum salum, &
 Cæli ingentia mœnia
 Faxo auri tegat vncia.
 Dices, In tabulâ; Rem acu.

Facilis descensus Auerni.

O facilis nimiumque patens, quæ ducis ad orcum
 Semita, & ad Stygii regna in amœna Iouis!
 An non est facilis nigri descensus Auerni,
 Quando illò cæcus quilibet ire potest?

*In GEORGIVM THOMSONVM Scotum,
 DEIPARAE VIRGINIS
 mastigem impiissimum.*

Bassaridum, Thomfone, genus, barbatâq; Baccha,
 Pœne leo, tigris Parthica, Marsæ canis,
 Thrax, Geta, Sauromate, Biston, Scythæ, barbæ
 Quæde,
 Scote Atreu, Phineu Scote, Britanne Nero,
 Dente Theon, animo Timon, sinemête Chorœbe,
 Circum vipereæ sunt cui corda fibræ;
 Nigra colubrino stillat tibi lingua veneno,
 Præque tuo nullum fel crocodilus habet:
 Mille tuo piceæ stabulantur dipsades ore,
 Prospectâtque tuis regulus ex oculis;
 Sunt trifidæ fauces, vox ferrea, flammea lingua est,
 Oblatrare tibi Cerberus ipse neget.
 Heu animi infelix, quæ te furtauit Erinnyes
 In Superos tragicâ prælia flare tubâ?
 Ah miser Ixion, quid famâ in Cælite ludis?
 Cur linguæ rabies tam pretiosa tuæ est?
 Illa, illa, æterni genitrix & filia Solis,
 Illa mel, illa fauus, illa rosa, illa thymus,

Illæ

Illa poli dulcis Maieſtas, ſummaque cæli
 Purpura, Thomſono diſplicuiſſe poteſt?
 Diſplicuit certè; quamuis Hyblæa, poliſque
 Dulce mel, & neſtar, totaque dulcis Apis:
 Mel tamen hoc felli eſt, hoc illi nautea neſtar,
 Lerna illi hæc Hybla eſt, Ibis ei hæc Apis eſt.
 Sichemio colitur quòd Colle, hoc ringitur irâ,
 Et cuperet raſtris hæc iuga ſancta coli.
 Ferree, tu ferro dignus, ſæuâque ſecuri;
 Illa auro digna eſt aurea Diua coli.
 Sic roſeus colit hanc Flander, ſic decolor Indus,
 Et Syrus, & multi paſtor odoris Arabs;
 Quiſquis & auriferam ad Perſiam, Mundiſque te-
 pore

Viuit, & Heliacæ feruet ab igne rotæ.
 Hoc ſcio te rûpi, hinc pallens tibi buxus in ore eſt,
 Rumpere, rumpere, dirumpere flagitium;
 Rumpere torquatæ fratercule Tiſſiphonæ,
 Cui puero Eumenidum fellea mamma data eſt.
 O fax, ô peſtis, noſtriſque infamia ſæcli!
 Totus nœxa, lues, fraus, dolus, ira, ſcelus.
 O qui te Oceanus, quæ te lauet, improbe, Tethys!
 Sed nec te Oceanus, nec Thetis vlla lauet.
 Tu ſcelerum, tu cunctorum, Thomſone, malorum
 Oceano magno, maior es Oceanus.

In PYRRHVM, omnia omnibus promittentem.
 Qui te cumque rogant, & quæ te cumq; roganturæ
 Promittis ſociis omnia, Pyrrhe, tuis:
 Fiet erit, faciam, donabo, cras, modò, iam, nunc.
 Quiduis poſcatur, nil tua lingua negat.
 Munificus ſic eſſe putas? ſis blandus auarus;
 Nam ceſſant, poſt tot ſplendida verba, manus:
 Nec pro promiſſis grates tibi dicere par eſt;
 Omnia promittens, omnia, Pyrrhe, negat.

Parentis & filij pium votum.

Parentis, audi, & filij votum pij:
 Medicus parens, natus Chirurgus, hoc vouent,
 Ne vitâ in omni mutuam poſcant opem.

*HERCVLI GRANDANIMO,
 adoleſcenti Pedemontano.*

O frontis anguſtæ Puer,
 Timidule, pallidule Hercule;
 Hoc ter quaterque te rogo,

Ne me salutes ampliùs,
 Nam mî salutem reddere
 Per est molestum : namque te
 Quoties saluto, mentior.

CAROLO GVILLETO, *Musico præstantissimo,
 de Thrasone quodam Musicastro.*

Deformis ille Musicus,
 Iudæ cui ruffa est coma,
 Tripilisque ruffa barbula,
 Vinoque gemmæ genæ,
 Ventosus, arrogans Thraso est,
 Et insolens præco sui.
 Nam nuper inter pocula
 Lactasse sic se, Carole,
 Buccâ caninâ dicitur,
 Verum, peritum Musicum,
 Primumque se, solumque se
 Totius esse Belgicæ,
 Se præter esse neminem.

O viueret Democritus !
 Non viueret, risu crepet.
 Verùm quid insolens Thraso,
 Quid iste follis diceret,
 Si sic adires, Carole ?
 Tun' primus es, tun' solus es
 Nostræ Magister Belgicæ?
 Si solus es, quî primus es?
 Si primus es, quî solus es?

Quis dives.

Diues Mæcenæ, auro qui nouerat uti :
 Euclio pauper erat, proprio leuior licet auro,
 Nummorumque esset ditissimus; at sibi durus
 Fonte sitim, porrisque famem deponere suerat,
 Et natæ in tædas assem vix sustulit aulâ:
 Ignotus iacet ergo, aut solo in paupere notus.

Contrâ Mæcenæ, æternum est carmen, amorque
 Vatibus, imparibusque Sororibus; est & honoræ
 Nomen Amicitiae: Mæcenæ audit, egenti
 Quisquis opem fert Vati, & doctâ Pallade natis.
 At, cur nunc rarus Mæcenæ, Euclio multus?
 Aurum rarus habet, multi sed habentur ab auro.

In gloriosum FVLCONEM.

Vnde leues Zephyri, ruit vnde procellifer Eurus,
 Ferrens vnde Aquilo, plumbeus vnde Notus,

His

His noscor populis : tepidi me Nilus & Indus,
 Me gelidi Rhenus Danubiusque sciunt.
 Hæc iactat, titulis, Biberi, Chaldi, atque Meronis,
 Fulco tumens, semper mens cui vineta mero est.
 Et cum vineta mero est, tum pagit carmina vates,
 Quæ Ligur, Indus, Iber, sed piperata legunt.
 Noscitur ergo Orbi ? sic certè: at sola per Orbem
 Non lux pulchra volat, nox quoq; nigra volat.

Festina lentè. Ad CRISPVM.

Sic tibi FESTINA LENTE, sic ΣΠΕΥΔΕ
 ΒΡΑΔΕΙΩΣ

Crispe placet; scripta his est tibi tota domus:
 Quin & Phidiaci cæli tibi limen eburnus
 Ornat eques; stimuli cui pede, fræna manu.

Natura defectus.

Nescio quod certè miseri nunc degimus ævum,
 Ver messem, Brumæ frigora mæsis habet.
 En coma canescit Solem vix passa virilem;
 Mensque animusq; viris, robur & arma cadunt.
 Præcoquitur pueris contrà Natura; dolusque
 Et mens est puero, quæ solet esse viro.
 Præcipitata ruunt sic omnia: cernere passim est
 Inque viris pueros, in puerisque viros.

*De Cometâ Anni C I D. I D C. X I I X. &
 ERYCII PVTEANI morbo panè capitali.*

Euafti PVTEANE, ipsoque à limine leti
 Ianuaque nigrâ pedem reduxti.
 Icit, non vicit, qui te malus ignis ab alto
 Lærat, radiantis os Cometæ;
 Qui nuper stellantem Arcton violavit, & Austrum,
 Monstrôsâ face territans Booten.
 Cum trabe flammata tot formosissima solus
 Formidabilis iret inter astra:
 Numinis irati, vt credunt, dirumque minantis
 Rubens, virgifer, onfifer Satelles!
 Ergo triste iubar, suspensum terruit Orbem
 Et Belgis rapuit rosas ab ore.
 Pallenti violâ nos tingens: me quoque rugâ
 Aruit duplicique, triplicique.
 Dum tibi supremum lapidem, mœstamque cu-
 pressum,
 Vnamque ossilegam audio parari.

Fers,

Fors, mala si tabes te exanguibus adderet umbris:

At (charum ô superis caput!) Cometam
Luctantem tecum potuisti vincere; quando
Tu non occidis, occidit Cometa.

*Votum ad DEVM OPT. MAX.
pro Cometâ.*

Visa gentibus vtriusque Mundi
Virga flammæa flammei Cometæ,
Parcat Gentibus vtriusque Mundi
Quæ sub axe colunt, vel hoc, vel illo,
O iustæ, Deus, ac benigne, dextræ!

Minax, flebile, noxiumque sidus
Vt terrere sinas, veta nocere;
Vt nocere sinas, veta vagari;
Ne per millia, quod minatur, erret
Sitis Bethuliæ, fames Sagunthi,
Morbi, bellaque, pestilentiaque.

Hoc Deus, sed & ampliùs rogamus,
Errores Batauos, Britannicosque,
Gebennæque nigræ (nigræ Gehennæ)
Veta serpere longiùs venena,
Veta longiùs ambulare fraudes.

Mille denique lugubris Cometæ,
Damna, spicula, tela, fata, mortes,
Ire quadrifidum veta per orbem,
Veta errare Deus, veta vagari.
Parce gentibus, obruatur vnus;
Caput, sit satis, aufer hoc; & istum
Cometam fieri veta Planetam. *

* $\pi\lambda\alpha\gamma\epsilon\tilde{\iota}\nu$, errare.

In Puppum pumilionem.

Dum moriēs suprema animæ fert frigora Puppis,
Nemo paret tumultum, pyxide condar, ait.

Nominibus non semper credendum.

Nominibus credam, nec numquam, sed neque
semper;

Nec numquam verum, sed neq; semper habent.
Clara, Agatha, Ambrosius, Stephanus, Vincentius,
Agnes,

Conueniunt Sanctis nomina pulchra suis:
Barbara, Cæcilia, Vrsinus, Lupus, Vrsula, Afella,
En, pugnant Sanctis nomina praua suis.

*In Imaginem S. MARIAE MAIORIS,
olim a D. LVCA, & nostrâ memoriâ
pereleganter expressam à Gaudio.*

Sidereos vultus Nasareïdos Heroïnæ,
Quos LVCAE exscripsit deliciosa manus;
Dædaleo nuper radio, pennâque nitente
Gandî etiam scripsit deliciosa manus:
Desidiâ at longâ; fraudes dum colligit omnes,
Et totum in doctam se vocat ille manum.
Ergo Timantæos rores, dum vertitur anni
Ter rota ter, patiens ista tabella bibit;
Tum demum visa est sic viuere Diua bilustris,
Mentiri vt vitam non queat vlla magis.
Vidit vt hanc LVCAS stellatæ è mœnibus Aulæ,
Certat, ait, Diuæ, Gandia Diua, meæ;
Illa, vel illa mea est, sed quæ sit nescio: nostrâ at
Altera facta manu est, altera digna manu.

Ad SEXTVM, de Amici lapsu.

Crimen, Sexte, mei cur plorem quæris Amici?
Peccavi, fateor, non ego, at alter ego.

*De P. PETRO FABRO Societatis IESV,
Gallia Germaniâq; Apostolo.*

Venturo in lucem Fabro, sic Numina fertur
Supplice nixa genu Terra rogasse parens:
Sæcula sunt ferri, toto furit hæresis Orbe,
Da DEVS hunc, cōtra hæc ferrea sæcla, Fabræ.

In AMBRAM Epicuræum.

Lacrymasse numquam fertur Ambra: non vixit.
Carere vera lacrymis nequit vita.

Ad FABIVM militiam meditantem.

Ergone vadis, mi Fabi dulcissime?
Ad castra pergis Martia?
Nec te tui flentes tenent amiculi?
Nec triste scissa cor, soror?
Medulla patris es; emedullabis patrem?
Teneræque vita matris es;
Hanc sæuus euitabis? ah, Fabi, mane!
Nec caute surdâ surdior,
Durâque durior, parentium nega
Audire verba supplicum.

Si

Si certus, inque mobilis es abscedere,
 Hæc iam puta te dicere:
 Pietas vale, bona mens vale, salus vale,
 Pudor vale, virgo vale:
 Namque ista sola vita nunc est militum,
 Malè viuere, & benè bibere.

In CORBAM anum merobibam.

Potare florem sueta Liberi Corba
 Auro, vel onychie, vel Canopicâ gemmâ,
 Decoxit omnia; nilque reliquum fecit
 Rugæ senili, annisq̃ue tristibus gaudi.
 Iam cum podagrâ litigâtque chiragrâ,
 Siticuloso & intumescit hydrope;
 Strictâque glande famem, sitimque crudelem
 Compescit vndâ : ferreum vnde nunc cælum,
 Crudele Numen, improbos vocat Diuos.
 Quiesce Corba, sanxit hoc Adrastæa:
 Qui delicatè pranderit, malè vt cœnet.

In ARTVM seniculum merobibulum.

Vini doliolum, nuper Milo dixerat, Artum
 Siccantem cyathos, ter duo, tērque decem:
 Mox cernens magnas Arti aures, Fallimur, inquit,
 Non hic doliolum, vera diota meri est.

*De M. ANTONIO MURETO
 Oratore clarissimo.*

Romuleam nuper Pallas dum viferet urbem,
 Turbâque cum Phœbo Melpomenæa suo.
 Mureti os dñum Pimplæides admiratæ
 Fulmine nunc ruere, flumine nunc fluere,
 Et modò flexanimâ mella Itala fundere linguâ,
 Attica nunc doctis fundere mella labris,
 Clamarunt Diuæ: Gaude Tritonia, gaude,
 Quæ sine matre Dea es, non sine fratre Dea es.

De se.

Nunc humili focco, nunc me iuuat ire cothurno,
 Ludere nunc cannâ, nunc iuuat ære tubæ:
 Omnibus hoc vitium Phœbi cantoribus; ipsum
 Alternis Phœbum sinistra lyræque iuant:
 Sed neque fonticolis pulsatur dulce Puellis
 Semper ebur; mixtis gratia rebus inest;
 Nec frustrâ Aonio pendent de pumice circum
 Cymbala, plectra, lyræ, tympana, sinistra, tubæ.

Te

EPIGRAMMATVM LIB. V. 95
Te quoque mi Lector, pede nunc, nunc ire caballo,
Nunc iuuat ire rotâ, nunc iuuat ire rate.

De Zoilo.

Io triumphe ! io triumphe ! Quis, ohe, me
Secundioribus volat rumoribus?
Iam placeo certè; nostra iam recto ambulat
Thalia talo; nîl Quiritum pollices
Vltrâ moramur, aut sonantes dexteras:
Ipsi probamur (nónne satis est?) Zoilo.
Nam fila, plectra, barbiton laudat meam,
Et cuncta dicit digna Phœbi filio,
Et esse Phœbo. Nempe quid dicit ? Negat.

*S. CATHARINAE Studiorum præsidi
sua commendat.*

Cùm Phœbi, cùm Mnemosynæ sis filia prima,
(Sed Phœbi C H R I S T I , Mnemosynæ
M A R I A E)
Primaque Musarum, & vatum sis gloria prima,
Virginæ, CATHARIS, primaque Dux choreæ,
Te certè meliore loco cantare decebat,
Et tua erat primi pagina prima libri:
Sed quo nunc legeris (liceat tibi vera fateri)
Esse loco haud poteras utiliore mihi.
Vt pavidos sequitur latratrix Pœmenis agnos,
Sic versus sequeris tu CATHARINA meos;
Illa gregem seruat, tu nostra Epigrammata serua;
Arce tu Momos, arcet vt illa lupos.

AD LECTOREM.

Vt nec multa darem , nec pauca Epigrammata,
Lector,
Sum victus hoc dilemmate:
Si bona, Bilbicum sapiant si nostra salinum,
Non esse pauca, iuuerit;
Si mala, si nihil hîc Itali gustatur aceti,
Non esse multa, iuuerit.

CEN-

C E N S U R A.

CVM iuxta Lyrici Poëta censuram,
Omne ferat punctum, qui miscuit utile dulci,
Lectorem delectando, pariterque monendo:
omnino illud etiam tulisse existimaui R. P. Ber-
nardum Bauhusium è Societate IESV, quinque
his libris Epigrammatum, quæ j³ ipsæ postuma
accesserunt: ut in quibus, præter eruditionem, ar-
gutam, venustatem, argumenti pietas insuper va-
rie inspersa, Lectorem prouocet, ut non modò cum
voluptate ea adeat, verùm etiam ut melioris vi-
ta normam reportet. unde & meritò typis tra-
denda, & diuulganda indicaui Kalendis Apri-
lis, M. D. C. X X.

Laurentius Beyerlinck Canonicus &
Archipresbyter Ecclesiæ Cathed.
Antwerp. librorumque Censor.

S V M M A P R I V I L E G I I.

ALBERTI & ISABELLAE CLARAE
EUGENIAE, Archiducum Austria, Du-
cum Burgundia, Brabantia, &c. Serenissimorum
Belgica Principum Priuilegio cautum est, nequis,
Bernardi Bauhusij è Societate I E S V Epi-
grammatum Libros quinque, præter Baltha-
saris Moreti voluntatem imprimat, aut alibi ex-
cisos in Inferioris Germania ditiones importet,
venalesve habeat. Qui secùs faxit, confiscatione
librorum, & alia graui pœna mulstabitur: vri-
latius patet in litteris datis Bruxella, XXV. Au-
gusti, M. DC. XV.

Signas.

N. Lombaerts.

BAL.

BALDVINI

CABILLAVI

YPRENSIS

è Societate Iesv

EPIGRAMMATA

SELECTA.

G

BALDVINI CABILLAVI
Y P R E N S I S
è Societate I E S V
EPIGRAMMATA
S E L E C T A.

Luna.

A, R Proteo incertâ transformis ima-
gine ludit
Cynthia, & ancipiti statque cadit-
que globo:

Nunc radians, nunc cæca, cauo redit vnca, vel
amplo

Plena globo: hoc vnum quis putet esse iubar?

Nox & Dies.

Mille oculos gerit illa, Cyclops hic errat: at vno
Plus oculo hic cernit; luscus an Argus erit?

Nox illustris.

Cælibe Luna micans oculo pernoctat in umbrâ:

Ire putes solem, mille sed astra micant.

Quod potuit, dat mille faces argentea lampas:

Pæne diem mendax nox sine nocte facit.

Nox serena, in aquis apparens.

Irradiat aureis tranquilla per æquora tædis,

Et stellat vitreis astrifer orbis aquis.

An cælum in pelagus descendit? an arte Promethei

Nereus ingenio surripit astra dolo?

Umbra loquitur.

Ludo tibi minum, scenam si quæris: vbiuis

Cæca comes, *καφὸν* muta *αἰθέρα πόντον* ago;

Et miris te fallo modis: quam quolibet aruo

Stare vel ire putes; dum fugit umbra, iacet.

Iris.

Picta triumphalem sol nubila lunat in arcum,

Igneaque vrendis tela minatur agris.

G 2

Anxia

Anxia terra tremis? ride; quæ saucia sicco
Sole fitis, arcum solis & arma bibes.

Grando.

Saxa hiememque ferens inuertit Aquarius urnam;
Saxea grando ruit, quæ prius humor erat.
Sic qui fusor aquæ est, duris it funditor armis.
Pro petaso, his galeam quære, viator, aquis.

Diluvium.

Defrenata ruunt torrenti flumina nimbo,
Nubigenoque natant naufraga prata mari.
Aëris ista fides? tellus quos speret amores,
Si coniux pluuij coniugis arte perit?

Echo.

Paucula fortè loqui volui, cum pauca loquenti
Nescio quæ ludos vox mihi mimæ facit.
Iamque sono, tradux sonus errat in auiæ, sit vox
Vna loquax, populus; vocis an aura parit?

Aquila ad solem pullos explorans.

Plus mihi dat Phœbus quàm Iupiter; ille mi-
nistrum
Fulminis, alituum me facit ille ducem.

Phoenix.

Cinnamæo busto Phœbi se funerat ales,
Vitali ut surgat ipse, nec ipse, rogo.
Par est fors palmæ. Phœnicis an arbor imago?
Arboris an Phoenix vult magè fata sequi?

Anas Orcadicus.

Naiadum vitreum ad thalamum tumet arbor
alumno
De ramo. expectas poma? natabit anas.
It flos de conchâ, de flore natatile pomum:
In pomo hoc comedet nescius hospes anem.

Luscinia.

Dum caneres viridi, nec dum mihi visa, theatrum
Quid grande est, dixi, vox cui tanta sonat?
Ut vidi, obstupui, & cœpi nescire quid esses.
Mox dixi: Vox es, prætereaque nihil.

E pennâ Anseris calamus scriptorius.

Qui vox totus aquis, & lingua loquacibus vult
Anser, Naiadum garrula nola sonat.
Quin nec morte fileat; loquitur nunc omnia pennæ
I nunc, & mortem dic sine voce nihil.

Ad Faunum.

Addubito, gemmas, Argi an magè mirer ocellos
An ver pennarum discolor, anne rosam:

An magè tot stellas : potiùs mirabor Eoi
Ad radios irim quam sine nube facis.

Galli querela.

Astra noto, & furdas ebuccino peruigil horas,
Cui trabea ex auro, purpura viua caput :
Et me claudis harà sus rustice? degere in aulà
Debueram. nescis? Rex ego & Astrológus.

Coruus vel Aquila, puluerem volatu collectum
insidens cerui cornibus excutit in oculos, penni^s
ora verberans, donec præcipitet in rupes.

Cornigeros agitat populos niger ales, & aspro
Vngue premens profugos penniger vrget eques;
Præcipitelque rapit, rostroque eniscerat vnco.
O mors! vis cerno parcere? mitte canes.

*Taurus anis parua, sed voce boum
mugitus imitans.*

Si totum aspicias, credes sine corpore corpus :
Mugitum audieris, dixeris esse bouem.

Anis Indica Naso.

Si rostrum adspicias, volucre nasutum elephanta,
Pænè putes, naso cornua tanta tument :
Et vox tanta tonat. toto an pars corpore maior?
Hui monstrum! tubicen iam minor ipse tubà est.

Auicula par musca.

Tange licet teretes pennas, teres inspiçe rostrum:
Et dices, Anis est, quam modò rebar apem.
Emigra ad Antipodas textricula neptis Arachnes;
Pro muscà hñc capies, aucupis instar, auem.

Mare.

Fluxa fides ponto : nil mitius æquore credas ;
At nusquam (ò fraudes!) sæuior ira tumet.

Scylla.

Nunc vorat alta breues, nunc Scylla regurgitat
vndas,
Nunc ferit astra, nigro nunc sedet hausta Erebo.
Ipsa suo Tethys si regno it naufraga, & vndam
Vnda vorat; poteris parcere fida rati?

Arundo.

Tange licet, fragili crepitat seges arida culmo,
Quam Nais liquido pascit aquosa sinu.
Quid mihi cum lymphis, cui sicciore igne medulla?
Et cum sim mergi nescia, mergor aquis.

Riuus flexuosus.

Ludit, inexplicitosque volubilis errat in orbes,

Saxa per & pictum roseida prata nemus,
 Riuis, inexplicitosque recurrit & errat in orbes.
 An struit in crispis fons labyrinthon aquis?

Eluuiæ fluminis.

Abruptis vagus annis agros insultat habenis.
 Merfa Ceres, cyano gramina merfa vado.
 O cælum! ô tellus! campi si flumina, & omnis,
 Ah! seges vnda; siti verte colone famem.

Nauigatio.

Veliuolas pelagi per cæcula currere sylvas,
 Quaque fuga est liquidum radere mortis iter,
 Vt vidi, ingemui: Sic sic iuuat ire sepulchro?
 Non satis in tumulum pulueris orbis habet?

Spongia.

Quot circum radiat æther oculissimus astris,
 Tot numerat oculos spongia cæca suos.
 His quid agat, quæris? bibit & vomit ebria flu-
 ctus:

Mille oculos vnâ non nisi crede gulam.

Cerus.

Ingens ingentes prouoluit bellua fluctus,
 Tota sonant monstro saxa fluentifono.
 Obstupuit Doris, tot sensit vt æquore motus,
 Et viuum scopulum credidit ire mari.

Torpedo.

Arcanas hiemes, & cæca papauera ponti
 Abdo sinu, ac celerem frigida vincla necem.
 Et tibi dicor iners torpedo sepulta veterno,
 Tam citò quæ furdo curro per ossa gelu?

*Uranoscopus, sic dictus, quod oculum in fronte
 cælum versus gerat.*

Quid mihi cum ponto? saltas dedignor arenas.
 Vnde libet mergar, qualibet astra sequar.
 Vranix hic oculus: quid enim nisi sidera spectem?
 Solus ego è brutis fratribus Astrologus.

Magnes.

Aeolon, Astræosque, maris bella horrida, fratres,
 Num fragili palles in trabe? temne minas:
 Me duce, mortis iter, mare tutus & inuia cures:
 Hoc ego sum terris, fida quod Vrsa polo.

Opalus gemma

Hic mare sapphiri viridans, hic purpura & ignis
 Siue amethyste tuus, siue pyrope tuus.
 Et quis non opalo gemmat radiante lapillus?
 Scrinia gemmarum gemma vel vna facit.

Palma

*Palma Indica, quæ plurima vita humana
sustentanda præbet.*

India quid ploras? sterili te damnat arenâ
Nudus ager spicâ, palmite nudus ager?
Parce queri; tibi palma, Ceres, & palmes Iacchus:
Mundus opum est arbos vnica, & omne penu.

Maguei arbor in nouâ Hispaniâ.

Arbor, mel; pluit arbor aquas, pluit arbor Iacchû;
Fila parit arbos, & sibi gignit æeam.
Excute mordaces spinoso pectore curas:
Pro domino œconomum, quam colis, arbor agit.

Taurus ad ficum alligatus mansuescit.

Cornea cui fruticat lunatæ gloria frontis,
Asperaque irarum germina & arma tument;
Taure ferox animi dulci mitesce sub vmbra:
In mores ficus blanda dat ire suos.

Pinus nautica.

Quò ruis ignotum temeraria pinus in orbem?
Irritasque auidos in tua damna notos?
Plus nimium est terris semel occubuisse securi,
Vis iterum ponto naufraga præda mori?

Seges crispans à vento.

Hic vbi sollicitis crispum mare fluctuat vndis,
Fluctus quem metuas, rustice, nullus erit.
Portus cò hic maior, plures quò videris vndas:
Quæ ni sic crescant, naufragus absque mari es.

Caulis ebrietatis remedium.

Brassica, si viridi spectem tua dona catino
Vile caput cœnæ; cœnula parca fabrûm.
Sin bella, & Semeles cornutâ è prole triumphum:
Nobilior raro es planta laserpitio.

Calendula, singulis Calendis pullulans.

Luna cauo quoties instaurat cornua torno,
Solis opus, picto germine adopto caput.
Rustica Roma tubas seu cornua pone; Calendæ
Qui signet lituus, flos tibi mutus erit.

Cucumis.

Errabunda traho vestigia more chelydri;
Anguis egón', crispo qui pede radit humum?
Sum cucumis, medijs serpens innoxius herbis:
Quem si sæpè voras, noxius anguis ero.

*Amaracus, dum Cinyra Regi adfert unguenta,
lapsus, & in odorum florem conuersus.*

Imidit Cinyræ mors tristis Amaracon, hæsit
Limine pes, lapso fudit amoma pede.

104 BALDVINI CABILLAVI
Nunc flos de puero Cinyræ dat rursus odores;
Vna dies puerum perdit, & vna parit.

Cervus inter canes.

Mille canes volitant, volitant & mille sagittæ,
Stridula sollicitum radit arundo caput.
Et tot ego oblucter temerarius vnus in hostes?
Hic leo si pugnet, cervus inermis erit.

Cervi cornua.

Stat volucris pede fulta salus, sed cornua noxæ.
Pes leuat, errantem cornea filua grauat.
Plus cervi sapere pedes quàm cornua: an vllum
Hic caput aut cerebrum, mens vbi tota pedes?

Taurus cornua sua experiens.

Asperat in silvis lunatum robur, & asprâ
Fronte furens pecoris dux, sibi bella ciet;
Et ludi imbelli sub imagine bella figurat.
Cui pugnare iocus, pugna quid eius erit?

Crocodilus.

Sæuit aquis, sæuit terris vasto horrida hiatu
Bellua, Niliacæ dira tyrannis aquæ.
Vin' fugiam? sequar. illa fugit? magis insto. fugacem
Quò peto plus mortem, quò magè nolo mori.
Vermiculus Cocchenillo, adnascens plantæ Tunal,
in eius folijs se reti includit, aptus tingenda
purpura.

His habitat folijs textor tinctorque: rubenti
Flore togam hic tingit, induit ille feram:
Seque suis capit vltro plagis. quid stultius? hostis
Ipse sibi & prædo. sed sapit; erubuit.

Bombyx glomo suo immoriens.

Extexo teretes lanoso pectore tramas.
Fusus vbi est, quæris rustice? nullus erat.
Maius alo monstrum: queis prægnans diuite leto
Ibo mori, viuos nostra sepulcra tegunt.

Formica.

~~Sæuit~~ nihil, aut nihilo res pænè simillima: certè
Corpus abest. punctum corporis esse putes.
Hic tamè archium Sophiæ mens prouida condit,
Ac in tam nullo corpore cuncta sapit.

Vescitur suâ messe.

Furta tego, furtique locum, præfaga procellæ,
Ne populet hornas inuidus Auster opes.
Dein sicco horreolo fruges premo, & emolo mes-
sem;
Sic media æstivos dat mihi bruma dies.

Asia.

Asia.

Argento hîc liquido radians intermicat aurum,
 Purpureoque natat gemmea gaza mari.
 Scilicet incedo Regina: hinc aurifer orbis
 Nativum capiti dat diadema meo.

India.

Supra Indum, Gangemq; supra, quâ terminus orbi,
 Dives cinnamēo cortice silva virescit:
 Et dices ebēno luci hîc, cunabula solis,
 Quēis cælum in terris India odora facit.

Arabia Felix.

Quam sol æstiferis damnat, coquit, vrit arenis,
 Nescio cur Felix dicar, & orbis honos.
 An quia myrrha meo fuit vberē, Manibus imber?
 Orco, non cælo debeo id vsta decus.

Africa.

Hæc ego fusca parens, nutrit animosa leonum,
 Africa, monstriparis Africa foeta feris;
 Quam populat ferus hospes Arabs, Scythia, Apel-
 la, Nafammon.
 Non sat mōstra fero? cur fera & ipse homo est?

Aegyptus.

Littus habet pontum, nec habet sua littora pontus:
 Stagna virent herbis, & virescit herba fretis.
 Fit pelagus, pereunte solo, Mareotica tellus;
 Mox pereunte solo, campus & amnis erit.

Europa.

Marte potens, generosa viris, fecunda triumphis
 Europa, armifono voluit in axe rofas.
 Hîc Asia, hîc Libye diti vberē, & vberē gazâ.
 Par hæc pars mundo, mundus an alter erit?

Trapezuntium Imperium, nunc Turcæ subditum.

Nunc iterum irato pontus furit & æstus æstu,
 Tethys ubi Euxinis hospita risit aquis.
 Taurica Graiugenas rursus immolat ara nepotes,
 Pro cernâ, serua hîc Iphigenia gemit.

Italia Alpibus cincta.

Saxeus Ausonium præcingit circulus orbem,
 Mille super montes, quēis iuga nexa iugis.
 Perpetuâ natura parens hac, credo, coronâ,
 Munde tuum Oenotrio cingit in orbe caput.

Campania.

Me toruo oblimat oculo contermina Thulci
 Diva, pari vultu Sicelis ora notat.

Aut hîc, aut nusquam est, quod terris Itale cælum
Quæris, & Elysium, sed sine Dite, nemus.

Francia Minerva.

Iuno, Venus, Pallas certant; Iuno ardua colles,
Arces Pallas habet, & mare lene Venus.

Quis Paris hîc? nullus. nullo hîc discordia pomo.
Ad Sequanam ternas vincit oliua Deas.

Hispania Phoenix.

Fumabant Arabo iam nostra incendia busto,
Surgit odoratâ fruge renata salus.

Sole nouo effetos inserpit vita per artus,
Alter ego an Phoenix postuma sæcla traham?

Lusitania Felix.

Diues Erythræis huc adnatat hospes arenis,
Adnatat Eoo messis odora solo:
Adnatat & Ganges, & discolor adnatat Indus,
Aurifero vt nubat geminea Nympha Tago.

Scythia querela.

Terra hîc cruda gelu, sine flumine flumina &
æquor:

Vrsa fremit terris, & fremit Vrsa polo:
Et Scythicis sol exsul agris. mihi patria tellus
Si mundi exilium est, dic vbi viuo domi?

America ope magnetis reperta.

Cæruleo Tethys quem peplo inuoluerat orbem,
Gemma comes velis lyncea signat acu.

Trans metam Herculeam cælo natat auspice ma-
Maior & Alcide nescius ire lapis. (gnes,

*Thera & Theresia insule, ad terræ motum
è mari natæ.*

Non tulit abradi toties sibi littus edaci
Terra fallo, & fluctu naufraga regna rapi:
Sed ponti vltâ nefas, vterum quatit anxia: terras
Quas rapuit, iusto reddidit vnda sinu.

*Cos insula, ex quâ orti septem Hippo-
crates medici.*

Hippocrates septem par vrna remittit in orbem,
Cos vbi Threicio tunditur icta fallo:

Si Cos tot medicis vitæ diues asylum,
Quem letum hîc rapiet, mors vbi mortis agit?

Rhodus olim Soli sacra, nunc Turcis subdita.

Delicium hæc Solis, cæli an dolor? iuit in umbras.
Ah! vrit Scythicâ sub niue Luna rosam.

Ad Hamum arboribus obtectum.

Quâ caput obiectat Scythico glaciale trioni,

liba.

Isimarioque riget Bristonis ora gelu,
Non nisi specto nigras pro monte in saltibus um-
bras :

Contiguus cælo surgis, & Hæme lates ?

Rhodope.

Viue diu Rhodope, serum memorandus in æuum;

Cumque tuâ hîc Orpheu viue perenne lyrâ.

Te si fama filet, vel saxa loquentur & orni.

Queis dedit ars aures, & dabit ora chelys.

Athos.

Quâ licet, irrumpit audaci nubila saxo,

Dedignansque solum sidera lambit Athos.

Hoc tibi de superis dic victrix terra trophæum,

Quæ toties cælo vinlice victa cadis.

Ossa.

Insultans humiles colles, per inania rerum

Ossa gigantéo territat astra iugo.

Nil opus Encelado, cælo qui torqueat Ossam :

Mons ipse Enceladum nonne superbus agit ?

De Aetnâ, ad Siciliam.

Candentes vomit Aetna globos, vomit ignea
matris

Viscera, flammandos sulphur inundat agros.

Siceli Diua tremis tot circum incendia? auarâ

Ne pereas flammâ, te mare cingit aquis.

Ad eandem.

Siceli Diua duos dic vno in vertice montes :

Candicat Enna rosis, & rubet Aetna rogis.

Vesuvius.

Voluit luctantes angusto pectore flammâs

Vesbius, & cælo flammea bella mouet,

Seque suo sepelit busto. tremit Itala tellus.

Qui sibi non parcit, dic cui parcat agro ?

Hecla mons Islandiæ.

Hecla pruinoso meditando incendia campo,

Anxia fulmineos voluit in astra globos.

Hîc spectra, hîc gemitus, hîc luctifoni vlulatus,

Hîc nix, hîc ignes. Arctos an orcus erit ?

Mare mortuum.

Gusto salum, crudus gustantem torquet amaror :

Nescio plus aloës an salis æquor habet.

Umbra segetis ad fontem.

Orta solo messis, crispis interuiret vndis,

Et viret umbroso concolor herba vado.

Inde Ceres, hinc Nais aquis serit herbida fruges.

Sic

108 BALDVINI CABILLAVI

Sic feges vna famem lenit, & vna sitim.

*Fons Castalius dulcissimus, & in siluâ canorâ
prope Antiochiam, in suburbano Daphnes.*

Qua nemus inter aquis ludit errantibus amnis

Frondeus, & puro ver bibit vnda vado,

Silua canit, dulci virgulta loquuntur in vmbra;

Mella dat vnda labris, auribus aura melos.

Baia.

Quære miser Baias, ægræ solatia Romæ,

Sulphureâ egelidus fons vbi bullit humo.

Si qua coquit pestis, medico liquor eluet æstu;

Quàm propè Nympha calet, tam propè & ipsa
salus.

Unde calidæ ad Baias aquæ.

Quis scit an hîc ardens se lauerit hospes Iacchus,
Sulphureoque suas liquerit amne faces?

Fons solis.

Manè tepet, medio sese fons frigerat æstu;

Serò calet, æstas ignea nocte coquit.

Crede mihi, non est sibi solis vt omen adoptet,

Qui quo debuerat feruere sole, gelat.

Fons Ciceronis.

Largus vt eloquij fons fractâ exaruit vrnâ,

Feruida de Tullî puluere lymphæ salit.

Vnde calor lymphis? num Marci ab flumine &
imbri?

Fons hic è lacrymis faucia Roma tuis.

Meander.

Nympha redux bibulos leni secat agmine campos,

Imbellesque fugit prata per vda Phrygas.

Anguipedique volubilis orbe recurvat in orbes.

Semiuiro didicit ab Phryge, credo, choros.

Romulus exponitur: ad Amulium.

Tun' scelus infidâ spem Romæ exponis in vluâ?

Vota cadent aliò, Roma resurget aquis.

Improbe quæ perdas, lupa seruat alumna nepotem.

Verte vices; facta est hæc homo, & ipse lupa es.

Romæ maiestas.

Pyramidas, circos, Capitolia, templa, colossos,

Amphitheatra, domos, balnea, naumachias,

Purpureosque Patres diuinum genus aspice: dices,

Par vrbs hæc cælo, cur agit exsul humi?

De Tragædijs, ad Romam.

Infelix tragico baccharis Roma theatro,

Oedipodionium læta iterare scelus.

Quid?

Quid? tibi deliciæ crudeli in cæde Thyestes?

Cui furia ludus, plus furor iste furit.

De Circo, ad Romam.

Quà teres aurato surgit tibi pyramis ovo,

Anxiaque effrenis feruet arena rotis;

Nolo tuâ huc victrix aduertas Roma quadrigam:

Puluis & vmbra tui meta laboris erit.

Arena.

Vsq̃ue adeò sæuo te Mauors efferat œstro,

Humano vt ludas sanguine dulce nefas?

Ludus an id crimen? magnum furis ægra furorem.

Nõne furor, ludo seriò velle mori?

Fontes aërii per aquaductus.

Aërio vidi pendentes flumine riuos,

Quà vix æripedes nubilat iris aquas.

Vnde leucs alæ Nymphis? quas perdidit vndis,

An dedit his pennas Icaris ala suas?

Aqua Martia.

Quà licet, aëriæ vitreo pede currite Nymphæ,

Saxeus audaces euehet arcus aquas.

Ardua Roma iubet: terras quæ vicit & æquor,

Molle pati docuit aspera saxa iugum.

Roma à Romanis perit.

Ne quid non victum foret, illa tot aucta trophæis

Roma cadit, Latio parua fauilla solo.

Nec sic victa quidem Romanis occubat armis.

Abs se sic vinci, vincere pænè fuit.

Roma de bellis civilibus.

Occubui Aeneadum duro collisa duello,

Armaique Italas in mea busta faces.

Sit scelus, at decus in scelere, & mors æqua triūpho:

Roma manu vinci nobiliore nequit.

Campi Philippi.

Pharfalis Ausonias frangit rursum hasta secures,

Et rursum Aemathio puluere Roma cadit.

Credo suum Macedum tellus imitatur alumnum:

Hic orbem, illa urbem vicit, & orbis heram.

Roma queritur.

Itur ad arma, iterum Mauors superintonat urbem,

Quà iacet informi flebile funus humo.

Rursus hyperboreo turbo alter ab axe ruinam

Diruet? vmbra mei rursus an apta mori?

Belisarii Epistola ad Totilam, Urbem

liberauit incendio.

Nunc Scythia pro Tanai Tiberim poturus & Arnū,

Hostil i

Hostili exscindit ardua tecta manu.
 Littera curta venit, ferrum placuit & ignes.
 Ne cadat vrbs, vno tota stetit digito.
Ad Athaulphum Romæ euersionem molitum.
 Barbarus abruptis orbis discedit habenis;
 Tot membra vrbs iunxit vnica Roma caput.
 Et diram euibras nunc Romæ in colla securim?
 Parce: aut trunca caput terra cadauer erit.

Roma ad Martem.

Cælituum attonitas vrbs triste quiritat ad aures:
 Barbarico occumbet Martia Roma rogo?

Mars ad Romam.

Quid prohibet Geticis transcribi regna trophæis?
 Roma mihi neptis, sed Geta gnatus erat.

Incendia Romæ.

Vt toties vidit Sol magnæ incendia Romæ,
 Ardentiq̃ue nouum fulgere nocte diem;
 Ergoⁿ, ait, magnis Dea nunc vrbs æmula Diuis
 Astra dabit cælo, quæ dedit antè Deos?

Byzantium noua Roma.

Fecundo senio iam iam moritura secundam
 Vrbs urbem peperit; orbis & illa caput.
 Vin' decus antiquum? Romæ id metire fauillâ.
 Vrbs fuit hæc, orbem quæ peritura parit.
Ad Constantinum Imperij Romani diuisorem.
 Concordes aquilas, & non violabile sceptrum
 Diuidis Ionioque Ansonioque freto.
 O par infelix! Solem hæc colet, altera Lunam.
 Hæc aquila, illa myops, noctua, & hostis erit.

Neapolis.

Quidquid auara negat nostro natura theatro,
 Aut pelago aut terris crede nequisse dari.
 Ver hîc perpetuum, pax his sedet aurea campis.
 Dic cælum & fruges sidera odora meas.

Taxila regia Pori.

Hæc ego, si nescis, pulcherrima Reginarum,
 Solis deliciae, terrigenumque decus;
 Nunc teres herba solo. quid non vis audeat xui?
 Grande caput Gangis, bos pede & ore terit.
*Babylon à Nemrodo condita, & post venationibus
 Regum Persarum destinata.*
 Iam nusquam Babylon, nusquam ardua nomina
 turres;

Aut certè hîc altis lustra vel vmbra feris.
 Quam ferus haud æquis venator condidit armis,
 Quid

EPIGRAMMATA SELECTA. 111

Quid nisi venantium regia silua foret?

Babylon loquitur.

Vt cecidi, immotis assurgo superba ruinis.

Altior illustri funere crescit honos.

Quo steterim folio, tumulo id metire. fauilla

Parua mei, Eoï nunc caput orbis erit.

Hiocania Metropolis in Perside.

Quæ caput attiguo pepulit contermina cælo,

Tempora quid faciunt inuidiosa? fuit.

Tigranocerta, quam Tigranes, viginti & duorum regnorum dominus condidit; quem victor Pompeius cepit, & magnâ ditionis parte spoliauit.

Surgere vix cœpi, & tumulo latus inclinandum,

Hei mihi! nox tantum sustulit vna iubar.

Nempe imitata suum Tigranocerta parentem.

Nam quæ stare queam, cui caput occubuit?

Artaxata.

Grande prius nomen patrijs Artaxata regnis,

Nunc brevis externo fama vel vmbra solo.

Sceptra, trophæa, duces, nunc vna fauilla per auras.

Pondera quæ tellus vix tulit, aura tulit.

Sidon.

Iam Tirus & Sidon (quid non Rex falcifer ausit?)

Non obscura prius nomina, bulla mari.

Et quis purpurei venatur inania honoris,

Nunc si venatrix purpuræ & ipsa nihil?

Sodoma etiamnum fumat.

Flamma tenax xui piceo natat vsque sepulchro,

Igniuomoque coquit naufraga busta mari.

Tot post stagna rogos? tot post incendia fluctus?

Ignibus ignis abest, & mare id absque mari.

Troia.

En Troia hic campus, qui plurimus ossibus albet,

Quæ viret Ida iugo densa cupressifero.

Quantum oculi fallunt! Asiam Mars credidit orbem,

Vix gleba est. isto cespite tota iacet.

In Byzantinos, qui obsessi noluerunt opes

in usum belli expendere.

Ferri cura iacet, mens omnis & omnis in auro

Feruet amor, cæcas abdit auarus opes;

Et tonat ad muros hostis. Quàm Græcia demens!

Emit inops auro ferrea sæcla suo.

Ca.

Capua.

Immensi hîc tractus, & quondâ imitantia Romam
 Mœnia; nunc breue quid, parua quod vrna capit.
 Vrbs Capys hoc campo? magnæ hîc diua æmula
 Romæ?

Quàm parua ingentis funeris ossa iacent!

Fallacia vite humane.

Nos labor, ira, furor, luctus, mors, cura, tumultus,
 Pocla, chorea, sales, tessera, ludus habet.

Hinc illæ lacrymæ. Vitæ ô quàm fallit imago!

Nos mala vera, iubet gaudia vana pati.

Alternata quies.

Otia nunc curis, nunc verte negotia ludo;

Sol vt nocte diem, seria verte ioco.

Sæpè mori libeat; nox somno sospitat æuum.

Quæ perit interdum, se sibi vita parit.

Somnus.

Dulcè natans oculos vdis aduerberat alis

Somnus: hiems pectus, nox habet alma caput.
 Sensus abest, absit. mors vitâ an dulcior hospes?

Quò plus hîc leti est, hoc magè læta quies.

Somnium.

Tu nihil, & nihilo fingis quos nescio mundos,

Et subitò furuis auehis exsul equis?

In nihilo mendax. quid dona tot improbe perdis?

Vis vno è nihilo fomne bis esse nihil?

Desiderium immodicum.

Pulvis homo, & vasto mundum ardet & haurit
 hiatu,

Tantilla immensum num mare arena capit?

Lacrymæ inuito emicant.

Iniuissæ exfiliunt lacrymæ. vis nulla, nec ullæ

Blanditiæ cogant stare, vel ire genis.

Si dat iura dolor lacrymis, animusque dolori;

Et lacrymis animus cur dare iura nequit?

Quis modus lacrymis.

Flere lubet? ruptis nolo ruat annis habenis,

Nec volo stet sicco cornea vena gelu.

Flere nimis, pueri est; mortem non flere, Tyranni!

Sed iusta in lacrymis pondera ferre, viri est.

Podagra.

Hinc caput intercus humor mortē impluit imbrî,

Inde dolor lento decoquit igne pedes.

Quod genus hoc leti? gelat imber, & educat ignem.

Ebria an & podagra est? certè ea pota mero.

Omnis

Omnis aetas ad mortem tendit,

Sive bipes iuuenis cursum pede tendit ouanti,
Sive senex tripedi gestit abire gradu;
Par iuuenes rapit error, agon par admouet orco.
Cursor vbi dispar, stat pede meta pari.

Mors pueri.

Belle puer, vultus purâ cui purior vnda,
Tam citò te cunis Parca maligna rapit?
Non leti id liyor, sed blandi crimen amoris:
Pulchellum puerum foeda procatur anus.

Nimio sumptu parentans.

Ver Arabum, & misto Cynareia germina amomo
Vre parentali dona superba rogo.
Vsisisti; in flammâs sic prædia vertis & aurum.
An si gnatus eget, iam patris auctus honos?

Umbra florum in aquis.

Ver vt terra suum florenti aspexit in amni,
Hei mihi, ait, mîmo gurgite visa rapi!
Purpureas nonne Auster opes populatur, & imber?
Cur rapit & flores inuida Nympha meos?

Formica in succino.

Heliadum lacrymis sese vt formica teneri
Sensit, & è pingui serpere rore gelu,
Risit, & O, dixit, quàm te mors nescia fallit!
Sic gemmâ condi, viuere pænè fuit.

Echo.

Pica canit, picæ reparabilis accinit Echo,
Erudit argutis garrula saxa modis.
Quid mirum? humano si garrit pica palato,
Si potis & picam saxea lingua sequi.

Imagines auorum in vestibulis.

Turba ingens atani tua seruant atria: custos
Sed custodis eget, stat sine corde caput.
Quàm domus hæc malè tuta, vigil quam mortuus
ambit.

Milleno vigilat plus canis vnus auo.

Vitis pictura.

Huc animum atque oculos aduerte atque ora,

Lyceus

Inuitat, roseo diluet imbre sitim.
Succus abest: gustum fallax inuidit Iacchus:
Lumina pasce, gulæ si negat vna merum.

Iphigenia.

Timantes obnube caput, patruique querelas
Eripe, stat diro virgo litanda sacro,

H

Obtegis,

114 BALDVINI CABILLAVI
Obtegis, & pullâ fraudas sub nube dolorem.
Dum sic arte tegis, detegis, inquit, amor.

Statue.

Quæ sine voce vides, immotis signa labellis
Muta putas? priscos saxa loquuntur auos.
Arrigis huc aures? oculis gens ista Quiritum
Docta loqui est. vocem fama canora tenet.

Equus Antonini.

Antonito sonipes quem stans miraris hiati,
Arduus alipedi gestit abire fugâ.
Roma caue, cape vincla, manu cape frena; tot an-
nos
Qui stetit, vt currat, dux, viden', vrget equum.

Niobe.

Iam viuit Niobe sibi postuma, saxeâ leti
Filia, & humenti marmore docta queri.
Expectas gemitum? luctu filet ægra, superbum
Dum fuit ausa loqui, plus sine mente fuit.

Fortuna ex ære.

Res ego plus fragilis vitro, vitreaque pruinâ,
Et mihi de solido construis ære caput.
Crede mihi, non illa meo scena apta theatro.
Vin' benè fortunam fingere, frange vitrum.

In statuam Cleopatra.

Hæc quæ viuaci sub caute perennat ad auras,
Nil est, n' l'que bibit, flebile tota gelu.
Cur Cleopatra gelat? nescis? vbi deficit opimus
Bacchus, & alma Ceres, friget inerma Venus.

*In Laocoontem, à Virgilio, Sadoletto, & sculptore
pulcherrimè expressum.*

Quid Maro, quid sculptor, quid agis Sadolete? ter
vno

Vis iterum leto Laocoonta rapi?
Viueret, geminâ dedit ars cum prole parentem,
Et dabit ars nouies ad tria fata mori?

Affabrè sculptus Nero.

Odero? in ambiguo est, te certè inuitus amabo:
Execror archetypum, me tui imago tenet.
Aut Nero sit melior, vel peior imago Neronis:
Quid facit ad sævam gratia blanda feram?

Neronis statue erase.

Roma rogas, duro cur nullus aliena Neroni
Signa foro ponat? æneus ille fuit;
Si non asperior, si vis flauente metallo
Vivat adhuc; Siculo sub boue claude feram.

Sagum

Sagum purpureum.

Signa canunt, lituique; globo dux coge cohortes.
 Purpureum pugnax ventilat hasta sagum.
 Emicat ira, flagrat ardor generosus honesti.
 Degener antè lepus, nunc leo miles erit.

Ad clepsydram.

Fida licet soles fluidâ metiris arenâ,
 Mentiris, profugo puluere fallis herim.
 Nōne tuo numeros quò plures addis aceruo,
 Labentem minuis, dum fugit hora, diem?

Phiala.

Gemmanti in glacie ridens despumat Iacchus;
 Hic rubet, illa gelat; hic fluit, illa riget.
 Quid non ars ausit? naturæ iura triumphat
 In phialâ. autumno vitrea nubit hiems.

Glacies in vino.

Aestuat glacies ardenti fracta Falerno,
 Et crudo hibernant feruida pocla gelu.
 Ver tepidū autumnī sic nuptus adoptat alumnus.
 Pro Baccho in cyathis annus an vva natat?

Scyphus specie animalis.

Nunc toruo è vitro frondosa ad cornua Bacchi
 Fit lupa, hyena, leo, pardus, & vrsa calix.
 Qui bibis, hæc ea monstra putas innare Lyæo?
 Fallere; iam viuunt pectore pota tuo.

Horologium.

Nola filet, statque hora, graui en traho pondera
 plumbo,
 It rota nexa rotis, tinnulaque æra sonant.
 Quis teneat lento fugientia tempora nodo,
 Si dant & celeres plumbea vincla pedes?

Campana.

Sublimi crudio populum de turre, pusillo
 Cum grege vbi sacrâ ceu pila ludo domo.
 Et plector ferro, Diuūm quo iussa faceffam?
 Impia supplicij est causa, fuisse piam.

In auris.

Bacca emitur fundi pretio, vt maris empta periclo
 est,
 Nunc glacies, salis ros modò purus aquis.
 Stat magno iste lapis; lapidis sed carior vsus.
 Nōne gelu hoc auris vulnere stultus emes?

Labyrinthus.

Incertas siluas, & inextricabile septum,
 Errantesque vias, Dædala regna subis.

Dic labyrinthea iam late indagine cinctus:

Hoc minus ars errat, quò magis errat opus.

Ad Phrygionem.

Arte Semiramia titulos & nomen honoris

Pingis acu, picto viuit imago peplo.

Hicne honor est, media intextum te viuere tela?

Præmium & illud habet textor araneolus.

Atramentum.

Quà liquor ater ijt, nox effluit humida pennæ:

Dic atram exigui gurgitis esse stygem.

Hoc tamen ab Lethes res dispar sepia riuo:

Immemorem hic, memorem me facit illa

Σοφῶν.

Sagitta venenata.

Vulnificam in noxam cos asperat impia ferrum,

Vipereamque bibit ebria arundo luem.

Quis furor hic? geminam telo præfigere mortem?

Quæ vix nata semel, vita bis apta mori?

Quadriga Myrmecidis.

Quadrigam vitreis mulcæ rimare sub alis:

Tam nullo in stadio dic vbi currus eat?

Pythagoras.

Euphorbum sero Samius Sophos exiit æuo:

Sic tulit alternis fors voluenda rotis.

Num Sophos iste sapit? vitam qui viuit & annos

Alterius, mentem non habet ille suam.

Septem Gracie Sapientes.

Quot tibi quæso Sophi? quot signa errantia cælo.

Non plures? terris crede tot astra legi.

Empedocles.

pænè tuum nomen vice Numinis hæsit ad aras:

Non tulit Aetna; vomit improba sandalion.

Aetnæo metuit alter ne Mulciber antro

Fortè sies. lippo plus fauet Aetna fabro.

Heraclitus omnia igni nata docuit.

Ignis humum, parit ignis aquas, parit aëra: mūdus

Ignis, & ignigeno sidera nata globo.

Cor Sophi! & ignis homo? lux omnia, & omnia
flammæ?

Vnde igitur mediâ luce σκοτίζεις agis?

In Epicurum negantem prouidentiam diuinam.

Incertis fluitat incertus mundus habenis,

Nec sedet attrigerâ prouida cura domo.

Sors si cuncta regit, regit & fors cæca cerebrum:

Si

EPIGRAMMATA SELECTA. 117
Si loqueris casu, mens tua an arte sapit?

Ad Archimedem.

Immanes radio solers & puluere moles
Ducis, & ingenti pondere bella tonas.
Tun' Deus? es par penè Deo; qui puluere & umbris
Tantillo è nihilo fulmina tanta creas.

In Vesalij obitum.

Qui medico in regno vitam inter & omina leti
Herbipotente regit aurea sceptrum manu,
Raptus abit, falx vnica rapit, falx inuida terris:
Viuo Vesalio mors timet ipsa mori.

In Lipsij Admiranda.

Erue semirutas alto de puluere turre
Roma, tibi iusto vindice surget honos.
Te tumulo attollet, maior pater iste Quirino:
Te nasci hic iussit, te vetat ille mori.

Idem.

Terris pulsa Themis cælo quærebat asylum,
At cælum hîc Lipsi repperit in gremio.
Dat iusto astrigeram (vt quid enim fert Scorpio?)
Libram.

An iusto quisquam iustius astra ferat?

Homerus.

Smyrna Iosque tuâ certant de stirpe, quis æqui
Præses erit? Mors & vita sit æqua Themis.
Scribe. Quid? Alma parens Ios, sit Smyrna sepul-
chrum:

Conderis in myrto, nasceris in violâ.

Anacreon vinosus.

Phidiaco volui Teium defingere cælo,
Vsque madens dubio sed labat ille pede.
Et Bacchus vox vna: tamen Bacchum inter & ob-
bam

Os sculpsi, errauit dextera, botrus erat.

P. Virgilius Maro.

Quâ non te Publi Famæ tuba publicat orbi?
Publica nonne tuus bibliotheca liber?
Sunt & Virgilæ. tu fidere pulchrior omni
Virgili, & eloquij tu mare dulce Maro.

Georgica eiusdem.

Grande sui speculum natura poposcit, in orbem
Incidit ignotum: rura Maronis erant.
Repperi, ait, speculum; terram, mare, & æthera
specto,
Archetypo vultus pulchrior iste suo.

H 3

De

118 BALDVINI CABILLAVI

De Aeneide quam Auctor vni voluit.
 Visa loqui natura: Struis, non pingis auitam
 Troiam. Troiugenis Phœbus an alter eris?
 Parce, ait, ah Phœbi quid rursus incendia spiras?
 Vis cadat & Latio Troia bis vsta rogo?

Ouidius.

Qui tragico poteras foccos vestire cothurno,
 Alternis tenuit clauda elegeia modis.
 Quæ cæcum cæcâ cum Cypride quærit Amorem
 Quàm benè non æquo claudicat illa pede.

Proba Falconia Poëtria.

Os, habitumque, manumque, vt vidit Suada, ly-
 ramque,

An Charis hîc, dixit, de tribus vna canit?
 An potiùs tribus vna soror nunc addita? quadrum
 Iam chorus agmè agit. tu Proba quarta Charis.

*Iuliana Morella, Græcè, Latine,
 & Hebraicè docta.*

Lingua sonat Marcum, Graium sonat Aeschinis
 hostem,

Hebræoque fluunt balsama mista croco.
 Quod genus hoc sexus? dictu mirabile, claudit
 Tergeminos vno pectore virgo viros.

*Liuiâ sublato per ficum Augusto, Tiberium
 Imperio admouet.*

Ficus erat: ficus decerpis, dulcia leti
 Pabula: prægustas: dos ea noxa viro.
 Liuiâ es Augusto, sua quod fuit Eua marito.
 Plus sapis: Eua perit, tu tibi sceptrâ paras.

Claudius Cæs. τοῖς προπὸς, id est, stultus.

Sis quidquid libuit Claudi; sis Cæsar, & ingens
 Numen abi, aut si quis Numine maior honos.
 Hoc tantùm voueo: morari desine terris.
 Quantumuis properes, sidera serò petes.

Otho.

Mollis Otho, pluuio crinis cui stillat amomo.
 Asperat imbelles in sua fata manus.
 Sic Galbæ egregio placabit sanguine manes:
 Sit Nero dum vixit, iam Cato fortis obit.

*Roma, sublato Domitiano qui se Deum asse-
 ruit, sub Nervâ liberior.*

Credideram è fuluo sæcla antè excusa metallo.
 Pòst atro è ferro stamina dura sequi.
 Nerua rotam inuertit. Saturni sæcula in puro

Nunc

Nunc agit vrbs; nuper sub Ione carcer erat.

*M. Antoninus Philosophus, frangit Marcomanos
Romano Imperio excidium minitantes.*

Bellonæ furias, claususque & frigidus ensis

Expulit: Aufonio pax sedet alma thoro.

Visa iterum vrbs nasci quæ pænè sepulta ruinis.

Quod Romæ Aeneas, Marcus id Aeneadis.

Geta.

Roma iubet, cum fratre biceps iam diuide sce-
ptrum.

Quamlibet ampla, duplex non capit vrbs solium.

Nec regnum in regno est. scindi res nescia sce-
ptrum.

An geminum cingat vna corona caput?

In Heliogabalum, qui cum voluerit coli ut

Deus, post est abiectus in Tiberim.

Diui nos adolet cum thure Senatus honores,

Teque nouum pallet fumida Roma Iouem.

Nec fors læta diu; cælo migrabis in vndas.

Sic quoque numen habes; pro Ioue Glaucus eris.

Maximinus Iunior cum patre impio casus.

Aut non debueras nasci, flos maxime florum,

Aut alio certè germine & imbre feri.

Mors pater ah nato est, ferus ille lanista Quiritū.

Quæ tua spina, pari tu rosa falce cadis.

Gordianus Iunior.

Vitæ tiro rudis vixi maturior annis:

Quos tu si numeres, ver breue vita facit.

Quid numeras annos? numera ad mea præmia
morum

Canitiem, & dices, Quam puer iste senex!

Decius Iunior.

Ingentes spondebat auo tener impetus annos,

Inuida falx æui rescidit orsa mei.

Illa cadunt, abij puer & breuis ad æna terris,

Sed nata è puero gloria viuet anus.

*Valerianus captus à Persis submittit caput loco
scabelli Regi ascendenti in equum.*

Fata triumphales vertère inuersa quadrigas,

Marspiter in præcepse Martia castra trahit.

Sub Partho Cæsar supplex gemit: improba quan-
tum

Gloria tu monstrum, cui caput ante pedes!

Numerianus de se.

Quid numeras annos? animi maturus & æui

H 4

Iam

Iam senui: in cano flore iuuenta viret.
 Multa breui inclusi momento sæcla. senectam
 Præuerti meritis: vita futura fuit.

Maximianus.

Infelix in probra decus, tibi purpura, tingi
 Quo non debuerat sanguine, tincta rubet.
 Non tam, crede mihi, Tyrio rubet ebria succo,
 Quàm domini obscenum dedecus erubuit.

Constantinus de Maxentio triumphans.

Mille solo stellare faces vt Cynthia vidit,
 Eximiumque inter præradiare ducem;
 Cedite, ait, cælo, mea cedite sidera, pernox
 Luna fugit; tenues, sol venit. ite faces.

Theodosius Maior.

Solue ratem, proramque fretis obuerte: secundi
 Aspirant Zephyri, turba nec vlla salo est.
 Vela dabit Fortuna, reget Prudentia clauum;
 Altera fundet opes, altera spondet opem.

Gratianus.

Armat imago patris venturum in bella nepotem:
 Teque adeò in primis cera dat ista facem.
 Maeste animo, priscos instaure victor honores,
 Quæque atauum fuerant, fac tua sæcla puer.

Seuerus.

Delibo imperium folio breuis hospes & ostro:
 Illicet euerso purpura scissa thoro.
 Vix gaudi vrna stetit, cadit & fugit iæta procellis:
 Nunc Pandora tuo fel bibo triste cado.

Tiberius Secundus.

Templa sacris, vrbes populis, das arua colonis,
 Arma viris, armis præmia, sacra Deo.
 Quid tibi iam mundus, cui donas cuncta, reponet?
 Quæ cælum his meritis debuit, astra dabit.

*Heraclius, canere aquas iussus, puteos obruit,
 hydropè interim periit.*

Occæcat puteos Cæsar: sapit, antè futuri
 Consciis, & leti frigida stagna fugit.
 Sed fugit incassum. (quis enim sat cauerit Or-
 cum?)

Si volet, in sicco puluere flumen erit.

Leo Philosophus.

Maeste vir ille virum, & laurum præcerpe triumpho:
 Plus tibi quàm Martis, Palladis hasta placet.
 Militis est vicisse manu; sed vincere inermi
 Consilio, magni Cæsaris istud opus.

Le.

Lotharius.

Circulus hic anni, sese vno in Cæsare voluit
 Ver, autumnus, hiems, æstus, & vnus homo est?
 Flos formæ, meriti seges aurea, fructus honoris
 Purpureus, famæ cana senectæ viret.

*Fredericus Tertius annos quinquaginta tres
 regnat sine bello.*

Compositus, semperque tuus, curæ omnis & iræ
 Exfors, curarum millia mille regis:
 Pacis honos, primæ iam pridem oblita iuuentæ est,
 Quæ Frederice tuis canet oliua comis.

Xenophon

Viuit amor Sophiæ, viuit sub pectore Maiors:
 Aptæ manus telo, nec minus apta stilo.
 Hinc Sophiæ, hinc Maiors sibi Pallados arrogat
 artes
 Iure pari: hic bellat, altera bella canit.

Cocles.

Stat pendente viâ cernitur ahenus Etruscus
 In clypeos Cocles Martius Urbis honos,
 Quos alueo Tiberis toto non arcuit, arcet
 Vnus homo toto maior an anne vir est?

Sicinius Dentatus.

Ferreus euerso persto agger in aggere, pectus
 Ariete murali concute, murus erit.

Scipio exul ad Romanam.

Mittis in exilium cui mittere blanda salutem
 Debueras? tantum mater es ausa nefas?
 Parce furens animi, non fonti parce nepotis;
 Et tibi parce parens, pars ego magna tui.
*Sertorius cernam instruit, quæ auribus suis coram
 populo insusurret quasi Deorum monita.*
 Effuge: scissa labat ciuili Roma duello;
 Pro Tiberi, Hesperio dilue tela Tago.
 Tu Leo Callaïcis Sertori inuictus arenis.
 Sed cui dux ceruus, numquid & ille leo?

Scaua.

Iam densis clypei latè orbis inhorruit hastis,
 Aeratumque sonat teliger umbo nemus.
 Pro scuto, nescis, armamentaria quino
 Fers digito: hinc hæc hastæ, gesa, faces, iacula.

Cæsar & Pompeius.

Tota sibi laureta nepos decerpit Iulii,
 Et eodem lauri præmia Magnus habet.
 Magni vt Iulæas concussit laurea lauros,

H 5

Heu

Heu mundi excidio quot dedit ista faces !

Augustinus Barbarigo.

Non est quod placeat sibi Sparta, nec Attidos
hospes,

Nomina in Aegæis ambitiosa fretis.

Si rursus Ionio tumet ingens æquore Xerxes,
Alter & Eurybates, qui mare vincat, erit.

Artemisia.

Pyramidas, templa, atque ingentia Mausolæa
Molire augustâ cura superba manu.

Pulchrius Augusto marmor stat pectore: viua
Hac urna, extincti pulueris ardet amor.

XXX. Deorum millia, ex Hesiodo.

Scrofa parit cælo, quot quæso hinc nomina Divum?
Mille dij? nugæ, millia dena? lyræ.

Dic ter dena, gemens tantâ sub mole laborat,
Nec iam ferre potis monstra tot vnus Atlas.

Syrophanes filium consecrat.

Parca tulit gnatum, gnatum pater inserit astris:
Iam Deus est: placat victima macta mero.

Id mors ut sensit, prorupit in æthera, & inquit:
Me, quæ gigno Deos, quis vetet esse Deam?

Hercules.

Ut Nemees terror domuit fera monstra leones,
Infractis humeris vellera opima tulit.

Magnanimum ut vidit fuluâ sub pelle nepotem
Iuppiter; An duplex hic leo, an vnus? ait.

Numus Deus.

Si Pauor, Ira, Furor, Pallor, Discordia, Febris,
Ganeo, Fur, Miles, Prædo, Cupido, Dij:

Sit Deus & Numus: cur nemo huic dedicat aram?
Urbs, cælum & templum est, diuite plena Deo.

Dij Aegyptiorum.

Stellanti delubra stupes certantia templo
Cælituum, & fuluo tecta superba tholo?

Maius inest monstrum. Deus hic canis, hircus, &
anguis.

Monstra Dij? hic hominem quis neget esse pec-
cus?

Leones ad currum Cybeles.

Magnanimos franget Cybele ad sua frena leo-
nes?

Proh pudor! imbelli regia colla iugo?

Semiuiros inter leo? nec timuere minaci

Dente feram? gallos plus leo nonne tremit?

CW

Cur Pacis templum citò exustum.

Seriùs Aeneadum Dea Pax aduenit in arces,
Vixque ingressa suas perdidit igne domos.
Fortè quòd huc fuerit postrema vocata Deorum,
Pacificè secum Pax coquere haud potuit.

Felicitati nusquam ara.

Flora, Quies, Pallor, Febris, Pavor occupat Urbē,
Et Sors cæca sedet mille litanda sacris;
Et de tot nullus tibi fumus & angulus aris?
Quæ das cuncta Dijs, cur tibi templa negas?

Cepa numen.

Allia quot numerat Isis Nilotis in horto,
Tot peperit Nilo putida gleba Deos.
O sanctæ gentes, quæ terra puerpera Diuūm!
Si sic numen olet Cepa, quid hortus erit?

Sacra obscæna.

Aethra tonat, placas infami numina sacro.
An decus hoc? Diuos fœdat adulter honos.
Irato potiùs malim te viuere cælo,
Quàm sic placato probra litare Ioui.

Ad Martis Sacerdotem.

Scinde miser pectus, sicâ concerpe lacertos,
Deque tuo liba sanguine triste merum.
Cruda ad sacra tuo placabis vulnere Martem.
Si Diuūm istud amor, sæua quid ira facit?

Icarus.

Icarus audaci mundi secat ardua pennâ;
Aërias Phœbus non finit ire vias.
Fulminat, ille cadit, decus ô quàm nobile leti!
Sol cui pro telo, mors Deus, vna salum.

Nireus.

Me mihi quis rapuit? vultum quis diuidit hostis?
An peperit Nireus Nirea? an vnda rapit?
Hic vnum in gemino dic Nirea viuere Nireo;
Altera pars terris, altera viuit aquis.

Ad Palladium, qui viginti quatuor horis By-

zantio in Syriam cucurrit.

Pænè pari cum sole fugis pede, & ocyor alâ
Pegaseâ, gemino voluis in orbe diem.
Eoo occasum bis sex qui iungis in horas,
Immensum imperium rus breue pænè facis.

*Mors Fulconis, Regis Ierosolymorum
missimi.*

Densa Palæstinis ibant venabula campis;
Ecce pedes leuipes emicat umbra lepus.

Fulco

Fulco premit, fugit ille; cadit rex mitior agno.

An lupo iste lepus? heu malè perdit ouem!

Mors Aeschyli.

Tecta caduca fugis, puro stat viuere campo:

Sors si cæca velit, vrbs tibi campus erit.

Rure cadit testudo, domus cadit ardua conchæ.

Te necat ista domus, mors tibi vbique domi est.

Anacreon acino strangulatus.

Cautus aquam vitas, vitas mare, & humida leti

Flumina, vitantem mors tulit hausta mero.

Quid iuuat vndoso mortem vitare sepulchro,

Naufragium in terris si tibi & vna facit?

Impius in venatu occisus.

Inde Cupido iacit, iacit hinc Dictynna sagittas;

Ille thoro flammæ, hæc parit arma feris.

Mors addit sua tela; sonat nemus alite ferro.

Tres te venantur; credo ter vna fera es.

Cur Tullio sectus iugulus.

Quæ Tullî ambrosijs insedit Suada labellis,

Vel ferream poterat flectere blanda necem.

Non flexit. vox blanda nigras ne fortè sorores

Dulcè trahat, rupit mors fera vocis iter.

Musca.

Fortè bibit muscam quis nescio fluminis hospes;

Illa hæsit arctis insidiosa vijs,

Et ingulat. tenuis quid spirat grandia puluis,

Si iam victa potis vincere musca viros?

Puer extinctus.

Depuber viridi florebat vere iuuentus:

Mors ferit, illa cadit, testula curta tegit.

Cur premis ah saxo? condi sub melle liquenti

Debuit ille fauo, flos cui vita fuit.

Mors pueri.

Deliciæ antè nepos, nunc, heu! leges aspra doloris:

Complorat viduo mœsta parens gremio.

Quas non ærumnas mors parturit ista parenti?

Aeterni luctus fit puer iste parens.

Mors nuptæ.

Limina, cupressus ferali præstruit vmbra,

Funereaque animat taxus iniqua faces.

Malueram pinum, mors attulit improba taxum.

Quæ data tædæ thoro, præda stat atra rogo.

Mors ad coniugem.

Aggere funestos damnati thuris acernos,

Atque Arabum melle, Sicaniæque dapes;

Et dic illacrymans busto, sine coniuge coniux:
Quæ cremat hoc corpus, cor coquit ara meum.

Coniux de coniuge & filio defunctis.

Nunc sub falce iacet nostri pars altera coniux,
Si non & maior mors sedet orba sinu.
Par cinis & guatus: mea vulnera vulnerat alter
Iam dolor; & viuo, bis cui vita perit?

Valentiniano Imp.

Te iuuenem cecidisse querar, si metiar annos;
Sin vitæ numerem munia, flebo senem.

Ad mortem, de Pulcheriâ Augustâ.

Quo Sophia & Pietas, hoc & Pulcheria floret
De gremio, intacto virgo marita viro.
Et tantum tu Parca decus? quàm fallere demens!
Cælo it sidus, humi sideris vmbra iacet.

Theodosius Mauritiij filius casus à Philippo.

Pubere de gemmâ ver flos texebat in auro;
Verna sed orsa rosæ cruda retexit hiems.
Quale decus ferro perit? ô mors inuida! florem
Cur sic falce metis? nonne sat vltro perit?

Frederico Imp. qui natatu perijt.

Ire lubet stagno, liquido insidiosa sepulchro
Mors latet; en vitreis se tibi prodit aquis.
Mors vbinam? quæres: non vsquam hîc tela neo
arcus.

Arcus & arcitenens, si volet, amnis erit.

Balduino Imp.

Tu Grai orbis honos, fidæ pietatis imago,
Rex folio, obsequio frater, amore parens.
Et laceris mirer spargi tua funera membris?
Stare negant vno plura sepulchra loco.

Epitaphium Henrici Secundi.

Hîc situs est, quem non capit orbis & arduus æ-
ther.

Disce breui saxo sidera quanta iacent;
Et titulum lacrymis informi inscribe fauillæ:
Quæ rapit Henricum, mors magè digna rapi.

Pri. no Phrygia.

Prodigium luctus Priamus lacrymabile ad aras
Occidit, Hercéo nec litat ara Ioui.
Quærit inops bustum: patriæ fumante sepulchro
Tæda deest, ingens cui sua Troia rogos.

Alexandro Magno Epitaphium.

Cui non terra satis, saxi nunc vnus heres,
In cinere hoc leti faxea sæcla trahit.

I nunc

I nunc ille, mari votum cui maius, ad urnam
Metire hanc, quanti pulueris urna fies.

Alphonso Aragonum Regi Italia.

Astra diu petiere, diu sed auara negavit
Terra parens; litem fata sequestra secant.
Aethra animam, terra ossa tenet; mihi restat imago.
Vno non poterant tot bona stare loco.

Bruto primo Consuli.

Hostile aduerso rumpebas pectore pectus
Pugnaci in stadio; par tulit hasta duos.
Plus vter hic victor? neuter. quàm fallere demens!
Neuter vbi vincit, victor vterque redit.

Decio.

Hostis adest, hostem superirruis; ille fugaci
Cessit equo; incumbis: quàm iacet ille, cadis.
Victricem victis sic misces Manibus umbram.
Vincere si vinci est, dic cui cedit honor?

Scipioni in Hispaniâ cæso.

Martius vrebatur pulchro in puluere sudor,
Laurigerum oppressit plumbea grando caput.
Sic cadere armorum ingenti strue, crede triumphum;
Ante necem Maiors clara sepulchra dedit.

Magno Pompeio orbis.

Europæ, Libyæque, Asiæque triumphus, arenâ
In tenui, en Libycis ludus & error aquis.
Aura rapit, lauat vnda, solum tenet, ambedit ignis.
Quid super è Magno? Magnum & inane Nihil.

Carolo Audaci Epitaphium.

Hac qui tendis iter, non est mora longa, sepulto
Iniice ter glebam, cymbiaque vda mero;
Et dic: Austrasiæ tenui sub cespite, magno
In Carolo, quanta est, Belgica tota iacet.

Iolante.

Quàm modico gyro violam breue circuit æuum,
Tam breue nunc annis ver Iolanta tuis.
Nempe tuum ut vidit, vultus quo purpurat, ostrum
Parca myops, violam credidit esse suam.

Ad M. Antonium de excisâ Ciceroni linguâ.

Vocis iter ferro nequidquam incidis, inane
Os animat viuâ fama canora tubâ.
Si sua facundis deest vox plectrumque querelis,
Pro Marco incipient rostra vel ipsa loqui.

Marsilio Ficino.

Sidera lustrabam, mors occupat. ibo sepulchro,
Persephones spoliū: lætior astra sequar.

Nemo

Nemo tenax recti cadit, arduus ibo superbo
Nunc pede mensurus, quæ tulit astra caput.

Abr. Ortelio Epitaphium.

Hic situs Ortelius, busti me fallit imago:
Qui iacet hic, umbræ vix levis umbra suæ.
Vin' nosse Ortelium? mundi decurre Theatrum.
Quantum opus est orbis, tantus & ille vir est.

Iusto Lipsio Epitaphium.

Quis lapis hic? bustum, quæ circum pompa? Ca.
mœnæ.

Quæ gemit hic? Pietas, quæ comes? orba Fides.
Quæ pyra, & vnde? rogo it Sophiæ peritura su-
pellex.

Quid tegit urna? Nihil, sidera Iustus adit.

Ignavo viventi.

Ver, æstas, autumnus, hiems dormitur; imago
Mortis iners, vitam nox, sopor, umbra tenet.
Hic quod agat nihil est cæci mors æmula somni,
Frater iners surdæ regna sororis habet.

Apis in succino.

Vt fuerit maius quo stas Mausole sepulchro,
Haud poteris tumulo nobiliore tegi.

Pater filio defuncto.

Gnatus abit, nostri pars maxima fudit in urnam:
Me nigra fors cogis vivere dimidio.
Hoc & dimidium sæuo dolor eripit hamo.
Si totus perij, cur dare busta negas?

Filius parenti respondet.

Angustis animus nunc artibus ales in auras
Enatat, ac fractâ de rate liber abit:
Et tu tristè sonas fluctus ventosque doloris:
Cur meus, ah! portus sit tibi triste salum?

Pater ad filium defunctum.

Gnate, parentali cingam tua busta cupressu,
Quem decet halanti spargere flore thorum?
Siccine? florenti ver Atropos abscidit ævo,
Vt caderes Stygijs fructus acerbus aquis?

Puer ad parentem.

Florebam, viridem mors carpsit acerba iuventâ.
Parce parens questu, mitis & illa venit.
Quid refert, cum poma legis, num rapta procaci
Illa manu, an ramo deflua sponte cadant?

Filio mater.

Ibis in æternas, gelidus cinis ibis in umbras?
Ibis in expleto victima dira rogo?

Heu

128 BALDVINI CABILLAVI
Heu sortem inuisam! queis vreris, ignibus vrer,
Gnate; tuus matri iam cinis ignis erit.

Filius respondet.

Parce parens gemitu, nec longo incumbere dolori,
Néve oculos vrat tristior aura tuos.
Maturus cecidi; senium flos iste iuuentæ:
Qui moritur, fato fit puer ille senex.

Pater filio mortuo.

Ergo oculos piceo mors opprimis inuida velo?
Et tumulo gnatus bruta fauilla iacet?
Heu! dum sic operit morientia lumina alumno,
Mors aperit lacrymis flumina bina meis.

Nulla saties in hac vitâ.

Laxo sinum, en pleno ruit agmine, & affluit ingens
Nimbus opum, an tanto flumine merfa sitis?
Plus lucri allumie parto sitis ardet in auro.
Nil satis est; si das omnia, cuncta negas.

Nihil omnia.

Vita vale, è putri tu trama fragillima filo.
Fama vale, vitreo tu caua bulla mari.
Munde vale, picti tu ludicra imago theatri.
Quis nihilum hoc, animæ pignore, sanus emat!

Vix quid incundi in vitâ.

Hic nihil est niueo cur signes fata lapillo.
Nos premit æternâ nube sepulta dies.
Spem metus incurSAT, stant gaudia nexa dolori.
Mille cadi è lacrymis, gutta triparca meri est.

Formosa aspectus.

Nate Deo fuge tela, nigro fuge tincta veneno
Vulnera, & alata dulcia philtrea necis.
Effuge, quæ roseâ promit mors tela pharetrâ;
Et dic: Hisce latent blanda venenâ rosis.

Cupiditas.

Scrinia fulua tument, & pectus anhelat inani
Vsq̃ue animo: æra pluunt altera, rursus hiat.
Alter a & æra pluunt, rursus it sitis altera: & vsus
Nullus opum? in voto diuite viuis inops.

Aliud.

Ora flagrant, saliente sitim restinguere riuo
Est animus? potâ plus sitis ignit aquâ.
Quid tali facias flammæ, cui flumen oliuum?
An sibi pro gelidâ fax fuit ista facem?

Spes insatiabilis.

Argentum alter hiat, siccos sitit alter honores;
Neuter adeptus opes, neuter adoptat opem.

For

Fac reperisse. nouo stat vota retexere voto;

Quæ iam parta tenet, spes aliena facit.

Fides arcani infida.

Exoneras fidam, si quid iecur vrat, in aurem:

Cæce putas furdo verba reposita penu.

Falleris. auritæ narras tua crimina famæ.

Quæ non ipse premis verba, premenda tegam?

Quid in regno.

Miraris solium, miraris eburnea regum

Sceptra? sedet sceptris cura, dolor folio.

In trabeâ liuor, gemmâ timor, ira sub auro,

Mors gladio, incluso purpura ab igne rubet.

Quid honoris insignia.

Purpura stat lateri dare pondus idonea vento?

Hinc tibi ventoso pectora folle tument.

Sceptra lutum, folium Samiæ dos fulua figlinæ;

Gleba micans aurum, futile gemma gelu.

Fidus homo.

Pulchra licet magni te nominis vmbra colorat,

Et toga de casto vellere pura tegit;

Nil agis. è trabeâ cordis pellucet imago;

In niueâ pares ater, vt antè, togâ,

Luxus.

Diruit hic montes, hic campos aggerit altis

Montibus; exclusis hic mare fraudat aquis.

Nauigat hic terras. res regia vertere mundum est.

Verſo etiam res est regia in orbe mori?

Salutatio aulica.

Manè salutantûm celsam ordo recurrit ad arcem,

Et cum sole terit limina ficta salus.

Tam si sis saluus, tibi quàm vouet aula salutem;

Salue cui dicat, iam puto, nullus eris.

In mercatores.

Inſtitor errat agris, ponto volat ocyor Euro,

Qua vocat ardentes aurea meta rotas.

Vt peperit, partis parcit: quanam iſta phrenesi?

Quærit inops, partas vt malè perdat opes.

Pocula calata.

Mentoreos calices, doctique toreuma Myronis,

Quæque Corinthon olent pocula rara ſitis.

His ſine nil bibitur: caſſas ego lumine fauces

Credideram; ad cyathos nunc oculata gula eſt.

Cultus amœnior.

De digito radiat adamas, micat aure ſmaragdus;

Fulua cateſſa manum, pectora torquis obit:

I

Ceruſſâ

Cerussâ stibioque genæ, frons picta pyropis,
Ora rosis; in te pars quota quæso tui est?

Coma fucus.

Albus cygnus eras: Lachesium vis fallere, coruum
Induis, & coruo mors quoque vultur erit.
Quid refert, piceum coruū, an magè vultur olorem
Heluo furuus edat? par in vtroque gula est.

In calamistratum.

Cæsariem in crispo calamister adulterat igni,
Tortile crinali ludat vt angue caput.
Quàm coma ficta tibi est, tam mens & ficta: tot
angues
Ab capite in pectus transfer, vt hydra fies.

Fucus capilli.

Tinge, retinge comas, non falles cōptule Parcam;
Vulpe omni vulpes vafrius illa sapit.
Te vetulæ prodent rugæ, capitisque pruinæ.
Viue senex iuuenem, mors tibi nubet anus,

Stibium.

Nil hîc specto tuum: de pyxide totus, & vdo
De stibio mendax totus imago viri es.
Si caput infidum, quis fida hîc pectora speret?
Mens stat ficta dolis, vt gena picta rosis.

In mulierem inauribus oneratam.

Gemmat ab aure lapis. miror: nil mollius imâ
Auriculâ; & forti vulnere saxa gerit?
Quin gerit & fundos. quid? prædia tota vel vnâ
Aure gerit mulier. maior Atlante vir est.

Versicolor amictus.

Nunc toga ver mentita viret, nunc æmula calo,
Nunc ridet calthæ concolor aut violæ?
Qui color est trabeis, idem est & pectore. qui tot
Induitur vultus, dic mihi an vnus homo est?

Toga picta.

Pinxit acu Babylon florentes murice vestes,
Perpetuumque tibi ver sine vere ferit.
Pro trabeâ vin' flore tegi? quid prodigis aurum?
Hortulus id gratis vel sine veste dabit.

Purpura acu picta.

Textilis auratas animat pictura lacernas,
Et poto conchæ sanguine læna rubet.
Dic mihi, plus ostro glaciem defendis & imbrem
Quàm quæ natiuo vellere candet ouis?

Secta serica.

Altera sublucet lacerâ sub sindone sindon;

Byssu

Byssus enim byssum vestit; & vna toga est?
Dic nullam geminam perdis sub forcipe vestem.
Carpitur hæc ferro faucia, & ista latet.

Pellucida vestis.

Et nebulâ & vitreo peplo mentiris amictum.
Visa tegi, nusquam corpus inane regis.
Pectus vti nudas, sic cor. pellucet aperto
Pectore imago lupæ, veste vbi vestis eget.

Vestis pellucens.

Vis latus infido prodat toga vitrea textu,
Et pretio infano textile frigus emis.
Risimus. & cur non? rarum si stamen honoris,
Indue arachnéas retia rara plagas.

Vestis conscissa.

Quos specto hinc oculos? sindon oculatior Argo est,
Transpicio sectâ pectora nuda togâ.
Arte prius scindis, scindi quàm cœperit vsu.
Ut sit pulchra, tibi vis toga nulla fiet.

Byssus.

Quid placet in byssio? stamen teres? istud Arachnes.
Rara, an texta? gelu te grauis vret hiems.
An leue pondus, & umbra? tegit sine tegmine pe-
ctus.

Quid monstri hoc? tecto corpore nuda pates.

Vestis serica.

Quidquid alit prægnans folio de pubere bombyx,
Pisæõe ferit Elis amœna solo,
Induis. ah! tenui transmittis frigora velo.
Nonne togam vt quæras te toga rara tegit?

Altus cothurnus

Sublimi ingreditur persona superba theatro:
Pumilo dimidio, dimidioque gigas.
Pæne giganta putes, si spectes alta cothurni;
Sin corpus, curto stat pede pumilio.

Delicia.

Pestemque, horribilemque famem, belli que fu-
rores,

Deliciæ molles aspera noxa ferunt.

Deliciæ? ô cæcas mentes! quis crederet vnumquam
Subnasci teneris ferrea tela rosis?

Risus dolori miscetur.

Sparge iocos, sere fæta, dapes strue, tingere nardo,
Lude vitro Bacchi prælia, volue choros:
Carnifices appono thoro: circumstat Iacchum
Hinc fax, inde dolor: certam epulare necem.

Dapes undique.

Frondea regna plagis, mare retibus, aëra pennis
 Occupat hamatae ganea auara gulæ.
 Nec modicam exfatiant tellus, mare, & æthra la-
 cunam.

Quàm breue quid mundus, si gula maior hiat!
Mullus vino immoriens mirè variegatus
oculos pascit.

Ite gulæ procures, nulli morientis amœnas
 Exequias inter gaudia mille natant.
 Picta garo leti pascet vos discolor iris.
 Num gula habet oculos? cur noua cœna color?

Ad Pincernam.

Cymbia purpureo mors nauigat aurea stagno,
 Perspicuoque abdit spicula furua mero:
 Et tu sollicito prægustas fata labello?

Vt Domino viuas, vin' tibi sponte mori?

Terra ad glaciei potorem.

Quid gula non ausit? glacies en mista Lyæo,
 Supplicium terræ, non tibi delictum?
 Non satis est magnæ matris potare cruorem?
 Cur bibis & lacrymas vitrea vincla meas?

E vino damna.

Nubila lippa, febris, tabes, mors, calculus, hy-
 drops,

Vestigal Bromij, & fæx scelerata meri.
 Perfide quàm dulci fallis nos Bacche veneno!
 Quos alis vt viuant, cogis alendo mori.

Citharæ canor.

Fila canora tremunt, digitoque animata loquuntur
 Dulce canunt: crispo pectine mella fluunt.
 Magnus honos! an non ars cedro digna vel auro?
 Si mens extremis exulat in digitis?

Odores.

Pastillos, violas, nardi cum puluere anhelos
 Ebria odore bibit naris, & haurit opes.
 Luxus edax populator opum sic decoquit ar-
 rum.

Scis quidnam hæc redolent cinnama? pauperem.

Odoramenta.

Ore crocus, labro mastix, opobalsama collo,
 Serta comis, halant cinnama odora manu.
 Quid dicam? hîc vinctum vespillo cerne cadaver
 Nil hominis viuit, cui nisi spirat odor?

Adulter pudorem simulans.

Vivit in ore pudor? iecur ambedit ardor ab orco;
 Aegyſthus caſtâ fronte agit Hippolytum.
 Antè nocens pulcrâ bis peccat imagine adulter,
 Cui quoque & ipſe pudor leno pudicitiae.

Noxa ex illecebris.

Lude puer vitreo mundiſve orſive theatro;
 Lude, cades furvo victima pulla rogo.
 Sævæ deliciae, tormentum dulce voluptas.
 Dira fluent ſertis toxica, flamma mero.

Morbi è delicijs.

Quot violæ pratis, foetâ quot in arbore flores,
 Litore quot conchæ, quot tibi parve nuces;
 Tot crudo ſenio fors foenerat aſpera luctus.
 Spinea de blandis hæc ſeges vna roſis.

In vitia publica.

Faſque neſaſque inter, limes iam nullus honeſti,
 Quiſque nocens, ſeſe iudice nemo reus.
 Lex ſcelus. uſque adeò nunc verſi in crimina
 mores!

Pænè ſub humano pectore nullus homo eſt.

Excusatio.

Quiſque ſuo mendax prætexit ſplenia vultu:
 Alter in alterius nomine crimen alit.
 Nec quiſquam ſcleri caput eſt. res mira no-
 centes!

Noxam turba nocet plurima, nemo nocens.

Metus conſcientiae.

Arcanos irrumpe ſpecus, caput abde latebris
 Inuiſum, horrifico mens cui vinſta metu:
 Haud tamen abſcondes, clauiſo ſcelus emicat
 antro.

Nocte ubi noxa latet, mens ſibi luna domi.

Aliud.

Falle latens, cæcum nox incubat anxia pectus,
 Luctificamque quatit conſcia cura facem:
 Atque ubi mors non eſt, mortis vadimonia ſiſtit.
 Supplicium eſt ſcleri, triſte patraſſe ſcelus.

Punctum honoris.

Te ſimul ac vidi, coëpi neſcire quid eſſes,
 Tota teres punctum gloria, tota nihil.
 Pars tamen hæc, quotacumque ſuat, totum impu-
 lit orbem.

Quid monſtri hoc? punctum vertet inane glo-
 bum?

Ambitus.

Fama parit famam, laurus ferit adfita laurum;
 Crescit honos, itidem crescit honoris amor.
 Spem spes accendit? de famâ it flamma medullis.
 Clariùs vt pereas, fama dat aucta faces.

Animus improbus in splendidâ veste.

Beryllo digitus, caput ardet iaspide & auro,
 Oebalio ridet lana bis vda cado.
 Non par lux animo, cui foedi in pectore amores.
 Sordes, non radias: purpura plena luto est.

Iactans opes.

Nil sonat in oculis, non auri hîc vlla nec æris
 Umbra, nec argenti bractea curta micat:
 Et tumido Crœsum spiras pulmone. quid istud
 Est monstri? os Crœsi Codrus inanis habet.

Iactans nobilitatem.

Semineces ceras, atros sub imagine fumos,
 Intonsofque sonas pectora trunca duces.
 Si verus ordo patrum, & cineres dant stemma ne-
 poti;
 Queis auus vnus auum est, iam sumus ergo
 pares.

Odium ex amore.

Rupta cadunt sacra vincla, graues diffultat in iras
 Pax, modò concordî tam bene vincta manu.
 Heu, vbi tuta fides? sæuo si vertitur œstro
 Gratia; & ipse sibi discolor odit amor?

Fugiendi inuidi.

Liuor ouans damnis, cæco præco dia fluctu
 Versat, & horrificis asperat ora minis.
 Aeolus ore fremit, Neptunus pectore spumat:
 Et sperem hîc velis vota serena meis?

In calumniatorem.

Discordî viuîs studia in contraria voto,
 Velle meum vt non vis, sic volo nolle tuum.
 Tingo verba fauo, vomis ebria tela veneno.
 Vis dicam, innocuæ noxia es aspis api.

Calumnia conturbat sapientem.

Fama palatinas circumerrat & allatrat aures,
 Et maculat nigris pectora inusta notis.
 Tu ne temne, licet puro de pectore fictum
 Crimen abest, ficti criminis umbra manet.

Inuidia rabies.

Cor liuor lacerat ardente tenaciùs hamo:
 Supplicium sceleris fit sibi triste scelus.

Et

Et patitur viuus quidquid passurus Auerno.
 Quis furor hic, orco velle bis vltro frui?

Ad vltionis cupidum.

Ictus es opprobrio; longæ trahis orsa querelæ,
 In simul vltrices stringis ad arma manus.
 Vindice sub ferro cadit hostis, adorea surgit.
 Quid? tuus alterius vulnere manat honos?

Aliud.

Nescio num pupugi, pupugi tamen: vlcerat ardens
 Te dolor, ab diro vulnere quæris opem.
 Parcere te malim, quisquis nocet, vltima noxæ est
 Pars sibi. in auctorem scorpius ira redit.

Aurum effodiens.

Itur in ima piæ præcordia matris, vt aurum
 Euoluat stygio fossor abufque lacu.
 Vitæ suafit amor: furor est amor iste sepulchri.
 Viuere an hoc? viuos est sepelire solo.

Ad fæneratorem.

Menstruus æripedi currit pede nummus ad orcum,
 Quæque ruit, prono turbine raptat herum.
 Qui tibi sic omni vis luce recurrere lunas,
 Iustitiæ ad solem semper eclipsin ages.

Ad ebriosum.

Te cornu incurfat Bacchus, petulante sub ictu
 Mens fugit hausta mero, pes fugit, ora natant.
 Et magè quod miror, mœsto illaerymaris Iaccho.
 O pietas! læsæ vitis & istud habes.

Furor ebrj.

Finditur in vena: Bacchi vis ignea; Martis
 Itur in ausa, truci cornua fronte tument.
 Quid tibi vis blandi pincerna Lyæ furoris?
 Lætitia in regno cur tua cura dolor?

Haustus iusto maior.

Cogis vt æquali tecum deprælier haustu.
 Qui grauis obba mero es, vis ego & obba siem?
 Ni facio, obuertis fera cornua: rumpor Iaccho.
 Me miserum! in vino nonne venena bibam?

Oculus impudicus.

Fax petulans oculus, casti leno ille pudoris.
 Duc o virgo tuis flammea casta genis.
 Ni facis, ah perdis florem, & cum flore iuuentam.
 Tantula pars totum cur tibi virgo rapit?

Adultera castitatem simulans.

Fronte tenus tu casta: latet, latet anguis amœnâ
 Sub violâ, gremio est cælibe nupta Venus.

Furta teges vteri? non rectè crimina celas,
Quæ vel adhuc infans it sine voce loqui.

In comptulam.

Quæ nunc bella nites Ledæo tincta veneno,
Te nigra rugosam vespera reddet anum.
Quid nox vna facit? senium maturat, & orcum,
Deque Helene, infirmi sorte parit Hecubam.

De otio, ad puerum.

Mi puer imbelli vitam ne falle veterno,
Aut plumâ in tumultum vita sepulta cadet.
Vivere, crede mihi, est res seria, nescia ludi;
Cui via tota labor, meta suprema dolor.

Senex decoctor.

Delicias inter qui pubere vixit in æuo,
Nunc breue in herbosâ lance ligurit olus.

Garrulitas.

Parue sapi? ne prome graues de pectore curas,
Et preme cor tutum: mens benè clausa penu.
Effluis, arcanos vox publicat auia sensus.
Vulgi census erit mens tua, non tua mens.

Senex vite inhians.

Plurima luna rotas iam fregit, & ostia spectas,
Inque caput leti candida ningit hiems.
Et tibi adhuc seros cras cras spes crocitat annos?
Vin' fieri coruus, qui modò cygnus eras?

Ex opibus morum asperitas.

Dum staret tenui paupertas fulta tigillo,
Molle tibi pectus ceu niue finxit amor.
Nunc tu durus homo es, gremio vt pluit aureus
imber.

Num cor ex auro? dura metalla facit.

Auens patrimonium.

Res cui curta domi, nunc cuncta beatulus auges;
Iam domus aucta domo, nunc ager auctus agro.
Credideram cæcam; nōne est strabo diuite ab
auro.

Fors fortuna? domi iam dupla cuncta videt.

In furem incautum.

Quamlibet in prædam furaces inijs hamos:
Quin imò & laqueos in tua colla trahis.
Vsq; adeò lucri te tangit dira cupido,
Ipse tuam vt vitam fur tibi furripias.

Improbo diuiti.

Te lapis Indus habet, candent tibi diuitis algæ
Germina, & auriferæ fulgor Iberus aquæ.

Cuncta

Cuncta aurum, mores ducis peiore metallo.
Saturni atque Iouis sæcula solus agis.

Nobilis parasitus.

Tu cui patriciâ tradux ab imagine nomen,
Sceptra palatinus lambis eburna canis?
Exprime, si quis fronte pudor: vel si qua pudori
Gutta rubet, sed cur abs cane posco rofas?

De comptulâ.

Miraris nitidasque manus vultumque bigem-
mem,
Stellantesque oculos, puniceasque genas,
Aureolamque comam, & queis gemmat imago
smaragdos?

Est magè quod mirer, nil habet archetypum.

Ad cerussatam.

Tu quæ tota nites de pixide imago theatri,
Tincta comas auro, tincta genas stibio,
Pone manu speculum: quò te plus cernis in illo,
Quò minus hîc spectas, quæ tua forma fiet.

Ad fucantem capillos.

Quid cani meruere, color quos alter Auerni
Damnat? an innocuum te pudet esse senem?
Canicies nescis flos feri argenteus ævi.
Si pudor est senij, quis tibi mortis erit?

Ad Regem cantorem.

In trabecâ & sceptro curæ tibi pleetra Choragi,
Facundâque animas garrula fila manu.
Grande decus! Rex magnus agit Citharædus in
ostro.

Rex benè vis pleetro ludere: lude malè.

Senex garrulus.

Mirer, an indigner? quem vinxit tarda senectus,
Præcipiti voluit concita verba pede.
Numquid eò ruptis vis currat lingua catenis,
Quò vetat ire pigros clauda senecta pedes?

Ad instabilem.

Aequor vt alterno rapit aura volubilis æstu,
Incerto genio speque metuque labas.
Quid facis in terris mens cui natat æmula ponto?
Curre mari, & fluctus fluctibus alter eris.

Inops Astronomus.

Astrologus flauî cui nil allucet in arcâ,
Solis deliquium certa per astra notat.
Crede mihi, ille foris bubo, tam lynceus, errat
Talpa domi, hîc cæcam semper eclipsin agit.

Ad Astrologum iſtum à capro.

Sidera rimantem cornu caper arietat vnco,
Et fati incertum ſubruit Astrologum.
Hic nescis quid agat frater cornutus; & alto
Transpicias cælo quâ Capricornus eat?

Anxius in ſomno.

Dormis, an vigilas? curas an ſomnia fingis?
Agmina te terrent hoſtica, & hoſtis abeſt.
Te fugis, & ſequeris. pernox tibi tute periculum eſt.
Si vigilans dormis, dic vbi ſomnus erit?

Vite inhians.

Sanguis hebet, niueis caput albicat omne pruinis,
Perpetuoque hiemat vita ſeneſta gelu,
Et ſpe ſæcla trahis. Frenum voto iniice & æuo.
Viuerè cur properas cui properare mori eſt?

In Zenonem Imp.

Impia diſcordi ſtringi vis vincula nodo:
Quis furor hic? rumpis fœdera pacta Deo.
Præliaque accendis dum ſcribis perfide pacem.
Vna dolo peccat litera, ſcribe facem.

In Alexandrum.

Gloria longinquis terras emenſa triumphis,
Barbarico tandem conſtitit Oceano.
Porro tamen pergis, quâ ſtat mare terminus orbis.
Quod meta eſt terris, id tibi carcer erit?

Ad Alexandrum.

Quid ploras ô magne puer; vincendus ab iſto
Alter adhuc orbis reſtat, & alter honos.
Te iam vince potens animi, qui cetera vincis,
Et dic. Bis mundum vicerò. Mundus homo.

M. Lucullus ſolus opipare cœnans.

Hic arua, ille lacus, populat nemus alter & hortos,
Mille terunt ſerui limina, mille coci.
Cum Ioue credo Deos expeſtat Marcus olympo.
Fallere. cœnabit cochlea ſola domi.

*In Maximum Thracem belluonem
giganteâ ſpecie.*

Quid cerno hîc hominis? ſtatua an veruecea, an altâ
Mole gigas, noſtros accubat ante thoros?
Sit quidquid lubet, ille dapum eſt mihi viſa Cha-
rybdis.

Quid facit in terris? merge Charybdin aquis,

Ad Sardanapalum.

Diu mentita virum ſeu ſceptra Semiramis armis
Durat, & heroæ pectore bella gerit.

Tn

Tu contra, imbelli è solio fers pensa Mineruæ.
Verte vices. tu vir femina, & illa vir est.

Anubali.

Aspera te tutis belli fors durat in armis.
Vicisti. imbellis lux in arma fluit.
Laurea plus nocuit quàm lancea nata labori.
Hæc clypeum, in clades tela dat illa tuas.

*Monyme Mithridatis uxor, qua eo victo se suspē-
dio enecat, rupto semel ac iterum diademate.*
Prompta mori Monyme textum diadema lapillis
Induit in nodum, triste pependit onus.
Rumpitur. illa cadit. vitam quæ perfida fallit
Fascia, debuerat fallere nolle necem.

Canis cadis vindex.

Cæsus herus. scelus abdit humus; sed sidera testes.
I canis, i cæso ter pius ultor hero.
Is ultum, terris quid agis canis arbiter æqui?
Astrææ ante pedes dignius astra coles.

Cedis ultio. Mauritius ad Phocam.

Sceptra per euersumque thronum fractasque se-
cures,
Bustaque, & ossa ducum, iam strue ad alta gra-
dum.

Par struit iniusto è solio tibi noxa sepulchrum:
Phoca meo nescis funere inesse tuum?

Lacryma pœnitentis.

Cor cælo aduerto; radius ferit, vritur illo.
Qui iecur arsurum temperet, imber erit.
Temperet? vrit aquis, & habent incendia lymphæ.
Quis nescit? pluuiâ fulmina nube micant.

Lacryma.

Ignis pectus edit, ruptis salit imber ocellis;
Inque sinum è lacrymis ignea gutta cadit.
Ne qua nocens fœdo fax aut fæx corde residat,
Lustrat aquis, igni pectora lustrat amor.

Humilitas.

Nolo caput cingat gemmanti fascia vittâ,
Aut oculo signet diuite gemma manum.
Gemma gelu, diadema cinis, flos perfidus ostrum:
Qui negat ornari, pulchrius ornat honos.

Amoris & compassionis lacryma.

Dulcis amor dulci fluit vbere, & imbuit vdas
Dulcè genas, omni dulcior ille fauo.
Ut miserum aspexit, fletu illicet vndat amaro.
Quàm dispar fontiriulus ille suo!

Oppro.

Opprobrij contemptus.

Sannio tela iacit, probrisque aduerberat aures?
 Vrere mordaci te sale volo iecur.
 Perfer & obdura, clypeus se vertet in arcum.
 Vnde gemant hostes, tela ferendo iacis.

Eleemosyna.

Paupere conde sinu, terris quod defodis aurum,
 Et tibi de cælo fœnora certa leges.
 Par astris auroque color, par auctor & heres:
 Aurea nunc terris quæ feris astra, metes.

Manus pauperis.

Ista manus cæli thesaurus & arca Tonantis.
 Si sapis, huc largas implue diues opes.
 Siccus abis, retinensque tui, miser Euclio censum,
 Quem teneas dando, tu tibi habendo rapis.

Pudor.

Astra genis tranquilla micant, tibi pictor honesti
 Purpureus vitreo lucet in ore pudor;
 Ingenuasque hibit nix frontis eburnea flammæ;
 Virgo tibi gratis purpura honora rubet.

Studium sibi fructus.

Lude manu, radiumque rudi duc paruule cerâ;
 Hic Sophiæ campus, vomis eburnus eat.
 Lætus ara, sere lætus. honos labor ipse colono.
 Altera quid speras præmia? arando metis.

Salus & mors æterna.

Cernis vt angusto via diuidat arbitra sulco
 Hinc cælum, inde atro Tænara merfa lacu.
 Et dic, Quàm tenui leti discrimine & æui
 Momento æternum fœnerat hora diem!

Quid Lucifer.

Phosphore tu fuluæ dux aureus ille choreæ,
 Phosphore Phœbeis præuia tæda rotis.
 Si spectro quâ manè rubes sol paruus Eoo;
 Sin vbi serò redis, altera Luna micæ.

Quid liliū.

Lilia si qua cauo ver tornat eburna quasillo,
 Vermiculatque auro dædala Flora suo:
 Attigeris; mora nulla fluent: quod nobile credas
 Veris ebur, vernam lilia crede niuem.

Horologium solare & clepsydra cui par.

Quas cælo irradians Titan enuntiat horas,
 Nubila in innubi diuidit vmbra die;
 Aut lentâ elacrymans distillat clepsydra guttâ.
 Hæc oculi, illa nigrans cordis imago mei.

Cui par vita.

Fons bibulos liquido fugit & secat agmine campos ;

Sed tu de molli sterne thorum violâ.

Et dic, Vita rosæ, profugoque simillima riuo:

Hic fugit, illa cadit; hic fluor, illa nihil.

Unio : Lacryma.

Vnio cur dicor? numquam sine fratre parentis

Ludo sinu, it mecum gemmea turba nepos.

Sed quid ego infelix fraternum diuido nomen,

Vnio? tot fratres vnicus vnit amor.

Clepsydra : Mortis memoria.

Nympha fugax vitreo quæ carcere plorat, & horas

Temperat alternis irrequieta moris,

Nolo putes lympham. dic, Limpida mortis imago es.

Hanc specta, & vinces Styx quibus ardet aquas.

Aranea : Cura inanis.

Apta capi ingentes meditatur aranea telas,

Quo sibi magnus emat pabula parca labor.

Vsque adeò viles in curas prodigit animum :

Nil vt agat, textrix sedula semper agit.

In Pauonem.

Gemmea credo tuas excussit scrinia in alas

India, tot luces discolor aura facit.

Hic atri genus omne micat. vin' cetera spectem?

Tot maculas gemmas? crus tibi nonne lutum?

Apis in rosâ.

Aureus umbo rosæ sibi adhamat & vrit ocellos :

Cargo manu, & pictis oscula libo genis.

O ego non prudens! apis emicat hospes, & hostem

Incautum pupugit. hei mihi, spina rosa est.

Balana : Tyrannis.

Oceanum & queruli piscosa peculia Nerei

Haurit, & hausta auido funerat orca specu :

Et Neptune tuos tu cete credis alumnos?

Dic potius populi viua sepulchra tui.

Quercus erosa à tineis.

Quæ tango aërio caua nubila vertice, furdo

Me senij oblimat dente maligna dies.

Arbore quid maius, tineæ quid inanius armis?

Et tamen hæc summas tantula veruit opes.

Formica.

Nos tenues animæ, tenues sine corpore vitæ;

Queis tamen in prædam messis & arbor abit :

Et

Et breue nos animal gens perdere nata cupressos.
Formicæ in guttâ dic elephanta tegi.

Luxuries depectenda in segete

Luxuriē tenerâ preme cautus & opprime in herbâ:
Crescit enim damnis ambitiosa suis.

Si benè pexa Ceres, comptus ridebit agellus.

Qui minuit, auget falx quod adunca metet.

Camelus.

Quâ secat illimi liquidus fons grâmina riuo,

Turbat inoffensum bellua gibba vadum.

Poculâque obsceno ducit iam turbida limo:

Imò lutum opsonat, dum malè potat aquas.

Luna nauis.

Sæpè togam muto, lauo sæpiùs æquore vultum,

Mundula vbi mundo nubere pergo proco.

Millenis licet erro fretis, mille esto lauacris

Merfa siem: næuus semper in ore sedet.

Ventus.

Viuo nec viuo, spiro nec spiro, nec vilo

Dego loco, ac omni; nusquam & vbiq; domi.

Vita fugit cursim, pretium quod quæso labori?

Quæve meâ in metâ palma? repentè mori.

Flumen mare influens.

Vitreus ille soli metator & arbiter aruis,

In pontum profugis abnatat exul aquis,

Oceanumq; bibit. sors quàm citò versa fluento?

Quam modò restinxit, nunc parit vnda sitim.

Lima: Limor. Ad Zoilum.

Vipereo inuisos oblimas dente cothurnos,

Quæque Sophocleô sirmate diua tumet.

Inuide rode. aspro quod lima terenda metallo,

Id mihi dens; damnis emolo dona tuis.

Spina & rosa: Virtus & honor.

Armat spina rosam, fidis rosa militat armis:

Spina minax telum, dat rosa ferta comis.

Pace vicens belloq; ferit sua prælia virtus;

Vnde sibi felix præmia carpit honos.

Vnio: Fraternalis Amor.

Enodis bifori progerminat vnio conchâ,

Vnio Erythræo dos opulenta mari:

Vnio, linoris næuus cui nullus; at vnus

Tot fratrum in turbâ candor, & vnus honor.

Capra: Mutuum obsequium.

Capra pari cedit: tu nâ par cedis amico,

Cede capræ barbam (plus sapit illa) tuam.

Leona:

Leena : In liberos charitas.

Tela micant, tuba rauca sonat, volat hasta per
 auras,

Urget eques ferro velite? carpe fugam.
 Stat ruere in ferrum, & tutari pignora leto.
 Tantis amor gnati, bis lea pænè parit.

Columba ad aquas : Providentia.

Aucupis aligeri pallens, vncæque rapinæ,
 Assidet illimes Chaonis ales aquas.
 Hic bibit, hic ludit. sic seriò ludiur hostis,
 Quà comes vmbroso prænatat vmbra vado.

Adamas in igne.

Nil tepidâ hic Zephyri pennâ, nil solis adulti
 Manuescit radijs : dura perennat hiems.
 Et medijs hiemans glacies stat gemmea flammis:
 Vno æstas, vno bruma stat aspra rogo.

Lilium

Ne tactu viola; flos hic dos nescia tangi:
 Neu petulans pandis oscula carpe labris;
 Sit satis ore legi, vapido quod spiro labello:
 Istud, auara licet, sat sibi credit apis.

Echo : Modestia.

Virgo fui: Lachesis vocales vertit in auras.
 Nunc habito arguto garrula mimæ specu.
 Garrula? quàm fallor? linguæ quis parcior heres?
 Non nisi iusta queror, cui pudor vltro lo-
 qui est.

Imber : Lacryma.

Illacrymat cælum, ficcas rigat imber arenas,
 Atilis irriguo pullulat herba solo;
 Deque pijs lacrymis surgit seges aurea, tristi
 Nube dolor, pulchro gaudia flore pluent.

Aquila cum Phœnice certamen.

O nimum felix præpes, cui solis ab igni
 Nata salus leti puluere cinnameo!
 Et tu plus felix oculis audacibus ales,
 Cui vitam & gnatos sol, sine morte parit.

Corallium cum rosâ collatum.

Germen aquæ vt purum videre rosæta corallum,
 Victa verecundis erubere genis.
 Alma suo Natura rosas antè induit ostro,
 Nunc veniet victis altera causa pudor.

Apis ad elephantem.

Me parcâ natura manu distillat, vt aurum;
 Te stare immensâ prodiga mole dedit.

Tu

Tu iacta ingentes ingenti corpore vires,
Aureâ at ingemmâ nobile viuo decus.

Apis & formica.

Triticeos domini populat formica labores;
Mel sibi, munus hero dulce laborat apis.
Plus hîc vtra sapit? rapit altera, & altera donat:
Iustior hæc, condit cautior illa penu.

Bombyx cum araneâ.

Vt soror atra parit, sic foeto in retia partu
Euoluo in tenues viscera nenda plagas.
Par opus hîc, non par operi decus. implico Reges
Purpureos; fuscas vix capit illa feras.

Varia cum vitâ comparantur.

Vita ratis, telum, præpes, rota rapta quadrigis.
Aggere stat telum, litore fessa ratis.
Sistit præpes iter, sistit rota conscia metæ:
At via vita viæ nescia, tota fuga est.

Mors cum amore confertur.

Mors & amor par triste, pares iunxere sagittas;
Cæcus vterque, pari nudus vterque dolo.
Neuter amans auri, graue nomen vterque do-
loris,
Par & vterque scelus. numquid amare mori?

Virtus cum honore.

Par virtus, par munus honos: ambo astra capeflunt.
Par vtrique comes liuor & ara litat.
Quos sacra sic iungunt, via diuidit inuia: virtus
Quem fugit, inuitum vult honor vltro sequi.

Ad consulentem speculum.

Ignotam exploras ipeculo censore figuram?
Vox sine voce vitrum, *Ἐν ᾧ δὲ σεαυτὸν*, ait.

Vitis alligatur palo.

Cirratis euincta comis, implexa flagellis,
Nexa iugo, agnatâ de cruce sæcla traho.
Hoc Bacchi pretium? merui suspendia & isthæc
Vincula, quæ vinclis pectora soluo suis?

Vitis vincta vlmo.

Vitis vt æquæque sua brachia nexuit vlmo,
Dum properat ramis altior ire suis,
Hæret amans, miscetque nemus, primosque ra-
cemos:

Vt quas ferre nequit, iam ferat arbor opes.

Cur vitis scandit.

Autumni in regno aërios meditatatur honores
Vinea, purpureis ambitiosa botris.

Quidni

Quidni frondicomas vincat generosa sorores,
Quæ domat & Reges prole racemiferâ.

Ad vineam.

Et cadis, & serpis claudo pede vincta lacertos,
Sobria adhuc puras dum bibis imbris aquas.
Tam malè si titubas abstemia, mater Iacchi;
Quo pede consistes, iam benè pota mero?

Cur vitis flexuosa.

Anguipedi è trunco, anguigero pede concolor
angui

Anguineum palmes serpit, & errat iter.
Nec frustra, anguigenâ sub imagine ludit Iac-

chus,

Cui circo anguicomo vina venena serunt.

Vitis germina.

Vt pictum rapidis Zephyrus ver attulit alis,
Gemma oculis turget lactea pampineis.
Nodus erat, nodo protrudo impubere florent,
Flore botrum. Proten cetera verte mero.

Ad vineam quæ vino affuso perit.

Tun' natum scelerata tuum Medea Lyæum?
Plus furis absque mero. maior id ebrietas.

Cur Bacchus vacillet.

Obliquos rugosa parens decurrit in artus,
Et cælo obliquo currit in orbe pater.
Sol & mater annus si curuo it limite, vitis
Filius incuruo cur neget ire pede?

Bacchus cur dolosus luctator.

Membra dolo vexat solers luctator Iacchus:
Dum caput assultat, subruit arte pedes.
Hos docuit nexus luctantem mater alumnum:
Nescitur illa pedes, nescitur illa caput.

Tumultus è vino.

Est ego quod mirer. vis cur tam turbida Baccho?
Id docet vna parens? tota modesta rubet.

Cur cornua Baccho.

Antè cicur Semeles pullus; nunc cornua lunat,
Et furit, vt miti contigit ora botro.
Arietat hos illos obnixo in prælia cornu;
Id Bacchus didicit ab patre; Taurus erat.

Questio ad ebrium.

Infano vt Bacchi thyrsus te perculit æstro,
Claudicat ingenium, mens fugit vda mero:
Balba natat vox, ossa tremor quatit, excidis amens.
An seclum vna dies? te facit hora senem.

K

CNT

*Cur Sol in Indiā erit?**Ad Indum.*

Vt Sol Oceano natali emerfit in auras,
 Gemmantes radio diuite inaurat agros,
 Te quæ oriens ambit auro præsignis & ostro:
 Credo tuas gemmas aureus hospes amat.

Unde Luna pallor.

Tu quæ siderex frenos moderare choreæ,
 Alternū auricomo sponsa venusta proco,
 Cynthia quid palles? an cæca piacula noctis,
 Et lemurum insidias anxia virgo paues?

An umbra sapiens.

Decrescit medio quæ crescere debuit æuo;
 Et cum non decuit, nascitur umbra gigas.
 Sic nil umbra sapit. informi in puluere serpent
 Miraris quod agat nil bene? cæca iacet.

*Cur post fulgura imbres?**Iris loquitur.*

Tendo minax arcum. tremis anxia terra sagittas
 Pro iaculo iratas noxia mitto faces.
 Terra flagrat; vlsi. tantæ an cælestibus iræ?
 Delebo lacrymis fulmina iniusta meis.

Unde nimium flacci.

Quis mihi lanificas tot carminat æthere nubes,
 Unde pluat nudo lanea vestis agro?
 An posita Librâ Virgo per exrula cæli
 Pascua Phryxæ vellera tondet ouis?

Cur nix alba.

Vix ego nata, nigram matris de labor in alune
 Quam simul ac tetigi, fit mea lana lutum.
 Et puncto in lacrymas abeo, nec lugeo pullâ
 Veste: sequor luctum candida Roma tuam.

Cur nebula surgat & fidat.

Nunc imo desido solo, nunc tollor in auras
 Ardua: Phœbeum semper obumbro caput.
 Sic rapit alterno discors me trochlea lapsu.
 Id merui. auricomum noxia cæco patrem.

Sol rorem cur bibat. Rosetum loquitur.

Concolor argento virides intermicat herbas
 Gutta, verecundis gutta marita rosis.
 Mox oculus mundi rapido bibit igneus æstu.
 Cur? gemmæ inuidit aureus ille mex.

Unde mari salsedo.

Opprobrijs tellus, onerat me cladibus æther,
 In caenum insulant lignea castra caput;

Arist.

Aeolij in sua iussa trahunt retrahuntque tyranni.
Hinc lacrymae, & mœsto falsus in ore liquor.

Cur navis domet mare.

Pinus id frangit fragili, res credula, lino
Undisonas acies Aeoliasque rotas.
Ardua cur terræ non vincat filia fluens,
Si levis immensum vincit arena salum?

Cur aurum defossus.

Terrigenam exitio nascor, mundi que ruinis,
Omnigeno scelere fax, seges, arrha, caput.
Quam bene me caeco defodit prouida Auerno,
Et mihi pro cunis terra sepulchra dedit?

Cur margaritum cadens.

Pallet ebur, pallet marmor, nix pallet eburno
Vineta gelu, pallent mista ligustra rosis.
Ut baccam aspexi; quem non bibat illa nitorem,
Quam lauat assiduus cœrula mater aquis?

Cur omni in punice acinus putridus.

Punice is ne crede genis, neu suauè rubenti
Crede acino; putri rancidus ille mero.
Infido in vultu genium sapere coloni.
Pœnorum in pomo Punica nonne fides?

Unde pomo acerbitas.

Unde putas viridi tam crudus acerbat in ævo
Mala sapor? mundo triste tulere malum.
Hinc illa lacrymae, quidquid rea mater acerbi
Terra bibit, pomis reddidit id vltis suis.

Unde pomo rubor. Ad hominem.

Me duce flammivomos ruperunt fulmina nimbos,
Et sons purpureis rideo suauè genis.
Nolo putes risum, roseis quem spondeo buccis;
Erbui, it nocuo conscius ore pudor.

Cur palea poma maturat, & nives seruet.

An tacito mecum discors depugno duello?
Ferueo, poma coquo; frigeo, seruo nives.
Aestati se miscet hiems: hinc frigus, & æstus:
Sol pater hunc, illud dat mihi terra parens.

Cur morus nomen sulti adsciscat.

Reliquias brumæ gelido ver ruminat Euro,
Canicie hinc serâ florida como caput.
An plus vlla sapit? & metu Rustice moræ?
Desipio; ista probro, quod tibi poma seram.

Cur olea ferri metuens.

Nolo graui mites distringas vulnere baccas:
Nolo nocens ferro gemina glauca metas.

148 BALDVINI CABILLAVI
Paxatrix fera vt arma tremit, sic nescia ferri.
Pacis alumna feras horret oliua manus.

Cur cucumis oleum cur fugiat.

Adspice vt anguineo trahat orbe volubilis orbes,
Ac labyrintheo tramite flectat iter;
Et dic: Nequidquam cucumis fugis æger oliuam,
Quod metuis, tandem mors dabit vincta pati.

Cur rosa tam fluxa.

Vine cicur, pictas non asperat ira sorores.

Pone togam, aut sentas exue inerma minas.
Quis scit an ob spinas, terræ queis vris alumnos,
Vlta scelus, tribuat ver breue terra rolis?

Cur anemone sine odore rubeat.

Sol animam adspirat, roseoque figurat amœnas
Flore genas; cur non & mihi floris odor?
Pando finum; Zephyri nusquam halitus. ite que-
relæ.

Pars bona floris abest. ô pudor! erubui.

Cur serpens medeatur auribus.

Terrigenum clades, mundi ambitiosa ruinis,
Dira lues, vitæ pestis abortiva necem;
Exuio medico serpens parit aure salutem:
Serò pius noxam quâ dedit Eua piat.

Cur serpens saucius se recolligat.

In sua viuacem mors vulnera vt abiecit anguem,
Frustra hinc inde micant funere semianimi.
Cur tantum licuit serpenti, vt funere viuat?
Grata suo parit mors pia neptis auo.

Cur in fasciis puer.

Vt furtim erepsi gremio, me vincula stringunt.
Vt cecidi, innodant altera vincla pedes.
Vnde tot infelix traho ferrea pensa doloris?
Culpa reo est nasci de patre, poena mori.

Cur oculos somnus claudat.

Aethereas oculis gelidus sopor admonet alas,
Et furtim humenti lumina nube premit,
Et claudit geminas vitro è gemmante fenestras.
Nec temerè id: vitæ fur malus ille mex.

Cur risus è splene.

Lustifero splenem cur felle venenat amaror,
Vnde mihi risus vena benigna fluat?
Cuncta dolor violat, puro si gaudia riuo
Credis itura, nigro fonte doloris eunt.

Cur cadaver hominis serpentem gignat.

Acer equus vespam, longâ pecus aure crabronem,

Taurum

Taurus apes, anguem corpus irane parit.
Noxa parens morti, est noxæ pater anguis, &
anguem

Mors generat. neptis grata regignit anum.

Cur vexetur à pueris nola.

Virque puerque meo trahit ilia pendula collo,
Meque flagris cædit, quò magè cæsa querar.
Supplicium hoc merui. nolam tenet impius er-
ror.

Quò iubet ire pios, templa subire negat.

Unde sonus continuus in auribus impij.

Somnus iners blandis vñum caput illigat vñis,
Et par incudi nox flagra surda sonat.

Vnde sonor? stygio dum cudit in igne securim,
Mille tuo capiti dat Metanœa fabros.

Cur superbia sedes in superciliis circa oculos.

Ardua in abruptâ sedet arce superbia ad auras,
Instabiliq̃ue tremat pendula tota pilo.

Nube supercilij solium non aptius vilum est.

Si cadit inde, probrum qui lauet, imber adest.

Quò pœnitentis lacrymæ tendant.

Ite piæ lacrymæ, vitreisq̃ue erumpite claustris;

Ite, sed informi currere nolo luto.

Ite licet cælo, non est gravis imber amoris.

Ignis, vt astra subit, sic satus igne liquor.

Cui apta vestis pellucida.

Serica perspicuo tralucet ianthina velo,

Nec tegit os vitreus, qui tegit ora, peplos.

Crede mihi, tam rara togæ textura fenestris

Aptior est, castæ quàm fiet apta togæ.

Cur lingua Mercurio offeratur.

Mercurio linguam? Maix num filius infans?

Quid sibi cum linguis, vox cui Suada, tuis?

Mercurio linguam præco tamen v're litabis.

Rex furum ille, timet ne sua furta canas.

Cur stipem pro Matre deorum poscant.

Magna deum Mater toto mendicat Olympo,

Et pro Matre deum poscit agyrta stipem.

Nempe fames coquit atra deam. non miror inani

Ire penu, quæ tot nutrit vna deos.

Gulo.

Vix imis oculis vnus suspirat & alter

Gobius, & nullum luxuriosus emis?

Absumet te fenus edax cum paupere censu.

Te quem cæce voras ganeo, nullus edit.

K 1

Mater

Mater filio mortuo.

Cresce puer, dixi, cresce ô florentibus annis.

Hei mihi! Persephone præsecat atra comas.

Te saxo includam. fors quàm præpostera leti!

Quæ dare debueras, dona suprema capis.

Hiems vestit silvas.

Lanifico depectit hiems sua vellera nimbo,

Et niueâ algentem vestit humum tunicâ.

Sic quæ frondosâ spoliât nemus omne lacernâ,

Damna breui è lanâ iusta refarcit hiems.

Nusquam præsens tempus.

I numera fluidæ momenta fugacia vitæ,

Et retine; pandas effluet hora manus.

Dum loquor, effluxit hodie qui voluitur annus.

Non it tempus, ijt. iam nisi viuis, heri.

Nil nostrum in vitâ.

Cras anceps, hodie fugit; hoc quod vixeris olim,

Crede tuum. tutum non nisi tempus heri est.

Vis id nulla rapit. Vita an sine munere munus?

Improba vult tantum, quod fuit, esse tuum.

Vita nil habet vite.

Immemor elapsi præsens elabitur ætas.

Quod tibi labetur, spes malè fera tenet.

Nec tenet; error habet, & habet fuga decolor æuum,

Vita fugax vitæ pars quota quæso tuæ?

Vita non vita.

Infantem error habet, iuuenem labor; anxia mordet

Cura virum, torret mortis imago senem.

Luctus in occasu, luctus comes ater in ortu.

Dic ubi des vitæ, fors cui sola rapi?

Dies vita.

Aurea vix roseo vitæ lux emicat ortu,

Nox subit, & furuum mors adoperta caput.

Phosphoron obscuris mox Hesperus occupat alis:

Cur vix orta dies tam citò iussâ mori?

Senectus sapiens, non delira.

Me fatuam credis? cano nil doctius æuo:

Frons liber, apta libro littera ruga meo.

Mors anus inculpfit. fatâ hîc lege, & omina fati:

Rugosum est leti bibliotheca caput.

Calua in cæmiterijs eloquentiores Cicerone.

Marce ad rostra sonas? maius mihi fulmê in herbâ,

Pace tuâ si fas dicere, calua tonat.

Me

Me plus externat tam viuuda mortis imago.
Marce file : ab muto plus Ciceroue trahor.

Auarus nil acquirit.

Muscida latrantem vix placant crustula ventrem,
Et semesa miser ringere ad ossa canis.
Dum fruges sine fruge legis, tua vt emolat heres
Horrea; cuncta metens, nil metis, vsque seris.

Suis parcens, sua rapit.

Ad loculos oculis centum vigil accubat Argus,
Aureaque exsomnia, ceu draco, poma tegit.
Anne putas seruat? non tangit, & vritur auro.
Ipse sibi Alcides fit draco : habendo rapit.

Pecunia non est sterilis.

Vsuras vsura auido dum trudit ab ortu,
Aes ferit ære, nouo fenore fenus alit.
Et quisquã steriles credat sine germine nummos?
Nonne ingens modico fundus in ære sedet?

Iudex donum capiens, iustus.

Ancipites æquo stabant examine lances,
Appluit hand æquas aureus imber opes :
Iusque reo addicit. legi præponderat aurum.
Lanx iusta hæc. tanto pondere iure cadit.

Iudicij corruptor, iustus.

Abdixit tibi ius iustæ Diua arbitra libræ?
Iudicis in lances aurea grando pluat.
Euge, tibi Prætor iam litem addixit & agrum,
Quis ius iniustum dicere id aulat? emis.

Victor ludo vincitur.

Aurea dona cauo deuerre & rade fritillo,
Sorte pari & vitam mors rapit vnica tuam.
Falleris, & nescis. non sunt spolia ista latronum,
Sed tua. tu nummi prædo, sed ille tui.

Nummus inclusus, prædo.

Anxia pallenti prætende repagula Pluto,
Ferreaque obseptis præstrue claustra seris;
Et ferro vinctus fugiet dos perfida nummus.
Præda hæc prædo sui, se tibi nonne negat?

Ad studiosum.

Anxia cura libris doctâ impallescit in ymbra,
Et vigil ad pluteum fera lucerna strepit?
Mitte metum. ars Sophia si fors horâ eximit æuo,
Fenerat. è puncto secula honoris eunt.

De vitâ dilemma.

Degis inops? liuor iscur vrit, & vrit egestas.
Diues agis? piceas mens tremit ægra manus.

152 BALDVINI CABILLAVI
Vita tenet? cruciant morbi, populatve senectus.
Vita fugit? tumulto te Libitina tegit.

Quid amor.

Humor an ignis amor? vitreos si consulis orbes,
Humor amor. pectus consulis? ignis amor.
Vt cor mergit aquis, sic vrit pectora flammis.
Icaron inde biceps, hinc Phaëthonta facit.

Coniux.

Vinctus hymen myrto geminâ cornice iugales
Te vocat ad tædas? ah! fuge triste nefas.
Si non bella, iecur iugî probro vlcerat vxor:
Sin formosa, coquit suspiciosus amor.

Mundus.

Si qualis fueris, te pinxero, terror & hostis;
Si qualis non sis, pingeris, error eris.
Munde bifrons terres, aut certè fallis alumnos.
Inde leo, hinc vulpes: alterutrumque necas.

Ad iratum.

Te digito vix tango, fremis plus tigride & vrsâ,
Quam raptis catulis ardor in arma rapit.
Mitte minas. si pecco, pari cur crimine flagras?
Sin dignum id veniâ, parce; stiasit amor.

Ad prædonem.

Mille legis relegisq̃ue vias, nec meta labori.
An passim coruos vin' vaga vt vmbra sequi?
Fugis? impransus nostin' quid crocitat oscen?
Tu mihi cras debes prandia, coruus hiat.

Ad degenerem.

Augustâ eximium genus arbore ducis, & æuum.
Rex tritauius, proauus dux tibi, consul auus.
Situa gens tali semper descendat ab ortu,
Olim arbor, tandem stirps tua fungus erit.

Ad rosam vetum.

Vive, precor, diu veris honos, & ruris ocellus.
Diu tibi natiuâ tinge latus trabeâ.
Fata vetant, sors lata parum. mors inuida falceam
Nascenti apposuit; vix fata, es apta meti.

In gulosum.

Retia tende solo, gula retia tende per auras,
Insidiosa cauo retia tende mari;
Et tria regna tribus populare elementa rapinis:
Quarto præda cades, te coquus ignis edet.

Aranea de se.

Ars mihi vita, meum labor ærumnabilis æuum:
Ars sed dira; meum viuere nendo mori est.

 Nonne

Nónne ego quæ telam tam longi extexo laboris,
Debueram ingentes illaqueare feras?

Africa.

Dipsas arenosâ Libyæ grauis hospes eremo,
Flammat inextinctâ vulnera iniusta face.
Nónne sat hîc Phaëthon siccas exulsit arenas?
Terra Libyssa nouum cur Phaëthonta parit?

Aegyptus queritur.

Mars bello grauis vrit agros, sol vrit arenas,
Meque meo euerrit puluere victor Arabs.
Mille cadunt oculis nubesque imbresque doloris,
Et quisquam Aegyptum nubila ferre neget?

Naui.

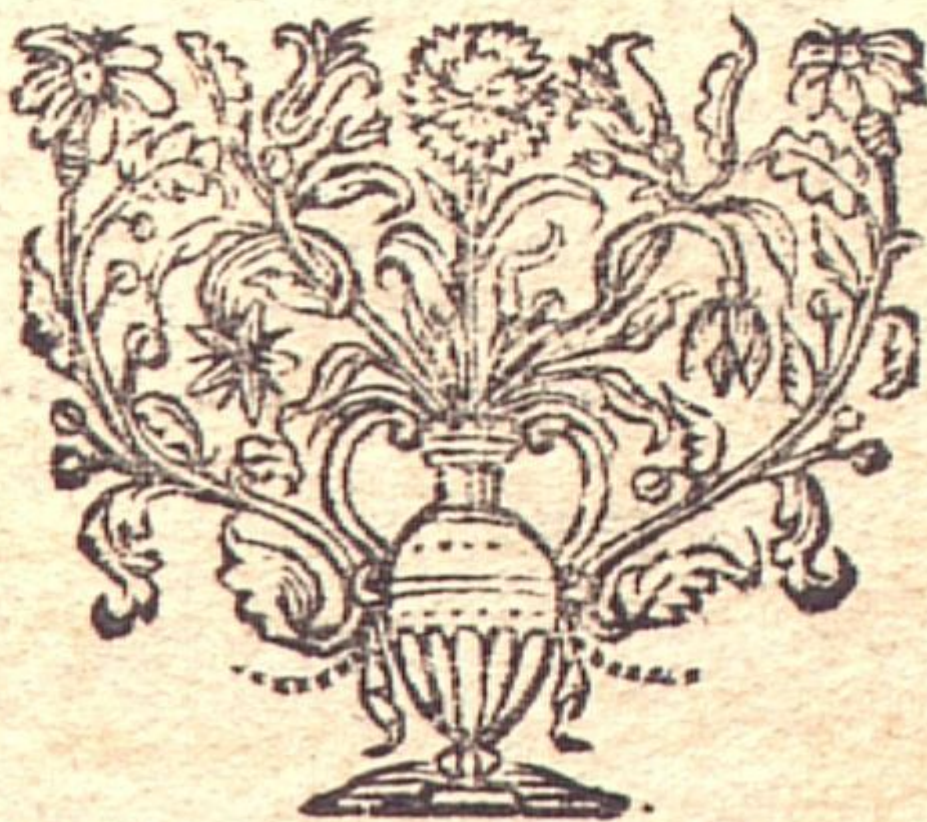
Exsecror errantes mundi per deuia siluas,
Quæque rates rabidis allatrat vnda fretis.
Nónne mari discors mare, & arietat Auster in
Euros?

Et velis parcet ventus & vnda meis?

Vitulus casus ad aram.

Cui tenero in cornu vix germina prima iuuentæ,
Vix rudis inuisam bucula tinxit humum;
Ingemuit moriens: Cur maior vt hostia ad aras
Mugiat, è vitulo non finis esse bouem?

F I N I S.

K 5

AP-

A P P R O B A T I O.

S E L E C T A hæc Epigrammata Balduini Cabillaui è Societate I E S V, verè selecta sunt: & ut talia, prelo typisque digna censeo. Antuerpia, XXVI. Aprilis, M. DC. XX.

L. Beyerlinck, Archipresbyter Ecclesie Cathedral. Antwerp. & librorum Censor.

S V M M A P R I V I L E G I I.

A L B E R T I & I S A B E L L A E C L A R A E E V G E N I A E, Archiducum Austria, Ducum Burgundia, Brabantia, &c. Serenissimorum Belgica Principum Privilegio cautum est, nequis Balduini Cabillaui è Societate I E S V Epigrammata selecta, præter Balthasaris Moreti voluntatem imprimat, aut alibi excusa in Inferioris Germania editiones importet, venalia ve habeat. Qui secus faxit, confiscatione librorum, & alia gravi poena mulcabitur: uti latius patet in litteris datis Bruxella, XXIII. Maj, M. DC. XX.

Signat.

De VVirte.

CAROLI
MALAPERTII
MONTENSIS BELGÆ
E SOCIETATE IESV
POEMATATA.

W
S

P

M

A

M

J

I

S

W L A D I S L A O
 S I G I S M V N D I I I I .
 P O L O N I Æ R E G I S
 F I L I O

P R I N C I P I I V V E N T V T I S .

M A G N E Iagellonides , cui debet
 Suecia sceptrum,
 Moschua dat, Lechi sceptræ animæque
 vouent :

Accipe Karnkouijs missum tibi munus
 Athenis,

Quas bifido alludens agmine Prosna
 lauit.

Nec Musis fateor, nec Phæbo digna Po-
 leno

Carmina, ni facili tu tibi digna facis:

At mea cum semel hoc viderunt lumina
 sidus,

Vsquam aliò cursum flectere posse ne-
 gant.

Ergo tuis patere auspicys & soluere portu,

Et timidae primum currere naui iter.

Sic mihi, quot dixi populorum, maxime
 Princeps,

Spes de te iubeat tot DEVS esse ratas.

Poë.

Poëmatum Index.

SEDECIA S. TRAGOEDIA.

DE VENTIS LIB. II.

CHRISTVS PATIENS. ELEGIAE III.

MISCELLANEO RV M LIB. I.

CA.

CAROLI MALAPERTII
 è Societate IESV
 SEDECIA
 TRAGŒDIA.

ARGVMENTVM.

NABUCHODONOSOR cū Ioachim regno mouisset, Sedeciam patrum Ierosolymis Regem constituit: qui fīsus deinde Aegyptiorum amicitia, Babylo- nico fœderi renuntiavit, contra quā Ieremias coram, & Ezechiel Babylone captiuus, di- uinitus admonerent: nam partim impiorum proce- rum consilijs in transuersum actus, partim (ut refert Iosephus) quod duorum Prophetarum vaticinatio- nes in speciem pugnantes esse videbantur, salubria utriusque monita contempsit; ipsumq; ad cō Iere- miam malè mulctatum in fœdissimi carceris cloacam coniici vel curauit, vel permisit. Premebantur in- terea biennium totum arctissimā obsidione Ierosoly- ma à Nabuzardano, alijsq; Ducibus Regijs Na- buchodonosori, donec peste fameq; dirissimā ciuibz exhaustis, Sedecias occulto itinere, premis filijs & coniugibus, nocturnā fugā urbem deserit, cuius illā ipsā nocte hostes potiti, magnam partem, ut in no- cturnā inuasiōe fit, succenderunt. Vicior Nabu- zardanus ut primum Regem dilapsū sentit, magnā celeritate insecutus, è fugā retrahit, & Nabuchodo- nosoro Reblathis agenti vincitū cum filijs sistit. Rex ferus tristissimo spectaculo filios patre inspe- ctante trucidari, mox Sedecia ipsi oculos effodi & inde Babylonem deportari mandat. Ex lib. 4. Re- gum cap. 25. 2. Paralipom. c. 36. Iosepho lib. 10. Antiquit. Iudaic. c. 10. & 11.

PER.

PERSONÆ.

SEDECIAΣ. ARMIGER.
 NABUZARDAN. NABUCHODONOSOR.
 IEREMIAS. FILII SEDECIAE.
 NVNTIVS. CHORVS.

ACTVS PRIMVS.

Sedeciam initæ fugæ serò poenitet.

SEDECIAΣ. ARMIGER.

IMBELLIS, excors, gentis opprobrium tuæ,
 Quousque anhelum proditi ad labem imperi
 Gressum fatigas? siste; iam satis est fugæ,
 Ignauus vt sis. aude, age, superbos retrò
 Referre vultus; nullus à tergo est metus.
 Require Solymas, dubia quæ montis iuga
 Vix peruicaci lumina obtutu notant,
 Piceaque fumus nube prætexit diem.
 Sic fruiere regno: fruiere; sic Regem inclytum,
 Cæloque teste strenuè ignauum decet.
 Pudenda comitum turba, quid letum benè
 Manu merenti densa per Medum agmina
 Malè obstitistis? turpis officij piget.
 Par est maleuolo, quisquis ad probrum iuuat,
 Ruente Solymâ, non satis credo fuit
 Necis aut sepulchri; sola per nemorum loca
 Vilesque latebras, quærimus fato viam,
 Dignum lænæ pabulum, indigni hostium
 Oppetere dextrâ, patriæ & busto tegi.
 Adeone dulce est viuere! miserum mori!
 Moriamur anime, dedecus nullâ satis
 Morte eluendum: quâ licet, nostro tamen
 Sanguine luatur, qui probri hærentem nequit
 Labem expiare, finiat sensum, vltima
 Ferro secutus. Verte in infandum caput
 Huc arma miles. Quisquis è turbâ voles,
 Patriæ ruinas, liberum vlcisci necem,
 Perime nocentem; rara vindicta obtigit
 Tuta in Tyrannum. Quisquis è turbâ voles

Referre

Referre meritis gratiam facilem meis,
 Perime volentem : siue crudelis mihi,
 Siue es benignus, commoda Regi manum:
 Mortem rependi præmium, aut poenam rogat.
 Adeste cuncti, adeste; quid frustra pij
 Exhormillis ? arma, non gemitus peto.
 Seruate lacrymas funeri, aut patriæ date
 Per me ruenti. vah pudor ! nemo omnium
 Aut esse iustus ultor, aut gratus volet ?
 Ite, ite, fata quemque quò ducunt sua :
 Quod quaro, promptum est: sentio quàm pectoris
 Imi latebras cor mihi ignatum quatit,
 Illinc reuellam lucis exorsæ moras.
 Me me ille nostris, si potest, poenis satur
 Parte è serenâ lentus adspiciat poli,
 Qui probrum in omne legit Macidum genus.
 Nil fulminandum est, solus è tanto nocens
 Populo supersum, certius telum hac manu
 In me vibrabo. ARM. Magne Rex, quis te dolor
 Agit impotentem, vitæ ut ingratus tuæ
 Deum laceffas ? Sed. Ut laceffitus malum
 Malus ipse perdat: diro ut aspectu leuet
 Cælum atque terras. ARM. Parce vesanis diem
 Scelerare verbis, teque pietati refer.
 Hac ipsa luimus scelera; delirant duces,
 Plectimur Hebræi. Nempe si monitis fores
 Vatum obsecutus; salua nunc staret Sion
 Starentque Solymæ. SED. Quos mihi vates cani s ?
 Oracla dubiâ nostra iam nutant fide,
 Pugnantque secum: vincla, Babylonem occinit.
 Hinc Ieremias; inde Babylonem mihi
 Vniquam videndam captus Ezechiel negat;
 Vterque vates, fortis auctorem D E V M
 Vterque iactat. ARM. Fateor, & dudum hæreo
 Mecum ipse fati dubius interpret tui;
 Oracla sed quæ clusa perplexis latent
 Vocum inuolucris, ipsa per rerum explicant
 Euenta sese: dum tamen fors fluctuat
 Incerta, si dant fata, quærenda est salus:
 Nam cur salubris consilii tantum piget ?
 Furor est apertum ruere in exitium palam.
 SED. Pudor est inultum fugere. ARM. Sed si
 res ferat,
 Necesse; fortem tempori aptari decet.
 SED. Mori fugacem ? ARM. Fugit hac David,
 pudet

L

Sequi

Sequi nepotem? SED. Damno fugientem nepos.
Laudo Saulem mortis inuictum metu.

ARM. Parum interest, timore quo fractus cadas.
Vitam Saul timebat, hoc victus metu est.

SED. Probrum timebat, nemo magnanimus tulit.

ARM. Aduersa ferre nemo magnanimus negat.

Imbellis ille est, sponte qui vitam abiicit,

Lucemque duræ fortis impatiens fugit.

Sceleratus idem, carnifex dirus sui,

Hoc parricidâ tetrrior, quò tu tibi es

Propior parente. fortis esse animi reor

Durare contra quidquid est durum pati,

Nec cedere retrò, stare quâ summus iubet

Statione ductor. laudis hoc verum est decus.

SED. Magnifica verba. mactæ, cui Mauors calet
Ventoso in ore, friget ad pugnam manus. (des.

ARM. Hosti probata dextera est. SED. Nobis pe-

ARM. Ardente Solymâ, vertitur vitio fuga?

Totam malorum Iliada, pestemque & famem

Memorare cogis memori? at ingrato iuuat

Memorare vel sic. Qui pedes laudas meos,

Equos requiris? fallitur quisquis putat

Solymæ relictos; fessor absumptum gerit

Inusitato ænigmate sonipedem suum.

Bis Aquilo galeam sparsit hibernâ niue,

Glacieque in vnâ stupuit hastili manum

Hæreret miles, bis sub æstiuâ cane

Animam æstuantem duximus: nondum satis

Belli, aut malorum est? fare, quid prohibes dolor?

Quid anime refugis? fare, & inuitus tuos

Lucis retracta. Tantuli è turbâ sumus

Magnâ relictis; querimur Assyrijs hebes

Ferrum tamen fuisse: cum patriâ iacet

Sorte inuidendâ, quisquis hostili manu

Animam profudit. Pestis, & cælum nocens,

Ignaua fata, fortium, robur virum

Miserè abstulistis: Solyma non vno fuit

Vincenda ab hoste. Quidquid horreri assolet.

Pastus nefandi, dulce ieiunis fuit.

Ipsa ipsa mater (conscium testor diem,

Factum est, quod olim posteri factum negent,

Aut execrentur,) dubia quem damnet neci,

Dum coniugem inter, inter & natum stetit,

Oblita matrem, Redde quodcumque es mei

O nate, dixit; vixque tendenti manus

Auerſa iugulum preſſit, & cultrum impio

Defixit

Defixit iſtu : voluitur leto puer,
 Manatque tenuis corpore exſanguis cruor :
 Exceptus ille eſt, ne quid infauſtæ dapis
 Patri periret. Sæpè ab incepto manus
 Scelere reſiſtunt : sæpè ſe infelix parens
 In facinus vtget. Perge, perfectum eſt nefas,
 Infauſta genitrix; perge, quod reſtat pium eſt,
 Paſcere maritum : dixit, & ferro ſecat
 Medium cadauer, viſcerum vellit fibras
 Adhuc calentum, moxque frustatim ſuos
 Errans per artus, per lacertorum moras
 Indocta foedæ membra laniæ amputat.
 Et quod malorum maximum in matre arbitròr,
 Deſſa geminis lumina in ſpecubus rigent,
 Negantque lacrymas, torua, ſine ſenſu, furens
 Vt Baccha fertur, feruet vndanti latex
 Laſtatque alieno membra; pars lento veru
 Stillat cruenta, ſubdit inuitas parens
 Et hic & illic impio flammas rogo,
 Partem in remoto prouida recondit penam,
 Et eſſe tanto in ſcelere frugalem placet.
 Epulæ inſtruuntur denique : ô fatum graue !
 Vltra Thyeſtem eſt aliquid, & Graiûm leues
 Vicinus Hebræi fabulas rerum fide
 Cælo pudendâ. Crimine alieno nocens
 Ignarus illic lancinat natos pater,
 Noſtri volentes : dumque præcluſæ viam
 Fauces, malique conſcium pectus negat,
 Dum ſtomachus horret pollui infandâ dape,
 Pietatis omnem pertinax ſenſum furor
 Euicit, vtero mater inuito ſuos
 Foetus regerſit, & reluctanti viro
 Scidit epulandos. I modò, & fugam exprobra,
 Viſtaſque Solymas, querere deſertos lares
 Vix ſemiuiuis ; pròditum regnum voca,
 Alimenta quando pertinax nulla inuenit
 Rabies edendi, ni tuos forſan dares
 Natos coquinæ. Sed quid hîc vanis diem
 Terimus querelis? fixa ſi penitus ſedet
 Mori voluntas, iungere & regno inuat
 Regem cadenti, facilis ad letum via eſt.
 Redeamus illuc vnde diſceſſum eſt malè,
 Reddamur hoſti. ſcilicet magno impius
 Optarit emptum Medus, vt Regem ſuis
 Addat trophæis, dubia quæ meritò facit
 Hoſtis ſuperſtes. SED. Num Sedecias poteſt

Cuiquam timendus esse? ARM. Si vituit, potest.
 Ludum insolentem ludit, & miros habet
 Fortuna reditus, quosque decrevit gradu,
 Alterna visens rursus in stabili locat.
 SED. Opem sed vnde rebus afflictis iubes
 Sperare miseros? ARM. Vnde speramus nihil.
 Nec sic tamen iacemus, vt nullus queat
 Erigere lapsos; mutuam pactus fidem
 Socia arma iunxit, Pharia quem tellus colit
 Latè Tyrannum; flectere huc cursum licet.
 Parant amicos prospera, reposcunt fidem
 Aduersa. SED. Poscunt, fateor; at rarò impetrant.
 ARM. Tentare liceat. SED. Nèpe Medi vt gratiam
 Pharao Tyranni capite mercetur meo;
 Pacis redemptæ victima vt vilis cadam?
 ARM. Legunt quieti præsidia, miseri occupant
 Quodcumq; asylum. SED. Cùm mori tēpus vocat,
 Precariò vixisse post regnum pudet.
 ARM. Matura quamuis fata nunc Regi forent,
 Non sunt parenti. coniugem, natos, pater
 Orbos relinques? hanc tenent iussi viam
 Carpuntque celeres; fida sed quoties virum
 Coniux requirit? parua natorum manus
 Tremente quoties ipsa cum siluâ tremens
 Vultus reflectit, trepida quem ponè andiat
 Hostem an parentem? propera, vt aduentu prior
 Tueare incrimis: sequere, quâ multum tuî
 Viâ antecessit. SED. Solus inflectit meos
 Amor ille sensus: fateor hac victum trahis.
 Prò misera pietas! cogis infelix patrem
 Vitæ perosum viuere, & fugam exequi
 Mori obstinatum. Testor immitem D E V M.
 Non trepidus hostem fugio; vos, nati, sequor.

CHORVS I.

FILII PROPHE TARVM.

IMPVNE pollicetur
 Sibi impius futurum,
 Quoties vibrare lentus
 Trisulca tela differt
 Hominum deûmque rector.
 Nullus memor nefandi
 Fandi que nostra curat;
 Rapitur, peritque iustus,

Premi.

Premitur, iacetque virtus ;
 Sceleri benè, & scelesto est.
 Adeste, & innocenti
 Laqueum parate mecum :
 Bona vndecumque praeda est.
 Sic impius : sed æquâ
 Qui lance cuncta librat,
 Non surdus ultor audit.

Rarò pœna fugax scelus
 Claudio deseruit pede ;
 Compensat grauitas moram.
 Iustum rebus in anxijs
 Vindex ætheris arbiter
 Metu & fraudibus asseret.
 Frustrâ faucibus imminet
 Ductis impia factio :
 Frustrâ ringitur inuidus,
 Cæco & murmure perstrepat :
 Iras denso vt in agmine
 Et longos apes asperat
 Non iam mellea bombos ;
 Aut spinæ & tribuli leues
 Subiecto vt crepitant foco.
 Frustrâ consiliantium
 Coetus peruigil excubant,
 Et linguas acunt suas ;
 Serpens vt trifidis micat
 Vno gutture sibilis.

Iustus propositi tenax
 Fretus numine prospero
 Castos non timet impetus :
 Vt qui rupis in arduo
 Pastor vertice confidens
 Infanum mare despicit.
 Astu callidus & dolo
 Doli prenditur artifex :
 Hæret implicitus pedem
 Plagis quas malè tenderat.

Hæc quondam cecinit sacer
 Vates sub Solymæ iugis,
 Neruis dulcè loquacibus,
 Verbis lenè sonantibus ;
 Subiectasque Sionio
 Valles reddere vertici
 Vocali docuit lyrâ
 Iesæi genus inclytum.

L 3

Hæc

Hæc nuper Ieremias
 Tetro in specu canebat,
 Quò Principum immerentem
 Retruferant furores;
 Medio è lacu monebat,
 Cùm vix tenace limo,
 Cùm vix olente cœno
 Toto emineret ore:
 Vel sic tamen rebelles
 Regemque, Principesque
 Toto increpabat ore.
 Nunc æquus ille vindex,
 Suam sui que vatis
 Vltus vicem, rependit
 Regi parem, scelestis
 Ducibusque talionem.
 Fugitant paudentque anhelant
 Rex ipse Principesque;
 Fugitant paudentque frustra:
 Victor superbus instat,
 Iam iamque terga premit.
 Dabunt, dabunt scelesti
 Captiua colla vinclis,
 Quæ vatibus parabant,
 At vnus ille tetro,
 Liber specu remissus
 Bis Solyma capta cernit,
 Et barbaros verendus
 Refulget inter hostes.

Nusquam præsidio **D E V S**
 Fallax destituet suos:
 Orbis concidat, & chaos
 Rerum dissoluat decus,
 Illæsum caput erigent
 Inter fragmina mundi.

ACTVS SECVNDVS.

*Nabuzardan fugientem Sedeciam
 insequitur, & capit.*

NABUZARDAN. NVNTIVS.

VT pedibus alas addit & vires timor!
 Vix antegressos, longâ & enectos fame
 Sequimur Hebræos, plus tamen cursu valent.

Hic

Hic dubia rursus semita in plures abit.
 Vos, quâ renascens vix benè affulget iubar,
 Properate; maior turba, quâ Pharium est iter,
 Mediumque Titan pendulus librat diem :
 Vos ite medijs. abstrusa, defossa, inuia
 Lustrate celeres; vile non petitur caput,
 Nec præda tenuis. vnicum monitos volo;
 Seruate Regem, regis & stirpem domus
 Tenete vinclis, quos Nabuchodonosoro
 Placet exhiberi. ruite, & in vulgus truces
 Sæuite reliquum. Sistite hic reliqui gradum,
 Captemus auras vndique, haud longè reor
 Abesse Hebræos. Næ meis si laudibus
 Accedat vnum, curruî vt iunctum meo
 Regem triumphî ferculum eximium traham;
 Tum me beatum, & cælitum excelsissimum!
 Per gemina Phœbi lustra vix fractum Ilium,
 Afraque columen dirutum Argiui canunt,
 Aut mentiuntur; nec meæ possint tamen
 Officere laudi. perfidæ, & numquam satis
 Solymæ iacentes, hac iacent stratæ manu.
 Pudum est Pelasgæ fraudis; vt fortes decet,
 Vicere Medi. quidquid ad regni caput
 Tot antè regum struxit insanus labor,
 Ferro recisum est; turrium immanes premunt
 Suos ruina: facta per muros via est,
 Quos qui iacentes videat, haud credat tamen
 Potuisse sterni. Qualis euictis furit
 Obicibus amnis, cum iugo montes fluunt
 Niuei soluto, miscet & cæli nouas
 Imber ruinas; ille per campos vagus
 Vetitos, per arua fertur, & tumidum vndique
 Diffundit agmen: talis horrendum intonans
 Miles per hostem cæde molitur viam,
 Ferrumque & ignem stringit, vtrouis ferens
 Exitium: Hebræi morte non vnâ cadunt.
 Hunc flamma latebris pellit, vt stricto induat
 Mucrone pectus; ille dum ferrum timet
 Hostile, patrijs eligens flammis mori,
 Mortem, sepulchrum quærit, & domi inuenit.
 Solyma vlulatu tota femineo sonant,
 Ipsosque terror pænè victores subit:
 Congesta patrum decora, cælatas trabes
 Depascit ardor, regiam flammæ ambiunt,
 Nec parcit ignis, parcere vt victor velit.
 Non prohibet audas flamma, non pestis manus;

Medios per æstus, inter arduos globos

Semiusta miles spolia populator rapit.

Quique obstinatae rædio victus moræ

Damnabat arma nuper, auro nunc grauis,

Spolijsque onustus gestit, & geminis lubens

Ignoscit annis. gratius magno bonum est

Quodcumque constat, pretia commendat labor.

Sed quid moratur miles huc Regem mihi

Pertrahere vinctum? salua si nostros fugit

Hæc præda casses, non satis victas reor

Mihi esse Solymas: contumax notum est caput,

Noti rebelles; rursus indomitæ parent

Ceruce bellum: plebis ingenium feræ

Vel inde disce, liberis saturi suis

Fugiant parentes: quis vagus campis Geta,

Quis inhospitali Caucaaso, aut medijs fatus

Scythiæ pruinis tam ferum potuit nefas?

At quem citato video præcipitem gradu?

Libet ire contra. Fare; quo res est loco?

NVN. Dux magne salue. salua res, salua omnia.

NAB. Rex ergo captus? NVN. Captus. NAB. O

lætum diem!

Viuo, triumpho. sed rei gestæ ex fide

Seriem recense. NVN. Dum ferâ hinc illinc vagis

Venamur oculis, fortè decusso orbita

Notata rore est, quæ pedum vestigijs

Iamiam subactam gramen attollit comam:

Dum ferimur illuc, & datas prædæ notas

Sequimur anhelis, sensit aduentum prior

Rex ipse nostrum; sensit, & vultum simul,

Simul arma flectens, Sistite ô socij fugam,

Tenemur, inquit; non decet tergo viros

Excipere mortem, pectus aduersum date,

Ferte arma in hostem. sic miser frustra suos

Increpitat: illi densa per nemorum impigrè

Dumeta reptant, quemque quæ subigit timor,

Vt abesse socios vilit, & nudum latus,

Infremuit amens: aggerat furias dolor,

Furiæ dolorem; nec pudor turpes finit

Captare latebras. Ergo non dubius mori,

Per tela & agmen pronus aduersum ruit;

Suaque lacerans fata, fulmineum rotat

Ensem huc & illuc, quæque pilorum seges

Cuspidibus horret densior, cursum incitat.

Qualis cruentus inter Armenias leo

Deprensus hastas, asper & dirum infremens

Ceruce

Cervice totas excutit fuluā iubas,
 Strictoꝛque nunc hos dente, nunc illos petit.
 Nos, quando iussa non sinunt aliud tua,
 Eximus arte vulnera, aut clypeo cadunt.
 Miratur ipse indigna tam lentos pati
 Impunè ab vno, cominus nullum sibi
 Conferere dextram; dumꝛue violento imminens
 Furore in iꝛtum surgit, ingentem impetum
 Aereiꝛue triꝛplices non ferens clypei moras
 Dissiluit ensis. hæsit ignotum intuens
 Capulū, atque inermem dexterā: at turba vndique
 Clamore in vnum tota sublato volat,
 Centumꝛue frustra manibus obnixum premit.
 NAB. Facere imperata militis primum est decus,
 Non quidquid ira suaserit, temerè obuium
 Truncare ferro: sistere ardentem impetum
 Vel inter arma, iamꝛue libratam manum
 Reuocare ab iꝛtu, cūm tuba receptum canit:
 Per iacta passim spolia, per fusas opes
 Hostem irretorto lumine fugacem sequi,
 Hoc militare est. Nunc & hoc nostrum reor,
 Dispicere vestris paria quæ meritis queant
 Præmia reponi: faxo ne fraudi fient
 Neglecta cuiquam spolia, dum sequitur ducem.
 Quid verò Regis liberi? an tutum tenent?
 NVN. Iam puto tenentur: vix enim exiguo patrem
 Spatio anteibant, vt fugaces prodere
 Regis ministros mors propè admota impulit.
 NAB. Sapienter istud. Emica actutum in pedes
 Quà te antecedit rumor, & nostro refer
 Hæc certa Regi; Reblathis quantocyus
 Victosꝛue Hebræos, meꝛue victorem affore.
 At at propinquo tremuit armorum sonus
 Concussa tellus: militem agnosco meum.
 Rex ecce trahitur vinctus.

NABUZARDAN. SEDECIA S.

Infandum caput,
 Rebelle, vecors, ergo sperabas meas
 Euadere manus? Siccine? incensæ ruant
 Tuo igne Solymæ, concidat regni status,
 Regisꝛue scelera populus immeritus luat,
 Dum tu malorum machinator facinorum,
 Bustumꝛue patriæ, tota quem nunquam satis
 Solyma obruisset, subtrahis leto caput?

I. 5

Ac

At si obstinatè fœderat nunquam iugum
 Subire nostrum, quin prius dira omnia,
 Pestemque, & ignes, & famem, & bellum pati,
 Et cuncta ferre, ferre quæ obsessus potest;
 Post strata flammis Solyma, post pestē, & famem,
 Cui te reseruas deinde? quæ regna altera
 Perdenda restant? melius ardentem rogam
 Patriæ subisses funus extremum tuæ;
 Rex occidisses. Perditum an tanti fuit
 Superesse, posthac ut tibi frustrà inuoces
 Mortem relictam? vile ludibrium hostium,
 Viuax miseris tempus ut quæras tuis?
 SED. Quæcumque amarus ingeris victor probra,
 Audire merui: fateor, & serò pudet.
 Parum rebellis, contumax parum fui;
 Res est inepta, facere perfidiæ modum.
 Post pertinaces hæcenus belli moras,
 Post tot meorum funera hoc vnum dolet,
 Vestro quòd igne Solyma non nostro iacent.
 Hac si deinceps stare non poterant manu,
 Poterant perire: cuncta cumulassem prius
 Quibus superbis spolia, & ardenti super
 Cumulo irruissem; trahere labentem omnia
 Regem decebat. Nec tamen iactes tuos
 Tantùm triumphos; non tuâ victos premis
 Virtute Hebræos: Solyma consumpsit lues,
 Tu diruisti: facile & imbellis potest (probo
 Iactare flammæ. NABVZ. Captus armatum im-
 Lacepsit ore? SED. Qui mori lucrum putat,
 Lacepsere hostem captus armatum potest.
 NABVZ. Procace linguâ melior, armatus fugis,
 Pugnas inermis? SED. Arma si reddi iubes,
 Manu refellam quicquid obiectas probri.
 NABVZ. Hoc facere Solymis decuit. SED. Et
 factum fuit. (nei
 NABVZ. Cum præ se Hebræos miles Assyrius ca-
 Ageret fugaces. SED. Perficas inter muros
 Narrare captam fortè cum Solymam voles;
 Aduersa vestris tela vix aliquot benè
 Tenuisse in vrbe militum laruas refer,
 Quos sola macies luridi & vultus color
 Faceret timendos. NAB. Facile frustrari impetum
 Hostilem ab altis turribus quivis potest,
 Et trahere bellum. SED. Facile, si ignavi obsident.
 NAB. Laudes scelestæ pergis argutis meas
 Obterere dictis? faxo ut hic fidat rumor,

Et

Et agere victum doctus assuesceas malis.
 Crcâ vt reclusus nocte, pœdore obsitus,
 Tecum ipse statuas victor an victus fies.
 SED. Fortuna miserum facere, non timidû potest,
 Exilia, mortem, mille pœnarum modos,
 Quamque his & illis esse peiorem reor
 Minare vitam, carcere & vinclis preme;
 Exstabit animus liber, inuictus, suus.
 NAB. Sic te esse iubeo liberum, inuictum, tuum.

CHORVS SECVNDVS.

FILIAE SION.

Ex cap. 2. Lament. Ieremia.

EHEV! quantis merfit tenebris
 Solyma iratus superûm Rector?
 Eheu! quanto turbine vertit
 Celsa ætheriæ tecta Sionis?
 Quæ surgebant æuula cælo,
 Nunc æqua solo culmina fumant.
 Dum prona suo fræna furori
 Laxat, auitæ nil memor ædis,
 Sacra profanis culmina miscens,
 Vnâ obuoluit cuncta ruinâ.

Regibus olim condita priscis
 Monumenta patrum subruit ultor;
 Celsis positas montibus arces,
 Moenia fossis collapsa suis,
 Planum Assyrijs constravit iter
 Nobile regnum; regniqûe Duces,
 Fortia bello pectora, Medo
 Dare ludibrium pertulit hosti.

Ipsè ipsè animos fregit Iudæ,
 Ipsè ipsè animos surgere Persis
 Dedit & robur, numine dextro;
 Cùm præcipites agitant nostros
 Moenia circum, dum cuncta metunt
 Obuia ferro; ceu flamma leues,
 Agitata notis, haurit aristas.

Fuit ille, fuit tutela suis:
 Nunc crudelem versus in hostem
 Tela infenso dirigit arcu,
 Nervum adductis cornibus vrget.
 Figit medium, mediumqûe fugit
 Pectus arundo morte reliâ:

Quem-

Quemque, ut formā & robore præstat,
Primum ignauo destinat orco,
Quas continuit pressitque diu,
Irarum omnes fundit habenas;
Ignis ut arcto fornice clausus,
Furit effracto fornice victor.

Non quassa iacent aricte Medo
Mœnia Solymæ; murum hostili
Turreſque manu D E V S armipotens
Verrit ab imo : D E V S ipse tuos
Iuuenes leto merſit acerbo, &
Totam oppleuit cladibus urbem.

Quod ſibi quondam penetrale ſacrum
Proprio voluit iure dicatum,
Hoſti ceſſit præda profano :
Ut diſiectis ſepibus hortus,
Quem fœdarum ruit ingluuies
Vertitque ſuum. Nil ſacra mouent
Otia, feſtum & ſabbata damnat :
Capita Superis proxima, Regem, &
Nihilo Myſtam Rege minorem,
Ludum Aſſyrijs dedit opprobrijs.

Vix nota ſuis ara ſacrificis,
Numquam externo violata pede,
Peruia cuique eſt. Atria quantum
Undique plauſus ſacra volutant,
Ut cùm feſto carmine nuper
Perſonat ædes : at nunc alios
Impia pangunt agmina cantus.

Nec præcipiti nos mente D E V S
Dedit exitio ; digerit olim
Hæc fata ſciens, neu noſtra putes
Temerè verti : librata ſuo
Aere pependit linea, Solymæ
Dum teſta ſolo funditus æquat;
Dum cella cadunt mœnia, & ipſam
Quod cella regit mœnia vallum.

Deſoſſa ſuis ærata later
Porta ruinis; ſolido vectis
Fuſus ahenò, ſera non vno
Obdita ferro, contrita iacent.
Soliti portis iura ſub altis
Reddere proceres, nunc illa timent;
Quæ dat victrix iura libido.
Heu vbi ſanctæ regula Legis!
Vbi fatidicū carmina vatū !

Populo

Populo nullus ventura canit,
Aut sua vanus somnia narrat.

Rigidis tecti corpora villis
Iacere senes, tepido crinem
Cinere sparsi; prohibet nullus
Hoc de Solymis sumere victor.
Virgo pudicas laniata genas,
Virgo solutas lacerata comas,
Patriæ sese in puluere versat.

Tabida longo lumina fletu
Acies sensim tenuata fugit.
Intima torquet viscera luctus,
Felleum amaras iecur in lacrymas
Abit effusum, terramque rigat,
Dum tot in vnam congesta diem
Mala ploramus: cum depositi
Solymæ propter compita passim
Pueri dulces relinquunt animas;
Pressoque infans vberè frustra
Moritur primo in limine vitæ.

At quibus ætas grandior os iam
Vocemque dedit; Heu vbi panis!
Heu vbi, mater optima, vinum est!
Miseri clamant; voceque in ipsâ,
Defecta calor membra relinquit.
At si qua pio natum exanimem
Fouet amplexu, gremio hic matris
Animam reddens colla reclinat.

Quibus assimilem tua fata Sion?
Quibus exemplis releuare parem?
Miseri miserum hoc solamen habent,
Similis socios memorare mali.
At nemo tuis cladibus vsquam
Aequanda tulit. Premeris toto vt
Obruta Ponto, nec opem in tantis
Quisquam ærumnis ferre laborat.
Quis ferre tamen (fac velle) queat?

Somnia vates delira tibi
Cecinit blandus, nimiumque fauens
Scelera obtexit: nemo salubres
Gemitus mouit, quibus infensum
Prouida posses flectere Numen.
Tibi Niliacis affore ab oris
Spondebat opem, tibi Chaldæas
Marte secundo pellere turmas;
Sed spe miseram lusit inani.

Nunc

Nunc qui Solymæ collapsa videt
 Tecta viator, manibus plausum
 Geminis tollit, motansque caput,
 Illâne Solyma est nobilis, inquit,
 Tot populorum regia nutrix?
 Illâne ocellus, mundi que decus?

Inhiant patulis rictibus hostes,
 Acuunt preßis dentibus iras,
 Stridentque feri; sibila vibrant
 Anguis ad instar. Celeres, aiunt,
 Currite socij, rapite incensas
 Auidi Solymas, vertite ab imo.
 Quantum Isacidum est, Medum agminibus
 Quantula præda est? En illa dies
 Ultima Hebræis, festa Assyrijs
 Tandem illuxit. Benè habet: votis
 Lucem adspicimus mille petitam,
 Per tam longi rædia belli.

Quæcumque D E V S tibi fata, Sion,
 Sanxerat olim, quæ præfagã
 Fuerant vates mente locuti,
 Nimis, heu! veris rebus adimplet.
 Nescius vlli parcere, sævit
 Durus in omnes. gaudere tuis
 Dedit immitem cladibus hostem,
 Celsumque tuã stare ruinã.

Taciti ciues patriæ è busto
 Timidis cælum questibus implent.
 Et tu miseræ nata Sionis
 Funde perennes oculis riuos;
 Non nocte tibi, non luce tibi
 Requiem indulge; madeant geminæ
 Usque assiduo pupulæ ab imbri.

Nec te pigeat nocte silenti,
 Vigilum quoties nocturna dabit
 Buccina signum, duro corpus
 Tollere strato, ferasque D E O
 Dicere laudes: nimis in morem
 Vere solutæ Domino coram
 Cor funde pium; tolle pudicas
 Cum voce manus, & sparsa vijs
 Iunenum memora corpora totis;
 Pietate D E V S tangitur istã.

Adspice cælo Pater Abramidum,
 Aspice quam tot cædibus urbem
 Viduam linguas. Ergone placet,

Quæ

Quæ membra manu mollia finxit,
Eadem truncet, sua discerpens
Viscera mater? Penetræle sacrum
Proprio Mystæ sanguine foedant,
Proprio vates; num fortè iubes
Cruor ille tuas imbuat aras?

Puerum obscenæ sparsa volueres
Corpora tuadunt; inhumata senum
Membra superstant: ferro pariter
Iuvenes trunci, & nubilis ætas
Strauere vias. Heu sæua dies!
Semperque tua nobilis ira!
Funesta dies! quæ communi
Regnum exitio Regemque tulit;
Dum tu veniâ flecti indocilis,
Sternis similis cuncta furenti.

Vt sacra Deum festa quotannis
Populi circum turba frequentat;
Non secus hostes coiêre mei,
Nimium celeres tua iussa sequi.
Cinxere meos aggere ciues,
Nemo vt vigilēs fallere recto
Tramite posset, nemo furoris
Immune tui seruare caput.
Quæ tot alebam regia mater
Gremio natos læta superbo,
Orba, infelix, quâ voce parens
Deinde vocabor? Barbarus hostis,
Aetherque nocens, & dira fames,
Vario hauserunt funere ad vnum
Cara relictæ pignora matris.

ACTVS TERTIVS.

*Nabuchodonosor victoriâ elatus, aduersus DEVM
insolescit, Sedecia insultat, & dira quaque
minizatur.*

NABUCHODONOSOR. IEREMIAS.

QVEM Phœbe nostro cernis imperio parem,
Quacumque Nereus incolit terras finit,
Seu retegis orbem melior, & primis nouus
Occurris Indis, spatia seu mensus poli
Currus Ibero tingis emeritos freto?
Iam ter rebelles ferre ter domiti sciunt
Victorem Hebræi; posuit Aegyptus minas,
Socias

Sociasque vidit rueret & æquari solo
 Quies Solymas. Genere mortali altior,
 Par gradior astris; omnis aut vnum adspicit
 Dominum subactus orbis, aut vnum timet
 Laceßere hostem; foedus Assyrium vltimi
 Hominum repossunt lege quã victi solent.
 Cælum est relictum: dignus est nostris labor,
 Dignus trophæis. Iuppiter posthac mihi
 Certare solus auset, & nisi abditus
 Cælo lateret, si pedem liceat pedi
 Conferre, vincam. Memet habuisset ducem
 Terrigena miles, qui graui Pindum iugo
 Imposuit Ossæ, tertium ad superos gradum
 Struxissem Olympo. Quid Deum turbam moror
 Si sunt tamen Dî: Iuppiter cælo imperet,
 Ventosque sensus domitet expertes; meum est
 Regnare viuis: imbribus cælum obtegat,
 Tegam ipse telis; grauior at nubes cadet
 Quam concitaro: fulmen incertum vibret
 Non deligenti saxa diffringens manu,
 Timidosque inani territet populos sono;
 Non hæc trifidum dextra, sed telum vibrat,
 Quo destinatum certiùs figit caput.
 At te quis animi deuium exagitat furor
 Recutite Iuda, numen vt toties meum
 Demens laceßas? moueram regno duos
 Reges paterno: tertium indignum ætheris
 Vitalis haustu, Marte bis fractum meo,
 Solio locaram; rursus intumuit ferox,
 Residesque in arma compulit populos: luat,
 Luat scelestus; sentiat quidquid graue
 Iratus audet victor, aut victus timet.
 Quærit rebellem, quisquis ingratum malè
 Sceptro reponit. Nempe si inuisum genus,
 Natos, parentes vltor extinxem prius,
 Non deinde toties aliud ex alio serant
 Bellum nepotes: perfidos nasci puto,
 Vt nemo doceat; nulla tam fixa inditur
 Natura soboli, nulla tam certò obuenit
 A patre rebelli liberis hereditas.
 Benè est: tenetur tota cum catulis fera;
 Nullum relinquam stirpis infandæ super.
 Huc pertrahantur. At quis è contrà gradum
 Taciturnus infert vestis ignotæ senex?
 IER. Rex magne, vatem sponte captiuum adspici
 Cui dira Solymæ excidia, cui totam dedit

Series

Seriem malorum nosse regnorum Arbiter.
 Ni mens fuisset læua, fatorum minas
 Prædem imminentum potuit admonitu meo
 Vitare Iudas : potuit ; at tumidi Duces
 Inauspicatâ tela sumpserunt manu.
 Traxere bellum, cuius Assyrium quoque
 Misereret hostem; plusque pœnarum tibi
 Volens pependit Solyma, quàm possis ferus
 Exigere victor. Pace sed dici hoc tuâ
 Liceat : Suorum scelere, non vestro Sion
 Excisa ferro est : alibi regnorum decus
 Huc ferat & illuc aura fortunæ leuis;
 Nostri ille Rector, cuius æterno omnia
 Nutu feruntur, imperi ad clauum sedet,
 Rerumque taxat moribus nostris modum.
 Te, quem secundo bella successu efferunt,
 Animos feroces premere, moderari impetum,
 Memoremque sortis esse communis decet.
 Suis ruinis Solyma quem tumidum facit,
 Tumidum domaret melius; hoc Babylon loco est,
 Vnde illa cecidit : quique momento obrui
 Imperia nosti victor, ipse mox tuo
 Docere id ipsum victus exemplo potes.
 Nec mille forsan Ducibus, aut annis moram
 Facies duobus : fata quàm paucis DEVS
 Tam lenta dixit ? vna nonnumquam dies
 Funere triumphos mutat, & famulo Ducem.
 Hæc tu memento; quoque fortuna altius
 Te lata tollit, leuius afflictos preme:
 DEVM fauentem metue, nec tutum puta
 Efferre cuiquam contumax cælo caput.
 NAB. Sua cuique dextra est, quod DEVM populi
 vocant.

IER. At illud vnde est quod tuam dextrâ vocas?

NAB. Mene ergo terræ filium, aut fungum putas?

Non sunt parentes ? IER. At suæ parentibus

Dextræ fuerunt; vnde ? NAB. Quem captas senex,

Regē, an Sophistâ ? IER. Neminē est animus meis

Captare verbis; nec tamen nostrum arbitror

Palpare Reges. Rex es; at te hominem decet

Meminisse eundem : purpuram, & regni notas

Natura nescit, quæ sinu nudos dedit,

Nudosque recipit. NAB. Iure nascendi pares,

Fortuna post discreuit. IER. An forte hæc regi,

Nutūne potius mentis æternæ putas?

NAB. Fortuna magnū est numen, aut nullum reor

M

IER.

178 CAROLI MALAPERTII
 IER. Fortuna nullum est numen, aut cæcum puta,
 Non deligenti dona si spargit manna,
 Cur colitur aris, nulla quæ merita adspicit?
 Frustra es colendo, demereri cùm nequis.
 Sin merita prudens pensat, & votis fanet,
 Fortuna non est. NAB. Fata, fortunam voca, aut
 Quodcumque tandem voluit humanas vices;
 Nisi ille potius, quem sibi quiuis manu
 Sancire poterit, ordo fatorum manet.
 IER. Aequumne fuerit, summus vt rerum parens,
 Quæ cuncta sapiens condidit, casu finat
 Neglecta ferri; vt quidlibet temerè audeat
 Libido inulta? num tuo morem hunc velis
 Regno obtinere, regis vt nullo metu
 Legumque nullo, quisque quod lubitum est nefas
 Designet vtrò? NAB. Quid si & hoc mûdi decus
 Temerè coisse nobiles censent Magi?
 Cur sorte nequeat, sorte quod natum est, regi?
 IER. Sublimè flammæ mille qui appensas videt,
 Stabiliq; cælos ritè voluentes vice
 Lunæ labores; solis eximium iubar
 Nunc alta scandens spatia radiati ætheris,
 Nunc capita gyro nostra propiori legens,
 Libransque toti lance bis iustâ diem
 Noctemque mundo; cernere hæc inquam potest
 Ostenta rerum, credit & cæcum chaos,
 (Magis ipse cæcus) cuncta dum miscet, sinu
 Fortè omnia extudisse? pars mundi quota est
 Vestra illa Babylon, quam tot artificum manus
 Vix condiderunt? nemo quæ certâ vndique
 Ratione constant, esse fortunæ putat.
 NAB. At ille Olympi, si quis est rector, polum
 Habet, habeatque; dum tamen terras finat
 Nobis regendas: sorte diuisum mihi
 Non inuidendâ, cum Ioue imperium feram.
 IER. Mundi ille rector, qui tibi superbas dedit
 Frænare gentes, hoc tributum Regibus
 Imperat, honorem, & Numinis læsi metum.
 Reges timendi gregibus imperitant suis,
 Maior minores territât Reges DEVS.
 Tute ipse nostrum carcere & vinclis premis,
 Sibi perduelles non domet Reges DEVS?
 NAB. Nequit rebellis esse qui nulli fidem
 Obstrinxit. IER. At qui condidit, cunctos sibi
 Obstrinxit idem. Lege non aliâ sumus.
 Quis cum parente pactus in manum venit,

Disce

Dicto audientem filium & frugi fore ?

Dei, & parentum nascimur: non vendicat

Mancipio abactum filium vt prædam pater.

NAB. At enim parentum nota maiestas palàm ;

Et nota Regum, facere si iussu abnuis,

Vindex potestas. quod coli Numen iubes,

Si nemo nouit, si scelestis integrum

Addit, & vtrosuis fulminum afflatu petit ?

IER. Documentū in ingēs Regibus Hebræi sumus,

Quàm certa Superi damna neglecti ferant.

Nec tibi superbo cuncta si ad votum fluunt,

Sic fuerit olim; vindicem agnosces D E V M.

Sæpè ille seram, sed grauem pœnam exigit.

NAB. Longinqua narras; tempore accepto interim

Vtatur. IER. Ecquod tempus acceptum vocas,

Cum polliceri crastinum nemo audeat ?

NAB. Cane ista Hebræis: numina, & vates mihi

Timent minari: si meis quisquam audeat

Obstare votis, obruam Mystras suis

Deosque templis. IER. Obrui putris queunt

Ludibria trunci, stulta quæ Persis colit:

At ille noster qui tenet cælum D E V S,

Nusquam tenetur clausus, & nusquam deest;

Mortaliumque fata, regnorum vices,

Non fortuitâ cæcus ex vrnâ mouet;

Sed mente longè prouidâ rerum modum

Metasque ponit. NAB. Regna, regnorum status,

Martem secundum, vota in hac posui manu.

Precariò regnatur, vbi capiti imminet

Maior potestas. IER. Qui D E O subdi abnuis,

Regnare longum nō potest. NAB. Possum, abnuo:

Testorque nullos esse quâ regno Deos.

Abscede vates: trahitur en vinctus mihi

Rex perduellis.

NABYCHODONOSOR. SEDECIAS.

FILII SEDECIAE.

Tene ego infandum caput

Aspicio, sed quo perfidum cultu decet?

Hac spe paterna sceptrâ moderari manu

Dederam immerenti, bella vt ingratus mihi

Hostis reponas? SED. Fateor, ingratum tenes,

Sontem, rebellem: dira suppliciaingere,

Ferrumque & ignes; mille per mortes neca.

Nil deprecabor meritis: at talem quoque

Aliquid rogare liberum infelix manus

M 2

Cogit

Cogit parentem; parce puerorum indoli,
 Et quos tenellæ primus ætatis decor
 Subducit iræ, victor indignos puta
 Quorum cruentes sanguine vlttricem manum.
 Non illud oro, pristinæ vt fortis decus
 Nomenque teneant, liberis hanc spem meis
 Perfidus ademi; patere, quod captis sat est,
 Servire miseros, nobili & vinctos ingum
 Accipere collo. Regibus nemo hoc neget.
 Sic tibi superstes viuat illa spes domus,
 Aliusque solo nomine Euilmerodach
 Virtute reddat, reddat & vultu patrem;
 Partisque populos addat imperiis novos,
 Si quos relinques. NAB. Arma qui nuper ferat
 Solymis rotabat, verba quàm blandus iacit!
 En tibi trahuntur liberi; amplexu, osculis
 Lassaré; sic te decuit agnosci patrem. (patre
 FIL. Pater heu! pater mi! SED. Filij heu digni
 Feliciore! quid tenellis compedes
 Tentare rigidas manibus incasum iuvat?
 Heu vana pietas! FIL. Heu pater! miser heu pater!
 SED, Ite ite nati, Principis pectus feri
 Mollite lacrymis: vestra sollicitum salus
 Habet parentem, nil meas poenas moror.
 FIL. Miserere Princeps, vinculis patrem exime.
 NAB. Procul amoueto, lictor, inuisum genus.
 Pereant scelesti. SED. Sceleris auctorem tenes
 Reum, fatentem: parce turbæ innoxia,
 Nisi si in parentem crimini pietas datur.
 NAB. Iam sunt nocentes, perfidi, si sunt tui:
 Tollantur hostes. SED. Hoc capit nomen pueri
 NAB. At capiet olim, Solyma cum generis membra
 Recidiua ponet: pertinax amor hic patris
 Consulere natis ante Chahlæos suis,
 Penitusque belli tollere sementem admonet.
 SED. Cessat leonis, hoste prostrato, furor;
 Lacérat cadaver si qua de vulgo fera est.
 NAB. Prostratus hostis sæpè vires integrat.
 SED. Non sic iacemus Isacidæ, vt cuiquam timeri
 Possimus esse. NAB. Surgere, qui viuit, potest.
 SED. Victorem in omne lenitas vulgus decet;
 Quid Regē in ipsū? NAB. Nēpe qui Rex nō foret,
 Nisi hoc dedissem. SED. Regibus fueram fatus;
 Hoc non dedisti. NAB. Fateor; hoc habeas tuum
 Quod perfidorum perfidus Regum es nepos:
 Cauere nostrum est nequa damnatum genus

Soboles

Soboles propaget, semper ut minoribus
 Perfidia placeat maior, & inausa audeat.
 SED. Quos iam rebelles (velle fac) rursus queant
 Tentare populos? Quantulum Itacidum fames
 Pestisque reliquum fecerant, flammæ & furor
 Inimicus hausit: nulla tam grandis senem
 Aetas redemit; feminam nullus pudor,
 Nisi forma placuit: vix satis leti capax,
 Per vulnus infans matris occubuit suæ,
 Nascendo moriens. Sed quod indignum hætenus
 Possit videri, pugna nocturnis tegit
 Commissa tenebris; fecit hoc tincti semel
 Ferri libido, fecit incensus dolor.
 Non facile frænos ira, non Mauors capit.
 Quodcumque tandem est, militum fuerit scelus;
 Adhuc cruentum nulla te absentem potest
 Fecisse cædes. Nunc ubi armorum impius
 Resedit ardor, tollere puellus potes,
 Miles quibus pepercit, & miles furens?
 NAB. Hoc est quod altâ luce victorem pudet,
 Quod adhuc inulto nulla vindicta obtigit.
 Atrox, cruentum si quid admissum hætenus,
 Id noster animo miles indulgit suo;
 Mihi nil litatum est: nunc meum tempus vocat
 Furere furorem. Licetor, hæc monstra abdito
 Specu reconde, pauca dum mecum exigo,
 Poenamque Hebrææ quæro perfidiæ parem.
 Impune ut abeant, nec mihi meritas luant
 Poenas Apellæ? nulla tam indecorem dies
 Arguerit umquam, tamque non memorem mei.
 Bene est: petebat liberis parci suis:
 Pater hic tenetur; quâ dolet, ferrum exigam.
 Parentis oculos morte funestet suâ
 Inuisa soboles. Numerus angustus meo
 Tres sunt furori, fateor: at quotquot potest
 Mortes timere, videat; & geminis statim
 Luminibus orbus imprimat visum nefas,
 Animoque deinceps semper infelix suos
 Luctus reuoluat. Hic placet poenæ modus.
 Sibi superstes funus extendat suum,
 Careatque luce viuus; & quidquid potest
 Auferre cuiquam Parca fatalem colo
 Fusum recidens, vita viuenti auferat
 Misera, per omnes tracta poenarum modos.
 Iferrum & ignes, licetor, i mortes para.
 Me regis ius iam dapes dudum vocant.

M 3

CHO.

CHORVS TERTIVS.

FILII PROPHETARVM.

CREDERET quisquam? Superis honores
Inuidet vecors hominum libido:

Suppares Diuis pudet ire Reges.
Altera exsurgit Babylone moles,
Iamque vicinis minitatur astris,
Et noui cælum quatient Gigantes.

Ille vastator Solymæ, cruore
Fibrius nostro Nabuchodonosor
Pascitur thuris nebulâ, Deosque
Pinguis omenti procul à vapore
Aemulus arcet.

Parce terrarum Superûmque rector,
Parce, si culpam satis hanc luerunt,
Parce, si nondum satis eluerunt,
Aliger primi sceleris repertor,
Dum tuis certat titulis superbus;
Quique, quos vnquam genuit nepotes,
Antè damnauit malè cautus Adam.
Ilicet diæ nitor ille lucis,
Candicans cælo rutilus nouello,
Sede ab excelsâ ruit, vltimisque
Squallet inferni tenebris barathri.
Iste fatalem violare morsu
Ausus antumnum, vetitosque doctæ
Arboris foetus, miser esse primus,
Plusque quàm vellet, didicit malorum,
Noxa non vni stetit vna magno;
Posteris dentes hodieque ab illo
Dentiunt morsu, metuuntque tangi.
Creduli quondam vitio mariti
Feminae ad fraudes patuisse narrant
Pyxidem ærumnis grauidam, malisque:
Inde morborum incubuisse terris
Agmen, & totum tenuisse mundum.
Hæc fide vates memorent Pelasgæ
Et coli ad lumen celebrent aniles.
Eua Pandoram facit innocentem.
Et capi blandæ facilis maritæ
Vxorius Adam.

Tempore ex illo miseranda proles
Nascimur maum propè parricidæ;

Voce testati gemituque primo
 Omen infaustum genitalis horæ,
 Terror Alcides Nemææ ferarum
 Si fuit quisquam; fuit ille quantus
 Quilibet nostrum : modò natus infans
 Quæsiit lucem, & gemitu repertâ
 Luce miscellus.

Scilicet cunas puer inter arctas
 Guttur elisit tumidum colubris ;
 Maximum credo facinus patrauit,
 Et suo dignum Ioue, noctibusque
 Nequiter iunctis, benè cum papillas
 Vberum pressis tenuit labellis.

Nec superborum potiora nostris
 Iura natales habuere Regum :
 Sint licet festi populo, fuere
 Flebiles nato, miseræque matri.

Qui modò auratâ radias coronâ
 Squallidus gemmis, populisque circum
 Sceptra moliris metuenda centum :
 Qui pedum irato quoties sub ictu
 Succutis terras, tremulumque mundum,
 Ferreos armas sonitu maniplos :
 Qui datos cælo temerare rerum
 Terminos audax, subicis carinis
 Montium saltus, equitique tutum
 Per freta infernis tabulata pontem :
 Pone quos circumdedit apparatus
 Sortis alternans fauor inquietæ,
 Et tuis pollens opibus superbi ;
 Qualis à partu tenerum rubebas,
 Fasciâ qualis puer obuolutus
 Cura pendebas gerulæque pondus,
 Qualis ignotas vagus inter umbras
 Sutilis cymbæ referes Magistro
 Ordine naulum.

Tutius Princeps animi modestus
 Subdit æterno sua sceptrâ scepro,
 Numinis castas veneratus aras.
 Hinc caput rerum pius auspicatur,
 Gratus huc latus iterum refundit
 Exitus : seu cum domito triumphans
 Hoste, festiuas vehitur per vrbes ;
 Seu togâ clarus studiis beatæ
 Pacis indulget, fruiturque parto
 Civium virtus animis suorum,

Impotens regno, superûmque temtor,
Quem iuuat toti populo timeri,
Horreat cunctis metuendus omnes.

Excubent quamuis vigilum cateruæ,
Hereant denso lateri cohortes;
Nulla securos vehet hora soles,
Nulla tranquillos feret hora somnos.

Qui tot incedit comitatus armis,
Vix fide incedit comitatus vnâ.

Sæpè qui regum genua aduolutus
Dexterâ prensat, diadema fuluum
Respicit limis; inhiatque scepro,
Qui manum blandis terit vsque labris.

Immemor fortis nimis ille nostræ est,
Qui tot incertis homines rotari
Casibus cernit, renuitque demens

Cedere cælo.

At cuius ictu proximæ stridunt fores?
Quis ille vultum mœstus & fletu grauis,
Atro verendum cinere conspersus caput,
Nimiumque nostri similis? impexum manu
Mentum reuellit; squallidam spargit comam;
Diuerſa iactat brachia, adductis sonat
Pectus lacertis, vestium abrumpit sinus,
Hoc more nostro: pectus appressum pilis
Inuis cruentis horret. Hebræus palàm est,
Quicumque miser est. Tantulum huc secedite,
Propiusque mœsti verba captemus senis.

ACTVS QVARTVS.

*Cedes filiorum Sedecia, & Sedecia
ipsius execratio.*

IEREMIAS. CHORVS.

SVPRÊME rector cuncta qui natu moues,
Eritne tandem grauibz æramuis modus?
Eritne per te? Solyma Davidis labor,
Torque inde Regum, puluis & tumulus iacent;
Nos præda trahimur, bisque dispersis noua
Exilia mandas: spatia sed terræ negant.
Non vnus hostis spolia de nobis tulit,
Non vna Medus; trita Babylonem via est,
Et trita Memphim: sola Iudæis negat
Iudæa sedes, cetera exsulibus parent,
Nullumque Hebræo vilius venit caput.

Merui.

Meruimus ista fateor, & si quid potest
 His esse grauius; fecimus cælum nocens
 Diri nepotes; melior at Patrum tibi
 Memoria subeat, Abrahæ imperiis fides
 Probata duris, castus Isaci timor,
 Et tot Iacobi pectus inuictum malis.
 Pietate auitâ patere natorum scelus
 Obliterari. Stirpe si exscindi vltimâ
 Placet Israël, quis tuis meritos dabit
 Aris honores? quis tuas laudes canet?
 Ammoniusne perfidus? nostris ferox
 Medus ruinis? fuerit incassum via
 Medium per æquor, aggeris structi modo,
 Vbi mare geminâ fronte marmoreum stetit?
 CHO. Quî sic repentè fixus obtutu filet
 Senex in vno? totus horrescit comis,
 Animamque pectus vix anhelantem capit.
 Haud dubia vatis signa iam pleni D E O.
 IER. Quid me furore concitas iterum sacro,
 Aeterne genitor, mentis alienum meæ,
 Tuæ capacem? Quæ, quibus vates canam?
 Quæ fata restant? aliquid extremas potest
 Vltra esse flammæ, nec satis Solymæ iacent?
 Vtinam occidissent totæ, & hoc saltem darent
 Fata in supremis vnicum ærumnis bonum,
 Nihil timere. Sola metuendum mihi
 Facitis tyrannum parua natorum cohors
 Capti parentis. Prò ferax scelerum dies!
 O magne Rector quid noui monstri obiicis!
 CHO. Auerte in hostes omen infaustum, ò DEVS.
 IER. Nihil ominamur, prouidi vt vates solent,
 Olim futurum: video & intersum malis.
 Geruntur intus; tota res luce & palam est.
 En ille Superum temtor, & bello insolens
 Nabuchodonosor, Regis exuias mei,
 Dauidque ab alto purpuram ostentat toro.
 Frontem tiaras noster, & sacræ comam
 Cingere vittæ: geminus hinc illinc Ducum
 Discubuit ordo: spolia Solymorum micant,
 Et hîc & illic. ipsa quæ pictis premunt
 Aulæa lectis, nostra distinxit manus;
 Et quæ superbis fixa regalis domus
 Parietibus hærent, monstra calcati maris,
 Merfosque currus, bella, Mystrarum tubas
 Muris timendas, mille prostratos Duces,
 Et facinus omne gentis Hebrææ canunt.

Merum sacrato, prò nefas ! auro rubet;
 Vile in profano est : miles hoc quiuis bibit.
 En ecce Ductor memorat armorum vices,
 Et castra paruo tota metatur mero,
 Victasq; Solymas : Hic Sion nuper stetit,
 Tulitq; cælo proximum è terris caput.
 Relligio gentis vnica hic templum fuit.
 Sæpè hac rebelles, prima dum valli darem
 Præfidia circum, cominus pugnam parant,
 Audentq; signis ferere collatis manum.
 Illic sepultæ Rex per ambages viæ
 Iam luce dubiâ profugus è terrâ exstitit.
 Sic bella pingit; calice mox toto impiger
 Falsisq; Solymis proluit madidum caput.
 Io, triumphos, ceteri assensu fremunt,
 Geminantq; plausus. CHOR. Lacrymas socij dant
 Gemitusq; contra, plangite infaustum diem,
 Et tota nostris Reblatha lamentis sonent.
 IER. At at nefandæ ferculum cœnæ dabit
 Dignum fatelles. Agite, sic mensis quadrent
 Primis secundæ; sanguinem hæ sitiunt dapes.
 Vincit Sedecias trahitur; & totus quidem,
 Miseri parentis liberi stipant latus
 Densantq; pauidi. CHO. Magne regnator poli,
 Miserere tandem, vultu & afflicto aspice
 Iudam fereno; parce, per si quid tibi
 Vmquam parentum dulce nostrorum fuit.
 IER. Vix misera gressum cominus pompa intulit,
 Verusq; Hebræus ante simulatum stetit;
 Assiluit iste, qualis è Gangetico
 Ieiuna lustrò tygris ad prædam volat.
 Ardent minaces ore truculento genæ,
 Exundat irâ pectus, & largo insuper
 Baccho tumescens, igne non vno furit.
 Nec multa fatus, voce violentâ intonat
 Ferrum fatelles : moxq; deuot os neci
 Lumine pererrans, cæde quem primâ immolet
 Patris dolori dubitat, & peragi nefas
 Iuuat ordinatè. Maeste, consilium capis
 Dignum tyranno. subiit extremos patri
 Seruare luctus, ipsa quos ætas minor
 Et blanda pietas altius cordi imprimant.
 Sedet ille trunco fixus, hoc ritu suas
 Spectare mortes placuit, & toto frui
 Luctu quietum; dirimit hinc illinc breue
 spatium misellos, impares numerus facit;

At pro duobus dexter assistit patri
 Aetate fratres Iosias vincens duos.
 Liſtor puellum quiſque correptum tenens,
 Ferro & paratā pendet in vulnus manu,
 Spectatque nutum. Lancinant toridem neces
 Iam cor paternum, totq; vix vnus capit
 Animus timores, Iosias totum hinc rapit,
 Rurſum minores inde ſollicitant duo:
 Diuidere patrem vellet affuſum tribus.
 Violenta ceu cū maria diſcordes agunt
 Feruntque Zephyri, cedit atque inſtat ſibi
 Inſtabilis vnda; nauta cui faciat pedem
 Incertus auræ, vela in ancipiti tenet.
 Iterū efferati regis indomitum prece
 Lenire peſtus genitor infelix parat,
 Poſitoque natos poplite aduolui iubet.
 At ecce Iosiam ſupplicem fruſtrā ſemel
 Pudet fuiſſe; decora maiorum puer
 Piſtoſque vultus cernit, & faciunt ſuo
 Animos nepoti. Liber ad manes tibi
 Genitor præibo; ſed decus ſpreti feram
 Mecum tyranni. Dixit, & iugulo necem
 Hauſit ſui ſecurus, eductum cruor
 Ferrum ſecutus vulnere ingenti fluit,
 Donec receptā morte procubuit ſolo,
 Humique feſſo lumine requirens patrem,
 Vidit tyrannum: vidit, & moriens quoque
 Vultus retorſit. Triftius letum hæc facit
 Pietas parenti: nititur fruſtrā ſuis
 Pugnax catenis, peſtus infano gemit
 Ferri ſub iſtu, vincula quod vnum ſiunt.
 Hinc trepidus infans, territus fratris nece,
 Liſtoris ipſā veſte contexit caput:
 Marmaricus vt cū perculit totas leo
 Cum nemore caulas, audiit fremitum pecus,
 Minorque tauro turba congeminat la tus:
 Carnificis illinc alter obſeruat manum
 Striſtumque ferrum, conſcius fratrem ſibi
 Vnum atteire. Spectat, & longo impius
 Rex ſcelere gaudet; néve diſiunctus parum
 Primi ſecundus obruat ſenſum dolor,
 Diſpenſat iras lentus, & ſpatio necem
 Doctus tyrannus quamque diſtinguit ſuo.
 Ergo vt paternos tantulum primus furor
 Remiſit artus, fecit & luctus noui
 Animum capax; proximum cædi imperat,

Adici.

Adiciq̃ue fratri. Barbarum quamvis forum
 Sensit puellus, seque ab incauti manu
 Rapuit ministri, turba currenti fauet:
 At ille paruo facilè trepidantem gradu
 Secutus, ensem penitus in tergo abdedit.
 Gemino puellus flumine aspergit solum,
 Et vtrunque moriens pronus in patrem cadit.
 CHO. Prò facinus atrox, dirû, & aspectu horridû!
 IER. Tepido paternos sanguine implentem sinus
 Exanimis ipse genitor amplexu ultimo,
 Vinculisq̃ue circum corpori affusis premit.
 CHO. Misérâde genitor! IER. Stricta quod nequirit
 Frigentis oculos osculis claudit suis, (manus,
 Et ore presso spiritum abeuntem legit.
 Odere tandem triste conuiuæ nefas,
 Quin ipse Solymæ clariùs victor gemit,
 Palamq̃ue diro paruulos prædam dolet
 Monstro stitisse: vellet incolumes fugam
 Tenuisse, vellet morte defunctum leui
 Toto parentem conditum regno tegi.
 Solus furori barbarus constans suo
 Terret gementes. hostis est, cui hostium
 Aegrè est recidi penitus inuisam indolem.
 Ignaue lictor tertium hoc monstrum neca.
 Ictum parabat ille, cùm paruas manus
 Oculosq̃ue contrà trepidus obtendit puer:
 Vicitq̃ue pietas, & nouo monstro stupet
 Mucrone stricto lictor ad cædem piger:
 Nec blandus infans, nec ferum pectus monet
 Lictor patronus: precibus accrescit furor.
 Vt cùm medullas hausit, & corpus sacer
 Depastus ardor ossibus vacuis furit;
 Iam medici, & omnis asperat tactus malum;
 Intus reuulsis torridum fibris iecur
 Quas biberit vndas, vrit, & gelido ampliùs
 A latice vires Stygius accendit vapor.
 Sic dira rabies, impia, intractabilis
 Regis cruenti sæuit, & pectus ferum
 Ardet magis magisque furiarum impotens,
 At tibi necandos lictor imbellis tuos,
 Si renuis istum, liberos, inquit, dabo.
 Vix dum coactâ carnifex totam manu
 Mortem tenello pectori infigit satis,
 Facinusq̃ue & ipsum cùm facit, damnat nefas.
 At vbi cruento tres videt sparsos solo
 Cruentus ipse, nec nouas mortes timet

Iam genitor orbus; pectus oppressum diu,
 Furiâsque, & omnes laxat irarum impetus
 Dudum paratos: vincla nequidquam excutit
 Arctatque motu, ringitur, frendet, fremit,
 Opprobria diris miscet, & quidquid ferum
 Infans animo suggerit promptum dolor.
 Hostes lacescit, fata, nec cælo impius
 Superisve parcat: mille nunc ignes vecat
 In se aut tyrannum; hanc remolito chaos
 Hiare mundo, sequæ & infandum caput
 Vtteriùs Erebo, Tartari ad finem vltimum
 Vltos videntes ruerè, nec dubitet prior
 Trahere sequentem. Risit indignans minas
 Amarus hostis, luminum & geminas faces
 Capite reuelli voce violentâ imperat.
 Vtrò ministros noster irritat probris:
 Adeste barbari; adeste (si conuitio
 Emenda mors est) belluæ, atque his addite
 Funeribus vnum. faciis? & puerum neces
 Audetis vltra? adeste, & inuisum diem
 Eruite; parte moriar hac saltem mei,
 Quæ tot suorum funere impleuit patrem.
 Vnum oculi, & illud esse postremum volo,
 Torui tyrannum aspiciat, & obliquos mali
 Hirquos rotate; barbari vultus notas
 Odiumque menti figite æternum meæ.
 Nec plura fatus, præbuit firmum caput
 Ad vtrumque vulnus; lictor hinc illinc premens
 Vnguem sub ipsos orbium infodit specijs,
 Oculosque ab imâ funditus sede extudit
 Tum quoque feroces. Perstat indomitus furor:
 Vacuique vultus igne truculento micant.
 Vinculis solutus, vellit hærentes genis
 Fibras, & altâ luce vestigans diem
 Gaudet tenebris: sanguine impleuit manum
 Taboque latè regias spargens dapes,
 Ipsum & tyrannum. Quod tibi, si qua id tamen
 Iustitia cælo curat, his dignum DEVS
 Factis reponat; circus hanc vnam velim
 Aspicere lucem. CHO. Siluit, & sensim sibi
 Vates relictus excutit membris DEVM.
 O dura nimium fata! cui monstro, ô Pater,
 Exterminandos placuit Isacidas dari!
 IER. Misella turba, quid tuas clades grauas?
 Anteire lacrymis funera, atque vno malo
 Bis esse miserum, me iubet solum DEVS.

Quid

Quid ante tempus fata luctumque occupas?
 Non sunt tamen futura, quæ coram geri
 Loquebar absens; facta nunc, facta ultio est:
 Ite, ite celeres, quotquot infastæ Sion
 Natæ supersunt, facite mox totâ excitæ
 Ab vrbe coëant, regij vt stirpem tori
 Donent sepulchro: quâ iacent, sparsos legant
 Parentis oculos; marmore vt clausum pari,
 Quod licuit vnum, filij hoc habeant patris.

Abiere: quæ nunc prima, quæ demum miser
 Postrema plangam! fumat, & lapsæ vetus
 Querela Solymæ est! polluit templi intimos
 Hostis recessus; ordo Pontificum sacer,
 Rex ipse, regum prole cum totâ perit;
 Captiua turba est. Regis elati minis
 Par sit potestas, cardines mundi vltimos
 Bello fatiget, nec suo perstet loco
 Immune cælum. Magne regnator Deum
 Tam lentus audis scelera! tam lentus vides
 Reges superbos! ceteri an quiduis patrant
 Impunè, nullo numinis læsi metu;
 Solique Iudæ dextera trifulcum gerit
 Vibratque telum? Comprime, ah! vocem dolor,
 Et ore dignos impio questus doma.
 Antè, antè placidi mille violatum est probris
 Nomen parentis, fœderi illudum sacro,
 Truncis litatum, iuris infractus vigor,
 Fas omne pulsum. Iustus Israël DEVS;
 Cùm plectit, & cùm parcit, ex æquo bonus.
 Maiore scelera nostra taxauit modo;
 At scelera nullum nostra seruarant modum,
 Nec te, superbo capite quæ terres Deos,
 Infana Babylon, mitius fatum manet.
 Diuina si quid cælitus veri canunt
 Responso vatum, si quid ad modulos lyræ
 Auctor futuri certus, atque idem inclytus
 Ieffæus armis: muta pendebunt tuis
 Nablia salictis, quando victoris soli
 Fluenta propter pascet Assyrium gregem
 Captiuus hospes; forsan & nuper suum
 Pecus ipse ducet. Patrium frustra melos
 Cantare iussus, quale, dum Sion stetit,
 Solymis sonabat, occinet festâ tibi
 Pro voce gemitum: Siccine, heu! sacra extero
 Prodamus hosti? deerat hoc vnum malis
 Cantare miseros. antè dediscat suas

Mea

Mea dextra chordas, antè lingua torrido
 Hærens palato vocis officium neget;
 Obliviosâ quàm mihi mente excidant
 Solymæ penates, inclytum & templi decus:
 Quàm mihi madentes vlla lux tergat genas,
 Nisi quæ Sionis mœnia & templi obrutas
 Restituet aras. Tu tamen cælo arbiter
 Qui cuncta cernis, reddere protervæ vicem
 Memento Idumæ, voce quæ nuper meos
 Stimulabat hostes: Vertite ex imo omnia;
 Eruite vel quod terra defossum tegit.
 Nec tibi, meretrix magna, quæ fastus meos
 Fastu premis maiore, vindex desuper
 Dormit seuerus. Aderit, ô! adsit dies,
 Victorque felix, paria qui nostris tibi
 Remetiatur præmia, & pueros siqui
 Raptos parentum frangat ad saxum impius,
 Matremque nato spargat exanimem suo.

CHORVS QVARTVS.

FILIAE SION.

SI pectus gemitu, brachia planctibus,
 Si riuus oculi sufficient nouis;
 Extremam focivæ dicite nœniam,
 Dum funus patriæ condimus vltimum.
 Huc mœstæ facies squalor, & orbitas,
 Funesti huc gemitus, huc iterum dolor
 Postremumque veni. Non solitis placet
 Cor figi stimulis; subde animo faces,
 Quas nec continuis pupula fletibus,
 Nec lapsu minuat temporis orbita.

En nudata tibi pectora soluimus,
 Et crinem patriæ puluere sordidum.
 En quæ multiplici funere liuidas
 Sulcauere manus vulnera per genas,
 Irritata nouo sanguine perfluunt.
 Ploratus oculi quod datis, est leue.
 Nil flendum solitis perpetimur modis:
 Salsas vulneribus vergite lacrymas,
 Et mixtim geminum per laceros mihi
 Vultus flumen eat. Sistite lugubrem
 Hic pompam, comites, caraque pignora.
 Molliri repidis vulnera fletibus,
 Componique decet parvula, dum calent,

Deaâ

Doctâ membra manu : findone cūm deest

Quâ regum tumulto corpora contegas,

Infelix pietas; pondus inutile

Peplum, barbarico stamine diditum,

Et fluxam cidari detrahe carbasum.

Cui tanto miseræ comimur ambitu?

Nimis, heu ! clari generis soboles,

Heu certa nimis ! accipe Princeps

Quæ prima tibi lamenta damus,

Quæ prima ferunt verbera planctus.

Accipe Iosia, qui ætate duos

Anteis fratres, qui morte duos:

Te supremâ voce ciemus

Solymis serò nate tuendis,

Citò formosæ nate parenti.

Misera heu mater ! nimis in luctus

Fecunda tuos, quæ te regio,

Quis victor habet ? Misera heu mater !

Seu tua nondum funera sentis,

Seu nota gemis : quis sollicitæ

Animum possit fallere matris?

Captiua parens, orba, infelix,

Vidua viui coniugis vxor,

Quos hîc gemitus, quæ verba dares,

Si tantus habet sua verba dolor?

Vos, ô comitum turba dolentūm,

Ite ad planctus, explete vices !

Dum mater abest; ite, sed illis

Quibus ipsa parens viribus ite.

Ianuba quantum potis es virgo,

Animo totam concipe matrem.

Innuba quantum satis es virgo,

Paribus matrem redde querelis.

Occidis eheu ! occidis eheu !

Tantum ad luctus ostense tuis

Puer infelix : quem spectabant

Sceptra secundum, mors spectabat

Impia primum. Tibi Davidis

Fortia populi gesta vouebant,

Salomonis opes, Iosia castos

Superūm cultus, dignos folio,

Dignos proavi nominæ mores.

Superi vanas risere preces,

Zephyrique lenes vota tulerunt.

Occidis eheu ! occidis eheu

Puer infelix ! tecumque omnes

Spes

Spes sub gelido marmore claudis.

Ades o nostri gaudia nuper
Splendorque chori, virgo puella:
Huc castus ades, nec turpe sinus
Tibi virgineos tetigisse puta.
Ades, & lacrymis implere meis,
Dum vulnus hians, faniemque premo.
Heu vulnus atrox! quo vita tibi,
Quo nostra omnis gloria fluxit.
Altum heu vulnus, nimiumque patens!

Oblitus eras in quem fureres
Dire fatelles, pueri quando
Impete tanto ruis in iugulum.
Formose puer, patere intonsus
Per colla fluens lactea crinis,
Non doctus acu, sed lege sua
Notos sese crispet in orbes.
Ora parentum confusa notis,
Lumina blandæ matris amores,
Lumina celsæ frontis honorem,
Claude æternis claudetenebris.

Nineum roseis iunge labellis
Propius dentem, strictius æquo
Ora terendit ultimus ardor.
Tende sub imum brachia pectus,
Sceptroque habiles belloque manus
Ad funebrem flecte decussim.

Sic compositum quodcumque tui est
Iosia ignoto redde sepulchro;
Patrium Assyrius diripit hostis.

Sic sic compositum condite Iosia
Quod mortale fuit: non violabilis
Pars nostri melior, vulneraque & necem
Tristesque inferias spiritus effugit.
Nequidquam solito carmine præficæ
Affantur positum corpus, & impio
Decertant animum iungere funeri:
Manes innocuos inter, & Abrahæ
Exceptus patrio est paruulus in sinu,
Securusque feri Nabuchodonosor
Æuum lætus agit.

Nec turpi Iosias occubuit nece;
Quem non Rex animi terruit impotens,
Elati tumidus nube supercilii,
Non pendente minax vulnere carnifex.

Alio luctus vertite vestros,

N

Alio

Alio planctus; sua iusta tulit
Lacrymasque puer de tribus vnus.

Qualis cupido sectus ab vngui
Flos veris honor (quem virginæ
Carpsere manus, dum quæque sibi
Sertum arguto pollice nectunt)
Cui sua nondam forma recessit,
Cui sua sensim forma recedit;
Nec enim tellus iam mater alit:
Talis vestros pueri vultus
Nunc candor habet, cedensque genis
Decor extremus quiddam solito
Plus more micat; ceu supremo
Natura parens munere funus
Dignata, nouos afflet honores.

Scilicet istæ timor armato
Memere manus esse tyranno,
Vix benè balbâ voce parentum
Pappare infans nomina doctus,
Scilicet olim bellâ moueret,
Patriæ quærens vbi fortè locus;
Sortisque memor quam nosse nequit.
Si tamen æquum tollere censes
Quidquid possit metui quondam;
Et idem iustum tutumque putas;
Enilmerodach, reliquamque tuæ
Spem tolle domus; hac lege licet,
Metui possunt, nempe Assyrius
Rex Sennacherib (dignus ab illo es
Tertius heres) iugulum natis
Dedit incautus; quasque colebat
Cernuus aras, victima maior
Sanguine sparfit,

Parcite longis turba querelis:
Fugit ardenti leuis hora rotâ,
Nec nisi furtim licet esse piis.
Conferte suos Iosæ fratres,
Donaque tumulo mittite raptim,
Qualia deceat mittere eaptas;
Non quæ Solymis stantibus olim
Traheret pompæ regius ordo.

Parui o manes, puri o manes,
Vmbraque nihil lucis egentes,
Læti ad plures ite Isacidæ;
Ite, & proavos visite reges.

Nihil ad funus conferre pius

Genitor

Genitor potuit carius istis :
 Oculi nostræ sidera gentis,
 Geminis pulsi sedibus orbes,
 Quorum ad nutus Proceres nuper
 Populique omnis turba tremebat,
 Ultima nostri fercula adeste,
 Non parua tamen fercula luctus.

Cardine verso crepuere fores:
 Adest tyrannus, & quidem irato gradu;
 Adhuc tumescit : ite diuersæ, anixæ,
 Et cara celeres pignora in tuto abdite.
 En barbarorum tota carnificum manus,
 Comitatus illo dignus, è foribus ruit.

ACTVS QVINTVS.

*Sedecias oculis effossis foras producitur,
 & Babylonem amandatur.*

NABUCHODONOSOR. SEDECIAE.

BENE est: abundè est. Solyma nunc tandè iacèt.
 Sic perfidorum decuit Ifacidum ultimas
 Spes quoque recidi, regiam ex imo domum
 Subruere : flecti quod nequit, frangi potest.
 Nunc anime regnas; nunc tibi nemo hostium
 Abiit inultus. Pudeat irarum Deos,
 Nostris deinceps Græcia, excluso Ioue,
 Adolebit aris; dicet Alciden suum;
 Cana nitentes populo impediēt comas,
 Regumque dextrâ stipitem ultorem geram.
 Vnam tamen deesse vindictæ queror
 Laudem beatæ : fuerat hæc populo palàm
 Manus probanda, non domi ocluso malè
 Perdenda virtus. Lictor huc vinum trahere
 Regis cadauer, sanguine natorum & suo
 Vulnere cruentum; Reblathis spectaculum,
 Rebellibusque nobile exemplum dabit.
 Audire miseri cominus questus placet.
 Vos facite Regem nemo vicinum indicet;
 Cæcisque totæ gressibus pateant viæ.
 SED. Quis cespitanti cogit incertum gradu
 Properare ductor? trahito quò lubitū est, sequor,
 Vel ad tyrannum. Quisquis es tamen, precor,
 Ne filiorum membra proculcem parens,
 Carusve sanguis lubricum fallat pedem.
 Violare furor est, ipsa quod tuto in loco

N 2

Natura

Natura posuit, fallor ? an tetri specus
 Iter est ad umbras, carcerisque antrum mei?
 Illuc eamus : cæcitas capiti impio
 Parum alta nox est, Quid malè hîc superas domos
 Funus, luesque oberro ? quid manes meos
 Et insepultas viuis exequias traho,
 Mihimet parentans ? reddite sepulchro suam,
 Ant rupis altæ condite abstrusum specu.
 Non ille primis solibus pateat locus,
 Non ille seris. quid mihi impendat diem
 Perdatque Phœbus ? Nocte non vnâ obrutus
 Liberior illic questibus vitam exigam,
 Et iusta genitor liberis soluam tribus
 Forfan inhumatis, la crymas oculi negent;
 Melius inanes sanguinem voluent genæ.
 Numquam coire patiar hac venas manu,
 Scrutabor vngui vulnera, & faniem extraham;
 Non alius imber hos magis luctus decet.

Heu me ! per ipsas vrbis ingredimur vias,
 Sentio, videmur : verba, quod possum, audio;
 Tandemque nostris aliquis ingemuit malis.
 Sen Medus ille est victor, & duro quoque
 Vel ab hoste pietas exprimit luctus suos;
 Siue est Hebræus, voce qui timidâ ingemit,
 Spectatque trunci triste simulacrum Ducis;
 Siue hunc & illum miseret, vtrumque alloquor.
 Mihi dare gemitus parcite, haud pro me queror.
 Dies ademptus, & patri ingesta orbitas,
 Sed tum videnti : vincla, carcer, seruitus,
 Vindicta levis est; ferre quod merui, fero.
 Nil ille lacero moueat è vultu cruor:
 Meus est : nocens est : alius hanc vestem imbuat,
 Patriumque nati sanguis infecit sinum;
 Innocuus aliquid iste virgineum rubet,
 Lacrymisque dignum : cæcus hoc etiam scio.
 Captiua turba, Filix heu ! quondam Sion,
 Lamenta , lacerum crinibus vulsis caput,
 Vestrosque planctus filij infantes petunt,
 Non pater iniquus. Perferam hanc molem mali,
 Clarisque nimium rebus euoluam miser
 Perplexæ nuper fata : præstabo fidem
 Vtrique vatum, ponè victrices rotas
 Cum pars triumphî magna Babylonem inuehar,
 Sed non videbo; luce ab amissâ hoc erit
 Solamen vnum. NAB. Macte diuinum caput,
 Oracla funde. SED, Ludimur ? an aures mihi

Violant

Violauit illinc hostis infandi sonus?
 Non ludor; hic est bellua: irarum nouos
 Suffigit animo redditus stimulos dolor.
 Fit omne rursus, & recrudescit nefas.
 Regum tyranne, sæculi exitium, lues,
 Coniua miles; fortis ad puerum necem,
 Sed patre retincto; sceptrum quid fœdas manu?
 Non tibi vetustum nobili à stirpe est genus,
 Tellure natus regum incestas decus.
 Solymam tui viccre, post pugnas tuum est,
 Puerum cruore ludere, & strata super
 Bellare mensa. NAB. Quis mei indicium facit?
 Luminibus orbi forsitan Apellæ vident?
 SED. Visu carentem cetera vt lateant satis,
 Tu non latebis. coge membratim mori
 Reliquos per artus, omne quò voces meant
 Iter recide: non tamen sensum tui
 Abstuleris vnuquã. Absiste qui noctem hanc regis,
 Solus sagaci nare deprendam feram,
 Frangamq; morfu. NAB. Quin tibi procacẽ prius
 Linguã hanc renelli iussero. SED. At vultu satis
 Tuam tacens munusque barbariem loquar.
 NAB. Moriere. SED. Quis me compotẽ voti facit?
 Non est tyrannus; moriar: ò lætum diem!
 Te, te vel vmbra Tartari erumpens specu,
 Te pater inultus prole cum totã petam:
 Stygiamque vibrans propius ac propius facem,
 Sequar vsque & vsque: nulla nox animum tibi
 Faciet quietum, nulla securum dies.
 NAB. Vmbas minare, spectra quæ cæci vident,
 Dum tibi superbo colla profubigam pede,
 Vinumque viuis ipse post currum traham.
 Curate famuli, tota Babylonem ocyus
 Pompa vt sequatur; iste prætentans viam
 Baculo senili, currui adiunctus meo,
 Diadema victi præferat regis notam.
 SED. Ibo, ibo, magne Ductor, & fortem manum,
 Clarumque facinus hisce testabor notis.
 Adeste populi, quosque sublimis videt
 Mundi Bootes cardinem ignauum premens,
 Et queis perustum verticem Phœbus rotã
 Propiore crispat. Nullus hæc taceat dies:
 Totisque sæclis audiam infelix pater,
 Dum tu tyrannus. Adsit, & vindex notet
 Quo te minorem gerere detrectas, DEVS,
 Suumque seruet liberis epulum tuis.

CAROLI MALAPERTII
 è Societate IESV
 DE VENTIS
 LIBER I.

*Quo tempestas describitur, quæ
 Festis Paschalibus in Belgio vi-
 cinisq; locis magnâ strage desa-
 uijt, anno M. DC. VI.*

INGENTES ventorum animos, æquataque
 passim

Tecta solo, vulsas imis radicibus ornos,
 Et maria aggeribus latè exundantia ruptis,
 Dicere fert animus. Tenui tu Spiritus aurâ
 Alme faue, dexterque meos illabere sensus:
 Pande mali causas; quo tandem à crimine pœnas
 Exigerent Superi: nec enim licuisse putandum est
 Indomitis tantum vestro sine numine monstros.

Lucidus aurato signabat vellere mensem,
 Romani pridem emeritus dux Corniger anni;
 Christiadae inferias Seruatorique sepulto
 Iusta dabant, fusi viduas de more per aras,
 Phœbe iterum reddēte dies, quos semper acerbos,
 Semper honoratos pleno vehit ardua curru:
 Cum bona plebs operata sacris lustralibus, omnem
 Eluitur scelerum labem, castusque Sacerdos
 Victori meritos rediuiuo instaurat honores.
 Hæc Pater omnipotens cælo sublimis ab alto
 Spectarat placidus, vultu quo sospitat orbem,
 Oceanoque hyemes & cælo nubila differt.
 Postera sed primo vix effulgebat Eo
 Orta dies, studiis aliò in contraria versi
 Mortales, quò quemque suus rapit ardor, honores
 Dimittunt & festa Deum, curisque profanis
 Inuigilāt. Inuenū hinc portis globus emicat ardēs

Altus equis, campoque celer se immittit aperto:
 Retia torta manu, densis venabula nodis,
 Quæque suo nomen fecit sibi fistula bombo:
 Fistula quam melius proavis incognita nostris!
 Est animus fixo nota ad diuortia gressu,
 Impavidum ferro pertundere cominus aprum;
 Aut tacitâ imbelles indagine cingere ceruos,
 Et timidas agitare feras, Superûmque Dei que
 Posterior cura est; nulla, aut abitura recurſat.
 Parte aliâ ciues altæ sub mœnibus vrbis
 Aut viridi longos metantur in æquore saltus,
 Aut iaculo & longè certant fallente sagittâ;
 Seu fixisse scopum placuit, seu fortè volucrem
 Exiguam, summis quam pertica nubibus infert.
 Victori pretium laus est; sua præmia laudi,
 Argento patera & cælatis aspera signis,
 Aut nitidæ spoliū peregrino ex alite cristæ.
 Turba fauet, densaque viri cinxere coronâ
 Visendi studio, pars & certare parati.
 Ilicet intereâ vacuas Orator ad aras
 Increpitat, creberque quatit sacra pulpita: rarus
 Oscitat auditor, somnoque ad singula nutat.
 Pars etiam, obscuri quæ turba est plurima vulgi.
 Prô scelus! in fœdis totum temulenta popinis
 Exhaustura diem, certatim pocula siccant
 Ad numerum, versaque altè cervice supini
 Annua iam Paschæ Christi que obliuia potant,
 Addidit hinc aliis animos & cornua Bacchus;
 Seu Bacchus, seu pingue zythû; mala iurgia feruēt.
 Area lymphati est permixta popina duelli,
 Arma quadræ, cyathi, durâque rigentia testâ
 Pocula, nectales depromptus culter in vsus.
 Mox aliis captatque pedes, linguamque reuinxit
 Infusus pater: arcta via est, quæ curribus ipsis
 Ampla patet, caput huc, illuc, & utroque vacillat;
 Obliquum titubata legunt vestigia Sigma.

Non tulit Omnipotens, iustasque exarsit in iras.
 Usque adeone tibi excidimus gens impia, nec te
 Religio vlla tenet? huc Nati nempe redibant
 Et positi luctus, & iam surgentis honores?
 Hac gemitus, hac spe lacrymas miseratus inanes
 Dignabar veniâ, ut quæ vix hesternæ piassent
 Sacra, nouis hodie cumulares crimina probris?
 Ut mea, quæ potui Paschalia dicere quondam,
 Orgia nunc Bacchi aspicerem, Circique furores?
 Scilicet ista DEVS tunc cessator Olympo

Dissimulatque volens, brutisque Ceraunia telis
 Nequidquam exagitat, cælo nec fulmina ab alto
 Infandum fandumque inter discrimina norunt.
 Non ita: quin meritis isthæci iam iam improba poenis
 Belgica dedisces, prius hanc quam visa recondant
 Astra diem: iuuat & nostrum furere ante furorem.
 Ite Noti; totas, iubeo, diffundite vires,
 Securosque mei nimium, nimiumque salutis
 Oblitos, memores faciat sua quemque ruina,
 Dixit, & in verbo laxo se carcere promunt
 Aeolij fratres, numeroque & viribus æqui,
 In Zephyros Eurus, Boreas moturus in Austros,
 Frontibus aduersis sese in certamina poscunt
 Discordes animæ, iussi que diurna pacisci
 Fœdera, vix pacti tandem focia agmina iungunt,
 Vnum omnes versi in rabiẽ, quã Phœbus anhelos
 Hiberno properat sub fidere mergere currus.
 Ergo ruunt misti, densique; & proxima frustra
 Aequora sulcantes, nullis tamen imbribus illam
 Prætexere diem, celeres neve humida cursus
 Nubila præpediant, siccis sunt faucibus Austri.
 Non liquidum cura est assurgere in æthera pennis;
 (Lenta regunt, & lenta regant sua flamina nubes,
 Liberior si quas subuexerit altius aër;)
 Fert furor in terras: in terras impete pronò
 Incubuerunt omnes: nec totum ingentibus orbem
 Flatibus obuoluunt, nostros, mirabile, fines
 Cladibus emensi, posito vel murmure fidunt,
 Aut eadem gyro in spatia breuiore recurrunt.
 Vt celer anclpiti bellator in agmine Parthus,
 Parthus equo fidens, versisque in terga sagittis
 Inuictus fugit, & victor, similisque fuganti
 Improvisus adest tergo, sequiturque sequentes.
 Horrebant magis atque magis stridoribus auræ
 Et sonitu siluæ, terrarumque ardua planctu:
 Respicio circum (liceat non vana referre)
 Arrexere comæ, gelidus formidine sanguis
 Corda subit pulsans: nec sat rationis in illâ
 Mente fuit, fuit illa tamen; visusque minari
 Triste aliquid, toruimque, mali iam cõscius æther.
 O DEVS! ô nullum, dixi, sit in omine pondus.
 Dilapsi vacuo paulatim ex æquore ciues
 Tuta petunt, Circi ludos & gaudia venti
 Vana ferunt, iuuenum cursus librataque saltu
 Corpora proturbant: nictat iaculator acuto
 Sarcitus fortunam oculo, sed mota sagittam

Fallit

Fallitavis, iussu nec seruat arundo tenorem.
 Interea lenibus primum proludere damnis
 Cœperat vrbe furor per culmina summa domorū,
 Ac veluti, totas olim dum colligit iras,
 Riualetu fremitu sparsaque lacelsit arenā
 Taurus, & attrito prurit iam in prælia cornu,
 Exspiransque fero geminam de pectore nubem
 Pascua nota petit: primis sic flatibus Euri
 Triste rudimentum, validæque exordia pugnae
 Exercent agiles; nam quæ fastigia iunctis
 Conueniunt tignis, & partes desuper imbrex
 Amplexus geminas coeuntia tecta coronat,
 Moliri incipiunt aditus, stragique futurae
 Arte parare viam, dum sese partibus imis
 Insinuant tenui spiramine, moxque reuulsa
 Abripiunt, vacuæque ferunt caua tegmina cælo:
 Inde alia ex aliis centum; regulisque per urbem,
 Inuisoque pluunt venti, non Iuppiter, imbre.
 Acrior hinc rabies excelsâ mole caminos
 Culminibus quatiens agit huc illucque labantes;
 Nec valido tantum obstant retinacula ferro,
 Quin collapsa ruant fumantia denique tectis
 Pondera, & ingentes pandant quam longa fenestras.
 Horum vnum ut fuerat, visum mirabile, totis
 Sedibus & summi depulsum vertice tecti,
 Restitit integrum; rapido sic turbine ventus
 Implicitum tulit, & crebros ubi torsit in orbes,
 Fixit humi rectum, toti spectacula vulgo.

Dum procul hæc rerum miror portenta, stupore
 Horroremque inter, validi sub fornice tecti:
 Fortè puer, vestemque luto vultusque decoros
 Fœdatus lacrymis, gressum celerabat anhelum,
 Radebatque viæ aduersâ regione latebras;
 Nec gemitu, nec sic duro securus ab imbrî.
 Aggredimur, foribusque volens succedit apertis.
 Combibere hinc lacrymas iussus, fariq; dolorem,
 Incipit: O caræ, ô frustra mea cura columbæ
 (Risimus, ille iterum in fletus) quo deniq; planctu,
 Heu miseræ! possim vestros æquare labores?
 Longius à tectis sulco tum pauca recenti
 Grana legebatis, nidis implumibus escas:
 Hæsitis nimium, nimiumque. Heu dira libido!
 Gratior est auibus quoque non concessa voluptas,
 Esca domi in promptu est, iuvat indulgere labori,
 Seminaque ignotos circum furtiua per agros
 Surripere, ast hodie certè constantia magno,

N;

Horre.

Horrebat validis stridens Aquilonibus æther,
 Cum procul esse domo sensi mea gaudia: curro,
 (Nec tenuit mater) postico elapsus, & amens
 Persequor hac illac, per devia rura, per hortos,
 Per salebras: at enim nec sibila nota palumbes
 Accipiunt, nec iam solito se tramite possunt
 Tollere sublimes, conatæ plurima frustra,
 Ut vaga transuersos dum carbasus excipit Austros,
 Nunc humiles tentare vias, nunc æthere celso
 Impetus ire fuit; non hæc, non illa recursum
 Aura dedit, rapiunt aliò in contraria venti.
 Illa hirsuta pedem, maculosa coloribus alas,
 Blandula, quæ tactus vltro affectaret heriles
 Sponte manum insistens, dum se tulit ardua cælo,
 Præcipiti compulsa noto saxa horrida contra
 Impete collisa est, animamque in nube reliquit.
 Hæc quâ non fuerat totâ fecundior vrbe,
 Aut dare concussis plausum felicior alis,
 Iam propè tata tenens, ingenti abrepta procellâ
 Præda (nefas, ciues!) alieno decidit horto.
 Furem etiâ in mediis quemquâ iuuat esse periclis?
 O facinus! noui has, Prætor quoque nouerit ædes;
 Faxo equidem haud longum farto lætentur inani.
 Talibus ardebat roseo puer ore querelis,
 Multa gemens casusque suos, volucrumque suarum.
 Nempe animos, dixi, tangunt sua damna minores,
 Sollicitos quantum nec regna labantia reges.

Fert alias longè interea lateque ruinas
 Iam grauior pestis: non vnâ in montibus ornâ
 Sollicitant Zephyri, filuis extrema minantur
 Excidia, aut extrema ferunt; radicibus imis
 Mille simul quercus ingentia corpora vertunt.
 Insternuntque solo, quasi si violentior amnis
 Aggeribus ruptis tenues affligat aristas.
 Vidi ego iam solis pomaria consita truncis,
 Brachia habet campi: mœsti sua quisque requirunt
 Agricola, aut hyemi saltem solatia duræ,
 Aut quos cura subit laudatâ ex arbore quondam
 Ligno infelici genitalem immittere ramum:
 Ver fauet, & libris oculos inolescere tempus.
 Et benè, quod frôdes gemmanti è cortice primum
 Rumpebant tunicas; vmbra si ramus opacâ
 Obstaret Zephyris, filuas & funditus omnia
 Vasta darent, feri carpissent poma nepotes.
 Heu genus innocuum! gens fraudû ignara doli que,
 Heu miseri! luitis dominorum admissa coloni,

Ecce

Ecce alibi proho nutant dum vertice pomi,
 Vos contra obnixi furcis, & viribus itis.
 Cum stabulis armenta chaos voluntur in vnum:
 Argillâ tenui congesta mapalia, & ipsi
 Arbuteo occumbunt intexti vimine muri.
 Aura leues verrit culmos, stipulamq; volantem:
 Pauperis at tuguri tantum non coadita busto,
 Prouida subduxit si quæ sua pignora mater,
 Stat misera, & passis inclamat crinibus ardens
 Incassum superos, imos; tot vota precesque
 Discerpunt, nulli superum exaudita, procellæ.

Nec minus urbanas venti grassantur in ædes,
 Effunduntque solo, quamquam sua mœnibus altis
 Culmina condensant, numeroq; & mole tenent se.
 Olli indignantes magno cum murmure circum
 Vestigant aditus, paruisque datura ruinam
 Culminibus latè turrata cacumina sternunt.

Sequanicæ quondam fuerat contermina ripæ
 Belgica, nunc contenta nouo discrimine, Ponto
 Extremos hominum Morinos, Francoque ruenti
 Obiicit Atrebatum, duris iam nobile bellis,
 Aufoniis einctus Cæsar cum Iulius armis
 Gallorum edomuit fortissima pectora Belgas.
 Christi paræ hîc templū solido de marmore surgit,
 Religione potens, donis, & numine Diuæ: (refulsit
 Templum augustum, ingens; vbi quondam in nube
 Nocte super mediâ, & cæli de vertice Virgo
 Ferre facem visa est, diræ medicamina pesti.
 Arthesios passim populos sacer ignis edebat:
 Fusus humi Antistes Superos in vota vocabat,
 Mortalique manu donum immortale recepit.
 Inde (fide maius) tot ceram in millia fudit,
 Tot fudere alij deinceps, funduntque minores,
 Auxilia in varios hodieque salubria morbos;
 Virgineum tamen illibato pondere donum
 Semper idem, semperq; nouum tot sæcula constat.
 Hac pariter casti seruarunt æde nepotes
 Quod pluit, & glebas olim fecundat inertes
 Manna (Stri lonensi iam tum res cognita Patri)
 Rigiacos diro vitiat cum fidere campos
 Agricolis inuisa lues, & letifer annus;
 Ni Superum rector duos miseratus agrestes,
 Frugiferam molli stipasset vellere nubem,
 Misissetque satis: quales struit vndique floccos,
 In tenues bombyx cum sese euiscerat artes:
 Tantus amor docti est operis: vix pollice Seres
 Arguto

Arguto relegend. fila impermixta puellæ:
 Tale fuit, quod Manna pij dixere coloni.
 Partem adytis posuere sacris, atque orbe remenso
 Festa redit veteris semper noua gratia facti.
 Templum olim magno positum molimine ad auras
 Arferat, & vasti per tigna calentia tecti
 Tam quoque voluebat scelerata incendia Caurus,
 Nunc iacet excelfo planum pro culmine culmen,
 Nec tegulas pudet ingenti mutasse metallo:
 Ardua murorum tamen hinc fastigia, & illinc
 Restiterant, flammæ saltem monumenta nefandæ.
 Hæc quoniam nudo superabant vertice, celsis
 Ardebant validi detrudere sedibus Furi;
 Occiduoque adeo templum quæ spectat Iberos,
 Magna ruit magnam cuspis factura ruinam.
 Tecta, trabes nexæ, quæ vi, quæ mole fatiscunt:
 Mox gemino fornix venientem pondere pestem
 Non tulit, & victâ terram compage petiuit:
 Dat gemitum tellus, cælum tonat omne tumultus;
 Immissis Boreas liber bacchatur habenis,
 Puluerem glomerans angusta per atria noctem.
 Quò ruitis furia? si crimina nostra piatis
 Vltrices, huc usque licet: quò tenditis vltra
 Sacrilegæ? damnis animos (si tanta libido est,
 Et furere usque placet) damnis satiate profanis.
 Heu mala! deuoto rabies truculentior igne,
 Qui veteris quondam depastus culmina templi,
 Horruerat temerare sacræ penetralia sedis.
 Parte aliâ mediæ turris circum imminet vrbi.
 Non tulit vlla caput cælo concinnior usquam:
 Martius hinc resonat terror, pridemque videri
 Francorum solitæ hinc acies, & candida signa,
 Dum gererent magni quondam bella horrida Reges.
 Nunc stabili (ô melius!) iuuxerunt fœdere dextras,
 Connubio pariter mixti, geminisque hymenæis.
 Vertice sublimi quæ marmora nexa coronam
 Immensam coeunt, nodum & curuantur in vnum,
 Stat Leo, monstrum ingens, qui ferrea, quātus & ipse
 Ferreus, aduersos vexilla obtendit in Austros.
 Scilicet hinc rabidæ stridunt immanè procellæ;
 Hinc Notus, hinc Aquilo, hinc alij, ceu cetera nusquam
 Bella vocent, omnes cuneum addensantur in vnum.
 Vicini excessere adytis, quibus ardua turris
 Desuper impendet, trepidi quò pondere vergat,
 Quam ruat in partem: miseris illa usque minatur
 Exitium, iam iamque dabat, nisi vertice ab alto

Laxasset sua signa Leo victoribus Austris,
 Hastile inflexum, & dextram miratus inermem.
 Longa procul longè vexilla abrepta metallo
 Infrangere viam; repetitis passibus æquant.
 Attoniti ciues pandi tria iugera ferri.
 Ergo aliò vertere aciem, & victricia venti
 Agmina; vicerunt quia sic vicisse videntur.

At non aërijs alibi fera murmura pinnis
 Temnere forte datum, & tanto superesse periculo.
 Quid Nervi? quid Athum Hannoniæ meruistis
 Athenæ?

Quid Grudiæ summi mulctatæ culmine recti?
 Totque aliæ truncis fœdatæ turribus vrbes?
 Nec vos, ô patrij Montes, pietasque fidesque
 Defensos dederint; vellent pietasque fidesque.

Flebat Athum, flebant Grudiæ tua funera Musæ,
 Iuste ô Pieridum iustissima cura Sororum,
 Belgarum decus ô Lipfi! sed morte quietus
 Componi placidâ, nec in hos superare fragores
 Debuerat iustus, quo pacis amantior alter
 Non fuit in Belgis, nec Pallados induit arma.
 Hannoniæ violas, Grudiæ date lilia Athenæ;
 Non alio posthac tantum surgetis alumno.

Est vbi perfractis rabies se infana fenestris
 Subter tecta ferat, totamq; à culmine molem
 Corripiat sursum, vacui ludibria cæli.
 Attoniti trepidant immisâ luce penates:
 At Zephyri (testata loquor) rectumque trabesque
 Aut medio posuere foro venalia, notis
 Aut procul à muris sublimè volantia portant
 Insuetum per iter, penitusque in valle recondunt.

Hic vbi defixâ miles vigil excubat hastâ,
 Sortitusque vices & propugnacula pernox,
 Perdius, æternâ muros statione iuetur,
 Parua domus steterat, subitos minimè ad imbres:
 Quales, dum patriam voluit totosque penates,
 Lapsibus impositas agit armentarius Afer.

Deseruere alij malè fida mapalia, solus
 Inque casâ celsoque audebat ab aggere VVallo
 Increpitans dictis vrgere procacibus Austros.
 Non tulit hoc animis tantumq; audere proteruum
 Dudum indignatus Boreas, tectumq; virumque,
 Horrendum infrendens, muri cum parte reuellit.
 Nec satis: incumbit lapso, pronumq; supinumq;
 Insanos rotat in gyros, nunc desuper vrgens
 Præcipitem barathro, nunc alta ad sidera raptum

Alternis

Alternis tollens: postem ille amplexus & hærens
 Vsq; tenet, tenuitq; (animos timor ipse ministrat)
 Et tandem incolumis campo subsedit aperto.
 Vix caput attollit, titubant vertigine sensus,
 Ignotusque sibi ignotam circumspicit urbem.
 Inde sui sensim memor, ingratusque salutis,
 Debeo nil vobis, dixit, mala murmura venti;
 Perdere quem vultis, nimium seruastis iniqui.

Tu quoq; Magne Ducu nostros Henrice tumultu
 Hausisti propior, cum bello & sanguine nullo
 Arma manu posuit Sedanum, culpamq; probrumq;
 Henrico (hoc vno poterat) victore redemit.
 Vidisse, & vicisse fuit; tantum instar in illo est.
 Non tamen hæc fuerat trucibus reuerentia ventis.
 Tu quoq; Magne Ducu stragis pars magna iaceret
 Effedani prudens vitares. Effeda semper,
 Effeda vitares, Henrice! hoc ipse monebat
 Sequana, deiectos placido cum gurgite Reges
 Agnouitque suos, & castis reddidit undis.

Ah miserum! in quantos seruabant fata dolores
 Pectora, tot pugnis, tot frustra erepta periculis,
 Pectora deuoto nimis, heu nimis obuia cultro!

His magis atque magis furie successibus ardent
 Exultantque alacres: palantia qualis in armis
 Agmina proturbat, totoque agit æquore victor.
 Sternere tecta piget; Superum ni cura resistat,
 Diluvio maria ac terras miscere laborent.

Belgica quæ gelidam iacet inclinata sub Arctos
 Oceanum & crebris habitant freta consita tempe
 Mattiacusque ferox, & iam tersâ aure Batavus:
 Ponto alibi Natura parens sua litora fecit,
 Aut rupem, aut latè tumulos squallentis arenæ.
 Vix humiles illic monstro allatrante tuetur
 Incola, vimineo quas condidit aggere ripas.
 Sæpè domum falsâ madidas aspergine vaccas
 Pastor agit; sæpè exigua medio æquore terra,
 Quoquò aciem flectat, pontum undique, & undique
 pontum

Prospicit assurgentem, & cærulea colla tumentem
 Securos faciunt tamē hæc quoq; murmura somnos
 Tanta sui, tanta est operum fiducia genti.
 Et videt, & furias agitur Neptunus in omnes:
 Rusticus hæc semper mea regna colonus habebit
 Illudetque diis, nostroque impunè tridentī
 Improbus? at non hæc hodie patiemur inulti.
 Dixerat: & triplici confertos culpide fluctus

Impi

Impiger exstimulat, simul hoc, simul incitat vltro
 Iam coniuratos ripam conuellere ventos.
 Terrarum exitio geminæ cælumque salumque
 Agglomerant pestes, animos dant flatibus vndæ
 Crispatæ alternis, animos dant fluctibus auræ,
 Ingentique ferunt cumulo, mox alter & alter
 Arietat in laceras immani pondere ripas.
 Nequidquam agricolæ, quæ moles victa dehiscit,
 Fascibus instaurant, intruso & cespite rimam.
 Nempe alibi saxo adnexus Pater ipse tridenti,
 Nereidum Phorciq; chorus, totq; humida pontæ
 Numina damnatum certant rescindere littus.
 Ceu cùm summa dies, atque illætabilis horror
 Extremum miseros vocat in certamina ciues;
 Hic simulant, vanisque vrgent assultibus hostes,
 Hic trepidâ obsessi murum cinxere coronâ:
 At iuuenum furtim lectissima corpora ductor
 Sortitus, tacito compleuit milite vallem,
 Inuisusque subit diuersæ moenibus vrbs,
 Arma manu exitiumque ferens. sic territat illinc,
 Hinc ferus incautos Neptunus inundat agrestes.
 Egregium verò & facti memorabile nomen,
 Victa dolo centum si rustica turba deorum est.
 It mare in ignotos effuso gurgite campos,
 Agmine conuoluens magno ripasque, virósque,
 Culminaque, attonitasq; feras, siluamq; reuulsam,
 Et pecus, & stabulū, stabuli pecorisq; magistrum;
 Omnia pontus habet, salsaque voragine versat.
 Naufraga per tumidos iactantur corpora fluctus:
 Tum quoq; complexu implicitæ (miserabile visu)
 Pignoribus matres, nec mors pia vincla resoluit.

At non vsque adeò Belgas exosus ad vnum
 Omnipotens genitor, totam vt pessumdare gentem,
 Aut sinat ire truces extrema per omnia Cauros.
 Millia tot puras tollunt ad sidera palinas,
 Tot Patriæ precibus pacti votisque salutem
 Sollicitant Diuos, onerantque altaria donis.
 Vincitur, & vinci Patris clementia gaudet;
 Attonitosque adeò populos miseratus ab alto,
 Iam placidus, Furias, inquit, compescite venti:
 Irarum satis est: satis ista superque notarint
 Excidia æternis Pascha indclebile fastis:
 Profit & hoc olim doctos meminisse nepotes.
 Dixit, & inuiti posuere ferocia sensim
 Corda Deo mulcente Noti: latebrisque relictis,
 Quisque suas relegit, pronâ iam luce, ruinas.

CAROLI

CAROLI MALAPERTII
 è Societate I E S V
 DE VENTIS
 LIBER II.

Quo de Ventorum origine & progressu differitur.

HACTENVS insanæ furias stragemque pro-
 cellæ
 Horruimus pauidi : liceat nunc denique longo
 Soluere corda metu, rerumque per abdita ductos
 Scrutari extremâ ventorum ab origine causas.
 Dicite Castalidum lectissima turba sororum,
 Quis furor in tantum tenues exfuscitet iras;
 Quid molli faciat duros in corpore motus.
 Dicite; fas vobis causas penetrare latentes,
 Cælestes animæ, miseræ nil lucis egentes:
 Nos dubij rerum, cæcisque ambagibus acti,
 Prætentamus iter, densisque erramus in vmbis.
 Corpora quæ primum stabili compage reuincta
 Ponderibus distincta suis, magna hospita magnam
 Mens habitans molem, toros illapsa per artus
 Vna eadem variis animat virtutibus orbem:
 Ac veluti (si parua licet componere magnis)
 Cum numerosa sonat docto sub pollice syrinx,
 A tergo famuli folles tolluntque sub auras,
 Alternisque premunt; immixtus voluitur aër
 Transtra per & forulos, spatiisque elapsus iniquis,
 Disparibus vocem calamis animamque ministrat.
 Sibilus argutum garrit, tuba clangit acutum,
 Mollior immemores rapit ærea fistula sensus;
 Tardior incessu Diuum per tecta remugit
 Bombus, & admistâ modulos gravitate minores
 Sustinet; adloquitur vocum concordia discors.
 Non aliter mundi varios Mens fusa per artus,
 Impign

Impigra diuersum, quæ cuique est indita virtus,
Vrget opus: quantumque vsquam Natura creatrix
Parturit, auxilio, & præfenti numine firmat.

Huic ne igitur tantos ventorum adscribere motus
Et vires placeat, totum vt conuoluere pontum

Et spatia immensam possint diffusa per æthram?

Ipsa quidem inter se multa vt prælia miscent

Corpora, seu calidis pressio pede frigida pugnent,

Seu discreta locis sine pondere habentia pondus,

Motibus aduersis summa ima ruantque ferantque:

At quoniã immenso tantum sese æquore pandit,

Qui propior terris mundum circumfluit humor,

Aerique sinus, quantum nec maxima possit

Fundere se virtus, quam noxia corpora tardant;

Corpora magna cident, campisque liquetibus urgent,

Aut DEVS, aut nullo concretæ corpore mentes.

Ni faciant, longo putrescere tanta necessum est

Corpora senta situ, vitiumque affundere viuis.

Ergo leues agitantque auras, & tota reuoluunt

Æquora, disiectasque vetant inolescere pestes.

Nam quid opus vnum toties damnare laborem,

Et refluui maris obscuras tentare latebras?

Quas malè tot sæclis infelix cura Sophorum

Persequitur causas, scis ipse, & scire fateris,

Non satis ancipites Naturæ euoluere cursus.

Vsque adeone piget propius res visere nostras

Cælestes animos, cælo vt lucentia ducant

Sidera sublimes, temnant mortalia? non hæc

Iussa dedit Rex idem hominū Diuūmq; repertor.

Quin potius (sic vera canunt oracula) nobis

Voluitur, & rerum series immensa laborat.

Sic scaperet quondam, quisquis fuit ille Sophorum,

Qui miser Euripi refluio se merfit in alueo.

Nunc quoque scitatur causas ignarus; at amnis

Itque reditque viam, & manes sub gurgite versat.

Si tamen Oceani tam certâ lege regressus

Hactenus imperiis varium & mutabile semper

Luna regit, neque vim occultâ terra ipsa retundit

Quanta potest, & quanta iacet, cum verterit orbē

Vesper, & oppositis noctem quoque diuidet Indis;

Cur non aura suos æstus, sua sidera norit?

Fas equidē & Zephyris genus altū accersere cælo;

Nec fuerint patri indecores, seu Iuppiter illis,

Sen Saturnus erit genitor, seu fidere ab vno

Ventorum nequeunt discordia semina nasci.

Ecquid enim potius? nec cælo ardentia defunt

O

Lumina,

Lumina, nec quisquam hæc, ut sint figmenta, refellat.

An celeri potius rapitur vertigine Olympus,
Instigatque Notos, conuoluitque æthera secum?
Ut teres intortâ turbo dum fertur habenâ,
Dant animos pueri, pendentque in verbera circum,
Ictibus ille ferox procursu concitat auras,
Et totidem implicitas secum contorquet in orbes,

Forſitan & ventum terræ omniparentis alumnum
Crediderit quisquam, & priſca eſt pro teſte ve-
tuſtas;

Fama licet longis propè nunc aboleuerit annis.
Namque ubi terrigenas immania corpora fratres
Ignibus Altitonans, & montibus inſuper altis
Obruit: antiquos necdum ſatiata dolores
Magna parens, luſtuque nouo iam ſaucia pectus,
Ne tamen hos Superi tantum iactate triumphos,
Sunt ſecunda mihi bellorum viſcera, dixit:
Moſtra dabo, fratresq; alios, quibus æthere ab alto
Gorgoneam fruſtrâ prætenderit ægida Pallas;
Auſuros ipſumque Iouem, tela inter & ignes
Fulmineos, liquido pauitante impellere cælo.
Nec mora, qui cæcis olim torpebat in antris,
In Zephyros vapor omnis abit; maternaq; primum
Circu clauſtra fremunt moſtra indignata tenebras;
Aeternis trepidat concuſſus ſedibus orbis,
Succutiunt quoties imis fera terga cauernis.
Ipſa parens partu in tanto gemebunda laborat,
Viſceribusque Notos exſpirat ad æthera ruptis
Iam validos, iam iamq; hyemes miſcere paratos.
Inde ferunt pigrumq; lacum graueolentis Auerni,
Aetnamq; Liparamq; & celſâ mole Chimæras,
Totque alibi nigrâ patuiſſe voragine fauces:
Quas modò vel flammis incenderentubila cernas,
Aetheriis Stygios dum miſcent ignibus ignes;
Nunc ſonitu miſtam horrendo glomerare fauillâ,
Turbinèque, & ſaxis cælum pulſare reuulſis.

Talia fama recens, nec noſtro antiquior æuo,
Exhalafſe Erebo cinerem ſpiracula narrat,
Hic ubi non vnum denſâ caligine ſolem
Pumiceæ nubes cælum eripuerunt diemque
Maurorum ex oculis: Phœbum quoque primas
adorat

Maurus ad Auroram, trans & Garamantas & In-
dos,

Gens effræna virum; per ludam ſpicula vibrant

In latus innocuum, nocituraque toxica miscent:
 Nulli fastuò sceleratam insistere terram.
 At meritas Superis poenas, & digna scelesti
 Supplicia expendant, quoties Acheronte sub imo
 Tartareos Pluto iubet expurgare caminos
 Tisiphonen dirarumque agmina tota sororum.
 Illæ instant operi haud segnes, pallasque reuinctæ
 Sanguineas, dextrâ horrendum posuere flagellum,
 Partitæque locum, quâ se suspectus ad auras
 Faucibus exesis aperit, cinerem, cineremque
 Sulphureum eiectant, torquentque liquentia saxa:
 Intremittit, & tantâ penitus vi Maurica tellus.
 Ictibus assultat, refugitque exterrita Thetys.
 Interea siccâ ningit cælum omne pruinâ,
 Exæquatque vias tectis, pecudumque per agros
 Obruit, & busto viuientia corpora condit.
 Parte aliâ antennas ventis intendit Iberus,
 Præcipitatque moras, remis adnixus & aurâ
 Hospitium infidum & pollutam linquere terram,
 Nec fugit ille satis; remos, & lintea puluis
 Degrauat, inuisoque gemit sub pondere puppis.
 Nempe alios olim caua robora fundat in vltus
 Nauita, nec cineres immensa per æquora vector
 Iuerit extremi quæsitum è finibus orbis.

Est vbi præcipiti tellus abscessit hiatu
 Feta vterum, semperque Notæ fecunda recenti:
 Non impunè feret, si fortè laceßere saxo
 Ausus erit quisquam, pro saxo namque procellam
 Continuò reuomat, typhumque immanè frementē.
 Heu fuge quicumque es; nullum te seruet asylum.
 Quin vbi pacato siluerunt æthere venti,
 Siuarumque comis campisque patentibus aër
 Incubat ignauus, cælo æquora tota quieto
 Dissiliunt, penitusque vadis excita profundis
 Vnda furens æstu mistas eructat arenas.
 Nempe per occultos imæ telluris hiatus
 Huc sese immittunt Zephyri, & dum tendere ad
 auras

Cogit amor lucis, pontum versantque ruuntque.

His ergo è latebris forsan cælique marisque
 Perflantur liquidi, quaquâ patet area, tractus:
 Nam si immota locis non tantum mole suâ stant
 Aequoraque & terræ, quin subdita flamina latè
 Aequoraque, & terras, sursum eluctantia vibrent;
 Quidni agitent totis per purum immissa quadrigis
 Sponte leues auras, nimiumque volubile corpus?

Nec te prætereâ tacitum, aut tua dogmata Musas
 Magne Stagirites vñquam celebrasse pudebit.
 Hoc erat alma mihi dudum quod vellicat aurem
 Melpomene: Potuítne tibi tuus ille Magister
 Excidere ingrato Sophiæ qui maximus auctor
 Nuper erat? Parce ô, dixi, mihi maximus ille,
 Musa, fuit nuper, sed erit mihi maximus olim.
 Nûc quoq; nō temerè est magni quodd sēsa Sophi-
 Condita seruabā summā dicenda Camœnā. (stæ

Tempora qui rebus statuit metâque caducis
 Phoebus, & ardenti collustrat lampade terras,
 Lumine frigus iners, & mundi decoquit humorem,
 Aetherium inspirans aurai simplicis ignem.
 Nec patulo falsos tantum bibit æquore fluctus;
 Sed tenues subit in venas, & hiantia laxat
 Spira menta, leuis veniat quâ fumus ad auras,
 Humidus in grauidas glomeratur frigore nubes:
 At calido cursum qui semine ficcior vrget
 Ventus erit, medio cum frigus in æthere contrâ
 Agmina densabit, Zephyrumq; retundet anhelum,
 Cui sua spondebat iam cælum & sidera virtus.
 Hoc cauet, atque aditus obiecto frigore prudens
 Iuppiter obuallat, superique impune quieti,
 Supra hyemis Boreæq; minas, lenta otia ducunt.
 Emicat ille ardens iterumque iterumq;, sed altos
 Acris hyems animos latè interfusa coercet.
 Ergo latus petit indignans, camposque liquentes
 Turbat agens secum, quâ pronior impetus: vt cum
 Oppositos frustra in scopulos impegit annis,
 Spumea saxa sonant, suaque in vestigia retrò
 Vorticibus redit, illisumque reuoluitur agmen:
 Gurgite mox ruit obliquo, cæcumque per imas
 Quærit iter valles. Cursu non segnior illo
 Curuatis ventus spatiis supera alta pererrat:
 Orbe sed in tanto possit via recta videri.
 Ac velut exiguum nullo qui nomine fontem
 Pauper aquæ riuus saxa inter garrula linquit,
 Hinc focias atque hinc paulatim conuocat vndas;
 Fitque deum de gente aliquis, seu turbidus Ister
 Seu Tybris pater, aut Rhodanus, Rhenusve bi-
 cornis,
 Vorticibusque minax pontem ripasque recusat,
 Quem facili auderes quondam transmittere saltus;
 Sic tenui primum ventus qui sibilat aurâ,
 Alludensque alibi foliis innoxius ibat,
 Post etiam validis metuendus inhorruit ornis.

Si tamen augescunt animis vt cursibus Austri,
 Atque vbi iam nostrum dimorunt aëra, nostro
 Proximus, huic deinceps alter succedit, & alter;
 Iam quis erit modus? an series æterna mouetur,
 Atque alia ex aliis numquam reditura trahuntur
 Corpora in immensum? redeantne voluta per orbē
 Vna eadem, totas ventorum vt sibilus omnis
 Circumeat terras? num mundi extrema vacillant,
 Et spatiis nutant his alternantia & illis?
 Ni vacuum cæli propius conuexa putamus,
 Atque alibi mixtum, quo corpora pulsa subintrēt.

Hic mihi de nihilo quis credat? nascitur ingens
 Historia, & nulli vatum celebrata priorum:
 Aggrediar tamen; & qui te malè scrupulus angit,
 Eripiam paucis, si quid mea carmina possunt.
 Ante chaos ternamque Hecaten, & quidquid vbi-
 que est,

Extra anni solisque vias iacet area, cælo
 Altior & superis, nullus quam circulus ambit,
 Nullum habitat corpus: loca nocte silentia latē
 Cimmeriæ obnubunt tenebræ, tenuesq; per umbras
 Et Nihil & Vacuum fuscis circumuolat alis.
 Hic, dum corporeis visum est excedere ab oris,
 Sidereæ puro spatiantur in æquore mentes,
 Et stadia & cursus signant; si credere dignum est.
 An potius vigilum sunt somnia vana Sophorum,
 Surgere dum gestit mens extra corpora, seque
 Ipsa sibi pugnans, tenebroso in corpore versat,
 Aërâque, atque aliam fingit trans sidera noctem?
 Hic ego crediderim bellare duella Thraſones,
 Agminaque & totas vento difflare phalanges:
 Hic habitare animos, portâ quos missus eburnâ
 Somnus inops rerum, & mentis mala gaudia pa-
 ſcunt;

Aut quibus ad vinum infedit febris acta cerebrū.
 Cum simulacra vident miris malè compta figuris.
 His solitum in spatiis Phœbi conscendere currus,
 Cum soles geminos, cum bis Cadmeia Pentheus
 Mœnia miratur; furiisque agitatus Orestes
 Nequidquam vltlices ferro diuerberat umbras.
 Ecquid enim in nihilo & vacuis discurrere campis
 Posse rear, nisi Nil ipsum? nam mobile nullum
 Aptius inuenias, nihili quando æquor arandum est.
 Quisquis enim censet corpus per inane cieri,
 Fare age, quæ nihili partes? vbi sistere motum,
 Vnde venire iubes? cursus quicumque parerur,

Carceribus, metis, spatio medio, atque supremo,
Credo opus est: sed enim in totidem dispescere
campi

Iugera qui poteris Nihilum, cui non fuit umquam
Aut agri modus, aut census? quove obsecro dices
In Nihilo partem à primâ differre secundam?

An re aliquâ? verum nihili pars vtraque nil est,
An nihilo? ut possit primâ de parte negari, (es,
Quod nequeat de parte aliâ? nâ sic quoque frustra
Namque age, si primâ nonnulla negatio quadrat,
Non tamen & reliquis; certè his, nolisse, velisse,
Conueniet res ipsa, nequit quæ iure negari:

Atque adeò nihilum esse aliquid te iudice fiet.
Nec minùs ille animi est falsus, qui corpora fingit
Corporibus disiuncta magis distare minùsve,
Maiore ut vacuum, aut breuiore abscessit hiatu.
Scilicet inter quæ nihil est, distare putabo;
Et nihilum nihilo credam fas dicere maius.

Hoc vetuit (ni mens multorum læua fuisset)
Naturæ ille sagax Genius, quæ audire magistrum
Iure soles, imum nihili, nihilique supremum
Cum diuersa negat; quando interualla locorum,
Et spatia haud aliud censet, quàm corporis ipsam
Molem interiecti; vario ut sub nomine res sint
Vna, interuallum, spatium, distantia, corpus!
At tibi pro meritis Superi plagote rependant
Grammaticæ, à doctis primus qui transfuga ca-
stris

Commento longè digressus in aua longo es,
Plus totâ exerrans cæli regione per umbras,
Per tenues Nihili tractus, & tristia regna.
Quisquam hodie vanum auctorem per inane se-
cutus,

Damnata instaurat vigilantû hæc somnia? quisquam
Internos fingitque locos, clauoque trabali
Partibus in nihili immotis firmare laborat?
Vos quibus à vero nondum hæc in ludicra mēs est
Versa retrò, vulgi quos nondum fascinat error,
Corporeis, moneo, tantum ne fidite spectris.
At geminas rerum pestes, Vacuumque, Nihilque,
Porticibus, totoque Sophi proscribite ludo.
Hoc velit, & magno Natura optauerit emptum:
Odit enim vacuum alma parens. cane peius & au-
gu.

Eluditque dolo monstrum, aut vim viribus exit,
Infidias si quando aut vim molitur apertam,

Et

Et vetitis rerum tentat se immittere regnis.
 Vidisti nitidum in marmor cū fortē lacunas
 Verterit adstrictas Boreæ penetrabile frigus,
 Vt solidæ absistant vasorum in fragmina crustæ?
 Quin si aditum flabris, & hiantia clauferis ora,
 Quā ducunt animam folles, nā brachia frustra
 Intendis diuersa, sinusque extendere certas;
 Dissiliant prius. hostiles nempe optima bello
 Natura infidias, vacuumque irrumpere sensit.
 Nec putat indignum, natorum corpora mater
 Si laniet; tanti est informe auertere monstrum.
 Nemo igitur vacuos cæli trans lucida fingat
 Tempia locos, mundi per quos nutantia ventus
 Mœnia disiciat; mundum hæc immota coercēt,
 Nec vis vlla queat propellere sedibus orbem,
 Si nusquam sedet, & nusquam est quò tendere
 possit.

Nemo iterū sapiens vacuum citra ardua credat
 Sidera, lucentemque Hecaten, quò mota recedant
 Corpora; quin potius nusquam vt consistere pesti
 Exosæ liceat, contra quam pondere vergant
 Aut sursum grauiā, aut tendant leuiora deorsum.
 Inde putant, quorum melior sententia menti,
 Longius impelli quæ vi proiecta feruntur.
 Vt cū excussa procul Balearis verberē fundæ
 Saxa inimica volāt, liquefacti aut pondera plumbi.
 Nam teretem quisquis circum caput egit habenā,
 Aëra vicinum mouit, qui turbine factō
 Impulit ipse alium, atque alias hic incitat auras.
 Nec minus intercā Naturæ sedulus ardor,
 A tergo spatium pulsū dum corporis implet,
 Longius extrudit, cœpit quodcumque moueri.
 Vt nequeat sonipes cursu iam effusus anhelō
 Sistere continuò iussus; nam longis auræ
 Inuitum impellunt, dum primas audit habenas:
 Non aliter quoque diā parens vim sufficit Austris,
 Corporibus dum ponē sequax fugientibus instat.
 Confertis acies veluti cū fertur in hostem
 Ordinibus, premitur pede pes, truditq; virum vir.
 Ac veluti placidæ per stagna immota paludis,
 Inclusus vapor atherias cū surgit ad auras,
 (Seu pueri turbant iniectis æquora saxi)
 Scinditur, inque sinus curuo sese agmine fundit
 Vnda vndam fugiens, alternique orbibus orbes;
 Inscia miratur numeratque volumina, pubes:
 Mobilior sese plures sic aura per orbes

4

Circinat

Circinat undanti similis, cum flamine ventus
 Impulerit tenui; & quoties nouus impetus ornos
 Verberat allapsu, perque interualla reinugit
 Africus, aërios possis tot dicere fluctus.
 Non tamen aut spatium ventus sine fine pererrat,
 Aut redit in sese, spirisque ingentibus ambit
 Solis vtramque domum: gelido nam sæpè sub axe
 Hic Boreas furit, aut siccis perflamur ab Euris,
 Africa dum Zephyris pluuioque madescit ab Au-
 stro.

Vtque duo immensum permensi fluctibus Isth-
 mum

Oceani incurrunt; aut magno sulphureus Nar
 Miscet agens fluuiio nomen periturus & undas,
 Sequæ alio flauum mirabitur agmine Tybrim:
 Sic Boreas illic verso fit nomine Caurus,
 Degeneransque loci in vitium, geniumque superbi
 Victoris, tepidis pestem pulmonibus afflat.
 Fac tamen & nullos inter se motibus Austros
 Oppetere aduersis; fessi quandoque resident.
 Nempe etiam monstris dixit sua fata Deum Rex;
 Quique capit vires, vires quoque perdit eundo,
 Et tenuem exhalans vanescit ventus in æthram,
 At dum feruet hyems, & plenas spiritus Euris
 Sufficit in buccas, illic se densior aër
 Cogit in angustum, quò compulit impetus auras;
 Parte aliâ laxatque sinus, laxosque relictum
 Explicat in spatium. Naturæ prouidus auctor
 Has artes docuit, queis tenuia corpora cedunt
 Succeduntque alijs, vacuumque à finibus arcent,

Hac mihi Musa tenus tantæ Tolatia cladis,
 Hoc saltem, vires animumque in carmina fecit.
 Plura velit, sed plura negat fas discere quemquam:
 Namque, ait, ipse DEVS thesauris condit in imis,
 Promit & inde Notos; at quâ ratione, quibusve
 E rerum latebris, quærant, quærentque Sophistæ.

CAROLI MALAPERTII
 è Societate I E S V
 CHRISTVS
 PATIENS.

ELEGIA I.

Cœna ultima.

MUSA quid huc properas lugubri in fyr-
 mate? frustra es:

Non facit ad luctus nœnia docta meos.
 Huc lacrymæ, huc densi sine lege, sine ordine plan-
 Ad numerum tantus respuit ire dolor. (ctus:
 Formosi luctum Ionathæ Iesseius Heros
 Fatidicæ possit fallere voce lyræ.
 Ad numerum gemitus Solymæ inter busta profun-
 Lamento Vates nobilis ille suo. (dat
 Compositis fac posse modis mortalia plangi
 Funera, cum flendi de grege turba sumus.
 At numeros frustra, modulofque in morte requiris,
 Quæ caret exemplo, quæ caret vna modo.
 Scilicet arguto cane carmine; flebile quando
 Christus ab infami stipite pendet onus.
 Ah! melius Domini obtutu defixus, & harens,
 Liqueret æternis attenuandus aquis.
 Sanguineas aut mî lacrymas I E S V elice, toto
 Si tibi sanguineum corpore flumen ijt.
 Tuque adeo quicumque meos bibis, ingeme mixtis
 Questibus; hîc agitur res tua, quisquis homo es.
 Non sola est Iudæa nocens; nos cædis iniquæ
 Præbuimus causam, præbuit illa manum.
 At tibi si tanti est mœstam quoq; iungere lessum,
 I, patior, lacrymis præcine Musa meis.
 Præcine vel frustra: post raptum funere Christum,
 Iam minimum nostri est perdere verba mali.

O S

FESTA

218 CAROLI MALAPERTII
 FESTA aderant, agni properataque fercula tosti;
 Et qui lege volunt azyma crusta dies.
 Cura fuit patrios seruari ex ordine ritus,
 Impleri & rebus symbola prisca nouis.
 Discipuli Paschæ præeunt pars iussa parando,
 Pars Domini cingunt ambitiosa latus.
 Ignotam venere domum, data signa secuti,
 Et sibi non stratis accubere toris.
 Hic ubi tot ritus antiquatura cruentos
 Vna tot antiquis victima maior erat.
 Mira canam; procul impuri, procul este profani:
 Vera canam, veri vix habitura fidem.
 Magnus ubi præijt tunc primum verba Sacerdos
 Mystica, mortali vix referenda sono:
 Panis abest viuos Christi conuersus in artus,
 Et quæ nota putes pocula, sanguis erant.
 Certa fides, fidei quam firmat idoneus auctor,
 Quæ posuit rerum soluere iura potens.
 Nunc quoque conuiuas idem indiuisus in omnes
 Diditur, orbiculo dissimulante Deum.
 Diditur, & totis tot per miracula sæclis
 Aeternum ipse sui pignus amoris erit.
 Proditor interea sceleratus prodere pergit,
 Ipse palam certo proditus indicio;
 Dum ventura suis Christus fata ordine pandit,
 Et quo quodque ferant, quo fugiantve modo.
 Præscius ergo mali cupidusque, nouissima Matri
 Verba facit; Solyinæ nam comes illa fuit.
 Arctius extremis Nati complexibus hærens,
 Vix tulit acceptum reddere Virgo vale.
 Si merni sperare, feram hunc ego Nate dolorem,
 Dixit, & in gemitus vltima verba cadunt.
 Immeritos sed ferre iuuat, quod ferre necessum est;
 Nam tibi nec merito mors venit illa tuo.
 Tu quod ferre iubes, animo da ferre volenti,
 Magne Pater; sequimur quò tua iussa vocant.
 Ergo vale: figit lacrymis humentia Nato
 Oscula, maternis miscuit ille suas.
 Maeste animi, dixit, tantillum hoc robore Mater
 Optima, vix ternis orba diebus eris.

ELEGIA II.

Oratio in Horto.

NOX erat, inq; vicem plenis tū cornibus ibat
 Cynthia fraternis æmula luminibus.
 Surgi.

Surgitur, & tacito comitatus ab agmine Christus
 Scandit Oliueti quæ iuga nomen habent:
 Hortus vbi. à Solymis paulum iam colle reducto,
 Umbriferisque frequens surgit oliua comis.
 Secessum hîc lacrymis, & amica silentia nactus,
 Innocuas supplex tollit ad astra manus.
 Vt subiêre animo pœnarum mille figuræ,
 Sputa, flagella, alapæ, vincula, spina, cruces;
 Vt scelerum facies spectra horrida circumspexit,
 Cunctaque in infantis crimina missa caput;
 Ingemuit tristi mentem formidine pressus:
 Si videas, scires indoluisse D E V M.
 Imbre fluunt oculi, reliquos it sudor in artus;
 Sed lacrymæ sanguis, sudor & ille fuit.
 Magne Pater, dixit, poterat tibi sanguinis haustum
 Esse satis, Nati si fuit ille tui.
 Ferre extrema iubes? hi sunt extrema dolores:
 Pænè fugit tanti vita timore mali.
 Si tamen est sudasse parum, fundique cruorem
 Innocuum flagris vulneribusque placet;
 Nulla mora est: etiam post funera, si quid in imo
 Pectore erit reliquum, cuspis adacta bibat.
 Audierat Pater, & Natum miseratus, ab alto
 Aligerum allabi protinus axe iubet;
 Solarique ægrum (quamquam non mollia ferret
 Iussa) & sanguineo tergere ab imbre genas.
 Christe quid è cælo quæris solatia? vires
 Vt caderes fortis defuerântne D E O?
 Ah! video; ipse tibi solatia demis, vt altè
 Nostram hominum possis indoluisse vicem.

E L E G I A I I I.

Comprehensio.

SED quid pulsa pedû tremuit sub pondere tellus?
 Vnde micant dubiâ tot mihi nocte faces?
 Fallor? an arma sonant? non fallimur, arma propin.
 Quà Solymæ tritû semita monstrat iter. (quant
 Hostis habet muros? an turbant sacra Latini,
 Pascha nec antiquis ritibus ire sinunt?
 Audio: sollicito submurmurat omnis I E S V M
 Turba sono; Hic, aiunt, præda tenetur, adest.
 Audiit & Christus, venientiaque occupat vltro
 Agmina, iam certam certus adire necem.
 Quò ruitis ciues? coràm quem quæritis adsum:
 Nil opus est aditus cingere, nulla fuga est.
 Dixe.

Dixerat, & verbo prostratum corruit agmen,
 Et toto latam tergo planxit humum.
 Fit sonitus, trepidant concusso vertice frondes,
 Dissiectæque faces, sparsæque tela iacent.
 Acrius audaces surgunt sine viribus iræ;
 Durius imbelles in sua terga ruunt.
 Persistunt tamen: eripuit furor, iraque mentem;
 Sentit, & eiurat turba scelestæ Deum.
 Addit & ipse animos Iudas, dux agminis ille est,
 Et Domino vel sic obuius ire tulit.
 Præ scelus! amplexus iungit, solitasque Magistro
 Blanditias fœdo perfidus ore facit.
 Hoc fuerat prædæ signum; simulataque pacis
 Oscula, sunt tantæ tessera perfidiæ.
 Ergo cohors toto in Christum furiata cucurrit
 Impete, tunc nullas denique passa moras.
 Mille simul tenuere manus, vni vndique mille
 Certatim iniiciunt vincula, mille trahunt.
 Induit hic strictis nihil oblustantia nodis
 Brachia, cervicem funibus ille premit.
 Implicat ille comas læuâ, auersasque retorquet,
 Audaci mentum vellicat ille manu.
 Ac veluti ceruum cum terret odora canum vis,
 Insonuit cornu, consonat omne nemus:
 Ille modò pedibus campum transmittit apertum,
 Nunc dumeta celer per sinuosa volat!
 Vicinus legit obtortos canis impiger orbes,
 Quotque præit ceruus, tot subit ille vias:
 Donec hians saltu immisit se viuulus Vmber,
 Fixit & ardentem dente tenace feram.
 Tum verò omne ruit vulgus, tenet auribus ille,
 Hic pedibus, guttur dentibus ille premit;
 Denique de toto vacua est pars corpore nulla,
 Totque simul rictus vix fera tanta capit.
 Vndique sic Christum prehendunt aut prendere cer-
 Harpyiæ: pretium vel tetigisse fuit. (tant
 At vos ætheriæ quin iungitis agmina Mentes?
 Quid nimum lentæ turba sedetis iners?
 Huc agite, & Regem vobis defendite raptum;
 Si decus est vestri, si caput ille chori.
 Nil agimus miseri; cælo cessatur ab alto,
 Et socij captant, quâ via facta, fugam.
 Quò raperis Simon? ferrum quid inutile stringis?
 In cuneos Samson vix bene solus eat.
 It tamen, & toto sublatum surgit in ensen
 Robore, vix capiti proxime Malche tuo.

Occi.

Occideras: sed enim paulum dum vertice aberrat,
 Auriculam turpi vulnere dextra tulit.
 Nec satis: audebat medium moriturus in agmen,
 Cum Deus audentem condere tela iubet.
 Non iam tempus eget, Petre, defensoribus istis:
 Sternere cum possim voce, quid arma paras?
 Nunc quoniam magni hic sunt mandata Parentis,
 Quæ me cumque manent tristia, ferre decet.
 Sic ait, & truncis aurem ceruicibus aptat,
 Ceruicique salus applicuisse fuit.
 Non tamè his possunt mitescere pectora monstria,
 Pectora Caucasij asperiora iugis.
 Verberibus tundunt, sed blandior ille redhostit;
 Adijciunt diras, mitia verba D E V S.
 Impediunt vinclis, sed strictæ ad cetera, stringi,
 Ne misero profint, non potuere manus.
 Ite truces animæ! mala gens! dux proditor ista
 Dignus erat turmâ, turmaque digna duce.

ELEGIA IIII.

Deductio ad Caipham, & nocturna contumelia.

NOCTVRNO intercâ Scribæ coïere Senatu,
 Et pressis iras dentibus exacuunt:
 Omnem auidi captare sonum, ceu peruigil auceps
 Sollicitâ ad teretes excubat aure plagas.
 Sæpè nimis segnes cupidi dixere ministros,
 Sæpè nimis longas increpuere moras.
 Præcipitant tamen hi celeres, raptantq; sequentem,
 Vincula si iustis passibus ire sinant.
 Quâ licet obsequitur Christus, gressuque secundat,
 Seu trahit hinc miles, seu magis inde rapit.
 Iam Caiphæ resonant totæ clamoribus ædes,
 Pontifices plausu lætitiaque fremunt.
 Vnius exitio, discordes cetera, fecit
 Impietas animis consilijque pares.
 Vox vna est capiti inuiso præfigere Theta:
 Ducitur, & misero est causa peracta reo.
 Constiterat medius; placido reuerentia vultu,
 Plurimus & roseo splenduit ore decor.
 Mille subornati iurant mendacia testes,
 Sed malè consutis non satis apta dolis.
 Audit, & immoto Christus satis ore refellit
 Crimina in auctores digna redire suos.
 Tum Caiphæ; Vigiles æterni numinis aras
 Testor, ait, posthac sit tacuisse nefas.

Tunc

Tūne DEI soboles, magnum Patris incrementum
 Quod populi nimium credula turba canunt?
 Annuerat: Scribæ tunicis à pectore ruptis,
 Hinc scelus, exclamant, abripe, morte luat.
 Nec mora, funestâ surgit cum voce Senatus;
 Redditur & vinclis opprobrijsque D E V S.
 Quis mihi nunc memoret tot dira, ô Christe,
 Quos tibi certatim turba proterua tulit? (istis)
 Cum reliquas longæ tua per ludibria noctis,
 Falleret excubias triste satellitium:
 Cum teneras duro quateret tibi verbere malas
 Undique squammato flexilis ære manus:
 Lumina velatum cum diuinare prophetam,
 Quæ toto attigerit de grege dextra, iubent:
 Cum traheret mentum, vultus cum scurra verendo
 Inspueret, sputo spurcior ipse suo.
 Hei mihi! si tantos peperit tibi, Vita, dolores,
 Nostraque sunt istis ausa pianda malis:
 Sunt tamen, heu! fateor: capiti que infracta decor
 Verbera vulneribus sunt medicina meis.
 His mihi libertas vinclis, his gloria quondam
 (Non fueram tanti) quæritur opprobrijs.

E L E G I A V.

Accusatio coram Pilato & Herode.

VIX croceum liquit Tithoni Aurora cubile;
 Iam viduis Scribæ profilière toris.
 Pontifices quæ sacra pios tam manè vocarent,
 Plebs stupet; at templi nemo tenebat iter.
 Concilium magnis forsan de rebus habendum est:
 Scilicet infontem perdere, cura grauis.
 Consedère locis fraudum fecunda nouarum
 Pectora, conceptum frons habet ipsa scelus.
 Pars velit vnanimi damnatum voce, paternis
 Legibus, & prompto tollere iudicio.
 Plebs rapiet, monuit Caiphas; nam fama recepta
 Nostris hunc odijs, immeritumque premi.
 Innocuas præferre manus, iustosque videri,
 Quid nocet? iniustos, esto, fac esse iuuet.
 Pontius ergo opus est Prætor, qui milite turbas
 Arceat, & iudex suspitione vacet.
 Quid metuum nostris ne stet sententia votis?
 Iustitia his fieret testibus ipsa nocens.
 Sæpè vel inuitus Caiphas oracula fatur;
 Iustitia his visa est testibus esse nocens.

Confi

Constitit ad Latium Christus, Scribæque tribunal;
 Norma tamen Latij non fuit vlla fori.
 Stat reus hinc, illinc actorum incondita feruet
 Turba, sacerdotum quod fuit in Solymis.
 Crimina non constat plura, an conuitia iactent:
 Hæc tamen inuidiâ constat, & illa iaci.
 Senferat, & fortem Prætor miseratus acerbam,
 Aequior infanti est tot per iniqua reo.
 Dumque moras nectit varias, subducere leto
 Innocuum si quâ forsitan arte queat:
 Fortè aliquis, Patriam hic, inquit, Galilæus omnē
 Concitat, & turmas seditiosus agit.
 Ergo hominem patrio Galilæum sistite Regi,
 Nec reus hic nostri est, culpa nec illa fori.
 Sic ait, & solio Prætor confurgit ab alto,
 Totaque ad Herodem pompa reflectit iter:
 Iam foribus propior regni grauis æmulus instat:
 Rex caue; nam multo milite cinctus adest.
 Hoc Scribæ facinus, hoc vnum credite iurant,
 Testati Superos, ingeminantque scelus.
 At Superi damnant, neque Rex periuria curat;
 Fama prior demit, relique probata fidem.
 Bis populi Christum fuerant procul vrbe secuti,
 Immemoresque domus, immemoresque cibi:
 Bis populos pauci, visu mirabile, panes
 Impleraut, Cererem multiplicante D E O.
 Rex meminit, cupidusque viri est, cupidusque vi-
 Maius vt humanis viribus edat opus. (dendi,
 His super, & multa indigno sermone rogatus,
 Alloqui nullam reddidit ore vicem.
 Hæret adhuc Prodromi nuper morientis imago,
 Nec fuerat tanti perdere verba D E V M.
 At mihi quicumque es, non indonatus abibis,
 Rex ait, & cerebro munera digna feres.
 Huc niueam properate togam, non sit satis illi
 Hellebori quantum crescit in Anticyrâ.
 Aptior hoc nemo fuerit regnator Amyclis,
 Qui populos mutâ sub ditione regat.
 Dixerat: inque nouâ Christus dum veste refulsit,
 Iudicio plausum regia tota dedit.
 Regia, non Scribæ, qui mortem & cuncta volebant
 Dira; cachinnari non libet inuidiæ.
 Nunc quid agant? nullû superest tentare tribunal,
 Et superest secum quem perijsse velint.
 Ire sinant? pudet incepto desistere victos;
 Quemque semel vicit, non capit ira modum.

Vndi-

Vndique dum turbæ crescunt, audacia creuit;
 Ad Latium rursus vox fuit ire Ducem.
 Si leges, si iura negant; quod iura negabunt,
 Quod leges, furix feditioque ferent.

ELEGIA VI.

Accusatio altera apud Pilatum, & flagellatio.

QUAE rapitur Christus, clamorque horrorque
 præibant;
 Pontius audierat, profiliisque domo.
 Vix benè constiterant, resonat clamoribus æther.
 Mitte neci, meruit, vel meruisse puta.
 Si meruit, proferte scelus; meruisse putabo:
 Hactenus in nullo est crimine, Prætor ait:
 Misimus Herodi, donatum veste remisit;
 Non est conueniens fontibus ille color.
 Quem totæ norunt Solymæ, clamantque nocen-
 tem,
 Turba refert, meritò non erit ille reus?
 At gemino tantum teste, hæc si cura remordet,
 Debuerat pridem vile perisse caput.
 Tum verò magis atque magis crebrescere murmur
 Arma etiam verbis asperiora parant:
 Cum timidus Iudex, Cedendum est ergo furori,
 Dixit, ubi victis legibus arma vigent.
 I miles, lacera hunc totos immaniter artus,
 Turba aliter flecti feditiosa nequit.
 Ocyus Aufonij properant ad iussa manipuli:
 Heu quot Roma tibi sunt modò carnifices!
 Longa mora est Latias virgis spoliare secures,
 Vix aliquot lictor instruit inde manus.
 Expediunt rigidis horrentia cingula bullis,
 Dura quibus munit fibula utrimque caput.
 Marmor erat medium, cui fornix vndique circum
 Incubat, & toto est pondere nixa domus:
 Hic positâ Christum constringit veste satellites;
 Errat virgineo plurimus ore pudor.
 Phœbe vides? pergis sceleratam extendere lucem?
 Anne Thyestæâ præcipitare viâ?
 Quin Domini obnubis properatâ nocte pudorem?
 Incipies lerò scilicet esse pius.
 At DEVS in pœnas sibi vendicat hactenus illum
 Qui meruit tenebris terrior esse, diem.
 Vix stetit affixus saxo, cum fusus ab omni
 Parte feras miles verbera mille ferunt.

Eia agiles socij (sic turba proteruit) Apellæ
 Quàm volupe est tergum dilacerare canis!
 Pro se quisque manum probat, ingentesq; lacertos,
 Vulnus & intacto destinat antè loco.
 Scorpius hîc radijs corpus discerpit acutis,
 Hinc teneram mordax fibula & inde cutem.
 Hîc nerui, hîc funis grauiori tunditur ictu,
 Vapulat hinc virgâ, vapulat inde flagro.
 Nec mora, nec requies: fesso subit alter & alter,
 Quando suam quiuis gestit obire vicem.
 Non tam densa pluit concussâ ex ilice glandis,
 Aspera quam primo frigore læsit hyems.
 Non ita teëta sonant, largo cùm Iuppiter imbri
 Frigore concretas eiacularur aquas,
 Verberibus locus antè deest, quàm verbera, &
 vnum

Omnia nunc latè vulnera vulnus hiant.
 O dolor! ô pietas! inter tot acerba, tot ictus;
 Quæ tenuère D E V M vincula, strinxit amor.
 Constitit immotus, nisi quantum pondere victum
 Concuterent validâ verbera missa manu.
 Nec gemitus misit, nisi queis tot crimina planxit:
 Si decuit, decuit sic mala ferre D E V M.

ELEGIA VII.

Coronatio, & condemnatio.

BARBARVS en miles (fas fit dixisse Quirites
 Haëtenus, hoc facta est barbara turba die)
 Regalem instituit noua per ludibria pompam;
 Poëna tamen Christo seria ludus erit.
 Dant manibus sceptrum, sceptrum fuit illud a-
 rundo,
 Quaritur & regi purpura digna nouo.
 Impie nil opus est peregrino murice miles,
 Ipse suo rex est sanguine purpureus,
 Redde togam, liëtor, quocumque illusa colore est,
 Purpuream tactu fecerit ille suo.
 Quod deerat scenæ, capitiq; insigne decorum,
 Sentibus è rigidis texta corona dedit.
 Prô dolor! impactis penetrantur tempora spinis,
 Oraque sanguineo perpluit imbre caput.
 Iudicis ad solium miscrando hoc schemate Christus
 Sistitur. heu! lacrymas saxa vel ipsa darent:
 At populi magis atque magis furor impius ardet,
 Fige cruci, inelamant, abripe, fige cruci.
 P Excute,

Excute, relligio si quæ te tangit; amicus
 Non aliter magni Cæsaris esse potes.
 Hic si qua est, plectat nostros ea culpa nepotes:
 Sit scelus hoc nostrum, tu modò fige cruci.
 Perfida gens! odia exercet constantia magno,
 Perdere cui tanti est, ut perijisse velit.
 Et perdes pariter, pariter scelerata peribis:
 Quæ temerè effundis, pondus & omen habent.
 Cæsare nunc iactas te principe, Cæsare quondam
 Vindice, commissum debita poena manet.
 Hactenus infontem mortii demittere Prætor
 Non tulit, & index pænè patronus erat.
 Cæsaris audito sed nomine, territus hæsit,
 Ut Iouis ætherio tactus ab igne solet.
 Hoc vno potuit percelli fulmine victus;
 Pro tonitru nomen, pro Ioue Cæsar erat.
 Intonuit quoties, toties incerta Pilato
 Mens labat, & vano est denique victa metu.
 Perque scelus quod nulla satis deuoverit ætas,
 Innocuum damnat crimine, morte D E V M.
 Stultus, qui toto scelus indelebile ponto,
 Eluere affusâ posse putauit aquâ.

ELEGIA VIII.

Crucifixio.

ABLVERAT Prætor mansura piacula, Re-
 gem
 Exiit Christus, induiturque reum.
 Crux petitur clauique, nouæ noua tercula scens
 Claudenda hinc tragico læua theatra modo.
 Fernet opus, sceleri plebs officiosa ministrat,
 Instant Pontifices; omnis acerba mora est.
 Manè fuit pridem, pridem ieiunia solui
 Suadet acuta fames, suadet adulta dies:
 Intima sed magis existimulat præcordia liuor;
 Mensa nec hoc viuo, vita nec ipsa placet.
 Crudam humeris molem fabricato è robore
 ptim
 Imponunt, oneri nec minùs ille subit.
 Haulerat exiguum tortor cum sanguine robur,
 Hauserat & longis nox vigilata malis:
 It tamen: at victæ medio in conamine vires,
 Et genua immani pondere pressa labant.
 Rusticus hac Simon fortè aduentabat in urbem,
 Prisca Cyrenæum fama fuisse refert.

Obui

Obuius arreptum miles, nolite, velite,
Impositæ cogit subdere colla trahi.
Damnat iter frustra longi sub pondere trunci,
Nam malè damnatam vis fuit ire viam.
Sole sub occiduo Solymæ mons despicit arces,
Molliter assurgens, Golgotha nomen habet :
Huc iter est; illic positâ super arbore Simon
Sederat, & Christus iam iuga summa tenet.
Procubuit iussus, laceroque è corpore raptâ
Veste, super diro stipite membra locat.
Imminet & miles, & prædæ lictor inemptæ,
Cum vestis nullâ sutilis esset acu.
Ergo ubi partiri dissutam in frustra nequibant,
De spolio & tenui est alea sumpta togâ.
Mox manibus clauos figunt pedibusque irabales,
Et valido plantas verberare transadigunt.
Incutitur quoties repetito malleus ictu,
Intima bis geminus permeat ossa dolor.
Huccine mortalis progressa audacia, & istos
Ausa forare pedes, ausa forare manus !
Hæne manus, quæ tot per monstra ægrisque sa-
lutem,
Et iam defletis restituere diem !
Christe, cui tantum de te lieuisset inulto,
In te ni nostri plus potuisset amor?
Huc ades ô quisquis pendentem è stipite cernis,
Subque tuâ agnoscis carne latere D E V M :
Suspice crudeli redimitum tempora sero,
Oraque ab hesternâ liuida senitiâ ;
Cæsariem mentumque atro sordentia tabo,
Deiectasque genas, exanimisque oculos ;
Viscera per laceras iam pænè fluentia costas,
Sparsasque mille alijs vulnera mille locis.
His tibi vaticinans, misto inter gaudia luctu,
Fatidico Isaias præscius ore canit,
Hauriturum optatam de fontibus esse salutem,
Quique fluunt manibus, qui que fluunt pedibus.
At scelorum elutus saniem, tetrumque cruorem,
Parce nouæ impuras labis habere manus.
Parce animi infelix, tantoque ingratus amori,
Intentare iterum diranecemque D E O.
Nos potius, nos Christe, precor, rape in omnia
tecum
Pollicitus ; iam te sustulit arbor humo.

ELEGIA IX.

Mors.

INTEREA totis fundunt sese agmina poris,
 It puer, it cupido femina mista viro.
 Visendi studium est, animus non omnibus idem:
 Hic probat, at tantis ingemit ille malis.
 Mœsta etiam Mater, fido comitata Ioanne,
 Adfuit, in lacrymas officiosa suas.
 Nec timuit turbas Virgo perrumpere; Nati est
 Victus amore pudor, victus amore dolor.
 Filius, ô luctum! trabe iam pendebat ab altâ,
 Saucia cùm Mater constitit ante pedes.
 Quæ tibi tum facies Virgo? num plangere patens
 Num fuit in castas impetus ire genas?
 An laceris vlulasse comis, an fortè coertis
 Exanimem tenebris diriguisse putem?
 Sic Tobiam genitrix, sic amens flebat ademptum
 Herodis rabie mater inulta suum.
 At fidens animi Virgo, quos præscia dudum
 Prædidicit luctus, ferre animosa parat;
 Et quamquam immenso pectus confixa dolore
 re est,
 Stat tamen, exiguo paucula quæsta sono.
 Heu qualem aspicio! quantum es mutatus ab illi
 Qui gremio fueras sarcina grata meo!
 Qui talem adspiciat, visum prius esse negabit;
 Vix liquidò mater dixerit esse suum.
 Te tamen esse meum, densis frons horrida spinis
 Fossa manus, flagris membra cruenta docent.
 Hoc quoque quòd natum vix possum agnoscere
 mater,
 Ah! nimis ex yero te docet esse meum.
 Hic color, hæc vultus superant simulacra decore
 Non tamen hæc matri dissimulanda tuæ.
 Agnosco natum; tu mœstam agnosce parentem
 Ne tibi sim mater, quod mihi crimen obest?
 Quis malus invidit lacrymis tua vulnera nostris?
 Frigida quis nostro membra fouenda sinu?
 Non ego, ne sæui peragant mandata ministri,
 Impedio, iungi si quid ad ista potest.
 Nec tibi quæ Genitor præfixit fata reuello;
 Vnum oro, matrem detur vt esse piam.
 Plura locuturæ vocem dolor intercludit:
 Sed dolor & gemitus plus quoque vocis habet.

Frigida vix cælo demittens lumina Christus,
 Vidit, & O carum, dixit, vterque caput,
 Viuite concordēs; tu pro me filius, & tu
 Discipulo posthac pro genitrice meo.
 Hæc tantum effatus: sitienti lingua palato
 Longius officium voxque caduca negat.
 Quantum erat, ô feritas, morienti parcere? quan-
 tum

Vel gelido extremam fonte leuare sitim?
 Si benè quid pietas mediâ iam in morte me-
 retur,

Mecum audi, & pietas disce quid ista velit.
 Non ille Ausonios, non Scribas deuouet hostes,
 Omnibus impunè hanc supplicat esse necem.
 Parce Pater, dixit, nullumque hoc crimine damna;
 Plus habet erroris culpa, minus sceleris.

Fellea, prò miserum! poscenti pocula præbent
 Longo crudeles nunc quoque de calamo.

Quæ DEVS vt summis libauit toxica labris,
 Fata suum finem iam mea, dixit, habent.

Dixit, & exclamans (quid singultantia rumpis
 Verba dolor, sine dum paucula, iam taceo)

Dixit, & exclamans (iam iam hoc caput obrue
 luctu,

Dic tamen hoc vnum, dic dolor) emoritur.

CAROLI MALAPERTII
 è Societate I E S V
 MISCELLANEORVM
 LIBER VNVS.
 AD LVDOVICVM XIII.
 GALLIARVM ET NAVARRÆ
 REGEM

*Dum liberam regni administra-
 tionem per ætatem suscepisset.*

Q V I S me beavit nuntius vltimum
 Tardi Bootæ sub Ioue frigido,
 Longique vim morbi obstinatum
 Dissolvens mihi me redonat;
 Iam Ludouicum Regibus additum
 Moliri habenas nobilis imperi,
 Togaque donatum virili
 Impavidis dare iura Gallis?
 O dedicandum postibus his diem!
 Crescã, ô Sodales, non careat notã.
 Quotcumque I E S V militatis
 Dulce Sodalitium professi,
 Ille & piorum se memorat genus
 Abusque sceptris Francigenum vltimis,
 Cognominemque Ludouici
 Indigeris meminit nepotem.
 Ille & paternis nos studiis bonus,
 Et si quid istis arctius est, fouet;
 Doctasque complexus sorores,
 A tenero ingeniosus vngui est.
 Calumniatrix Hæresis abstine
 Mendaciorum, quæ profugos solo
 Gallos paterno Iesuitas
 Sarmatiæ populis canebas.

Audi tuorum quod doleat gregi,
 Audi inuidendum, & rumpere: Viuimus,
 Viuunt, valentque Iesuitæ,
 Gallia quos amat, atque amabit.
 Quos Flexiani Gymnasij arbitros
 Deuinxit arrâ non violabili

Henricus æternis receptus
 Sedibus, inque sui renascens
 Vultu Loysî. Talis in arduum
 Et Galliarum creuit in Herculem,
 Vinci insolentem: sic decoros
 Ille oculos tulit, ille gressus.
 Tali fuisse Francia scit statu
 Dulci in iuentâ: Borbonij sciunt,
 Quos esse Musarum sacratos
 Munificus voluit penates.
 In te parentem cernere viuudum,
 Quantum, ô Loysi, Flexia gestijt,
 Spectare cùm cunas auorum
 Egit amor pietasque nuper?
 Cùm pubis isthic agmina Gallicæ
 Distincta in omnes Pieridum choros,
 Et vota certatim, & sonoros
 Quæque tibi cecinere plausus:
 Cùm Ludouicum reddere millies
 Docta est iocosâ vocis imagine,
 Cùm tota Musarum politis
 Visa loquax domus esse chartis.
 O Liliorum Borbonium decus,
 Quis sensus alto pectore tum fuit,
 Cùm patriam, & primos videres
 Magnanimi genitoris ortus?
 Has ille in auras vagijt editus
 (Si tantus vnquam vagijt Hercules)
 Primoque matrem nosse risu,
 Et roseis didicit labellis.
 Hoc ecce, Princeps, quod terimus solum,
 Plantam labantem, & pondus amabile
 Firmabat vltrò, dum cadenti
 Triste suo timet esse Regi.
 Hîc quâ implicatis ilicibus nemus
 Ipsas tegebat cum latebris feras,
 Casses tetendit ille primum,
 Insidiasque, animosus infans.
 At tu, Loysi, quem studia hæc inuant,
 Ardorque dulcis; parce fugacibus

Obstare ceruis, neu laceſſas
 Vulnificum, horribiliq̃ue malā
 Suem timendum. fulminis hoc iacet
 Adonis ictu; nec ſemel vltimo
 Deſunctus Henricus periclo,
 Dum violens tulit ire contrā.
 Materna prudens conſilia indoli
 Miſce paternæ, dum melior calet
 Sanguis; neque indulge ruenti
 Feruidior nimium iuuentæ.
 Vos, ô fauentes, vos Superi precor,
 Seruate regni delictum diu,
 Gentemq̃ue ſoſpitare in vno
 Non fuerit graue Ludouico.
 Veſtris vigentem præſidijs date
 Caſus per omnes; ſiue togā inclytum,
 Et rura ditantem voletis,
 Siue ſago per acuta belli.

R. P. IOANNI A VINEA Societatis IESV
*ſub Indicam profectionem Sacris primū
 operanti.*

ERGO ratum ſedet hoc animo, immotumq̃ue
 ſedebit,
 Linquere bis patriam, bis quidquid dulce tuorū eſt?
 Certus eſ? & mœſtos prima inter ſacra valere
 Extremum, æternumq̃ue iubet? ſatis eſſet amicis
 Tunc periſſe ſemel, quando tute ipſe tuorum
 Amiſſum ex oculis aliena in iura dediſti.
 Quid modò nō patriæ, ſed mundi transfuga totum
 Vis mutare diem, cælumq̃ue & nota perofus
 Aſtra, nouas Arctos peregrinaq̃ue ſidera quæris?
 Non placet, obliquis Phœbus cū reſpicit hircus;
 Nempe alibi quæreda plaga eſt, cui cardine ſummo
 Stet librata dies, Titan vbi pendulus inſtans
 Verticibus, totas abſumat corporis vmbraſ.
 Quò rapis incautū dolor improbe? mēne profano
 Sperabas hunc poſſe diem corrumpere luctu,
 Gentis honos noſtræ primis cū ſiſtitur aris?
 Omnia cū lætis ſubſultant plaufibus omnes
 Ignoti notiq̃ue nouo bona carmina Myſtæ
 Conciipiunt, feſtiſq̃ue onerant altaria donis,
 Squallidus vnus eam, diuinoſq̃ue inter honores
 Triftior occurram facies, atque omina turbem?
 Non hoc tempus eget luctu: muliebre recuſat

Offi.

Officium, lacrymasque, malis sponte obuia virtus,
 Deuotumque Deo caput, exantlare paratum
 Quæ fors cumq; feret, seu pulchræ occubere morti,
 Flere nefas. Verso potius quin carmine felix
 Da Musa auspicium; quæque inconsulta coëgit
 Fundere verba dolor, voto meliore retracta.
 Vos Superi, vos este boni tam fortibus ausis:
 Tuque adeò, quò pridem animi te mascula virtus,
 Quò penitis ardens fibris calor entheus vrget,
 Perge Deo monstrante viam; quocumque vocabit,
 Tutus adi, certusque incerta pericula lustra.
 Est tuus, est animus lucis contemptor, honestam
 Qui fuso benè credat emi vel sanguine mortem.
 Maacte animi virtute istâ, pete deuia mundi,
 Extremos hominum Iapones, nimiumq; timendos
 Hospitibus Chinas, populorum & quidquid ad
 Indum

Orbis deuexo terrarum margine celat.
 Exilium forti nullum est: quemcumque polorum
 Aspicias, æquo distabit limite cælum.
 Vade age, tot densâ populos in nocte iacentes,
 Prædam Erebo certam, Christo da vindice lucem
 Aspicere optatam, cælique in parte reponi.
 Hanc spem ferre tui mater, hac polsit aniles
 Solari curas, capitisque pericula cari;
 Postque aliquot segetes, tam longi tædia cursus,
 Annalesque iuuet vestrorum audire laborum.

Reuerendo Patri ANTONIO LAUBEGIO.

FELICES nimis & nimis beati
 Belgæ, quos patriæ tumultuantis
 Vix fracto feriunt sono ruinæ.
 Nos iunctæ attoniti fragore stragis,
 Tantùm non tegimur calente busto.
 Felices iterùm, & nimis beati
 Belgæ, queis patrio procul penate
 Rerum est prima salus & vna Christus.
 Nobis hinc patriâ, inde blandiente
 Cognato grege, vix fit vt nihil mens
 Terrenæ hinc capiat, vel inde fæcis.
 Te verò ter & ampliùs beatum,
 Pars Laubegi animæ secunda nostræ!
 Dignum ô magnanimis ducem colonis!
 Dignos magnanimo duce & colonos!
 Qui tecum aut Eboræ modò, aut Coimbræ

Docto in puluere feriis duellis
 Proludent agiles, tenuntque ferrum,
 Quo quondam stygios tenebriones
 Collato pede cominus fatigent,
 Et truncos faciant Deos minuta:
 Totâ vt barbarie hostibus subactis,
 Victricis statuunt crucis trophæum.
 Torpentes agite excitate Belgas,
 Ignavos agite increpate Belgas:
 At quos non pigeat sequi vocatos
 Aptis sarcinulis, & expeditis,
 Venturos agite aduocate Belgas.
 Nunc quidem: at validâ manu rudentes
 Si sumat positis Batavis armis,
 Successuque aliàs secundiore,
 Insuetum per iter, pigrum Bootæ
 Assuescat ratibus subire plaustrum;
 Non est quod solitum Tagus celeuma,
 Aut Bætis canat, vltimosque Belgas
 Ad cursum vocet Indicum; præibunt.

De Septentrionali Hollandorum navigatione.

Loquitur reuersus nauta.

Oedipus huc aliquis, qui nostra ænigmata soluat:
 Nil mihi cum Dauo, nil mihi cum Batauo.
 Fallitur, hinc quisquis mercatum exisse putabat;
 Mercatum, fateor, mens tamen ire fuit.
 More nouo velis venatum & nauibus ibam,
 Candida vbi summo cursitat Vrsa mari;
 Cum furit Aeoliâ Boreas infans ab Arcto,
 Aequor vbi placido marmore sternit aquas.
 Vidimus & Scyllâ, & solidas sine rupe Charybdes,
 Nauta vbi non Scyllam, non timet illa canes.
 Denique (quis credat?) ponto quia naufragus illo
 Non potui fieri, naufragus huc redeo.

Pro insulso Anagrammatismo

FRANCISCVS COSTERVS IESVITA.
 CERTO TV ES ASINVS AFRICVS; SIC.

Auctori reponitur

LVCAS OSIANDER PRAEDICANTIVS.
 NIL TV ASINE CARPES, I AD CARDVOS.
 Cervice tortâ, mille carnifex modis
 Fingis, refingis cerceum nomen mihi,

Asi-

Asinumque miro grammatum textu facis.
 Numquam futurum ni tuum SIC adsuas;
 SIC inficetum! SIC inurbanum! quasi
 Suam tibi addat vxor in cristas colum.
 Vis me Africano genere prognatum; papæ!
 Longè id petatum est, omniumque ingratis:
 Nam quis Asinorum Punicum celebrat genus?
 Vnicum Apuleius Afer Africum canit
 Aureus Asellum; sobole sed nullâ ferunt
 Vsqum beatum. Iuppiter, factum malè.
 Tibi verò stemma sanguine Arcadico inclytum,
 Ante & Gigantum prælia, & lunæ globum
 Cælo micantem: genere mortali altior,
 Stirpe inuidendâ tangis antiquum chaos.
 Nisi fallor, hæsit nomen hinc Græcum tibi,
 Fertile elementis, quæ tuam gentem arguant;
 Siue tu O siander, siue Onander diceris.
 Hoc tute genere maecte sis, per me licet:
 Sed te impudenter vt sacris sic ingeras
 Animal profanum, ruminare nescium,
 Nec vngue fisso, moneo, per me non licet;
 Nec lege liceat. Abstine ergo, si sapis,
 Dentem vngulamque scriptionibus sacris:
 Nam licet hianti sæpè rictu prensites,
 Nil asine carpes, ad tuos i carduos,
 Aut fuste referes dedolatus hinc pedem.

Eidem.

Sæcli incommoda, pessimi Ministri,
 Sic vobis licet esse feriatis,
 Vt bonas malè collocetis horas
 Torquendis miserè modos per omnes
 Vocum litterulis? parùmne rerum est
 Pascendo in grege, pusionibusque,
 Quos ministerio fidelis vxor
 Tam certò parit ad diem quotannis,
 Quàm certò tepidi comes Fauoni
 Plorans semper Itym cruenta Progne,
 Et Ciconia vere nidulatum
 Ad notæ reuolant domus cacumen?
 Ohe pergite seriò Ministri
 Has nugas agere, atque grammatisimos,
 Nullâ parte eritis minùs nocentes.
 Nec tu desine magne Litterator
 Conturbare meum vsque & vsque nomen,
 Dum turbeat tibi litteræ cerebrum.

Anagramma quidem coactus vnum
 Rescripsi tibi, sed tibi illud vnum
 Prædico fore: nam nisi pigeret,
 Esset hac hodie arte Iesuita;
 Quod nolles, scio; quodque nollet vxor.
 Securos tamen illius pericli
 Vxorem volo viuere, & maritum.
 Nolo tam malè feriatus esse,
 Vt totos libeat dies minutis
 Nugis perdere, & inquinare chartam:
 Nugis, Dî, nimium laboriosis.

Bellicum facinus.

Audierat procul arma, bonâ de gente Batauris,
 Gestit in hostiles feruidus ire globos.
 At lateri patrium mater dum subligat ensen,
 Hæc, inquit, referas, nate, fac arma domum.
 Vix propior steterat pugnae, vestigia pressit
 (Mille micant enses, vulnera mille ferunt)
 Nam quid, ait, ludî est? oculis non parcitur ipsis:
 Certè oculis ludus non placet ille meis.
 Fortè tamen iacuit truncum sine nomine corpus;
 Irruit: Hispanum nam cutis esse docet.
 Saxit atrox, & quâ cædendo, quâ laniando,
 Absecuit miles strenuus ense femur.
 Facturusque fidem, magni argumenta duelli,
 Et femur & ferrum sanguinolenta gerit.
 Inde memor moniti, nâ pugna cruenta peracta est,
 Arma celer properat salua referre domum.
 Hoc, ait, Hispanum mulctavi verberibus, mater,
 Maternosque femur proijcit ante pedes.
 Horret anus: Sed enim potius caput ense tulisses
 Nate, refert; olim hic fortè redibit eques.
 Non faciet certè, ô mater; sed poscis iniquum,
 Vnde caput velles tollere? non habuit.

In Calumniatorem.

Ridere amici vultis? ecco fabellam.
 Scotus Louanî nuper excucullatus,
 Nimumque mollis Ordinis sacri tyro,
 In sacra demens pessimos facit versus.
 Scotus, ille iamiam qui pedem extulit ludo,
 Aurem magistris vellit, has agit grates.
 Ille ille, nostro transfuga laris incerti
 Tecto receptus, qui domesticum in panem
 Toties caninos strinxit impiger dentes,

Nostrum canino dente lancinat nomen,
 Dentire cūm vix cœperit poëtafter.
 Censete, amici, num bonum fiet factum,
 Aures vt altūm promicent cucullato,
 Tergum vt superbo pruriat magistello,
 Dentesque longē dentiant poëtastro.

Ad Iconculam VIRGINIS ANNUNTIATAE.

Matris vt insonuit nomen, partusque futuri,
 Erubuit totis Virgo marita genis.
 Nec mirum hæc si labra tenet, si fixus ocellos,
 Non alio sedit digniūs ore pudor.

*Ad SENATVM ATREBATENSEM,
 dum flumini alueum conderet.*

Sublimes potuit transmittere Roma per arcus,
 Virgo tuos latices, Martia Nympha tuos:
 Vndaque diuerso sub fidere nata, togatæ
 Delicias genti fornice lapsa tulit.
 At fuerit quondam fontes duxisse Quiritum,
 Attrebatum est totos condere nunc fluuios.

Iephthe ex voto inconsulto filiam immolans.

Quod memorat cæcus de rege Poëta Pelasgo,
 Heu vtinam de me sola theatra ferant!
 Sed niniūm veris gesta est mihi fabula rebus,
 Dum cecidit nostrā filia cæsa manu.
 Non satis vt constet, pius, an sceleratus Iëphthes
 Vota recusanti soluerit ista Deo.
 Serius infelix moneo, æternūque monebo:
 Irrita vota facit, quisquis iniqua facit.

Titus Manlius filium plectens.

Filius à pugnā spolijs veniebat onustus,
 Faustaque non iussā sumpserat arma manu;
 Vltiores patriæ sensit me iudice fasces:
 Nempe simul potuit victor, & esse nocens.
 Non pater occidi: nam quisquis iudicis æquū
 Personam induerit, exuit ille patris.

C. Iunius Brutus.

Iple ego subieci Natorum colla securi,
 Vt cumque hoc olim postera turba ferat.
 Crederet imperio quisquam mouisse superbos,
 Quando superbiret sanguis in Vrbe meus?
 Quin potius collapsa domus me lugeat orbem,
 Dum tibi me possis dicere Roma patrem.

*In calculum quo excruciatuſ amicus
interierat.*

Si niger eſt, meritâ damnat qui morte nocentem;
Qui iuſtum interimis, calcule, quàm niger eſ!

Eiuſdem Calculi Metamorphoſes.

Parodia ad Catulli Phaſelum.

Lapillus ille qui tibi manum aſperat,
Ait fuiſſe caſcus Batauiſcus:
Neque helluoniſ viliuſ ſitim impigri
Nequiſſe pronocare, ſiue reſ foret
Mero gerenda Gallico, aut Iberico.
Et hoc negat patentis Amſterodami
Forum negare: Cycladaſ Zelandicaſ,
Britanniam vltimam, horridoſque VVeſtſalooſ,
Brabantiamque, Friſonumque paſcua;
Vbi iſte, poſt lapillus, antea fuit
Opima vacca: namque Friſonum in ſolo
Boante ſæpè perculit ſono nemuſ.
Groninga pinguiſ, Amaſique lymptide,
Tibi hæc fuiſſe, & eſſe cognitiffima,
Ait lapillus; vltimâ ex origine
Tuo fatetur ambulafſe margine,
Tuo imbuiſſe plantulaſ in æquore:
Et inde mulctra tot per improbaſ manuſ
Repleſſe lacte, lacte ſiue caſeo
Opuſ fuiſſet, aut vtrumque ſedula
Simul colona miſſitaret in forum.
Nec vlla vota mundinalibuſ Diſ
Sibi eſſe facta, cùm veniret à boue
Batauicâ, haſ aduſque iam filex manuſ.
Sed hæc priuſ fuere; nunc inutili
Senet quiete, ſequè conſecrat tibi
Megæra Erinnyſ, & Megæra Erinnyoſ.

*Reuerendo Patri ELEVTHERIO PONTANO
ante excluſum Arebati templum Societa-
tiſ IEſu.*

Ergo domi neſciſ nullum moſ eſſe ſepulchrum?
Funera quid pergiſ iungere funeribuſ?
Quidquid agaſ, violare Senem caue; nam ſua non
vult,
Religioſuſ homo eſt, oſſa cubare foriſ.

*Ad SENATVM ATREBATENSEM
dum Scholas exstrueret.*

Hic vbi iam propior vertex se nubibus infert,
 Horridus incultis vepribus hortus erat.
 At Sonipes, vbi maius opus prærupta minantur,
 Sæpe malè effuso tutus ab imbre fuit.
 Quàm noua nunc facies? sunt digna palatia Musis,
 Commoda quæ pecori vix fuerant stabula.

*Ad vrbis insignia Scholarum foribus præfixa.
Leo scutum Arthesiæ collo gèstat.*

Hic rudis ingenuas mens emollescit in artes;
 Quem decet, hic capiunt effera corda modum.
 Quoq; minùs dubites, huc hospes suspice; collo
 Indocili didicit iam Leo ferre iugum.

In Batavum conuitiatorem.

Dignum patellâ operculum: Burdonij
 Castor gemellus quantus in clypeum arrigit,
 Digitosque! quanto turbine intorquet minas!
 Cruente Scazon, horridi Hendecasyllabi,
 Malè ominato currite huc omnes pede;
 Magni Poëtæ pectus incensum æstuat,
 In Iesuitas felleum bullit iecur.

Archilochus iste, Iuppiter, si musitant,
 Ex Iesuitis pendulos totidem dabit
 Tibi mox Lycambas: recte iam collum induunt.

Bona verba: quid si carmina, & rei malæ
 Chartam efficacem Iesuitæ non legant?
 Sed heus tu, an vnus omnium hæc nosti sacra?
 Phœbéne patiens solus in Gebennico
 Bacchatus antro es? quidquid aut Pollux tuus,
 Patérve Beza scripsit vndeno potens
 Numero, aut Iambis, legitur; & cuncti valent.
 Iam Iesuitis dura frons occalluit
 Crebro sub ictu, stigma, ferrum respuit;
 Nec marmoratis læditur calumnijs.

De vrbe Metensi à Duce GVISIO propugnata.

Longiùs Herculeis signa explicuisse columnis,
 Carole, virtutis gloria prima tuæ est.
 Stas tamen ad Metas, stant tecum mille manipuli:
 Guisius hîc fixit quod tibi meta foret.
 Nec minor Alcide est; tantoque sub Hercule, Metæ
 Sunt aliquid metis amplius Herculeis.

In

*In Proteum, pro locorum opportunitate
Religionem mutantem.*

Si nescis, Proteu, qui te genuere parentes,
Lustratum Latijs instituere sacris.
Inde aliò res curta domi, breuiorq̃ue supellex,
A patrio extorrem compulit ire solo.
Transgressum laceris Alpes frigusq̃ue lacernis,
Excepit tepido læta Geneva sinu.
Hic vbi putidulæ vxoris cum paupere mutas
Dote fidem; quæuis sed tibi diues erat.
Verùm periuræ non vult bonus esse tabernæ
Mercurius, quâ tu Bibliopola sedes.
Versuras per mille, & nomina dilapidas rem,
Vt malè dilabi, quæ malè parta solent.
Publicitusq̃ue tibi hospitium cùm iura pararent,
Sentis, & celeri consulis antè fugâ.
Ergo per Heluetios fidei tibi maximus auctor
Lutherus fuit, aut Zuinglius, aut alij.
Omne solum forti patria est; omnis tibi ritus
Relligio; ô multùm relligiosus homo es!
Quin te & Iudæi repetunt; nam pignore lauto
Iurasse adstrictum per sua sacra ferunt.
Quando Abrahæ tibi nomen erat, cùm Sabbata
fueras
Tota decussatas ritè tenere manus.
Quòd si tu inficias potes ire, Profelyton aiunt,
Nescio quâ tandem posse patere notâ.
Sed fuit hoc olim; nunc Sarmata Racouianus
Instaurat Arri dogmata Christomachi.
Nec Mahometani formidat murmura belli,
Armorum quæ nos alea cunque manet.
Nam qui Racouiæ subit ad saliceta lanandus,
Siue Alcorani lustra, perinde facit.
Et cidarim Proteus captâ cùm sumpserit vrbe,
Quâ non se Turcam parte probare potest?

In decoctorem.

Quid noctes miser angeris, diesq̃ue?
Si vis par Superis Lyca esse, dormi.
Nam fessum quoties caput reclinās,
Cræso te toties beatiorem
Dî reddunt faciles, leuesq̃ue somni,
Quos mitti foribus ferunt eburnis
Illinc, vnde negant redire quemquam.
Tum tu es bellus homo, atque delicatus;

Tum

Tum curas animi, anxios timores,
 Prætorisq̃ue minas, diemq̃ue dictum
 Multo diluis impiger Falerno,
 Quali nec rutilum coronat aurum,
 Cùm miscet Phrygius Ioui minister.
 Infectum tibi nauibus trecentis
 Aes stipant famuli: gemenſq̃ue nummos,
 Et Craſſi reditus, flagellat arca.
 Tum te vel Tyrio ſuperbus oſtro
 Oſtentas populoq̃ue, Patribuſq̃ue;
 Aut iam diues Arabs, trucẽſve Daci
 Optauẽre ſuis Ducem maniplis.
 Arces, oppida diſijcis, triumphas:
 Et noctes miſer angeris, dieſq̃ue?
 Audi conſilium: vſque & vſque dormi;
 Felici licet, & licet quieto,
 Et prono licet, & licet ſupino:
 Perfures etenim nihil pericli eſt.
 Hoc iurant tibi, Iuppiterq̃ue ſpondet;
 Sed nec quod rapiant, tui, aut tuorum eſt,
 Non ſi te abſtulerint domumq̃ue rotam:
 Debes namque animam, domumq̃ue debes.
 Nec ferro ſilicem, aut heri ſepultos:
 Nequidquam cineres moleſtet vxor;
 Cur viro inuideat beatitatem?
 Poſt & prædiolum, ſuamq̃ue dotem, &
 Decocta omnia, iam nihil coquendum eſt:
 Nox eſt congeminanda, vix aduſtum
 Conniuentibus ad diem fenestris.
 Nam dormire diem vſque ad vmbilicum,
 Et magnum tibi ſomniare lucrum eſt.
 Non dormit tamen heu Lycas; quid iſtud?
 Noctes eſurit, (ah miſer!) dieſq̃ue.

*Ad SENATVM ATREBATENSEM
 Scholis exſtructis.*

Iuppiter vt tantam vidit conſurgere molem,
 Bella mihi video, bella parantur, ait.
 Fulmine nil opus eſt iterũ, Tritonia dixit;
 Bella quĩdem genitor, ſed mea bella parant.
 Dulce genus pugnae, nullo ſtat ſanguine palma:
 Iſta geri mediã prælia pace volunt.

Teſtudinis laudes.

Quis tibi Teſtudo doctas D E V S indidit artes?
 Aut vbi mens paruo in corpore merſa latet?

Tum

Q

Quis

Quis labyrinthēos sinuare volumen in orbes,
 Fornice quis concham sic laqueare docet?
 Tortilis ut varios nitet interfusa colores,
 Cum redit in gyros, nec redit urna suos?
 Ast ubi peniculū est? ubi circinus, & quibus omni
 Dædalus artetum vix imitetur opus?
 Quin fluvio dum fortē cadis, natat vincta per vndas
 Cochlea, fitque ratis, quæ fuit antè domus.
 Dictamen angusto claudas cur fornice rectum,
 Ut miseris nullus sit locus hospitibus?
 Nil opus est, inquit; nostrā de gente viator
 Quisque suum tergo sustinet hospitium.

Querimonia in morbo.

Conquerar, an fileam, & corde eluctantia ab imo
 Indeploratus verba, malumque premam?
 Da veniam, Natura parens, miserumque dolorem
 Effundi in gemitus, & sua verba sine.
 Tertia iam viridi lactescit mæsis in herbâ,
 Postque hyemis surgit tædia veris honor:
 Dum me morbus habet, Medicorū incognitus arti,
 Suspensum vitæ sollicitumque meæ.
 Sæpè mihi læso manat de pectore sanguis,
 Atque animam tantum non vomo purpuream:
 Siue tamen læso manare à pectore credam,
 Seu magis hoc flumen pulmo cruentus agit;
 Seu caput à summo mittit, leuiusq; periculum est,
 Sunt etenim Medicis hæc tria visa tribus.
 Nempe etiam ex alijs, dixi, si consulo quartum,
 Inveniet quartam sanguinis ille viam.
 Nil moror; abscedant placita in diuersa Sophistæ,
 Hic ubi de Vacuo quæritur & Nichilo:
 Ast ubi non tenuis de vitâ & sanguine res est,
 Aut nihil, aut vnum dicite tot Medici.
 Languentem Lotharis primum, mox Gallia vidit,
 Nunc rigida tento pharmaca Sarmatæ.
 Est qui me iubeat cælum tentare paternum:
 Esse suis, inquit, patria amica solet.
 Ne miserū! incumbunt morbi mortalibus ægris,
 Aurea quot cælo lumina vesper agit;
 Nec numerus cōstat, nec vis: morimurq; priusqui
 Nolle luem detur nomine, quā morimur.
 Forsitan & tepidum lacerant à morte cadauer,
 Et nimium serò dicitur, Ecce malum.
 Est propè ut inuideam sanis sua corpora brutis,
 Nosque pari natos conditione velim.

Circum

Circumfert medicam canis ad sua vulnera linguam,
 Cerua nec intonso supplicat icta deo.
 Restituit pullis sua lumina Thracia pellex;
 Non fuerat misero tam bona mater Ity.
 Turpe ministerium, multis tamen vtile morbis,
 Ni docuisset ibis, quis docuisset Arabs?
 Piscis equus certo venam sibi diuidit ictu,
 Ipsum etiam doctus temporis articulum.
 At Medici, in dubio est, prosintne humore minuto,
 Chirurgoque manus sæpius arisque tremunt.
 Nuper ego incertâ sum cuspide ter quater ictus,
 Cum plena haud timido sanguine vena foret.
 Vixque aliqua exsiliit de vulnere gutta maligno:
 An non hoc nostro est ludere de corio?
 Excutit & rostrum & veteres Iouis armiger annos,
 Et pellem serpens exiit & senium:
 Vnica Panchæis quæ viuit odoribus ales,
 Surgit ab extincto mox rediuiua rogo.
 At melior iuuenum fugit irreuocabilis ætas,
 Et Pelix frustra est vita recocta seni.
 Incerti que semel cum lux breuis occidit xui,
 Ad superos duro clusa adamante via est.
 Nestora Graiorum cunctis è millibus vnum
 Sæcla hominum narrant trina fuisse super.
 Credite, sic memorant vates: at fabula non est,
 Aetatem coruum vincere Nestoream.
 Tanti erat, infauti superesset vt ominis ales,
 Et nobis cras cras diceret vsque senex.
 At me quis tacitâ castigat voce querentem,
 Inuitumque aliò non meus ardor agit?
 Sentio non solito clarescere lumine mentem,
 Hisque animum monitis ad meliora trahi.
 Desine mortalis, diuinæ particulam auræ
 Spe nimum fragilis incinerare boni.
 Suspice quæ cælo maneat te vita perennem,
 Nec quære in terris longius exsilium.
 Parce D E V S lapso, culpamque ignosce fatentis,
 Non consulta satis verba dolentis erant.
 Tædia spe deinceps cæli que, xuique futuri,
 Solabor vitæ qualiacumque meæ.
 Et mea iam seu fata vocant, seu ducere manis
 Longius exsilium, non queror, & fileo.

F I N I S.

AD MAIOREM DEI GLORIAM.

Q²

T Y P O.

TYPOGRAPHVS LECTORI.

S Emifolio implendo, in quo
R. P. CAROLI MALAPERTII
è Societate IESV Poëmata finiun-
tur, R. P. FRANCISCI REMONDI
ex eâdem Societate Elegias subiun-
go: quas & styli venustate & ar-
gumentî præstantiâ magnopere pla-
cituras scio. Vale Lector, meumque
bono tuo consulendi studium beni-
gnus agnosce.

FRAN.

FRANCISCI
REMONDI
DIVIONENSIS
E SOC. IESV
ELEGIAE.

ALEXIAS

*Seu uxoris sancti ALEXII Querimoniae,
in gratiam Romanae iuventutis conscri-
pta, & in VII. Elegias distincta.*

ELEGIA PRIMA.

ILLA ego Romanae virgo laus magna
iuventæ,
Quæ toties fueram mille negata
procis,
En iaceo miseranda nouo sine coniuge coniux,
Pænè relicta prius quàm benè iuncta viro.
Succedit tantis etiam noua cura querelis,
Vulneret (heu!) teneros quo vagus orbe pedes.
Si mihi nota foret regio qua liber oberrat,
Inciperet certus mitior esse dolor.
Illi missa graues narraret epistola curas,
Audiretque meas forsitan ille preces.
Nectuntur scribendo moræ: prior ipsa volarem,
Atque meæ fierem nuntia tristitiæ.
Cedere nam didici furtim, te, ò ALEXI, ma-
gistro,
Et fugere è patriâ sola puella domo.
Ipse daret pedibus celeres amor anxius alas,
Præcipitque irem per loca vasta fugâ.

Q3

Nulla-

Nullaque virgineos tardare pericula gressus,
 Dicere nec possent, Parua puella mane.
 Non si Colchiaci surgant fera monstra Dracones,
 Inque meos vultus, Vrse, Leoque, ruas.
 Parvulus Isacides dextrâ laceravit inermi,
 Vrse, tuas fauces, & tua membra Leo.
 Strauit & immani surgentem mole gigantem;
 Imbelli hoc potuit funda rotata manu.
 Feminæ armaret diuina potentia dextram,
 Et cælestis idem curreret Ales iter.
 Impauida hostiles perrupit femina campos,
 Et caput Assyrio mœssuit ense Duci.
 Et metuenda etiam est mea dextera: primaque
 possum

Vincere virgineæ præmia militiæ.
 Te, mea vita, sequar, quascumque inuiseris oras;
 Vna feret tellus vnaque cymba duos.
 Seu maris Ionij tumidas fulcaueris vndas,
 Ionij tecum me vehet vnda maris.
 Seu propius CHRISTVM Solymis medita-
 beris agris,
 Blanditur vitreâ quâ sacer amnis aquâ;
 Prona Palæstinis CHRISTVM venerabor in agris,
 Iordanisque bibam pura fluenta sacri.
 Seu iuga Caucasei penetrabis inhospita montis,
 Viuam Caucaeis hospita longa iugis.
 Seu Libyæ deserta petes, Libyæ incola fiam:
 Thressa ero, si ponti litora Threïcij.
 Pulsa per extremos si te ratis egerit Indos,
 Protinus immensum metiar Oceanum:
 Meque docebit amor, fuerit si fracta carina,
 Indociles vndis arte mouere manus.
 Tâ castos (heu!) ne inuideant mihi sidera amores,
 Atque auidis raptam me mare condant aquis.
 Ipsa suas etiam patiuntur sidera flammæ;
 Ipsum etiam, credo, nouit amare mare.
 Sed neque ventorum rabies, neque pronus Orion,
 Nec stabilem excutiet mobilis vnda fidem.
 Obruar at rapidis si fluctibus; obuia Pistrix,
 In tua me viuam viscera conde, precor:
 Conde, precor; sed mox, ea me, quibus errat ALE-
 In loca seruata, Piscis amice, vome. (XIS,
 Hebræum irato sic quondam è gurgite Vatem
 Insueto mitis bellua ventre tulit.
 Hospitio ille nouo gaudens, illa hospite tanto,
 Miratur sortem victor vterque suam.

Tertia

Tertia lux aderat, cùm credita pignora Pistris,
 Scilicet illæsum reddere iussu virum,
 Faucibus inuitis in apertas exspuit auras.
 O statio miseris commoda naufragijs!
 Si tamen in me eritis crudeles vos quoque pisces,
 Naufraga si duro sum peritura mari,
 Me manibus perijsse tuis, amor alme, iuuabit:
 Castus honorati funeris auctor eris.
 Deque meo pontus faciet sibi nomine nomen,
 Et felix inter sidera fidus ero.
 Nauita præteriens illâ plorabit in vndâ,
 Firmabitque meâ vota marina fide;
 Et dicet, Perijt quondam hîc Romana puella,
 Dum toto amissum quæreret orbe virum.
 Viuat tantus amor: semper sis, ô bona virgo,
 Tam dilecta Deo, quàm benè fida viro.
 Iam secura tenes reducem super astra maritume
 Sit tibi terra leuis, si grauis vnda fuit.
 Hei mihi! quò rapior? quæ fingo somnia? falso
 Me ludit viduus, dum vagor orbe, torus.
 O saltem scirem quâ parte requirere possem
 Te, mea lux, animi spesque metusque mei.
 Et siluæ, & rupes, campi, & litora cuncta
 Iam sunt facta tuâ ferrea duritie.
 Non est qui nostras æquâ bibat aure querelas,
 Dissipat elusos ventus & vnda sonos.
 Sola pia est mecumque gemit resonabilis Echo:
 Illa tamen gemitu languida facta meo est.
 O mea vita redi; nam quæ te causa moratur?
 Si qua in te est pietas, ô mea vita redi.
 Quòd si fortè tibi est reditus grauis, ah! precor
 ad te
 Me, quacumque voles parte, venire iube.

ELEGIA SECVNDA.

CRudelis regio, quæ te fouet vsque latentem;
 Illa meis facta est terra beata malis.
 Ah! pereat, quisquis, si fas est dicere, primus
 Inuiti docuit terga domare salis;
 Intactum qui fregit iter, montesque subegit,
 Virgineam pedibus qui violauit humum.
 Septenicolles, & Tibridis ostia, tutus
 Exiguû limes tunc erat Imperij.
 Tunc erat Vrbs vix nota sibi, paruoque Quiriti
 Extremi Aethiopes porta Capena fuit.

Q 4

Disa.

Dictator numerabat oues; pressoque Senator
 Fessus aratro, humili sub lare iura dabat.
 Nunc quoque sic utinam, clausis regionibus, esses
 Mecum sub vili, pauper ALEXI, casâ!
 Cur fugis è patriâ non villo pulsus ab hoste?
 Si tibi cura mei est, ô fugitiue redi.
 Si tibi cura mei nulla est, miserere parentum:
 Quem trahis, ipse iubet spiritus esse piû.
 Non hæc sperabant meritæ solatia vitæ,
 Et pater infelix, & miseranda parens.
 Immatura utrique paras (heu!) funera: iam iam
 Intumulum tristi cum patre mater abit.
 Prompta tuæ tu solus habes medicamina culpæ;
 Funera regressu sunt reuocanda tuo.
 Vita veni. quid enim tandem peccauimus omnes?
 Totâne Roma potest esse nouerca tibi?
 At ego quid merui? vel quo rea crimine dicor?
 Nullum in me crimen, præter amare, vides.
 Si tibi virginitas, iuuenis castissime, sancta est;
 Virgineo possum viuere nupta toro.
 Viuere si possam cum coniuge virgine virgo;
 Cur fugis adspectus, dure marite, meos?
 Este mihi testes Superi, nil firmitus opto,
 Quàm vitâ exactâ cælibe posse mori.
 Connubij non vincla Venus, non fœdera nectis;
 Nec facit amplexus concubitusque virum.
 Cælicolam Regina potens, & gloria terræ,
 Ipsa simul coniux, virgo, parénsque fuit.
 Cæcilia antiquæ potuit noua gloria gentis
 O quàm dissimilem ducere virgo virum!
 Confugis in thalamum prima cum nocte venires,
 Protinus exclamat, Valleriane caue;
 Valleriane caue, custos fortissimus adstat,
 Qui mihi libati corporis ultor erit.
 Est mihi virginitas summo iurata Tonanti;
 Peruigil in lectum fert sua vota sopor.
 Gorgonetuta; meo caream Alite? telæque vibrans
 Fingitur à vobis Pallas; incermis ero?
 Crede mihi, Paridis non est hæc fabula vestri,
 Cum Menelæo rapta Lacæna toro est.
 Sum tua, tu meus es, CHRISTVM cole: sim
 modò virgo,
 Tu pater, & coniux, & mihi frater eris.
 Sic ait. ille sacro lustratus fonte, meretur
 Optato ætherij militis ore frui.
 Sanguis utrumq; iterum fecundâ in morte maritat:
 Ornat.

Ornat utrique manum palma, corona caput.
 Noster Hymen tali caleat face, teda iugalis
 Sentiet haud flammās, dire Cupido, tuas.
 Femina virque iugo sacri subiguntur amoris:
 O quanta existit vis in amore pari!
 Ast ego te, rerum pulcherrime, semper amavi:
 Sic placidi redeant in mea vota dies.
 O quoties, cum me peteret malè sana procorum
 Turba, Meus, dixi, solus ALEXIS erit!
 Itera vera fuit, fuit (heu!) vox altera mendax:
 AEs solus, sed non diceris esse meus.

ELEGIA TERTIA.

Hæccine communis mihi debita gaudia vitæ?
 Hæccine quæ toties tu mihi verba dabas?
 Antè suas fluij reuocabunt ad caput vndas,
 Et partum falso semine fundet humus,
 Quàm te nos, virgo, ludamus amore fugaci,
 Aut violem pacti fœdera coniugij.
 Ad caput, ô fluij, vestros reuocate liquores,
 Da partus alio semine, terra, tuos:
 Me facilem his nuper dictis elusit ALEXIS,
 Et tacitam blandâ texuit arte fugam.
 Nox erat, (heu memini natorum prima dolorum
 Semina, & afflictæ vulnera prima domus)
 Auriuomis pendent varij laquearibus ignes,
 Lætâque festiuis personataula choris:
 Ergo breuem ad thalamum cum primùm accessi-
 mus ambo,
 Nunc Deus est nobis mente colendus, ais.
 Ille nouo iunctas firmabit pignore dextras,
 Et te præcipuo semper amore colam.
 Pareo: dumque preces in longas ducimus horas,
 Occupat (heu!) fallax lumina fessa sopor.
 Me miserâ ô nimium; nimium nox inuida, & ô tu
 Somnule delicijs insidiate meis!
 Curarum in terris qui diceris esse leuamen,
 O mihi quot curas, perfide somne, paris!
 Euigilo, & malè clausa prius mea lumina iacto:
 Excideras nostris, lux mea, luminibus.
 Dirigui, nec erat stupefacto in corpore sanguis,
 Factâque sum gelido marmore frigidior.
 Adspicio rursus, vacuümque cubile pererro;
 Quacumque adspicerem, nullus ALEXIS erat.
 Tum mihi virgineis violauit pectora palmis,
 Et corpi indignas vngue notare genas.

Q 5

Præci-

Præcipito è thalamis corpus, similisque furenti
 Crinibus effusis atria mœsta peto.
 Accurrunt famuli celeres, trepidæque puellæ,
 Et pater exsanguis, semianimisque parens,
 Quid memorem lacrymas, & femineos ululatus,
 Primæque nocturni tempora supplicij?
 Quid iuvat inuisum toties renouare dolorem,
 Et mala narratu non medicanda meo?
 Noster Auentino clamor tonat vndique colle,
 Imbribus intumuit Tibridis vnda meis.
 Et mihi tunc omnes fuit impetus ire per vrbes,
 Horridæque irati ferre pericla maris.
 Nec pudor aut ætas obstabat, parvæque visa
 Sunt desiderio terra fretumque meo.
 Sed tua me violenta domus, genitrixque, paterque,
 Continuitque meam Roma inimica fugam.
 Mox tamen vt visura meos Aurora dolores
 Sidereas mœsto dispulit axe faces,
 Nostræ summa peto celeri pede culmina turris:
 Urget amor: quid non seculæ cogis amor?
 Prospicio; superant acie mea lumina lynces;
 Nulla tui ante oculos venit imago meos.
 Corruo; deficiunt vires; in brachia tollunt
 Me famulæ; infensus liquerat ossa calor.
 Omnia votiuis onerantur templa tabellis,
 Pulsæque continuis fletibus ara gemit.
 Vndique missa cohors oculis vigilantibus exit,
 Et toto coniux quæreris orbe meus.
 Quæreris, & toti cum sis incognitus orbi,
 Hospitio terra est tota superba tuo.
 Ah! precor ignoret quæ te videt ora vagantem,
 Isto ne mihi te capta decore neget.
 Si reditum statuis, quacumque erraueris orâ,
 Id satis est vt ego, tuque, tuque sciant.
 Sed quauis regione erres; si protinus adsis,
 Ignosco longæ tempora dura moræ,
 Idem causa mei fies medicinæque morbi:
 Dulcia sunt medicæ vulnera facta manu.
 Viuam iterum, viuam, cum me, mea vita, reuises:
 Cum, mea lux, venies, luce repentè fruar.
 At moræ, ALEXI, moram si nectis; quàm
 mihi semper
 Mors incerta tua est, tam mihi certa mea est.

E L E.

ELEGIA QVARTA.

HEi mihi quàm duras patior sine crimine pœ-
nas,

Materies miseræ fertilis historiæ!

Impressio nutrix rorantia lumina lino

Siccat, & O, dicit, pone, puella, metum,

Ille fidem seruat, tuus est rediturus **ALEXIS**,

Nom illo Romæ sanctior vllus erat.

Tempora signat amor: reditus mihi longior iste

Iam fit Odyssæa, durior Iliade.

Improba nidificans cæcum quem fecit hirundo,

Dum lassâ vrgenti membra sopore leuat,

Sponte licet natum certas misisset in oras,

Et spes de reditu non minuenda foret;

Attamen assiduus agitans cum coniuge curas,

Vix vllam poterat sustinuisse moram.

Mater multa gemens, 'Ah quò te misimus, inquit,

Vnice amor, matris gaudia, vita patris!

Quæ mihi te & patri succurrere, nate, coëgit

Pauperies, tecum gratior vsque foret.

Et pater, O miseræ solatia sola senectæ,

Iam pridem cæco tu mihi lumen eras.

Te retinet durus si debitor, inde recede:

Tu potior magnis es mihi diuitijs.

Huc propera, ductore tuo cum sospite spes,

Et canis aduentum nuntiet antè tuum.

Sic ait: ex oculis ibant duo flumina cæcis,

Clausus luci oculus, fons fit apertus aquis.

Ast ego quid faciam, quâ tu clàm, sponse, relictâ,

Sic fugis? heu quid agis? quòve morare loco?

Quàm vereor ne fortè auidis iam cesseris astris!

Hei mihi! tristitiæ summa fit ista meæ.

Et semper facies in nomine pallet **ALEXIS**,

Cùmque meo assiduus certat amore timor.

Seu rutilat puro Phœbus seu Cynthia curru,

Tu mihi nocte metus, tu mihi luce dolor.

Nulla mihi requies, neque Sol sine nubibus ibit,

Dum Sol & nostræ causa quietis abes.

Non mihi Erythræi serpunt per colla lapilli,

Gemma nec vlla meis ardet in articulis.

Nec vidui certâ nodantur lege capilli,

Nec mihi sub Coâ veste superbit humus.

Quid mihi si Cræsi sine te fluit aureus amnis,

Ebriâque in Tyrio murice dormit ovis?

Indica

Indica si sine te pretioso terra Adamante
 Grandinat in comptas prodiga facta comas?
 Quid mihi si grauidis turgent in collibus vix,
 Totâque defesso sub bone terra gemit?
 Si Calabrâ tonfi flores ape mella ministrant,
 Lasciuit Siculo si grege pinguis ager?
 Hæc curent, quibus inter opes, & eburnea tecta,
 Aurea Tantaleo fallitur anne fitis.
 Nec sumus ex illis, longam quibus inter amicos
 Tristitiam frangunt munera, Bacche, tua.
 Odi suffusas radianti lampadas auro:
 Aurea sunt oculi lampas, ALEXI, tui.
 Non ego delector citharâ, fidibusque canoris:
 Sola mihi gratum vox tua carmen erit.
 Non mihi Panchæo nubes efflantur odore:
 Suavis odoratâ tu mihi messe magis.
 Non mihi sidereis gemmascunt floribus arua:
 Tu narcissus eris, tu mea sola rosa.
 Ductâque textilibus ramis non vitis obumbrat,
 Nec leuat ardores lymphâ petita meos.
 Et sopor omnis abest: si, te fugiente, fefellit,
 Non fallet sensus, te redeunte, meos.
 In te debuêrat potius conuertere vires,
 O sopor infelix, in mea damna vigil!

ELEGIA QUINTA.

O Mea lux & vita, redi: tibi brachia pando,
 Brachia iam nimîâ pænè soluta prece.
 Est locus, in nostris quâ fons pulcherrimus hortis
 Surgit, Auentini pars memoranda iugi.
 Et meminisse potes, nisi dudum mente recessit,
 Coniuge cum spretâ, tota paterna domus.
 Hic nemus vmbrosum, & variæ longo ordine
 sedes,
 Clausâque diuisis atria porticibus.
 Hic celebri pictura nitet spectabilis arte:
 Est operi merces magna perennis honor.
 Aut se naturam putat ars certamine victam,
 Aut natura ipsum se putat artificem.
 Hic ego per longos duco suspiria soles,
 Dum perimit sensus viua tabella meos.
 Depictus parte in læuâ mihi scilicet orbis
 Panditur, hic tellus stat mihi, & vnda fluit.
 Hei mihi! depictos compellor discere mundos,
 Atque per illusas currere mente vias.

Quæ

Quò se cumque ferunt oculi, Meus ardor ALEXIS
 Forsitan hinc, dico, forsitan inde venit.
 Quis scit an & stabiles illis in montibus ædes
 Fixerit ? ò vitæ prompta ruina meæ !
 Hæc illi tremulæ texunt vmbracula siluæ:
 Has inter rupes durior ille latet.
 Illic horrifico nigrescunt æquora nimbo,
 Ah ! ne fortè mei sit ratis illa viri.
 Ast hæc quæ regio ? Syria est; hîc forsitan errat,
 Eius erat semper multus in ore Syrus.
 Hîc ego te in somnis hesternâ nocte videbam:
 O quæ sollicitus somnia fugit amor !
 Et fuit vrbs (species nisi me nunc fallit) Edeffa,
 Templâque sublimi conspicienda tholo:
 Hîc te Virgo parens peregrinâ in veste latentem
 Monstrat; tu contrâ protinus vrbe fugis.
 Dure vir, ah ! tandem cælestibus annue monstribus:
 Adspicis ? à Dominâ proderis ipse tuâ.
 Votorum, ò Virgo, spes non frustranda meorum,
 Primâque virgine gloria connubij,
 Si tua diuitibus cumulauit altaria donis,
 Cultâque Galbaneo fumat odore domus;
 Si tibi gemmifero cinxi diademate frontem,
 Et micat ante aram pendula flamma tuam;
 Vrge, Diua, virum, dum me patriâque requirat,
 Fac aliâ nequeat parte quiete frui.
 Dum tenebras quærit, manifestâ in luce patefcat;
 Dûmque tacet, fiat quælibet ora loquax.
 Dum fugit, immoto stupeat pede; dum freta sulcat,
 Nauis marmoreas hæreat inter aquas.
 Occultum increpitet tellus & pontus ALEXIM,
 Et coniurato murmure dicat, Hic est.
 O sopor, & picti species ò vana coloris !
 Hei mihi ! quàm varijs ludor imaginibus !
 Nocte diem verso : certat pictura sopori;
 Fingere quod nequit hæc, improbus ille facit.
 Ipsa meas ergo picturis educo curas,
 Solaménque bibo, materiâque mali.
 In tabulâ spectro terrâsque, urbésque, hominésque,
 Astrâque, & immensi litora cuncta maris.
 Crudeles tabulæ, crudelis tu quoque pictor;
 Inter tot mundos vnus ALEXIS abest.
 O mihi si referas, quo vir meus orbe moretur,
 Orbem habeas, pictor; tu mihi redde virum.
 At parte ex aliâ CHRISTI vitâque necémque
 Cognato memorat docta colore manus.

Inter

Inter tam varias species miserranda figuras,
 Vna meum ante alias sensum animūque rapit:
 Amissum in Solymis puerum mœstissima Virgo
 Quærit, & ignotas itque reditque vias.
 O quas illa preces, ô quæ suspiria fundit,
 Dum vocat errantem nocte diēque Deum!
 Et stupet, & nescit cur sese subtrahat infans,
 Scit tamen hunc culpā non abiisse suā.
 Heu! quid agat? redeātne domum? Solymosne
 peragret?

Nec Solymi natum, nec domus vlla docet.
 Virgo est, & mater: certat natura pudori,
 Dum natura iubet, quò vetat ire pudor.
 Spes animat sensum, timor opprimit: inter v.
 trumque

Pignore Diua parens stāque caditque suo.
 Præbet amor vires, dolor eripit: vndique pugnam
 Damna ferunt; cunctis fluctuat vna malis.
 Arte licet clara reddi non omnia possunt;
 Admotam remoue, pictor amice, manum.
 Flet pictura, tamen vero caret illa dolore,
 Mentitāque color labitur in lacrymas.
 Sola meis lacrymis, Virgo, tua flumina monstro;
 Quā propriè curis pingeris ipsa meis!
 Naturam natura æquat, meliusque refertur
 Imbre imber, curis cura, dolore dolor.
 Historia hæc mea fit; redeunt iam tempora prisca;
 Nomine mutato picta tabella mea est.
 Tunc, ô tunc experta meos, Regina, dolores!
 Cur non in miseræ conscia curris opem?
 Cum gemitu gemitum, cum pœnis confero pœnas,
 Atque tuos casus metior ipsa meis.
 Si longum visum est, tibi scilicet, attamen illud
 (Da veniam dictis) perbreue tempus erat.
 Extulit Eoo ter ab æquore, ter quoque lassos
 Occiduo Titan gurgite merfit equos:
 Attonitos inter Proceres, legūmque magistros,
 Templum vbi sublimi sidera fronte ferit.
 Securā puerum reperis in sede locatum,
 Cūque illo, & fido coniuge, laxa redis.
 Ast ego quot Soles numero! si credis amanti,
 Quolibet in spatio sæcula mille traho.
 Iam didici stellas, iam Lunæ tempora noui,
 Eois iam sum doctior Astrologis.
 Surge, age, pacato sidus mihi nascere cælo,
 Aetheriāsque nouo lumine vince faces:

Quale

Quale Magos olim CHRISTI ad cunabula Reges
 Duxit, & optatam constitit ante casam:
 Nascere, & ambiguum radijs mihi percute ALE-
 Ibo, nec incertas pes teret vsque vias. (XIM:

ELEGIA SEXTA.

A H! ne fortè velis stabulo te cōdere & vmbri,
 Nescio quo Solymā non procul arce loco.
 An raperis CHRISTI præsēpibus? ipse solebas
 Plurima de puero deque parente loqui.
 Quam vereor ne sit vates tua mater, ALEXI,
 Et ne præsagā mente futura canat?
 Nam tacito mecum nuper collecta cubili,
 Multa mihi afflictae dum memoraret anus;
 Virgo, inquit, coniūxque mei fidissima nati,
 Heu! procul à nostrā vir tuus vrbe latet.
 Non potuit frustrā domibus cessisse paternis:
 Qui fugit hinc furtim, non rediturus abit.
 Romam namque sui cupidam si fortè rediret,
 Sese vel facie prōderet ipse suā.
 Adde quōd occultā si vult in parte latere,
 Non colet vrbānos, patria tecta, lares.
 An periēre Getæ? prohibet Thrax, aut Garamātes?
 An defunt latebræ, Punica terra, tux?
 Clansāne Iordanis sunt ostia? scilicet ille
 Romanā ignotum quæret in vrbe locum.
 Crede mihi, virgo, veniet si noster ALEXIS,
 Huc sua conspicuā nomina fronte feret.
 Nil desperandum: non hæc sine Numine fiunt,
 Quam credis veniet forsitan ille prius.
 O vtinam felix redeat, plausuque Quiritum
 Victo quadriugis orbe triumphet equis!
 Sic fatur tua mœsta parens, lacrymisq; madescit:
 It comes ex oculis æmula gutta meis.
 Ergone semper eris Romanis exsul ab oris,
 Et vagus extremis incola litoribus?
 Quis scit an & procul hinc, tugurī sub culmine,
 posthac
 Crudeli iaceas nudus in hospitio?
 Ah! ne te pluuix, ne te mala frigora lædant,
 Ne rigeant duro mollia membra gelu.
 Vos cohibete Hyades, Boreæ mansuescite flatus,
 Bruma, precor, sponsum mitius vre meum.
 Spargite, laxa, pias collisā fronte fauillas:
 Ex isto lapidum vulnere surge calor.

Nix,

Nix, auerte aliò tacitum, tua pondera, vellus:

Candidus est nimium, non eget ille niue.

Parcite flagrantès æstiuo tempore soles:

Intus alit flammās, non eget ille face.

Hei mihi! ne facilis sitienti lymphā negetur,

Ne sedeat pulchro turpis in ore fames.

A me, sed frustra, tibi mensa paratur, ALEX I;

Non est hinc possit qui tibi ferre dapes.

Aliger, arreptam summo me crine per auras

Non metuenda mei transfer in antra viri.

Haud ille est Daniele minor pietate fideque,

Et meus, ò Habacuc, maior amore tuo est.

O peream, ex istâ si post ego sede recedam!

Nullæ urgent menses, Ales amice, vale.

Quòd si me noles, tristemque fugabis, ALEX I,

Pulsa tuos moriar protinus ante pedes.

Mors erit hæc felix, coniux carissime; viua

Quæ nequeo, tecum mortua semper ero.

O dulcis tumulus, thalamoque beatior omni,

Si fuero manibus virgo sepulta tuis.

Et quoties tumulum spectabis, gemmula pro me

Ex oculis veniet forsitan vna tuis.

At si me tecum patieris viuere, sat mi

In tugurii paleis angulus vnus erit.

(Iam Romana domus, iam culta palatia sordent;

Tu mea Roma, in te Regia tota mea est.)

Illic nupta viro famulabor, pauper egenti,

Semper in hoc vno peruigil obsequio.

ELEGIA SEPTIMA.

FOrsan ab immani premeris nunc gente: tacebis?
Et poteris mediâ viuere barbariâ?

At mirum est vlli quòd sis incogitus orbi:

Tu cæcis oculos, pulcher ALEX I, dares.

Quem quis amat, facile agnoscit, sequiturque, fo-
uetque:

Te qui, dum cernit, nescit, amore caret.

Cæcus erat, credo, qui cæcum finxit amorem.

Non ego cæca forem, te quia semper amo.

Lumine me non priuat amor, sed priuat amante.

Ah! mihi sic oculos in mea damna facit!

Hebræus, Pharijs quondam Rex alter in oris,

Horrea pellendæ pandit amica fami.

Coram adstat, loquitur, præsentē agnoscere fratrem

Vndeni fratres non potuere suum.

Totne

Totne oculos vnus potuit tunc fallere vulnus ?

Non mirum, extincti crimen amoris erat.

At potuit cur ille suos agnoscere fratres ?

Præuia fax oculis ardor amoris erat.

O vtinam coram ad stares ! licet ipse taceres,

Non fugeres oculos, lux mihi nota, meos.

Ergo aliquâ forsan (miseram me !) ignotus in
vrbe

Exigis innumeris tempora longa malis.

Ah ! quoties hominum ludet te stulta catena,

Inque tuas aures turpia verba vomet !

Irruet (ah !) quoties Stygijs armata flagellis,

Subditaque in torro verberare terga teret !

Impia turba tace ; quid enim peccauit ALEXIS ?

Parce agitare meum, turba inimica, virum.

Ne meus ex illo decurrat vulnere sanguis,

Ne violent aures sordida verba meas.

Imò agite, atque in me rabiem conuertite ve-
stram,

Sit mea pœna ; meus liber A L E X I S eat.

Heu ! solus volet ille pati, stabileque parare,

Alta quibus tandem scandat ad astra, gradus :

Qualis in ætherias scalis sublimibus arces

Fusus humi Iacob corpore, mente subit,

Innixumque Deum scalis suspexit, & agmen

Aligerum alternos ire redire gradus.

Nescio quid mea mens, coniux, de te augurat ;
olim

Te sacro supplex orbis honore colet.

Templa tibi surgent, multisque vocabere votis :

Iam te prima voco, iam tibi vota fero.

Te per ego has lacrymas oro, per & integra sancti

Fœdera connubij, virgineumque torum ;

Per mihi crudeles, quos non violauit, Hymenæos,

Perque tuam inprimis, caste marite, fidem ;

Te per eos etiam, qui te genuere, parentes,

Per patriæ atque domus squalida tecta tuæ ;

Hæc si non flectunt, per ego te Virginis almæ

Viscera cara precor, per genitumque Deum ;

Huc ades ô tandem, viduasque reuerrere in ædes,

Aut adhibe vitæ me comitemque viæ.

Quod facies, faciam ; quò perges, ipsa præibo ;

Cum cantante canam, cumque gemente ge-
mam :

Cumque viro coniux viuam, cum virgine virgo ;

Corporeque in gemino mens reget vna duos.

R

Sic

Sic spero : cernent iterum mea lumina ALEXIM:
 Si non sperarem, iam mihi clausa forent.
 Heu ! ne te videam tacita iam morte peremptum,
 Et misero exanimem coniugis in gremio.
 Rursum agitor curis, succedunt fluctibus undæ,
 Turbinibusque nouis orta procella furit.
 Secum alium ventus vocat in præcordia ventum,
 Alter & alterius prælia miscet ope.
 O vtinam, ne post tua funera viuere possim,
 Tempestas animam sorbeat ista meam !
 Sum virgo, genitrixque simul fecunda dolorum :
 Iamdudum hos plenâ tu seris ipse manu.
 O vtinam totus, ne post tua fata super sim,
 Cum celeri matris funere partus eat !
 Spero igitur, timeoque ; animus mihi nutat v-
 trimque,
 Quid sperare magis, quidve timere queat.
 Spesque, timorque, dolorque, & amor, pietasque,
 pudorque,
 Hei mihi-quanta vno in pectore bella mouent !
 Nec video infelix quâ stet victoria parte ;
 Viuere quâ liceat, quâ mihi sorte mori.
 Sed modò te viuum inueniam, mihi vincula ne Ætas,
 Deque meo castus corde triumphet amor.
 Vince amor, & ne se captus subducatur eundem
 Fac, precor, ad currum victus ALEXIS eat.

AD SS. DOMINVM
 CLEMENTEM IIX.
 PONTIFICEM MAX.

M Agne Parens, mea Musa cupit tibi dicere
 laudes ;
 Illa sed in laudes deficit usque tuas.
 Forsitan augebunt inuita silentia laudem ;
 Sæpè venit tacito maius ab ore decus.
 Tu sacris totum moderaris legibus orbem ;
 Redditur exemplo sanctior ille tuo.
 Irafa Threïcius per te pauet arma Tyrannus,
 Et capis auxilijs opida multa tuis.
 Bosphorus ah ! tandem Tiberim colat ; ah ! precor
 erret

Helles.

Hellespontiacâ naufragus hostis aquâ.
 Concilias Superis Regem, Gallisq̃ue mederis;
 Flectitur ille tuum pronus ad imperium.
 Læta tuos cernit Ferraria victa triumphos,
 Romano, nullâ cæde, subacta iugo.
 Huc venit Hesperidum Regi nuptura potenti
 Virgo, tuâ nupsit facta beata manu.
 Huc properant clari Proceres, dant oscula plantis,
 Aemulaq̃ue officijs funditur Italia.
 Vix sperata vocas summos in fœdera Reges:
 Hæc aliâ fieri non potuere fide.
 At redeunt annis bis denis quinque peractis
 Expectata sacra tempora lætitiæ.
 Tunc est visa tuæ pietatis Roma theatrum;
 Dum populos omnes pascis utroque cibo.
 O quoties cecinit (memini, atq; his auribus hausi)
 Attonitus laudes Orbis in Vrbe tuas!
 Felici per te nunc Gallia Rege triumphat;
 Coniux est factus coniuge, prole pater.
 Quid memorem lacrymas, ieiunia, vota, precesq̃ue,
 Quasq̃ue tuo curas pro grege Pastor obis?
 Iamdudum afflictî sperant meliora Britanni,
 Cælestem per te Græcia sentit opem.
 Quæ regio in terris, quæ gens tam barbara, cui non
 Vera tuis monstres lumina fideribus?
 Diuinis fit clara opibus, te Principe, Roma,
 Inq̃ue redit priscus templa vetusta decor.
 Dumq̃ue tuâ semper mensâ dignaris egenos,
 Regales pauper vincit honore dapes.
 Tu vigilans fidei custos, tu denique Pastor
 Moribus & vitâ sanctus, ut imperio.
 O quid ago? vel quo rapior temerarius ausu,
 Et rudis immensum per mare nauta feror?
 Hoc opus est nostris (ætas mihi crede futura)
 Viribus & studio maius, & ingenio.
 Tutior est, meliusq̃ue potest reuerentia muta
 Dicere de tanto Principe: Musa tace.

A D

HENRICVM IV.

GALLIÆ ET NAVARRÆ

REGEM

CHRISTIANISSIMVM.

O Rex magnanime, ô summorum gloria Regum,

Certa salus regni deliciæque tui,
Nostra utinam digno celebret te carmine Musa!

Nil magis illa cupit, nil minus illa potest.
Tu decus armorum, tibi sunt certamina ludus;
Et labor est-requies, & vigilare sopor.

Ad tua iussa animos miles parit; & satis una est
Vox ad decretum, nutus ad imperium.

Ipse præs, factisque iubes: micat anteuolatque
Et pes decretis, & manus imperio.

Victor ad arma venis: nec pugnas, quin tibi faustis
Certior auspicijs antè triumphus eat.

Sic galea est laurus, palma ensis, pugna trophæum;
Et certare tibi, & vincere, semper idem.

Sed tua cum telo clementia fertur in hostem;
Dumque feris hostem, tu prior ipse doles.

Cogeris ad bellum, nec ab hostis corpore fracti
Absque tuis lacrymis gutta cruoris abit.

Et tibi prorsus idem est vlcisci & parcere; & hosti,
Dum generosa furit dextera, præbet opem.

Tu velut horrificum ruis in fera proelia fulmen,
Et victor victo mitior inde redis.

Sic, sic te superas, alios quia vincere paruum est;
Et nisi sint de te, nulla trophæa putas.

Materies (hoc solum obstat) te deficit omnis:
Te minor es, vires non capis ipse tuas.

Quid memorem, Princeps, pacati commoda regni?
Quàm benè des populis debita iura tuis?

Bellica laus pacis, pacis laus æmula belli est:
Pugnarent, totus hi tuus esset honor.

Et tuus iste augetur honor, cum pectore grandi,
Quidquid agis, censes semper id esse parum.

Vesta

Vesta triumphali tibi pax benè parta quadrigâ,
 Cum bello inuictum cingit vtrunque latus.
 Te Patrem ac Regem veneratur Patria; cum tu
 Non tam Rex dici, quàm Pater esse velis.
 Est tua iuratis maior constantia dictis:
 Quin iurare tibi est non violare fidem.
 O legum vindex! victæ ô solatia gentis!
 Vis pugnae, belli gloria, pacis amor!
 Et miretur adhuc domitam se Gallia? mirum est
 Totum orbem ante tuos non cecidisse pedes.

AD ILLVSTRISSIMVM
 COMITEM
 POMPONIVM
 TAVRELLVM
*in suo Clariculo monte otiantem,
 responsio.*

R Eddo tibi caram flagranti Sole salutem:
 Reddere sic iussit qui magis ardet amor.
 Spernit amor brumæque niues, flammæq; Leonis,
 Nec levis incepto cessat ab officio.
 O liceat molles tecum mihi carpere ventos,
 Languidaque vmbrosis ponere membra iugis.
 O liceat longos tecum mihi fallere Soles,
 Dum rapis argutâ saxa ferasque lyrâ.
 Illic, vernat vbi tellus, siluæque virelcunt,
 Errat vbi trepidâ garrula lympa fugâ:
 Colle vbi fecundo vitis lasciua maritat
 Tam benè deductis vlmea testâ vijs.
 Iam me nec Tibur moueat, nec Thessala Tempe,
 Nec Larissæi pingua prata soli.
 Sit despecta Rhodos, neque vatun gloria Olympus
 Clariculo posthac sit mihi monte prior.
 Hic te, POMPONI, dum spectant prata ne-
 musque,
 Te veluti numen prata nemusque colunt.
 Hic tua diuinos effundunt otia fetus,
 Otia vel curis nobiliora tuis.

R 3

Grande

Grande operi pretium est sic degere ; linquere
turbas,

Et procul illæsos ducere ab vrbe dies.

Non tamen est solus, qui secum viuere discit,

Nec trahit in duras tempora longa moras.

Mens hominis si secum habitet, secumque loquatur,

Sit licet in filuis, illa senatus erit.

Alta sedet, seque vocat, paretque, iubetque,

Et regit, & partes temperat illa suas.

Illa suas tutatur opes; nec quærere curat,

Quo vento infidi mugiat vnda maris.

Non illam insani tangunt ludibria vulgi,

Nec metuit fraudes, aulica turba, tuas.

Nec ruit in Venerem, nec pocula miscet amanti,

Nec tecum admotis, Tantale, anhelat aquis.

Vritur at potius flammâ meliore, bibitque

Cælestes pleno gutture delicias.

Te talem, vir magne, beas, animumque serenas,

Dum te Clariculi detinet aura tui.

Quis mihi te reddat? vel me tibi? ludimur ambo.

Me tibi Parma negat, te tua villa mihi.

Exspectas hiemem ad reditum? mora longa fu-
tura est,

Et desiderio tardior hora meo.

Vt nunc in viduam redeat POMPONIVS urbem,

Surge Aquilo; immiti frigore, bruma, veni.

APPRO.

APPROBATIO.

Poëmata hac CAROLI MALAPERTII
è Societate IESV Sacerdotis, & ingenij acu-
mine, & styli nitore, & pietatis ardore ita excellunt,
ut è calamo in prælum, è prælo in manus erudito-
rum meritissimo transfundi possint. Quod seriò
testor XXX. Octobr. anno M. DC. XV.

Egbertus Spitholdius
Plebanus Antuerpiensis.

SUMMA PRIVILEGII.

ALBERTI & ISABELLAE CLARAE
EUGENIAE, Archiducum Austriae, Du-
cum Burgundiae, Brabantiae, &c. Serenissimorum
Belgica Principum Privilegio cautum est, nequis,
Caroli Malapertij è Societate IESV Poëma-
ta, præter Balthasaris Moreti voluntatem impri-
mat, aut alibi excusa in Inferioris Germania di-
tiones importet, vcnaliave habeat. Qui secùs faxit,
confiscatione librorum, & alia gravi pœna multa-
bitur: uti latiùs patet in litteris datis Bruxellæ,
IX. Novembris, M. DC. XV.

Signat.

N. Lombaerts.

And as above

UVA. BHSC. BU 10931

Bibliote

10

UVA. BHSC. BU 10931

BU
Biblioteca de Santa Cruz

10.931

UVA. BHSC. BU 10931

UVA. BHSC. BU 10931

UVA. BHSC. BU 10931

UVA. BHSC. BU 10931